

Innst. 2 S

(2009–2010)

**Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen**

Meld. St. 1 (2009–2010), Prop. 1 S (2009–2010) og Prop. 1 S
Tillegg 1–3 (2009–2010)

**Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2010
og forslaget til statsbudsjett for 2010**

Innst. 2 S

(2009–2010)

**Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen**

Meld. St. 1 (2009–2010), Prop. 1 S (2009–2010) og Prop. 1 S Tillegg 1–3 (2009–2010)

**Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2010
og forslaget til statsbudsjett for 2010**

Innhold

	Side
1. Innledning	9
2. Nasjonalbudsjettet for 2010	9
2.1 Hovedlinjer i den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi	9
2.1.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)	9
2.1.2 Komiteens merknader	15
2.1.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	15
2.1.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	18
2.1.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	23
2.1.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	26
2.1.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	29
2.2 Kommuneopplegget for 2010	37
2.2.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)	37
2.2.2 Komiteens merknader	37
2.3 Pengepolitikken og finansiell stabilitet	38
2.3.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)	38
2.3.2 Komiteens merknader	39
2.4 Statens pensjonsfond	39
2.4.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)	39
2.4.2 Komiteens merknader	40
2.5 Sysselsettings- og inntektspolitikken	43
2.5.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)	43
2.5.2 Komiteens merknader	44
2.6 Tiltak for å bedre bruken av samfunnets ressurser	46
2.6.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)	46
2.6.2 Komiteens merknader	47
2.7 Arbeidet med bærekraftig utvikling	48
2.7.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)	48
2.7.2 Komiteens merknader	49
3. Statsbudsjettet for 2010	53
3.1 Regjeringens hovedprioriteringer på budsjettets utgiftsside	53
3.1.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010) og Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok	53
3.1.2 Komiteens merknader	54
3.2 Gjennomgang av budsjettforslaget for 2010 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder	57
3.2.1 Rammeområde 1 (Statsforvaltning), under kommunal- og forvaltningskomiteen	58
3.2.1.1 Sammendrag	58
3.2.1.2 Komiteens merknader	58
3.2.1.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	58
3.2.1.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	59
3.2.1.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	59
3.2.1.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	59
3.2.1.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	59
3.2.1.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 1	61
3.2.2 Rammeområde 2 (Familie og forbruker), under familie- og kulturkomiteen	61
3.2.2.1 Sammendrag	61
3.2.2.2 Komiteens merknader	62

	Side
3.2.2.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	62
3.2.2.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	62
3.2.2.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	63
3.2.2.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	64
3.2.2.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	65
3.2.2.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 2	67
3.2.3 Rammeområde 3 (Kultur), under familie- og kulturkomiteen	67
3.2.3.1 Sammendrag	67
3.2.3.2 Komiteens merknader	68
3.2.3.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	68
3.2.3.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	68
3.2.3.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	69
3.2.3.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	70
3.2.3.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	70
3.2.3.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 3	72
3.2.4 Rammeområde 4 (Utenriks), under utenriks- og forsvarskomiteen	72
3.2.4.1 Sammendrag	72
3.2.4.2 Komiteens merknader	73
3.2.4.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	73
3.2.4.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	73
3.2.4.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	74
3.2.4.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	75
3.2.4.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	76
3.2.4.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 4	77
3.2.5 Rammeområde 5 (Justis), under justiskomiteen	77
3.2.5.1 Sammendrag	77
3.2.5.2 Komiteens merknader	78
3.2.5.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	78
3.2.5.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	78
3.2.5.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	79
3.2.5.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	81
3.2.5.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	81
3.2.5.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 5	82
3.2.6 Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig), under kommunal- og forvaltningskomiteen	82
3.2.6.1 Sammendrag	82
3.2.6.2 Komiteens merknader	83
3.2.6.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	83
3.2.6.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	83
3.2.6.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	84
3.2.6.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	85
3.2.6.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	85
3.2.6.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 6	88
3.2.7 Rammeområde 7 (Arbeid og sosial), under arbeids- og sosialkomiteen	88
3.2.7.1 Sammendrag	88
3.2.7.2 Komiteens merknader	89

	Side
3.2.7.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	89
3.2.7.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	89
3.2.7.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	91
3.2.7.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	93
3.2.7.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	94
3.2.7.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 7	100
3.2.8 Rammeområde 8 (Forsvar), under utenriks- og forsvarskomiteen	100
3.2.8.1 Sammendrag	100
3.2.8.2 Komiteens merknader	101
3.2.8.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	101
3.2.8.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	101
3.2.8.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	102
3.2.8.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	103
3.2.8.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	103
3.2.8.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 8	104
3.2.9 Rammeområde 9 (Næring), under næringskomiteen	104
3.2.9.1 Sammendrag	104
3.2.9.2 Komiteens merknader	105
3.2.9.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	105
3.2.9.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre	106
3.2.9.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	106
3.2.9.2.4 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	107
3.2.9.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	108
3.2.9.2.6 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	109
3.2.9.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 9	111
3.2.10 Rammeområde 10 (Fiskeri), under næringskomiteen	112
3.2.10.1 Sammendrag	112
3.2.10.2 Komiteens merknader	112
3.2.10.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	112
3.2.10.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	112
3.2.10.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	113
3.2.10.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	113
3.2.10.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	113
3.2.10.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 10	114
3.2.11 Rammeområde 11 (Landbruk), under næringskomiteen	114
3.2.11.1 Sammendrag	114
3.2.11.2 Komiteens merknader	115
3.2.11.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	115
3.2.11.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	115
3.2.11.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	116
3.2.11.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	116
3.2.11.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	116
3.2.11.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 11	118
3.2.12 Rammeområde 12 (Olje og energi), under energi- og miljøkomiteen	118
3.2.12.1 Sammendrag	118
3.2.12.2 Komiteens merknader	119

	Side
3.2.12.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	119
3.2.12.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	119
3.2.12.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	120
3.2.12.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	121
3.2.12.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	121
3.2.12.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 12	122
3.2.13 Rammeområde 13 (Miljø), under energi- og miljøkomiteen	123
3.2.13.1 Sammendrag	123
3.2.13.2 Komiteens merknader	123
3.2.13.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	123
3.2.13.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	123
3.2.13.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	124
3.2.13.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	125
3.2.13.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	126
3.2.13.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 13	128
3.2.14 Rammeområde 14 (Konstitusjonelle institusjoner), under kontroll- og konstitusjonskomiteen	128
3.2.14.1 Sammendrag	128
3.2.14.2 Komiteens merknader	128
3.2.14.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	128
3.2.14.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	128
3.2.14.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	128
3.2.14.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	129
3.2.14.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	129
3.2.14.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 14	129
3.2.15 Rammeområde 15 (Helse), under helse- og omsorgskomiteen	129
3.2.15.1 Sammendrag	129
3.2.15.2 Komiteens merknader	130
3.2.15.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	130
3.2.15.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	130
3.2.15.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	132
3.2.15.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	134
3.2.15.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	135
3.2.15.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 15	137
3.2.16 Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning), under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	137
3.2.16.1 Sammendrag	137
3.2.16.2 Komiteens merknader	139
3.2.16.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	139
3.2.16.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	139
3.2.16.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	140
3.2.16.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	142
3.2.16.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	144
3.2.16.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 16	150
3.2.17 Rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon), under transport- og kommunikasjonskomiteen	150
3.2.17.1 Sammendrag	150

	Side	
3.2.17.2	Komiteens merknader	151
3.2.17.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	151
3.2.17.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	151
3.2.17.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	154
3.2.17.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	155
3.2.17.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	156
3.2.17.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 17	159
3.2.18	Rammeområde 18 (Rammetilskudd mv. til kommunesektoren), under finanskomiteen	160
3.2.18.1	Sammendrag	160
3.2.18.2	Komiteens merknader	160
3.2.18.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	160
3.2.18.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	160
3.2.18.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	161
3.2.18.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	162
3.2.18.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	162
3.2.18.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 18	164
3.2.19	Rammeområde 19 (Tilfeldige utgifter og inntekter), under finanskomiteen	165
3.2.19.1	Sammendrag	165
3.2.19.2	Komiteens merknader	165
3.2.19.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	165
3.2.19.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	165
3.2.19.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	165
3.2.19.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	165
3.2.19.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	165
3.2.19.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 19	166
3.2.20	Rammeområde 20 (Garanti-instituttet for eksportkreditt), under finanskomiteen	167
3.2.20.1	Sammendrag	167
3.2.20.2	Komiteens merknader	167
3.2.20.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	167
3.2.20.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	167
3.2.20.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	167
3.2.20.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	167
3.2.20.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	167
3.2.20.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 20	168
3.2.21	Rammeområde 21 (Finansadministrasjon mv.), under finanskomiteen	168
3.2.21.1	Sammendrag	168
3.2.21.2	Komiteens merknader	169
3.2.21.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	169
3.2.21.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	169
3.2.21.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	169
3.2.21.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	169
3.2.21.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	169
3.2.21.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 21	171
3.2.22	Rammeområde 22 (Skatter, avgifter og toll), under finanskomiteen	171
3.2.22.1	Sammendrag	171
3.2.22.2	Komiteens merknader	172

	Side
3.2.22.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	172
3.2.22.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	172
3.2.22.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	172
3.2.22.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	172
3.2.22.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	172
3.2.22.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 22	173
3.2.23 Rammeområde 23 (Utbytte), under finanskomiteen	173
3.2.23.1 Sammendrag	173
3.2.23.2 Komiteens merknader	174
3.2.23.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	174
3.2.23.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	174
3.2.23.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	174
3.2.23.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	174
3.2.23.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	174
3.2.23.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 23	174
3.3 Oversikt over forslagene til rammevedtak	175
4. Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt	176
4.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok	176
4.2 Komiteens merknader	176
5. Gjennomføringen av inneværende års budsjett	176
5.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok	176
5.2 Komiteens merknader	178
6. Økonomistyring i staten mv.	178
6.1 Utvikling av regnskapsområdet i statsforvaltningen	179
6.1.1 Sammendrag av Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok	179
6.1.2 Komiteens merknader	180
7. Flerårige budsjettkonsekvenser 2011–2013	180
7.1 Budsjettframskriving for perioden 2011–2013	180
7.1.1 Sammendrag av Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok	180
7.1.2 Komiteens merknader	182
7.2 Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivingene	182
7.2.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok	182
7.2.2 Komiteens merknader	184
8. Andre forslag og merknader framsatt under komitébehandlingen	184
8.1 Likebehandling av statspensjonister	184
8.2 Etablering av fond	184
8.3 Utenlandsbudsjett	185
8.4 Likelønn	186
9. Forslag fra mindretall	187
10. Komiteens tilråding	195
Vedlegg	197

Innst. 2 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Meld. St. 1 (2009–2010), Prop. 1 S (2009–2010) og Prop. 1 S Tillegg 1–3 (2009–2010)

Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2010 og forslaget til statsbudsjett for 2010

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thomas Breen, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, lederen Torgeir Micaelsen, Torfinn Opheim og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at det i Stortingets forretningsorden § 21 bl.a. står følgende om finanskomiteens oppgaver:

"Senest den 20. november skal finanskomiteen avgi innstilling om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndeling i rammeområder fastsatt av Stortinget i henhold til § 22 tredje ledd."

Komiteen har disponert denne innstillingen som følger:

I kapittel 2 behandles Nasjonalbudsjettet for 2010, herunder hovedlinjer i den økonomiske politikken. I pkt. 2.1.2 presenterer fraksjonene sine alternative økonomiske opplegg for 2010.

I kapittel 3 behandles Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder, jf. Innst. 27 S (2009–2010) og vedtak i Stortinget 22. oktober 2009, supplert med vedtak 3. november, 5. november og 10. november 2009.

I kapittel 4 behandles diverse budsjettfullmakter, i kapittel 5 gjennomføringen av inneværende års budsjett, i kapittel 6 økonomistyringen i staten mv., i kapittel 7 flerårige budsjettkonsekvenser for perioden 2011–2013 og i kapittel 8 andre forslag og merknader som har kommet fram under komitébehandlingen.

Forslag fra mindretall er gjengitt i kapittel 9 og komiteens tilråding i kapittel 10.

Komiteen viser til brev av 3. november 2009 fra finansminister Sigbjørn Johnsen om trykkfeil i Meld. St. 1 (2009–2010) Nasjonalbudsjettet 2010. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

2. Nasjonalbudsjettet for 2010

2.1 Hovedlinjer i den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi

2.1.1 *Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)*

HOVEDTREKK

Regjeringen fører en politikk som bygger på rettferdighet og fellesskap. Med utgangspunkt i den nordiske modellen vil Regjeringen fornye og utvikle de offentlige velferdsordningene og bidra til en mer rettferdig fordeling og et arbeidsliv der alle kan delta. Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet, innenfor rammer som sikrer at kommende generasjoners muligheter for å dekke sine behov ikke undergraves. En slik bærekraftig utvikling krever en ansvarlig politikk med vekt på natur-

og miljøhensyn, en langsiktig forvaltning av nasjonalformuen, et opprettholdbart pensjonssystem, et velfungerende næringsliv og en sterk offentlig sektor.

Hovedoppgaven for den økonomiske politikken gjennom det siste året har vært å bidra til at sysselsettingen holdes oppe, slik at arbeidsledigheten ikke øker for mye i en situasjon med et kraftig tilbakeslag i internasjonal økonomi. Finanskrisen og det påfølgende internasjonale økonomiske tilbakeslaget innebar en betydelig fare for at også norsk økonomi skulle gå inn i den sterkeste nedgangskonjunktoren på flere tiår. På denne bakgrunn ble finanspolitikken dreid kraftig i ekspansiv retning i 2009. Også pengepolitikken er svært ekspansiv, og Norges Banks styringsrente er redusert til det laveste nivået noensinne. I tillegg er det gjennomført omfattende tiltak for å bedre forholdene i finansmarkedene og lette tilgangen på lån for husholdninger, bedrifter og kommuner.

Norsk økonomi preges fortsatt av det internasjonale konjunkturtilbakeslaget. Løpende statistikk tyder likevel på en bedre økonomisk utvikling enn lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2009. Situasjonen i finansmarkedene har bedret seg betraktelig, og nedgangen i den økonomiske aktiviteten hos våre handelspartnere kan bli snudd til oppgang tidligere enn antatt. I norsk økonomi er det særlig husholdningenes etterspørsel og oljeinvesteringene som har utviklet seg sterkere enn tidligere ventet. Anslaget for veksten i BNP for Fastlands-Norge i 2009 er likevel det samme nå som da Revidert nasjonalbudsjett 2009 ble lagt fram i mai. Dette må ses i lys av ny informasjon som viser at nedgangen mot slutten av fjoråret var sterkere enn tidligere lagt til grunn. For 2010 anslås det en vekst i aktiviteten i fastlandsøkonomien på vel 2 pst., en oppjustering på 1 1/4 prosentpoeng siden Revidert nasjonalbudsjett. Arbeidsmarkedet har utviklet seg klart bedre hittil i år enn tidligere ventet, og ledigheten anslås nå til knapt 3 1/4 pst. av arbeidsstyrken som gjennomsnitt for 2009 og til knapt 3 3/4 pst. i 2010, en nedjustering på henholdsvis 1/2 og 1 prosentpoeng siden Revidert nasjonalbudsjett.

Den økonomiske politikken skal legge til rette for en stabil økonomisk utvikling både på kort og lang sikt. Regjeringen følger handlingsregelen for en gradvis innfasing av petroleumsinntekter i norsk økonomi. Slik sørger vi for at petroleumsformuen kan bli til glede både for nåværende og framtidige generasjoner. Handlingsregelen er en plan for jevn og gradvis økning i bruken av oljeinntekter, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland, anslått til 4 pst. av fondskapitalen.

Handlingsregelen åpner for å bruke mer enn forventet fondsavkastning i år med konjunkturtilbakeslag, samtidig som bruken av oljeinntekter bør ligge

under forventet avkastning i år med høy aktivitet og press i økonomien. Denne handlefriheten ble benyttet da Regjeringen la fram den finanspolitiske tiltakspakken i januar i år og i Revidert nasjonalbudsjett i mai, der Regjeringen forsterket tiltakspakken ved å øke utgiftene på enkelte, utvalgte områder. Den ekspansive finanspolitikken innebærer at bruken av oljeinntekter er brakt opp på et meget høyt nivå og nå ligger langt over 4-prosentbanen.

Utsiktene for norsk økonomi i 2010 er noe bedre enn for våre handelspartnere sett under ett. Men også for Norge anslås veksten i fastlandsøkonomien lavere enn trendvekst, og arbeidsledigheten ventes å øke fra 2009 til 2010. Regjeringen har derfor funnet det riktig med en viss ytterligere økning i bruken av oljeinntekter også i 2010, tilsvarende om lag 1/2 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge. Budsjettet bidrar dermed til å øke etterspørselen i norsk økonomi også neste år. Regjeringens forslag innebærer et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 148,5 mrd. kroner, som er 44,6 mrd. kroner høyere enn forventet fondsavkastning for 2010. Etter hvert som utsiktene bedres og veksten i norsk økonomi tar seg opp, må budsjettet bringes tilbake til 4-prosentbanen.

Innenfor den foreslåtte rammen for bruk av petroleumsinntekter og et uendret skattenivå har Regjeringen prioritert en rekke tiltak for å styrke fellesskapsløsningene, redusere de sosiale forskjellene og legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. I budsjettforslaget for 2010 prioriteres kvalitetsheving og økt omfang av de brede fellesskapsløsningene innen helse, omsorg, skole og barnehage. Forskjellene i levekår utjevnes bl.a. gjennom økt støtte til minstepensjonister. Innsatsen for samferdsel, miljø, utvikling og forskning økes betydelig.

DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN

Etter flere år med sterk vekst ledet finanskrisen de tradisjonelle industrilandene inn i det kraftigste økonomiske tilbakeslaget siden andre verdenskrig. Omfattende penge- og finanspolitiske tiltak i mange land har bidratt til at nedgangen i aktiviteten hos våre handelspartnere har avtatt i styrke gjennom 2009. Situasjonen i finansmarkedene er vesentlig bedret, og løpende informasjon om den økonomiske utviklingen tyder nå på at omslaget til ny vekst i produksjonen vil komme tidligere enn lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett.

Bedringen i internasjonale finansmarkeder må ses i sammenheng med målrettede tiltak for å bedre finansinstitusjonenes evne og vilje til å gi lån. Spørreundersøkelser fra USA og euroområdet viser en klar nedgang i andelen banker som strammer inn på utlånsvilkårene. Risikopåslagene i pengemarkedet er vesentlig redusert etter den dramatiske situasjonen i fjor høst, og det samme gjelder påslagene i markedet

for obligasjoner utstedt av banker og andre foretak. Bankene kan igjen hente inn lånekapital og egenkapital i markedet. Aksjekursene på de store, internasjonale børsene har steget med 5–20 pst. siden midten av mai, og siden bunnen i begynnelsen av mars i år har oppgangen vært på 35–50 pst. I valuta-markedet har usikkerheten falt og kurssvingningene avtatt. Mens yen og dollar har svekket seg, har valutaene til flere råvareproduserende land styrket seg.

Også råvareprisene har økt de siste månedene. Fra midten av mai og fram til begynnelsen av oktober steg prisen på nordsjøolje fra om lag 360 kroner per fat til om lag 390 kroner per fat. Også prisene for framtidig levering av olje har tatt seg klart opp. I meldingen legges det til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 375 kroner per fat i år og 425 kroner per fat neste år. For begge årene er dette en oppjustering på 25 kroner per fat sammenliknet med anslagene i Revidert nasjonalbudsjett. Aluminiumsprisene har økt med om lag 20 pst. regnet i USD i samme periode. Det har også vært en økning i prisene på andre metaller.

Framtidspessimismen blant husholdninger og bedrifter er redusert de siste månedene, og verdenshandelen har sluttet å falle. Selv om industriproduksjonen i mange land fortsatt avtok i 2. kvartal, var nedgangen betydelig mindre enn i de foregående kvartalene. BNP hos våre handelspartnere anslås å falle med 3 1/2 pst. i 2009, for deretter å øke med nesten 1 1/4 pst. i 2010. Anslaget for 2009 er det samme som i Revidert nasjonalbudsjett, mens anslaget for 2010 er oppjustert med om lag 1 prosentpoeng. Et svakt arbeidsmarked, med nedgang både i sysselsetting og lønnsvekst, vil dempe veksten i husholdningenes inntekter hos flere av våre handelspartnere. Arbeidsledigheten har økt kraftig i de fleste land, og er nå rundt 9 1/2 pst. både i USA og i euroområdet. Arbeidsledigheten ventes å stige ytterligere i 2010, men den sterkeste oppgangen er trolig bak oss. Inflasjonen ligger an til å holde seg svært lav, og det ventes at sentralbankene vil holde styringsrentene lave.

Den økonomiske veksten ser ut til å ta seg raskest opp i Asia. Regionen ble hardt rammet av det kraftige fallet i internasjonal handel mot slutten av 2008, og BNP gikk markant ned i flere land i både 4. kvartal 2008 og 1. kvartal 2009. Kraftig ekspansiv økonomisk politikk, mer stabile finansmarkeder og behovet for å bygge opp lager igjen har bidratt til at enkelte land fikk til dels sterk vekst i BNP allerede i 2. kvartal i år. Veksten ventes å ta seg gradvis opp i hele regionen i andre halvår 2009 og gjennom 2010, med særlig rask vekst i Kina og India. I USA avtar nedgangen i BNP, godt hjulpet av kraftig ekspansiv økonomisk politikk og mer stabile finansmarkeder. Den økonomiske veksten ventes å bli positiv i andre

halvår, for deretter å ta seg opp mot trendvekst mot slutten av 2010. Også i euroområdet har BNP stabilisert seg, og det ventes en forsiktig oppgang gjennom resten av 2009 og inn i 2010. Veksttakten ventes å ligge noe lavere enn i USA.

Selv om vekstutsiktene er bedret, er det fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til den videre utviklingen i internasjonal økonomi. I mange land gir finanspolitikken nå sterke vekstimpulser. Dette mønsteret vil bli snudd etter hvert som de medfølgende underskuddene i statsfinansene gradvis vil tvinge fram en reversering av den ekspansive politikken. Pengepolitikken er også svært ekspansiv, med renter nær null i mange land, supplert med ulike former for ekstraordinær likviditetstilførsel for å stimulere privat etterspørsel. Også pengepolitikken vil over tid måtte normaliseres, med en utfasing av de ekstraordinære tiltakene og økte renter. Det knytter seg derfor stor usikkerhet til utviklingen i private investeringer og forbruk framover. Usikkerheten forsterkes av at husholdningene i en del land fortsatt har behov for å øke sin sparing og bedre sin formuesposisjon. Dette gjelder særlig for USA og andre land som har opplevd en lånefinansiert boligprisboble. USA har fortsatt store underskudd i sin handelsbalanse, mens Asia har store overskudd. Isolert sett skulle dette tale for at potensialet for økt vekst i etterspørselen er størst i Asia. Lite utbygde velferds- og pensjonsordninger i mange asiatiske land gir imidlertid sterke incentiver til høy sparing for husholdningene, noe som isolert sett bidrar til å dempe veksten i innenlandsk etterspørsel.

Også norsk økonomi påvirkes av finanskrisen og av det internasjonale tilbakeslaget, men den økonomiske nedgangen ventes ikke å bli like kraftig hos oss som i mange andre industriland. Det er stor usikkerhet både om styrken og varigheten på det økonomiske tilbakeslaget. Etter framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett 2009 har imidlertid utviklingen i norsk økonomi vært noe bedre enn ventet, og utsiktene framover framstår som lysere. Dette må ses i sammenheng med at situasjonen er betraktelig bedret også i det norske finansmarkedet, godt hjulpet av svært lave renter, meget ekspansiv finanspolitikk og av de omfattende likviditets- og kredittpolitiske tiltakene som er gjennomført.

Husholdningenes etterspørsel ser ut å ta seg raskere opp enn lagt til grunn. Lavere rente har gitt økt kjøpekraft, og dette slår ut i både økt forbruk og økt boligsetterspørsel. Etter fem kvartaler med nedgang økte varekonsumet med 1 pst. fra 1. til 2. kvartal i år, og oppgangen ser ut til å ha fortsatt i 3. kvartal. Det anslås nå en økning i privat forbruk på 0,3 pst. i 2009 og 4 pst. i 2010. Også boligprisene har økt markert, og nominelt har de nå passert det høye nivået fra sommeren 2007. Oppgangen i boligprisene gir økt

lønnsomhet i boligbyggingen og vil kunne føre til at igangsettingen etter hvert tar seg opp.

Anslagene for oljeinvesteringene er også vesentlig oppjustert siden Revidert nasjonalbudsjett, særlig for 2010. På den annen side trekker en fortsatt lav vekst internasjonalt og et høyt norsk kostnadsnivå i retning av at eksporten av tradisjonelle varer ikke vil gi noen betydelige vekstimpulser den nærmeste tiden. Blant annet er situasjonen for verftsneringen usikker pga. få nye kontraheringer og fallende ordreserver. Investeringene i bedriftene i fastlandsøkonomien ventes heller ikke å ta seg vesentlig opp før lenger ut i konjunkturoppgangen. Samlet sett anslås det en nedgang i BNP for Fastlands-Norge på vel 1 pst. i inneværende år, mens veksten fra 2009 til 2010 er oppjustert fra 0,8 pst. i Revidert nasjonalbudsjett til vel 2 pst. nå.

Med vekst under trend ligger det an til fortsatt svak utvikling i arbeidsmarkedet en tid framover. De siste månedene har likevel utviklingen i arbeidsmarkedet vært bedre enn ventet. Sysselsettingen holdt seg godt oppe i 2. kvartal, og målt ved Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU) har arbeidsledigheten holdt seg stabil på 3,1 pst. både i 1. og 2. kvartal i år. Dette ledighetsnivået er 1 1/4 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for de foregående 20 årene og rundt 6 1/2 prosentpoeng lavere enn nivået i USA og euroområdet i juli i år. Ledigheten anslås nå til knapt 3 1/4 pst. av arbeidsstyrken som gjennomsnitt for 2009 og til knapt 3 3/4 pst. i 2010, en nedjustering på henholdsvis 1/2 og 1 prosentpoeng siden Revidert nasjonalbudsjett. En slik utvikling vil innebære at arbeidsmarkedet svekkes klart mindre i Norge enn hos våre handelspartnere.

Lønnsveksten ligger an til å avta betydelig fra 2008 til 2009. På bakgrunn av resultatene i årets lønnsoppgjør anslås årslønnsveksten å avta fra 6 pst. i fjor til 4 pst. i år. Lønnsoverhenget inn i 2010 ligger an til å bli lavt. Sammen med lav lønnsvekst i konkurrentlandene og en fortsatt krevende markeds- og lønnsomhetssituasjon trekker det i retning av en videre nedgang i lønnsveksten neste år. I meldingen anslås en årslønnsvekst på 3 1/2 pst. i 2010. Lønnsveksten i Norge vil trolig likevel ligge klart over lønnsveksten hos våre viktigste handelspartnere både i 2009 og 2010. Siden norske lønnskostnader allerede er svært høye i en internasjonal sammenheng, gjør dette norske bedrifter sårbare overfor svak etterspørsels- og prisutvikling på norske eksportprodukter eller en styrking av kronen.

Konsumprisveksten har avtatt de siste to månedene etter å ha ligget overraskende høyt tidligere i år. Prisveksten er imidlertid fortsatt klart høyere enn hos våre handelspartnere. Konsumprisindeksen anslås å øke med 1,8 pst. både 2009 og 2010, mens veksten i KPI-JAE anslås til henholdsvis 2,5 og 1,6 pst. i de to

årene. Det er først og fremst nedgang i importprisene som ventes å dra ned veksten i KPI-JAE framover.

Pengemarkedsrentene er kraftig redusert siden uroen i finansmarkedene tok til i fjor høst. Dette reflekterer både reduserte styringsrenter og at mye av det økte risikopåslaget mellom pengemarkedsrenten og forventet styringsrente nå er reversert. Også bankenes utlånsrenter er vesentlig redusert, og ifølge Norges Banks utlånsundersøkelse ser ikke bankene for seg noen ytterligere tilstramming i utlånsvilkårene.

Anslagene i meldingen er basert på en forutsetning om at pengemarkedsrentene vil utvikle seg i tråd med markedsaktørenes forventninger, slik disse kom til uttrykk i terminrentene i begynnelsen av september. Aktørene forventer at differansen mellom norske og utenlandske pengemarkedsrenter vil øke gjennom neste år, bl.a. som følge av en sterkere økonomisk utvikling her hjemme enn ute.

AVVEIINGER I DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN

Norske myndigheter møtte den internasjonale finanskrisen og det kraftige tilbakeslaget i verdensøkonomien med omfattende tiltak for å bedre forholdene i finansmarkedet og stimulere innenlandsk etterspørsel. Pengepolitikken ble raskt lagt om i ekspansiv retning. Fra oktober i fjor og fram til midten av juni i år senket Norges Bank styringsrenten med 4,5 prosentpoeng, til 1,25 pst. I Pengepolitisk rapport 2/09, som ble framlagt i juni, signaliserte Norges Bank at renten vil bli liggende på dette lave nivået fram til våren 2010. I forbindelse med rentemøtet i august varslet imidlertid banken at det kunne bli aktuelt å øke renten tidligere enn dette, dersom den positive utviklingen i norsk økonomi skulle fortsette. På rentemøtet 23. september i år ble styringsrenten holdt uendret på 1,25 pst., men Norges Bank skrev i pressemeldingen at hovedstyret som et alternativ hadde vurdert å øke renten.

Også budsjettpolitikken gir kraftige stimulanser til den samlede etterspørselen. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet i 2009 kan nå anslås til nesten 130 mrd. kroner, en økning på 55 mrd. 2009-kroner fra nivået i 2008. Målt ved endringen i det strukturelle underskuddet kan den finanspolitiske stimulanse fra 2008 til 2009 anslås til 3 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge. Dette er den sterkeste ekspansive impulsen på over 30 år, og budsjettet framstår også som svært ekspansivt sammenliknet med budsjettene til mange av våre viktigste handelspartnere.

Med nedgang i aktiviteten i 2009 og vekst under trend i 2010 ligger det an til at ledigheten vil stige noe i tiden framover. Av denne grunn, og for å bidra til en tryggere basis for oppgang i norsk økonomi framover, har Regjeringen valgt å basere 2010-budsjettet på en viss ytterligere økning i bruken av oljeinntek-

ter. Målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge foreslår Regjeringen å øke det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet med om lag 1/2 prosentpoeng fra 2009 til 2010. Beregninger på den makro-økonomiske modellen MODAG indikerer at den ekspansive virkningen av 2010-budsjettet er svakere enn det som isolert sett antydes av endringen i det strukturelle budsjettunderskuddet. Blant annet svekkes det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet i 2010 med over 6 mrd. kroner som følge av lavere utbytteinntekter på statens hånd. Slike inntektsreduksjoner har normalt en svakere ekspansiv virkning enn en tilsvarende økning i utgiftene.

Budsjettforslaget innebærer at store deler av de ekstraordinære utgiftstiltakene som ble lagt fram i St.prp. nr. 37 (2008–2009) fases ut i 2009, herunder tilskuddet til vedlikehold og rehabilitering av kommunal infrastruktur. Næringslivets adgang til å tilbakeføre selskapsunderskudd i 2008 og 2009 mot beskattet overskudd de to foregående årene, samt den midlertidige ordningen med økte startavskrivninger for maskiner, vil imidlertid medføre lavere bokførte skatter også i 2010. Samtidig er det relativt sterk vekst i utgiftene under folketrygden.

Med Regjeringens forslag til budsjett for 2010 kan det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet for 2010 anslås til 148,5 mrd. kroner, som er 44,6 mrd. kroner over 4-prosentbanen. Bruken av petroleumsinntekter er om lag på linje med anslått fondsavkastning for 2018, målt i faste priser.

Den ekstraordinære opptrappingen av bruken av oljeinntekter det siste året innebærer at mesteparten av handlingsrommet for innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi er brukt opp. Dette understreker behovet for raskt å vende tilbake til 4-prosentbanen etter hvert som veksten tar seg opp og utsiktene bedres. Slik kan handlingsfriheten i budsjettpolitikken gjenopprettes, samtidig som det styrker evnen til å møte veksten i utgiftene som vil følge med en aldrende befolkning.

Målt som andel av verdiskapingen i fastlandsøkonomien ligger den foreslåtte bruken av oljeinntekter i 2010 anslagsvis 2,3 prosentpoeng høyere enn forventet fondsavkastning. Dette er et langt gunstiger utgangspunkt enn situasjonen i de fleste andre land. OECD anslår at det strukturelle budsjettunderskuddet i USA vil komme opp i nærmere 9 pst. av BNP neste år, mens underskuddet i Storbritannia anslås til over 10 pst. Også Japan og enkelte land i euroområdet står overfor store budsjettunderskudd. Samtidig har disse landene til dels betydelig netto statsgjeld i utgangspunktet. Hvilke strategier de enkelte landene velger for å gjenopprette bærekraften i offentlige finanser, vil ha betydning for den videre økonomiske utviklingen hos våre handelspartnere på mellomlang sikt, og representerer også en usikker-

hetsfaktor for vurderingene av utviklingen i norsk økonomi.

BUDSJETTPOLITIKKEN I 2010

Hovedtrekkene i budsjettforslaget for 2010 er som følger (alle beløp er oppgitt i 2010-kroner):

- Et strukturelt, oljekorrigeret budsjettunderskudd på 148,5 mrd. kroner, som er 44,6 mrd. kroner høyere enn forventet fondsavkastning i 2010.
- Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet anslås å øke med 14,6 mrd. kroner fra 2009 til 2010, tilsvarende om lag 1/2 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge.
- Samme skatte- og avgiftsnivå som i 2004.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter på om lag 1 3/4 pst. fra 2009 til 2010.
- En reell vekst i kommunenes samlede inntekter fra 2009 til 2010 på 2,6 pst., eller om lag 8,0 mrd. kroner, regnet i forhold til inntektsnivået i 2009 slik det ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2009.
- Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet i 2010 anslås til knapt 154 mrd. kroner, en økning på knapt 36 mrd. kroner fra 2009. Automatiske stabilisatorer bidrar med 25 mrd. kroner av denne svekkelsen. Målt i forhold til trend-BNP for Fastlands-Norge utgjør det oljekorrigerede underskuddet 8,1 pst. i 2010, mot 6,5 pst. i 2009 og 0,7 pst. i 2008.

Det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet måler den underliggende bruken av oljeinntekter i budsjettet, etter at det bl.a. er korrigeret for mer- eller mindreinntekter fra skatter som følge av konjunkturutviklingen. Det faktiske uttaket fra fondet er lik det oljekorrigerede underskuddet, som anslås til knapt 154 mrd. kroner i 2010. Statens netto konstantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås til om lag 220 mrd. kroner, som er 44 mrd. kroner lavere enn anslaget for inneværende år. Netto avsetning i Statens pensjonsfond – Utland, der overføringen til statsbudsjettet er trukket fra, anslås til knapt 67 mrd. kroner. I tillegg kommer renter og utbytte på fondskapitalen på knapt 106 mrd. kroner, slik at det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond kan anslås til om lag 172 mrd. kroner.

Markedsverdien av Statens pensjonsfond – Utland ved utgangen av 2010 anslås til vel 2 800 mrd. kroner, mens kapitalen ved utgangen av inneværende år anslås til knapt 2 600 mrd. kroner. Medregnet Statens pensjonsfond – Norge anslås den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2010 til vel 2 900 mrd. kroner. Samtidig anslås verdien av allerede opparbeidede rettigheter til alderspensjon i folketrygden å øke med om lag 250 mrd.

kroner i løpet av 2010, til knapt 4 800 mrd. kroner ved utgangen av året. Virkningen av pensjonsreformen på framtidige pensjonsutgifter er medregnet i dette anslaget.

Det vises til nærmere omtale av budsjettpolitikken i kapittel 3 i meldingen.

HOVEDTREKK I SKATTE- OG AVGIFTSOPPLEGGET

Regjeringens mål for skatte- og avgiftspolitikken er å sikre inntekter til fellesskapet, bidra til rettferdig fordeling og et bedre miljø, fremme verdiskaping og sysselsetting i hele landet og bedre økonomiens virkemåte. Regjeringen mener skattenivået bør holdes om lag uendret for å sikre forutsigbare rammevilkår og et best mulig grunnlag for å opprettholde gode velferdsordninger.

Regjeringen har styrket fordelingsprofilen i skattesystemet som følge av skjerpet skatt på utbytte og aksjegevinster, en mer rettferdig formuesskatt og arveavgift og høyere minstefradrag. I tillegg er miljøprofilen i avgiftssystemet blitt tydeligere.

Ved å videreføre systemendringene i skattereformen innenfor et stabilt skatte- og avgiftsnivå sikrer Regjeringen forutsigbarhet i skattesystemet, slik at det skal være attraktivt å investere og drive næringsvirksomhet i Norge. De gode fordelings- og miljøegenskapene i skatte- og avgiftssystemet styrkes i 2010. Blant annet bedres fordelingsprofilen i formuesskatten ytterligere, miljøavgiftene skjerpes og det gjennomføres viktige tiltak for å bekjempe skatteunndragelser.

Regjeringen har skrittvis og målrettet forbedret formuesskatten. Verdsettelse av ulike typer formue har blitt mer reell og ensartet, og en del muligheter de mest formuende hadde til å redusere formuesskatten er fjernet. Aksjerabatten og 80-prosentregelen er fjernet. Samtidig er bunnfradraget tredoblet for enslige og mer enn femdoblet for ektepar.

I 2010-budsjettet følger Regjeringen opp med forslag om nye og mer rettferdige verdsettingsregler for bolig og samlede lettelser i formuesskatten på 760 mill. kroner. Den urimelige forskjellsbehandlingen som dagens skjeve ligningsverdier av bolig gir opphav til, blir langt på vei fjernet. Det foreslås en moderat økning i ligningsverdiene. Samtidig økes bunnfradraget betydelig. Forslaget gir ikke økt formuesskatt av egen bolig samlet sett, og 8 av 10 som i dag betaler formuesskatt, får lettelser. Gjennomsnittlig ligningsverdi som andel av omsetningsverdi øker fra 20 til 25 pst., en økning som først og fremst skyldes at en får løftet opp særlig lave ligningsverdier. Maksimal ligningsverdi skal fortsatt være 30 pst. av omsetningsverdien.

Sekundærbolig, dvs. ekstra bolig som ikke er fritids- eller næringsseiendom, vil verdsettes til 40 pst. av omsetningsverdi, dvs. på nivå med næringseien-

dom. Stadig flere investerer oppspart formue i en ekstra bolig som for eksempel benyttes til utleie. Mange førstegangskjøpere får en dyrere inngangsbillett til boligmarkedet fordi de konkurrerer med slike investorer. Det kan også være grunn til å tro at investeringer i sekundærboliger kan gå på bekostning av investeringer i næringsvirksomhet. Lik verdsettelse av sekundærbolig og næringsseiendom kan dermed ha en gunstig effekt på samfunnets ressursbruk.

Regjeringen mener med dette å ha funnet et godt kompromiss mellom hensynet til rettferdig fordeling og ønsket om en moderat formuesbeskatning av folks hjem. Fordelingsvirkningene er gode. Forslaget gir en omfordeling fra by til land, fra vest til øst i Oslo og fra høyinntekts- til lavinntektsgrupper. Totalt vil 120 000 færre betale formuesskatt, og andelen av skattebetalerne som betaler formuesskatt vil komme ned i 17 pst. i 2010.

Kvadratmetersatsene i det nye systemet for å fastsette ligningsverdier av boligeiendom oppdateres årlig i takt med utviklingen i boligprisene. Det innebærer at formuesskatten vil øke i en høykonjunktur med kraftig boligprisvekst og reduseres i en lavkonjunktur med fallende boligpriser. Denne systemendringen styrker formuesskattens bidrag til automatisk å stabilisere norsk økonomi ved konjunktursvingninger.

Skatte- og avgiftssystemet skal fremme miljøvennlig atferd. Omleggingen av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning videreføres, og det innføres en CO₂-avgift på innenlandsk bruk av gass til oppvarming i bygg fra 1. april 2010. Fritaket for autodieselavgift for andel biodiesel halveres i 2010 med sikte på endelig utfasing i 2011.

Regjeringen følger opp Kulturmomsutvalgets forslag til momsplikt for kultur og idrett med 8 pst. sats. Scenekunst unntas fra avgiftsplikt, mens avgiftsplikten for idrett søkes avgrenset slik at den omfatter treningssentre og den mest profesjonelle delen av idretten. Regjeringen vil fremme konkrete lovforslag på et senere tidspunkt, med sikte på iverksettelse fra 1. juli 2010.

For å bekjempe skatte- og avgiftsunndragelser har Regjeringen de siste fire årene styrket budsjettene til skatteetaten og toll- og avgiftsetaten. I 2010-budsjettet foreslår Regjeringen bl.a. tiltak som retter seg mot bruken av kontante betalingsmidler. Det vil sikre at en større del av betalingsstrømmene fra næringsdrivende og privatmarkedet skjer gjennom banker og andre finansinstitusjoner, slik at transaksjonene blir sporbare og dermed vanskeligere å skjule.

Finanskrisen og et vedvarende internasjonalt press, bl.a. fra Norge, har bidratt til at de fleste såkalte skatteparadisene i verden nå endrer politikk. Flere av disse er rede til å åpne for innsyn for våre skattemyndigheter. I løpet av denne stortingssesjo-

nen regner Regjeringen med at Norge vil få etablert innsynsavtaler med en rekke land som hittil har vært lukket for slikt innsyn. Dette vil omfatte de viktigste av de landene der norske skattytere har kunnet gjemme bort penger for å unndra skatt. Norge vil fortsatt delta aktivt i det internasjonale arbeidet for å fjerne slike muligheter for bortgjemming og skatteflukt.

Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg er nærmere omtalt i kapittel 4 i meldingen, i Prop. 1 S (2009–2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og i Prop. 1 L (2009–2010) Skatte- og avgiftsopplegget 2010 – lovendringer.

2.1.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteen viser til fraksjonenes respektive merknader om skatte- og avgiftsopplegget i Innst. 3 S (2009–2010) og Innst. 4 L (2009–2010).

2.1.2.1 MERKNADER FRA KOMITEENS MEDLEMMER FRA ARBEIDERPARTIET, SOSIALISTISK VENSTREPARTI OG SENTERPARTIET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at hovedoppgaven for regjeringspartienes økonomiske politikk gjennom det siste året har vært å bidra til at sysselsettingen holdes oppe, slik at arbeidsledigheten ikke øker for mye i en situasjon med et kraftig tilbakeslag i internasjonal økonomi. Finanskrisen og den påfølgende svake utviklingen i internasjonal økonomi innebar en betydelig fare for at også norsk økonomi skulle gå inn i den sterkeste nedgangskonjunkturen på flere tiår. Regjeringspartiene møtte den internasjonale finanskrisen og det kraftige tilbakeslaget i verdensøkonomien med omfattende tiltak for å bedre forholdene i finansmarkedet og stimulere innenlands etterspørsel. Pengepolitikken ble raskt lagt om i ekspansiv retning. Også budsjettpolitikken gir kraftige stimulanser til den samlede etterspørselen.

Flertallet viser også til at regjeringspartienes politikk bygger på rettferdighet og fellesskap. De offentlige velferdsordningene skal fornyes og utvikles, og flertallet vil bidra til et arbeidsliv der alle kan delta. Det legges til rette for verdiskaping og utvikling i hele landet. Det offentlige ansvar og rolle innen de sentrale velferdsoppgavene som helse, omsorg og utdanning skal styrkes. Disse målsettingene følges aktivt opp i budsjettet for 2010. Flertallet prioriterer å styrke fellesskapet framfor skattelettelser. Budsjettforslaget for 2010 preges av kvalitetsheving og økt omfang av de brede fellesskapsløsninger.

Flertallet fremmer i innstillingen en rekke forslag om økte bevilgninger for å styrke innsatsen

innenfor ulike deler av helsesektoren. Bevilgningene til helseforetakene økes for å legge til rette for økt aktivitet og for å fullføre innføringen av ny inntektsfordeling mellom de regionale helseforetakene. Tiltakene på rusfeltet styrkes og Omsorgsplan 2015 følges opp med bl.a. forslag om investeringstilskudd til flere nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

Barnehagesatsingen har gitt resultater. Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass, og i september 2009 rapporterte fylkesmennene at kommunene hadde gitt tilbud om plass til alle barn med rett til barnehageplass. I innstillingen foreslår flertallet økte utgifter for å legge til rette for 7 200 nye barnehageplasser, som tilsvarer forventet økt etterspørsel etter barnehageplass som følge av demografiske endringer og redusert foreldrebetaling.

Satsingen på fellesskolen fortsetter med et høyt nivå på bevilgningene. Undervisningstimetallet utvides med én uketime, fordelt på 1.–7. trinn, og det innføres et tilbud om åtte uketimer gratis leksehjelp, fordelt på 1.–4. trinn. I rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg legges det opp til å kunne gi tilsagn om rentekompensasjon for investeringer innenfor en ramme på 2 mrd. kroner i 2010.

Kommunesektoren har ansvaret for sentrale velferdstjenester. En sterk og sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet. Flertallet har prioritert kommuneøkonomien i tidligere budsjetter, og dette følges også opp i 2010-budsjettet.

Forskjellene i samfunnet skal reduseres. Flertallet foreslår økte bevilgninger på til sammen vel 1 mrd. kroner til målrettede tiltak for å redusere fattigdom i 2010. Dette innebærer at bevilgningene til tiltak mot fattigdom er økt nominelt med snaut 4,3 mrd. kroner i perioden 2006–2010. Forskjellene i levekår utjevnes blant annet gjennom økt støtte til minstepensjonister og bostøttemottakere. Forslag om økte utgifter til tiltak på rusfeltet og for å bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet bidrar også til å utjevne forskjeller.

Flertallet vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Den økonomiske veksten må forenes med en bærekraftig utvikling. For å nå disse målene foreslås bevilgningene til forskning og utvikling økt. I tillegg foreslås det en ytterligere økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 5 mrd. kroner. Det foreslås en sterk vekst i bevilgningene til veg og jernbane fra det høye nivået i saldert budsjett 2009.

Flertallet legger til rette for en framtidsrettet næringsutvikling. Innsatsen innen forskning og innovasjon styrkes blant annet gjennom forslag om en ny tilskuddsordning til utvikling av miljøteknologi. Den maritime strategien og reiselivsstrategien følges opp. Jordbruksavtalen for 2010 gir grunnlag for en videre

positiv utvikling i næringen. Energisektoren prioriteres gjennom satsing på fornybare energikilder og utvikling av teknologi for karbonfangst og -lagring.

Budsjettet har en klar og framtidsrettet miljøprofil. Det foreslås økte bevilgninger til CO₂ håndtering på Kårstø og Mongstad og til kjøp av klimakvoter for å oppfylle Kyoto-avtalen. Klimaforliket i Stortinget og den varslede satsing på tiltak mot avskoging og skogferringelse i utviklingsland følges opp. Kapitalen i Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering foreslås økt med 5 mrd. kroner for å legge til rette for klimavennlig omlegging av energibruk. I tillegg foreslås bevilgningene på Miljøverndepartementets budsjett økt til en rekke miljøtiltak i Norge, herunder til kulturminner, bevaring av naturens mangfold og friluftsliv. Arbeidet med omleggingen av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning fortsetter ved at det foreslås justeringer i CO₂-komponenten som gir sterkere incentiv til å kjøpe biler med lave CO₂-utslipp.

Nedenfor kommer en utdyping av flertallets hovedprioriteringer.

Helse

Flertallet legger fram et budsjettforslag for 2010 som innebærer en betydelig satsing på helse- og omsorgssektoren. Korrigert for engangsbevilgninger i 2009 foreslås det å øke de økonomiske rammene til helseforetakene i 2010, og det foreslås en betydelig satsing på samhandlingstiltak i tråd med St.meld. nr. 47 (2008–2009) Samhandlingsreformen. Videre foreslås det å øke bevilgningene til rusfeltet og omsorgstjenesten, herunder gjennom investeringstilskuddet til sykehjem og omsorgsboliger. Regjeringen foreslår å heve aldersgrensen for gratis helsetjenester under egenandelstak 1 fra 12 til 16 år, og å innføre en automatisk frikortordning.

Flertallet foreslår å øke bevilgningen til helseforetakene slik at flere pasienter kan få behandling. Utover generell pris- og lønnsjustering, foreslås det bevilget 1 452 mill. kroner mer til drift av helseforetakene i 2010, sammenliknet med saldert budsjett 2009.

Budsjettforslaget legger til rette for en gjennomsnittlig vekst i pasientbehandlingen med om lag 1,3 pst. på nasjonalt nivå i 2010, i forhold til anslått nivå for 2009. Det foreslås en utgiftsøkning på 525 mill. kroner for å fullføre innføringen av ny inntektsfordeling i tråd med anbefalingene i Magnussenutvalgets innstilling (NOU 2008:2). Dette innebærer at Helse Sør-Øst RHF, som ellers ville tapt på omleggingen, ikke får redusert sine inntekter.

Kvalitet i skolen

Flertallet er opptatt av at grunnopplæringen skal være av høy kvalitet. Selv om grunnopplæringen i Norge i dag har mange gode sider, mener flertallet at det er behov for styrket innsats på flere områder. Flertallet foreslår å utvide undervisningstimetallet med én uketimer fordelt på 1. til 7. trinn fra høsten 2010. For å bidra til bedre læring gjennom tidlig innsats, foreslår flertallet også å innføre et tilbud om åtte uketimer gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn. Regjeringen foreslår å bevilge 241 mill. kroner til utvidet undervisningstimetall og gratis leksehjelp. Flertallet foreslår en bevilgningsøkning på 53 mill. kroner i 2010 til tiltak for å bedre fullføringssandelen i videregående opplæring, blant annet til tiltak rettet mot elever med svake resultater på kartleggingsprøver og til utprøving av et nytt praktisk fag på ungdomstrinnet.

Flertallet foreslår en investeringsramme for rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg på 2 mrd. kroner i 2010 og å bevilge 40 mill. kroner i 2010 som et øremerket statlig stimuleringstilskudd til forsøk med ulike modeller for kulturtilbud og kulturskoletilbud på 1. til 4. trinn. Flertallet foreslår å bevilge 190 mill. kroner til økt tilskudd til lærebedrifter gjennom rammetilskuddet til fylkeskommunene for å videreføre den midlertidige økningen i tilskuddet til lærebedriftene fra 2009.

Miljøprofilen

Flertallet fortsetter den betydelige satsingen på miljø i statsbudsjettet for 2010. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til klima- og skogsatsingen i utviklingsland med om lag 650 mill. kroner til drøyt 2,1 mrd. kroner i 2010. I tillegg foreslås en tilsagnsfullmakt på 1,4 mrd. kroner. Flertallet ønsker at Norge skal være et foregangsland på CO₂-håndtering og bevilger totalt 3 281 mill. kroner til arbeid med CO₂-håndtering på Mongstad, fangst og lagring av CO₂, arbeid knyttet til utredning av en mulig integrasjonsløsning på Kårstø og drift av Gassnova SF. Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering foreslås økt med 5 mrd. kroner i 2010, og Regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 300 mill. kroner til forskning og utvikling på fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring. For 2010 foreslås det en bevilgning på 1 220 mill. kroner til kjøp av klimakvoter og en fullmakt til å inngå avtaler om kjøp av klimakvoter på 3 700 mill. kroner.

For å motvirke at gass konkurrer ut mer miljøvennlige alternativer, foreslår flertallet en CO₂-avgift på innenlands bruk av gass til oppvarming i bygg. Det blir samtidig foreslått en energiavgift på gass der satsene blir differensiert etter minimumssatsene i EU.

Flertallet foreslår økte bevilgninger til jernbane som skal bidra til at transportbrukerne får et godt jernbanetilbud. Gamle skipsvrak kan utgjøre en betydelig forurensningsfare, og i 2010 foreslår flertallet at det bevilges 106,5 mill. kroner til fjerning av vraket av krysseren Murmansk. I tillegg fremmes det forslag om en bevilgning på 630 mill. kroner til å forberede hevingen av ubåtvraket U-864 utenfor Fedje.

Forskning og høyere utdanning

Flertallet prioriterer økt satsing på forskning og høyere utdanning. Flertallets innstilling innebærer bevilgninger til forskning og utvikling på om lag 22,5 mrd. kroner. Dette tilsvarer en økning på om lag 1,7 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009. I tillegg kommer skattefunnordningen som anslås å utgjøre 1,1 mrd. kroner i 2010. Med Regjeringens budsjettforslag anslås offentlig finansiert forskning og utvikling å utgjøre 0,97 pst. av BNP i 2010.

Styrket kommuneøkonomi

Kommunene og fylkeskommunene forvalter en stor del av fellesskapets ressurser og er en viktig arbeidsgiver, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og tjenestetilbyder. Flertallet anser derfor en bærekraftig kommuneøkonomi som en forutsetning for et godt velferdstilbud over hele landet.

Kommunesektoren har fått et betydelig økonomisk løft i siste stortingsperiode. Fra og med 2006 til og med 2009 anslås realveksten i kommunesektorens samlede inntekter til 33,8 mrd. 2009-kroner. Veksten har bidratt til å bedre det kommunale tjenestetilbudet. Regjeringen foreslår å styrke kommuneøkonomien også i 2010, slik at tjenestetilbudet kan bygges videre ut. Regjeringen legger opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 8 mrd. kroner fra 2009 til 2010, eller 2,6 pst. regnet fra anslått inntektsnivå i 2009 i Revidert nasjonalbudsjett 2009. Av veksten i de samlede inntektene er 4,2 mrd. kroner frie inntekter.

Tiltak for arbeid, næringslivet og distriktene

Flertallet vil legge til rette for trygge arbeidsplasser og økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Derfor styrker vi en rekke ordninger overfor næringslivet. Flertallet foreslår blant annet utgifter på vel 1,5 mrd. kroner til ordninger under Innovasjon Norge. Lånerammene under Innovasjon Norge foreslås økt i forhold til saldert budsjett 2009. Garantirammen for byggelånsordningen foreslås satt til 6,5 mrd. kroner. I tillegg foreslår Regjeringen å etablere en ny garantiordning for langsiktige kraftavtaler til kraftintensiv industri med en ramme på 20 mrd. kroner.

Flertallet foreslår en betydelig økt tiltaksinnsats både for personer med moderat bistandsbehov og for personer med nedsatt arbeidsevne. Flertallet foreslår også å utvide målgruppen for langtidsledighetsgarantien og en bevilgningsøkning på 40 mill. kroner til Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) i 2010.

Barnehager

Flertallet har som mål at alle skal få et barnehagetilbud med høy kvalitet til lav pris. Et slikt barnehagetilbud vil bidra til sosial utjevning, tidlig innsats og livslang læring. Regjeringen foreslår samlet sett å øke bevilgningene til barnehager i 2010 med om lag 2,5 mrd. kroner.

Flertallet vil holde maksimalprisen for foreldrebetalingen nominelt uendret inntil prisen er redusert til 1 750 2005-kroner per måned. Flertallet foreslår at det legges til rette for etablering av totalt om lag 7 200 nye barnehageplasser i permanente og midlertidige barnehagelokaler. Totalt foreslår flertallet å bevilge om lag 464 mill. kroner til utbygging av nye barnehageplasser. Flertallet foreslår også å bevilge 35 mill. kroner i 2010 til tiltak som skal bedre kvaliteten i barnehagene.

For flertallet er det viktig at barnehagene skal være like gode uavhengig av om de er kommunale eller ikke-kommunale. I dag har enkelte ikke-kommunale barnehager bare krav på 85 pst. av tilskuddet til kommunale barnehager. Flertallet tar i løpet av en femårsperiode sikte på å innføre likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager når det gjelder offentlige tilskudd.

Innvandring og integrering

Siden høsten 2007 har det vært en betydelig økning i antall nye asylsøkere til Norge. Prognosen for 2010 er på 18 500 asylsøkere. Bevilgningene knyttet til statlige mottak og vertskommunetilskudd til kommuner med asylmottak foreslås samlet økt med om lag 1,4 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2009. Videre foreslås bevilgningene til integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap økt med til sammen vel 920 mill. kroner og bevilgningen til Utlendingsdirektoratet (UDI) økt med 51,1 mill. kroner.

Det har vært en særlig sterk økning i antallet enslige, mindreårige asylsøkere. Flertallet ønsker å sikre et godt og tilpasset tilbud for denne gruppen og foreslår en økning på 400 mill. kroner til knyttet til enslige, mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år i statlige mottak. Flertallet foreslår videre at det bevilges til sammen 150 mill. kroner til å styrke poli-tiets arbeid på utlendingsområdet.

Samferdselstiltak og oppfølging av Nasjonal transportplan 2010–2019

Flertallet prioriterer samferdsel høyt. Hovedprioriteringer for 2010 er forankret i St.meld. nr. 16 (2008–2009) Nasjonal transportplan 2010–2019. Sammenlignet med saldert budsjett 2009 foreslås det en betydelig økning av både veg- og jernbanebudsjettet. Flertallet foreslår en bevilgning til Statens vegvesen og Jernbaneverket på henholdsvis om lag 14,1 mrd. kroner og 8,4 mrd. kroner. For å bidra til at Avinor AS kan gjennomføre nødvendige sikkerhetsinvesteringer, foreslår flertallet i 2010 et engangsinvesteringstilskudd på 50 mill. kroner til Avinors regionale flyplasser, avdragsutsettelse på Avinors statslån og at det ikke tas utbytte fra Avinor i 2010. Posten Norge AS er pålagt å utføre leveringspliktige post- og banktjenester som delvis er bedriftsøkonomisk ulønnsomme. Flertallet foreslår å bevilge 497 mill. kroner for å kompensere for Postens merkostnader knyttet til disse tjenestene.

Kulturloftet gjennomføres

Gjennom målrettede tiltak og en vesentlig økning av bevilgningene til kunst-, kultur-, medie- og frivillighetsformål på statsbudsjettet, gjennomfører regjeringens partiene Kulturloftet. Flertallet foreslår en samlet nominell økning på 812 mill. kroner fra saldert budsjett 2009 til oppfølging av Kulturloftet. Målet er at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014.

Kulturpolitikkenes viktigste oppgave er å legge til rette for at alle kan få et mangfold av ulike kulturtilbud og kunstneriske uttrykk, og delta i et aktivt kulturliv. Det er viktig å sikre en god museumstruktur som kan ivareta det brede spekteret av faglige oppgaver et museum må dekke. Flertallet følger opp den norske filmsuksessen ved å foreslå økte bevilgninger til filmproduksjon, regionale filmtiltak og dataspill. Flertallet har gitt frivillig virksomhet status som egen sektor gjennom etableringen av frivillighetsregisteret 1. januar 2009. Flertallet foreslår å innføre en ny ordning for momskompensasjon for frivillige organisasjoner. Det legges opp til at ordningen skal tre i kraft 1. januar 2010 og trappes opp til én mrd. kroner fram til 2014.

Tiltak mot fattigdom

Flertallet foreslår i statsbudsjettet for 2010 en økning av bevilgningene til fattigdomsrettede tiltak på i underkant av 1 030 mill. kroner. Dette innebærer at bevilgningene til tiltak mot fattigdom er økt nominelt med snaut 4,3 mrd. kroner i perioden 2006–2010.

Til å dekke kommunenes merkostnader med Kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad fore-

slår flertallet å øke bevilgningen med 209 mill. kroner, til 769 mill. kroner. Flertallet foreslår å øke utgiftene til tiltak som inngår i Opptappingsplanen for rusfeltet med 150 mill. kroner i 2010, å øke bevilgningen til fri retts hjelp med 5 mill. kroner og å bevilge 17 mill. kroner for å bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet. Flertallet foreslår også å øke minstepensjonen og minsteytelsen for rehabiliterings- og attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad, samt nivået for overgangsstønaden, fra 1,97 G til 2,0 G.

Flertallet viser til at Nav-reformen er en viktig organisatorisk reform for å utvikle en helhetlig arbeids- og velferdspolitik. Hovedmålet med reformen er at flere skal være i arbeid eller i aktiv virksomhet, og at færre skal ha trygd eller stønad som hovedkilde til forsørgelse. Gjennomføringen av Nav-reformen vil i hovedsak bli fullført i løpet av 2009. Det vil ved utgangen av året være etablert 447 Nav-kontorer, mens 9 kontorer skal etableres i 2010 og ett i 2011.

Politiet og kriminalomsorgen

Flertallet mener at det å sikre trygghet i samfunnet er en av de mest grunnleggende fellesoppgavene. Derfor vil flertallet ha en aktiv kamp mot kriminalitet, hvor det legges vekt på å forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabilitere bedre. Et av de viktigste satsingsområdene er å øke politibemanningen framover.

I budsjettforslaget for 2010 foreslås det å øke bevilgningen til politi- og påtalemyndighet med til sammen 1,3 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. I 2010 foreslås det å ta opp 720 studenter ved Politihøgskolen. Dette er en dobling av opptaket sammenlignet med opptaket i 2006. Videre foreslår flertallet at det bevilges om lag 375 mill. kroner til å videreføre 460 sivile stillinger og 104 politistillinger som blir opprettet i løpet av 2009. Flertallet foreslår i denne forbindelse at det samlet bevilges om lag 117 mill. kroner til DNA-reformen i 2010 og det foreslås derfor å styrke Økokrim med åtte årsverk i 2010. Samlet foreslås bevilgningen til kriminalomsorgen økt med 277,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2009.

2.1.2.2 MERKNADER FRA KOMITEENS MEDLEMMER FRA FREMSKRITTPARTIET

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010 bærer preg av mangel på klare prioriteringer, det til tross for at Regjeringen bruker mer oljepenger over statsbudsjettet enn noen gang før. Med en slik ekspansiv pengebruk skulle man forvente at man hadde klart å løse noen av de store utfordringene velferdssamfunnet står overfor. Regjerin-

gen er tydeligvis mer opptatt av å administrere enn å fornye. Disse medlemmer mener at det fremlagte statsbudsjettet er lite egnet til å møte de utfordringene Norge står overfor.

Disse medlemmer foreslår derfor klare omprioriteringer i statsbudsjettet. Disse medlemmer fremmer budsjetttiltak hvor formålet er å redusere de negative ringvirkningene som den internasjonale finanskrisen vil ha for næringslivet og folk flest. Videre inneholder disse medlemmers budsjetttiltak klare prioriteringer slik at man kan få til et bedre tilbud i kommunene, helsevesenet og skolesektoren. Videre vil disse medlemmer styrke forsvaret og investeringene i infrastruktur.

Budsjetttiltakene omfatter bygging og vedlikehold av infrastruktur med fokus på veier, jernbane, skolebygg og sykehjem. Gjennom en slik satsing vil norsk infrastruktur få et etterlengtet løft, samtidig som slike offentlige prosjekter vil kunne sysselsette arbeidstakere innenfor bygg- og anleggssektoren som ellers ville kunne bli permittert eller arbeidsledige.

Som en del av de nevnte budsjetttiltakene foreslår disse medlemmer videre at det neste år gis skatte- og avgiftslettelser med fokus på de med lavere og midlere inntekter. For at disse tiltakene skal ha de ønskede virkninger, foreslår disse medlemmer at skattelettelsene gis gjennom økt minstefradrag og økt personfradrag. Disse medlemmer foreslår også en reduksjon i formuesskatten og avskaffelse av arveavgiften slik at flere bedrifter og enkeltpersoner kan benytte sin kapital til reinvesteringer i næringslivet. Reduksjonen i formuesskatten er første skritt i arbeidet med å avvikle denne særnorske dobbeltbeskatningen.

Disse medlemmer foreslår mindre pengebruk over statsbudsjettet enn Regjeringen. Vi konstaterer at Regjeringens fremlagte statsbudsjett innebærer at handlingsregelen som finanspolitisk styringsverktøy ikke lenger har relevans. Dette fordi Regjeringen varsler en oljepengebruk som går langt utover finanskrisetåret 2009.

Disse medlemmer forholder seg ikke til Regjeringens handlingsregel, og ønsker en alternativ handlingsregel som blant annet skiller mellom investeringer og løpende kostnader. Disse medlemmer forholder seg ellers i budsjettprosessen til den økonomiske situasjonen landet til enhver tid befinner seg i.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets budsjettforslag viser en alternativ måte å løse utfordringene Norge står overfor, både innenfor den økonomiske politikken så vel som på andre samfunnsområder. Hovedfokus er behovet for en ny og bedre økonomisk politikk. Prioriteringer som foretas i dette budsjettet må sees i den sammenheng.

Skillelinjen i norsk finanspolitisk debatt går mellom Fremskrittspartiet på den ene siden, som er opptatt av å stimulere tilbudssiden i økonomien og legge til rette for vekst i bruttonasjonalproduktet (BNP), og de øvrige partiene på den andre siden, som i all hovedsak er enige om rammene for den økonomiske politikken, og som dermed foretar beskjedne endringer over statsbudsjettet fra år til år.

Disse medlemmer fremmer forslag på en rekke viktige områder. Disse inkluderer skatte- og avgiftsopplegg, strukturtiltak, lovendringsforslag, samt forslag til endringer og omorganisering av offentlig virksomhet. Mange av forslagene har et langsiktig perspektiv og vil ikke nødvendigvis ha målbar virkning for kommende budsjettår. De vil like fullt være av stor betydning for økonomiens virkemåte i tiden fremover.

Disse medlemmer mener økonomisk vekst først og fremst burde komme som et resultat av større skaperkraft i norsk næringsliv. En høyere vekstrate vil ha betydelige konsekvenser for den generelle velferdsutviklingen. Dette vil også gjøre Norge bedre rustet til å møte de økonomiske utfordringene det økende antall eldre vil medføre. Dette krever en økonomisk politikk som på kort og mellomlang sikt mobiliserer ressurser og øker effektiviteten, og som på lang sikt har ambisjoner om at Norge skal være ledende i produktivitetens utviklingen internasjonalt.

Dagens budsjettssystem hindrer gjennomføringen av store og nødvendige reformer. For å synliggjøre langsiktige effekter i den økonomiske politikken, er det derfor nødvendig å innføre mer grundig langtidsbudsjettering i Norge. Samtidig må man i større grad være opptatt av å skille mellom penger brukt til forbruk, penger som er investert og penger brukt innenlands og utenlands. Dette påvirker økonomien på ulike måter.

Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2010

Disse medlemmer foreslår reduserte utgifter til offentlig administrasjon og byråkrati innenfor alle områder. Etter omprioriteringer til formål Fremskrittspartiet mener er viktige, viser det alternative budsjettet nettokutt på 22,7 mrd. kroner innenlands.

Disse medlemmer vil ha kraftige reduksjoner i skatte- og avgiftssatsene og reduserer det totale skattetrykket med 17,9 mrd. kroner.

Disse medlemmer prioriterer skattelettelser som kommer folk flest til gode. Disse medlemmer ønsker gjennom budsjettet å fremme bedre rammevilkår for det private næringsliv, redusere subsidier til blant annet jordbruket, øke statlige realinvesteringer og effektivisere offentlig sektor. Disse medlemmer ønsker en smartere anvendelse av oljepengene, og et samfunn som fremmer arbeidsglede og skaperevne.

Tabellen nedenfor viser hovedtall og prioriteringer, samt overføring til Statens pensjonsfond (oljefondet) på 174 mrd. kroner.

Forslag til budsjett – hovedoversikt – FrP 2010	Endringer ift. Regjeringen (mill. kr)	
	2010	2009
Reduserte offentlige utgifter/reduerte inntekter		
Redusert offentlig forbruk i budsjetttrammene (- er kutt i kostnader)	-22 685	-8 695
Reduserte offentlige inntekter	18 265	30 638
Finansieringsbehov før utenlandsbudsjettet	-4 419	21 943
FrPs utenlandsbudsjett	2 875	9 280
Mindre pengebruk ift. regjeringen	-1 544	31 223
Overføring til statens pensjonsfond regjeringen (oljefondet)	172 200	445 700
Overføring til statens pensjonsfond frp alt bud (oljefondet)	176 619	423 757
Reduserte / økte offentlige utgifter	2010	2009
STATSFORVALTNING Ramme 1	-4 349	-1 346
FAMILIE/FORBRUKER Ramme 2	-161	13
KULTUR Ramme 3	-1 067	-940
UTENRIKS Ramme 4	-8 953	-10 969
JUSTIS Ramme 5	691	926
KOMMUNAL/INNVANDRING Ramme 6	-5 261	-1 984
ARBEID/SOSIAL/DAGPENGER Ramme 7	-8 164	-973
FORSVAR Ramme 8	950	2 085
NÆRING Ramme 9	-45	42
FISKERI Ramme 10	-104	-12
LANDBRUK Ramme 11	-6 300	-6 492
ENERGI Ramme 12	-764	-940
MILJØ Ramme 13	-248	-211
KONTROLL Ramme 14	-30	-30
HELSE Ramme 15	3 710	5 502
KUNNSKAP Ramme 16	725	774
TRANSPORT/KOMMUNIKASJON Ramme 17	3 963	5 129
RAMMETILSKUDD KOMMUNER Ramme 18	3 976	1 328
FINANS Ramme 21	-1 255	-595
<i>Sum reduksjon offentlige utgifter</i>	-22 685	-8 695
Fremskrittspartiets skatteopplegg for 2010		
<i>Nulle Regjeringens skjerpelser</i>		
Ikke avvikle ordning med hjemme-PC		50
Ikke innføre kildeskatt på pensjoner		185
Ikke fase ut fritaket for biodiesel		180
Ikke øke tobakksavgiftene med 5pst.		240
Andre innstramminger		80

INNTEKTSSKATTER

<i>Opprydning/forenkling</i>	
Fjerne fagforeningsfradraget.....	-1 120
	<hr/>
	-1 120

YTTERLIGERE LETTELSE

Personfradrag (for alle) økes fra 42.210/84.420 til 48.000/96.000	3 776
Minstefradrag for lønnstakere økes fra 72.800 til 81.000 (samme sats - 36pst.)	4 626
Minstefradraget for alderspensjonister/AFP økes fra 60.950/26pst. til 66.000 kr/32pst.	1 560
Minstefradraget for andre pensjonister holdes uendret på 60.950/26pst.	0
Toppskatt trinn 1 (9pst.), innslagspunkt økes fra 456.400 kr til 480.000 kr	1 360
Gjeninnføre valgfri sjablongregel kr 9.180 for store sykdomsutgifter (diabetes).....	140
Frikortgrensen økes fra 40.000 kr til 70.000 kr	430
	<hr/>
	11 892

KAPITALSKATTER

Formuesskatt

Redusere satsen i formuesskatt fra 1,1 pst. til 0,9 pst. (statens andel reduseres)	1 118
Ligningsverdi for sekundærbolig settes ned fra 40 pst. til 25 pst. av markedsverdi.....	80
Fjerne arveavgiften	340
	<hr/>
	1 538

NÆRINGSBESKATNING

Øke avskrivningssatsen for saldogruppe d) maskiner til 25 pst.....	500
	<hr/>
	500

AVGIFTER

Bilavgifter

Redusere avgifter på drivstoff med 50 øre/ltr.	1 866
	<hr/>
	1 866

Tollreduksjoner

Fjerne toll på varer fra U-land (OECD-listen)	630
Opprydning i tollsatser.....	100
	<hr/>
	730

Annet

Innlemme frivillighet i mva systemet med 0-sats og 25 pst. fradrag	1 000
Fjerne avgift for sluttbehandling av avfall	126
Reduserte sektoravgifter under de ulike departementer.....	562
Fjerne engangsavgift og mva på polititjenestekjøretøy	20
Diverse, Skattefunn, med mer.	100
	<hr/>
	1 808

Sum skatte- og avgiftslettelser ramme 22	17 949
---	---------------

UTBYTTE Ramme 23

Utbytteandelen i Statkraft settes ned til fra 85 pst. til 75 pst.	440
Entra Eiendom økes fra 50 pst. til 75 pst.	-54
A/S Vinmonopolet økes fra 50 pst. til 75 pst.	-20
Økt utbytte i andre selskaper.....	-49
	<hr/>
	316

Sum reduksjon offentlige inntekter	18 265
---	---------------

Plassering av oljepengene i fond (Poster uten resultatvirkning Ramme 0)

Fondet for forskning og nyskaping	5 000
Forskningsfondet, egenkapital	10 000
Fond for omlegging av energibruk og energiproduksjon.....	5 000
Avvikling av regionale forskningsfond og tilbakebetaling av fondskapital	-6 000
Avvikle Samefolkets fond og Romanifolkets fond	-168
Sum	13 832

Utenlandsbudsjettet – utgifter til investeringer og tiltak utenfor Norge

HELSE: Sykehusutstyr	1 000
FORSVAR: Nyanskaffelser, utstyr	500
KUNNSKAP: Utstyr til universiteter og høyskoler	100
NÆRING: Markedsføring av Norge, bl.a. som vinterdestinasjon.....	175
JUSTIS: Investeringsbudsjett politiet	100
SAMFERDSEL: Riksveiinvesteringer utført av utenlandske entreprenører	1 000
Sum	2 875

Behovet for en ny budsjettreform

Det er allmenn enighet om at utgiftene i et budsjett vil ha forskjellig virkning for den enheten det er tenkt å styre. En bedrift vil derfor være nøye med å skille faste og variable kostnader, og den vil tydeliggjøre investeringskostnadene. Dette gjøres for å få visshet i hvorvidt kostnadene står i forhold til inntektene, og fordi man ønsker en detaljert innsikt i hvorvidt bedriften drives økonomisk forsvarlig. Slik er det ikke for statsbudsjettet.

I motsetning til budsjettering i næringslivet som skiller kostnader og investeringer, er statsbudsjettet basert på utgifter og skiller således ikke mellom en krone brukt på løpende kostnader som byråkrati og fornuftige investeringer. Videre får fordelingen mellom investeringer og løpende forbruk svært liten oppmerksomhet. I praksis betyr dette at en krone brukt til sosialhjelp anses å ha samme virkning på økonomien som en krone brukt på investeringer i moderne sykehusutstyr eller en krone brukt til bygging av et bedre veinett. Statsbudsjettet oppfatter også en krone gitt i skatte- eller avgiftslettelse kun som utgift, uten at langtidskonsekvensene av at folk får beholde mer av sin egen inntekt blir vurdert eller beregnet. Statsbudsjettet skiller heller ikke på hvor pengene blir benyttet, og en krone benyttet i Norge blir vurdert på nøyaktig samme måte som en krone brukt på å kjøpe varer og tjenester i utlandet.

Disse medlemmer mener tiden er overmoden for en dyptgripende reform for hvordan statsbudsjettet utformes. En grunnleggende forutsetning for en slik reform er at fremtidige budsjetter skiller mellom penger til forbruk og penger til investeringer. Dette er nødvendig dersom man ønsker å få til en konstruktiv debatt om statsbudsjettets konsekvenser

for norsk økonomi. Finanspolitikken burde derfor ikke alene bedømmes ut i fra statsbudsjettets totale rammer, men først og fremst vurderes ut i fra hvordan skatte- og avgiftsinntekter fordeles mellom investeringer og forbruk, og hvordan dette påvirker vekst og velferd i landet over tid.

Mens en krone brukt til investeringer i eksempelvis infrastruktur kan være en utgift til inntekts ervervelse, er en krone brukt til drift ofte en varig utgift med en helt annen effekt på økonomien.

En budsjettreform må samtidig på en langt mer dyptgripende måte enn i dag inkludere budsjettvedtakenes flerårige konsekvenser. Dette vil tydeliggjøre investeringenes levetidskostnader, og gjøre det mulig å inkludere kostnader knyttet til vedlikehold, oppgraderinger, personell, og ikke minst de eventuelle ringvirkningene investeringen får for andre sektorer. Med langtidbudsjettering vil Stortinget ha et langt bedre grunnlag for å fatte sine vedtak, og man vil kunne unngå situasjoner hvor det eksempelvis anskaffes materiell til Forsvaret eller politiet det senere viser seg at det verken finnes personell eller tilstrekkelige driftsmidler til å sette materiellet i operativ virksomhet. Eller investeringer i nye veitraséer som blir stående uferdig grunnet mangel på prosjektfinansiering.

Langtidbudsjettering vil også gjøre det mulig å beregne investeringenes potensielle innsparingsmuligheter. Eksempelvis vil man ved investeringer i utbedret vei- eller jernbanenett kunne legge inn beregninger om raskere og billigere vareleveranser for industri og næringsliv, besparelser grunnet reduserte bilkøer og reduksjon i antall trafikkulykker. Dette er besparelser som får virkning over tid, og som berører flere sektorer enn kun transportsektoren. På samme måte vil man kunne beregne dynamiske virkninger av skatte- og avgiftslettelse, som i år fortoner

seg som reduserte inntekter for staten, men som de påfølgende årene vil kunne bety økte inntekter grunnet mer tilbud på arbeidskraft og større aktivitet i økonomien.

Utenlandsbudsjett – budsjettposter som ikke har innvirkning på norsk innenlandsøkonomi

Oljeformuen kan brukes til fornuftige investeringer, bl.a. i infrastruktur, satsning på helse og eldreomsorg, og en fremtidsrettet styrking av kompetanse, forskning og utdanning. Dette vil øke effektiviteten i samfunnet.

De fleste anskaffelser fra utlandet vil ikke ha vesentlig effekt på norsk økonomi, og det vil ikke være riktig å hevde at eksempelvis kjøp av sykehus-

utstyr skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dette vil heller ikke gjelde for bekjempelse av sykdommer på internasjonal basis. Det vil derfor være riktig å skille ut slike anskaffelser og utgifter på et eget utenlandsbudsjett, og ikke regne disse utgiftene med når man ser på hva norsk innenlandsøkonomi kan tåle av innfasing av oljepenger.

Disse medlemmer viser til at forutsetningen for postene på Fremskrittspartiets utenlandsbudsjett er at de ikke skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dersom noe annet skulle vise seg å være tilfellet, vil vi søke å innrette investeringen på en annen måte, eller foreta en alternativ anskaffelse fra utlandet.

Følgende poster er ført på Fremskrittspartiets utenlandsbudsjett:

UTENLANDSBUDSJETTET – utgifter til investeringer og tiltak utenfor Norge

HELSE: Sykehusutstyr	1 000
FORSVAR: Nyanskaffelser, utstyr	500
KUNNSKAP: Utstyr til universiteter og høyskoler	100
NÆRING: Markedsføring av Norge, bl.a som vinterdestinasjon	175
JUSTIS: Investeringsbudsjett politiet	100
SAMFERDSEL: Riksveiinvesteringer utført av utenlandske entreprenører	1 000
SUM	2 875

Behov for en ny handlingsregel

Dagens handlingsregel for bruk av olje- og gassinntekter tilsier at Norge skal fase inn penger over statsbudsjettet på bakgrunn av estimert avkastning på Statens pensjonsfond – Utland, beregnet til 4 pst. Dette har ført til at regjeringens mulighet til å disponere slike inntekter på ti år har gått fra 0 kroner i 1997 til ca. 100 mrd. kroner i 2010. (Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010 innebærer et merforbruk på 144 mrd. kroner, eller 5,7 pst.). En slik regel er derfor svært lite egnet til å saldere statsbudsjettet på, og gir ingen indikasjoner om hvorvidt Regjeringen fører en bærekraftig finanspolitikk. Dette fordi det ensidige fokuset blir rettet mot beløpet som benyttes, og ikke hvordan pengene benyttes.

En handlingsregel bør i første rekke kunne definere pengenes ulike virkninger på norsk økonomi over tid, og samtidig skille mellom løpende utgifter og investeringer. Disse medlemmer ønsker derfor en ny handlingsregel hvor det innføres en øvre grense for årlig vekst i offentlig forbruk, begrenset ut i fra veksten i norsk økonomi. På denne måten vil vi kunne sette tæring etter næring, og ikke bevilge oss velferdsgoder økonomien ikke kan finansiere over tid. Parallelt bør man søke å øke veksten i økonomien, og på den måten gjøre kaken til fordeling større. Dette bør presumptivt gjøres ved å foreta samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer på bakgrunn av kapasitet hos norske og utenlandske leve-

randører. Forutsetningen for slike investeringer må være at lønnsomheten vurderes på bakgrunn av levetidskostnader og konsekvensanalyser beregnet over flere år.

Et mer rettferdig skatte- og avgiftssystem

Disse medlemmer mener at en reduksjon og forenkling av skatte- og avgiftssystemet bedre vil legge til rette for økt verdiskapning og trygge arbeidsplasser i Norge, noe som igjen vil være det beste grunnlaget for å sikre en god velferd. Disse medlemmer viser også til at Norge både har et høyt skattenivå og et svært høyt avgiftsnivå. Dette gjør at den totale skatte- og avgiftsbelastningen er blant de høyeste i verden.

2.1.2.3 MERKNADER FRA KOMITEENS MEDLEMMER FRA HØYRE

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det nå ser ut til at Norge kan komme seg bedre gjennom finanskrisen enn de fleste andre land. Arbeidsledigheten stiger mindre enn anslaget fra våren 2009, og det er ventet ny vekst i økonomien i 2010. Deler av den konkurranseutsatte industrien vil imidlertid bli rammet av en sterk nedgang i markedene internasjonalt i kombinasjon med en svekkelse av konkurransekraften. Det betyr at mange jobber i industrien og ved verftene vil være utsatt i 2010 og 2011.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i 2010 legger opp til å bruke nesten 45 mrd. oljekroner mer enn handlingsregelen tilsier uten at det skapes rom for viktige investeringer i kunnskap og infrastruktur. De siste fire årene har det vært en rekordsterk vekst i de offentlige utgiftene, uten at det har vært en tilsvarende bedring i kvaliteten på velferdstjenestene.

Disse medlemmer mener den økonomiske politikken må legges om. Det er behov for å ta skritt for å få utgiftsveksten under kontroll og å skape rom for investeringer i kunnskap, infrastruktur og bedre rammebetingelser for jobbskapere, små og store bedrifter.

Disse medlemmer legger til grunn at befolkningens krav til velferdstilbudene vil øke. Disse medlemmer mener at vi nå må stille krav om å få mer igjen for velferdskronene. I tillegg må det åpnes for flere private tilbud. Et større mangfold vil utløse kreativitet og bidra til bedre kvalitet på det samlede tilbudet.

Disse medlemmer viser til at veksten i sykefravær og uføretrygding spiser opp en stadig større del av det økonomiske handlingsrommet. Finanskrisen har forsterket utfordringene for den norske velferdsmodellen. Samfunnet er langt mer avhengig av inntektene fra olje- og gassutvinning enn tidligere. Bruken av de ikke-fornybare ressursene tærer på fellesformuen, uten at midlene omsettes i varige verdier for samfunnet.

Disse medlemmer viser til at Høyre støttet krisetiltakene i 2009, men mente at de var ubalanserte ved at de i all hovedsak knyttet seg til offentlige bevilgninger og i liten grad til skattereduksjoner for bedriftene. Utgiftsøkningene har vist seg vanskelig å reversere.

I perioden 2010 til 2013 blir utfordringene langt større og det er spesielt eksportnæringene som vil slite. Det norske lønnsnivået for industriarbeidere ligger nesten 50 pst. over våre handelspartnere. En eventuell kronestyrking i året som kommer vil forsterke utfordringene for produksjonsbedrifter. Konkurransesevnen er svekket hvert år under de rødgrønne. Samtidig har bedriftene og jobbskapere fått et økt skattetrykk. Det er særlig det private eierskapet som nå beskattes høyere.

Viktige veivalg i den økonomiske politikken

Disse medlemmer mener vi står overfor viktige veivalg i den økonomiske politikken. Vi kan ikke fortsette å bevilge oss bedre velferd uten at den finansieres gjennom økt verdiskaping eller ved at man får mer velferd ut av eksisterende ressurser. Regjeringens politikk er ikke bærekraftig og vil skape behov

for store skatteskjerpelser i fremtiden eller kraftige kutt i offentlig finansiert velferd.

Disse medlemmer viser til at vår generasjon gjennom petroleumsinntektene har fått en eventyrlig mulighet. Solidaritet mellom generasjonen tilsier at vi bruker denne muligheten til å skape varige verdier. Konservativ økonomisk politikk innebærer å sikre fremtidige generasjoner de samme muligheter som det vi har fått.

Videre er det pengebruken over statsbudsjettet som på sikt bestemmer omfanget på konkurranseutsatt sektor. For høy utgiftsvekst gir press i økonomien og forsterker kostnadsutfordringene som medfører raske omstillinger. Hvis vi ser bort fra kriseåret 2009, har Høyre i sine alternative budsjetter benyttet noe mindre oljepenger hvert eneste år enn det Stoltenberg II-regjeringen har foreslått.

Disse medlemmer mener det er begrenset hvilke endringer det er mulig å få på plass i løpet av noen hektiske uker hvor Stortinget jobber med budsjettet, og som lar seg gjennomføre fra det ene året til det andre. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett hvor partiet peker ut en alternativ kurs, og tar med dette forslaget viktige skritt for å trygge jobber og skape varig velferd:

Høyres samlede finanspolitiske opplegg

Reduserte offentlige utgifter	9 075 mill. kr
Inntektsøkning, inkl. skatteveksling	3 639 mill. kr
Skattereduksjoner, bokført	6 072 mill. kr
Skattereduksjoner, påløpt	10 049 mill. kr
Utgiftsprioriteringer	4 367 mill. kr
Redusert oljepengebruk	2 275 mill. kr

Høyres viktigste prioriteringer

Høyre legger frem et budsjett for ny vekst og trygge bedrifter, med et løft for utdanning og forskning og et krafttak på samferdsel. Norge har ikke råd til å vente med å ta viktige veivalg. Vi må investere i ny vekst, og ta de nødvendige grepene allerede nå. Det gjør Høyre. Bare det kan sikre trygge jobber og varig velferd.

Her følger de viktigste forslagene i Høyres alternative budsjett:

Ny vekst og trygge jobber

Det er sterke bedrifter og trygge jobber som bærer velferdssamfunnet vårt. Vi er avhengig av at mer av jobbveksten kommer i privat sektor. Disse medlemmer viser til at Høyre styrker bedriftenes konkurransevne ved å bremse bruken av oljepenger, og senke skattene. Det skal bli lettere å gi folk en jobb å gå til. For å sikre at det er en kort vei inn i arbeidsmarkedet, må det lønne seg å jobbe.

Satsinger på trygge jobber og bedrifter

Lavere oljepengebruk enn Regjeringen	2,3 mrd. kr
Redusert formuesskatt for bedrifter og boligeiere	2,5 mrd. kr
Fjerne arveavgiften 1. januar 2010	340 mill. kr
Øke innslagspunkt i trinn 1 toppskatt fra 456-475 000 kr; nesten 100 000 færre vil betale toppskatt	1 088 mill. kr
Øke minstefradraget med 3 500 kr for lønnsinntekt	1 630 mill. kr
Direkte skattefradrag på 6 000 kr i inntekt for alle mellom 62-67 år i jobb	300 mill. kr
Beholde 30 pst. startavskrivingsatts for investeringer i maskiner og utstyr mv. i saldogruppe D	320 mill. kr
Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1. juli 2010	45 mill. kr
Sparestimulerende tiltak (gjennom BSU og IPS), se kap. 3.13	95 mill. kr
Tiltak for å lette overgang fra trygd til arbeid, se kap. 2.5.2	

Investeringer for fremtiden

Verdiene vi skal leve av i fremtiden må skapes. Derfor må vi gjøre investeringer som legger grunnlag for ny vekst og et innovativt næringsliv. Ved å investere tungt i kunnskap og samferdsel skaper vi gro-

bunn for verdiskaping og fremtidsrettede arbeidsplasser. Det vi har i hodene våre er landets viktigste ressurs, derfor satser vi på utdanning og forskning. Å investere i miljøteknologi letter overgangen til et mer bærekraftig samfunn.

Satsinger på kunnskap, samferdsel og miljø

Utdanningsmilliard – samlet én mrd økt satsning på forskning og utdanning	
Kraftig løft for etterutdanning av lærere	400 mill. kr
Opprette fond for vitenskaplig utstyr	10 mrd. kr
Økt basisbevilgning til universiteter og høyskoler	250 mill. kr
Økte bevilgninger til Forskningsrådet	205 mill. kr
Frie midler til Forskningsrådet	50 mill. kr
Stipendiater	55 mill. kr
Brukerstyrte Innovasjonsarenaer	50 mill. kr
Energiforskning, PETROMAKS	50 mill. kr
Fond for miljøvennlig teknologi	5 mrd. kr
Økt satsing på miljøteknologi	115 mill. kr
Styrking av Skattefunn. Øke beløp, og reversere rød-grønne svekkelser	377 mill. kr
Tilskudd ulønnet forskning	
Grønne skattelettelser	407,6 mill. kr
Veimilliard, økte veiinvesteringer	1 000 mill. kr
Infrastrukturfond for vedlikehold av vei og jernbane	50 mrd. kr

Nyskaping og nytenkning sikrer varig velferd

Velferdsstaten står overfor store utfordringer. Vi trenger nyskaping og nytenkning i offentlig sektor for å sikre varig velferd. Nye løsninger, mindre byrå-

krati og en mer moderne stat er nødvendig for å skape trygghet for velferdssamfunnet vårt. Den eksplosive veksten i trygdeutgifter må bremses, og vi må skape et mer inkluderende arbeidsliv.

Satsinger på varig velferd og en moderne offentlig sektor

Nye målrettede tiltak for å bekjempe fattigdom	445 mill. kr
Styrket satsing på politiet og justissektoren	140,5 mill. kr
Kjøp av helsetjenester fra private aktører, vil gi minst 25 000 flere behandling (Omprioritert fra ramme)	515,7 mill. kr
Satsing på samhandling og desentralisering i helsevesenet (Omprioritert fra ramme)	300 mill. kr
Bedre finansieringsgrad i private barnehager	114 mill. kr
Samlede satsinger for å løfte frivilligheten,	136 mill. kr
Forslag for en bedre og mer mangfoldig offentlig sektor, se kap. 2.6.2	

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett reduserer offentlig forbruk gjennom bl.a. å redusere næringsoverføringer, stramme inn på asylpolitikken, redusere veksten i bistanden og redusere utgiftene til statlig administrasjon.

2.1.2.4 MERKNADER FRA KOMITEENS MEDLEM FRA KRISTELIG FOLKEPARTI

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil bygge samfunnet på det verdigrunnlaget som er nedfelt i vår kristne og humanistiske kulturarv. Dette verdigrunnlaget tar utgangspunkt i hvert enkelt menneskes uendelige verdi, i vårt kollektive og personlige ansvar for hverandre, og i ønsket om å ta vare på miljø og livsgrunnlag for kommende generasjoner. Dette må også komme til uttrykk gjennom de prioriteringer som gjøres på statsbudsjettet.

Regjeringen har lagt fram et budsjett med rekordhøy bruk av oljepenger. Den fortsatt alvorlige situasjonen i verdensøkonomien gir grunnlag for en oljepengebruk som ligger over den langsiktige 4 pst.-banen som er utgangspunktet for handlingsregelen. Men samtidig er anslagene for økonomisk utvikling de kommende år blitt bedre gjennom 2009, noe som understreker betydningen av en betydelig strammere budsjettpolitikk i årene framover. Særlig for den delen av næringslivet som er internasjonalt konkurranseutsatt, er det viktig at ikke en uansvarlig bud-

sjettpolitikk fører til stigende renter og en sterkere kronkurs enn hva bedriftene tåler.

Dette medlem viser til at det er bred politisk enighet om svært mye av innholdet i statsbudsjettet. Mange av prioriteringene som er gjort, vil Kristelig Folkeparti være enig i. Men dette medlem mener likevel at det er behov for en spissere profil på flere viktige samfunnsområder. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett, innenfor samme budsjettamme som Regjeringen, foreslår å styrke innsatsen på flere viktige samfunnsområder.

Kristelig Folkeparti fremmer i sitt alternative statsbudsjett forslag om ekstra satsinger på disse områdene (noen av de konkrete satsingene er nevnt under flere enn ett satsingsområde):

Oppvekst og utdanning

Kristelig Folkeparti vil justere opp maksprisen i barnehagene lik forventet lønnsvekst i 2010, vil reversere tidligere vedtak om utvidet skoledag, og går imot Regjeringens forslag om 8 timer gratis SFO til alle. Sammen med et betydelig bidrag fra andre budsjettprioriteringer utenfor oppvekstområdet, gjør dette det mulig for Kristelig Folkeparti å foreslå en samlet styrking av oppvekst- og utdanningsområdet på om lag 2 mrd. kroner, fordelt med 1,6 mrd. kroner i (brutto) økte utgifter og 400 mill. kroner i skattelettelser. De viktigste forslagene er:

Satsing	Beløp (mill kr)
Ytterligere opptrapping av likebehandling offentlige og private barnehager	75
Økt kontantstøtte for ettåringer til 3 750 kr pr mnd, med mål om 5 000 kr innen 2013	63
Styrke barnevern og familievern	145
Økt engangsstønad til 60 000 kr, med mål om 2 G innen 2013	145
Økt basisfinansiering universiteter og høyskoler	160
Trygge skoleveier	150
Økt lærertetthet i skolen	330
Utviklingsprosjekter ungdomsskolen og videregående skole	90
Økt frikortgrense med 10 000 kr	160
Halvert arbeidsgiveravgift for nye lærlinger	280

Omsorg

Kristelig Folkeparti la i valgkampen fram en handlingsplan for livshjelp. Denne planen følges opp i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett med forslag til økte bevilgninger på viktige områder. Kristelig Folkeparti vil avvikle køene av personer som venter på tilbud om rusbehandling, og ta i bruk ledig

kapasitet hos ideelle rusinstitusjoner. Kristelig Folkeparti går også imot forslaget fra Regjeringen om å skyve en større del av ansvaret for ressurskrevende tjenester over på kommunene.

De viktigste forslagene fra Kristelig Folkeparti er:

Satsing	Beløp (mill kr)
Rusforebygging og rusbehandling	110
500 flere sykehjemsplasser, hospiceplasser og omsorgsboliger i kommunene, og hospicetilbud i helseregionene	104
Videreføre ordning med ressurskrevende tjenester	300
Kompetanseheving og ambulante team, livshjelp	50

Fattigdom

Selv om andelen av BNI som går til ODA-godkjent bistand er høyere enn noensinne, går likevel bevilgningene til utviklingsformål i fattige land ned. BNI har falt som følge av den økonomiske utviklingen, og bevilgningsøkningene er forbeholdt regnskogsatsing og flyktningsmottak i Norge. Kristelig Folkeparti vil sikre at ambisjonene for norsk bistand til utviklingsformål i fattige land ikke går ned, og øker bistandsbudsjettet med om lag 300 mill. kroner.

Kristelig Folkeparti vil også intensivere kampen mot fattigdom i vårt eget land, og foreslår flere nye konkrete tiltak for økt fattigdomsbekjempelse, innenfor en økt ramme på om lag 1 mrd. kroner til dette formålet. Med det følges også opp Kristelig Folkepartis plan for fattigdomsbekjempelse fra valgkampen inneværende år.

De viktigste forslagene fra Kristelig Folkeparti er:

Satsing	Beløp (mill kr)
Styrking av bistandsbudsjettet, prioritet utdanning, landbruk og klimatilpasning	303
Rusforebygging/rusbehandling	110
Fritaksordning for tannbehandling, sosialhjelpsmottakere og deltakere i kvalifiseringsprogram	80
Lavere egenandeler for medikamentell behandling, lavinntektsgrupper	150
Økte sosialhjelpsatser	170
750 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne	68
Økt engangsstønad til 60 000 kr	145
Styrket barnevern	125
Styrking av Husbankens boligsosiale handlingsprogram	50
Inntektsgraderte satser i barnehage og SFO	35

Frivillighet

Kristelig Folkeparti vil styrke rammevilkårene for frivillig innsats til beste for medmennesker. Frivilligheten må få beholde mer av inntektene sine selv, og ideelle institusjoner i rusomsorg og barnevern må få langt mer forutsigbare og stabile rammevilkår. Dette medlem mener at Regjeringen må gjennomføre løftene om en varig momskompensasjons-

ordning for frivilligheten raskere enn hva den legger opp til. I sitt alternative budsjett foreslår Kristelig Folkeparti nye tiltak for å styrke frivilligheten på om lag 380 mill. kroner, hvorav i underkant av 320 mill. kroner er nye tiltak på utgiftssiden.

Sentrale forslag fra Kristelig Folkeparti for å styrke det frivillige Norge er:

Satsing	Beløp (mill kr)
Styrke momskompensasjonsordningen – mål om full kompensasjon i inneværende stortingsperiode	50
Økt bruk av frivillige organisasjoner i bistandsarbeidet	100
Økt bruk av ideelle institusjoner i rusforebygging/rusbehandling	110
Leksehjelp i bl.a. frivillig regi	64
Økt gavefradragsgrense 50 pst. til 18 000 kr	45

Miljø

Kristelig Folkeparti mener at det innenfor skatte- og avgiftsopplegget er rom for en betydelig sterkere vektlegging av miljørelaterte avgifter, samtidig som miljøvennlig adferd må belønnes med skatte- og avgiftslettelse. I sitt alternative statsbudsjett foreslår Kristelig Folkeparti økte miljøavgifter for 1,8 mrd. kroner, som i hovedsak benyttes til å gi andre skatte-

lettelse til husholdninger og bedrifter. Kristelig Folkepartis ulike satsingsforslag på utgiftssiden i budsjettet på miljøområdet beløper seg til vel 470 mill. kroner, mens det foreslås avgiftslettelse for miljøvennlig adferd på om lag 380 mill. kroner.

Sentrale forslag fra Kristelig Folkeparti for å styrke miljøprofilen i budsjettet utover de beskrevne avgiftsøkningene er:

Satsing	Beløp (mill kr)
Videreføre fritak for autodieselavgift for biodiesel	195
Fjerne forbrenningsavgift for å hindre eksport av avfall	100
Miljøbilpremie 30 000 kr for nullutslippsbiler og ladbare hybridbiler	75
Økte jernbaneinvesteringer	150
Satsing på trygge skoleveier (gang og sykkelveier)	150
Tilskudd til energisparing i husholdninger	60
Økt overføring til Energifondet for finansiering av ENØK-tiltak	75

Verdiskaping

Kristelig Folkeparti mener at økt satsing på utdanning og på god offentlig infrastruktur er sentrale suksesskriterier for et verdiskapende næringsliv. I Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjettforslag er dette tatt hensyn til, både gjennom økt basisfinansiering i universitets- og høyskolesektoren, og økt satsing på veivedlikehold og jernbaneinvesteringer.

Dette medlem er urolig over at Regjeringen ikke synes å vie tilstrekkelig tid og krefter til å bedre rammevilkårene for det internasjonalt konkurranseutsatte næringslivet, som er den delen av fastlandsøkonomien som fortsatt er og vil være hardest rammet av finanskrisen. Svak internasjonal etterspørsel og en stigende kronekurs skaper en svært krevende situasjon for mange bedrifter i denne sektoren. Dette medlem mener at det må foretas grep i skatte- og avgiftssystemet for å gi bedre rammevilkår for disse

bedriftene, og foreslår blant annet en økning av avskrivningssatser på maskiner og utstyr som et målrettet tiltak overfor disse bedriftene.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett fremmer et samlet skatte- og avgiftsforslag som gir en netto bokført skatte- og avgiftsøkning på vel 630 mill. kroner, men samtidig en netto påløpt skatte- og avgiftslettelse på vel 1,33 mrd. kroner. Dette skyldes at skatteøkningene i hovedsak er økte miljøavgifter, mens en stor del av skattelettelsene gis til næringslivet, som betaler skatt etterskuddsvis. I sitt alternative statsbudsjett fremmer Kristelig Folkeparti forslag om skattelettelse overfor næringslivet med en påløpt effekt på 3,3 mrd. kroner.

De viktigste skatte- og avgiftslettelsene overfor næringslivet i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjettforslag er:

Satsinger	Beløp (mill kr) påløpt	Beløp (mill kr) bokført
Forbedringer i Skattefunn-ordningen	350	0
Økte avskrivningssatser maskiner og utstyr fra 20 til 25 pst.	2000	500
Økte avskrivningssatser landbruket (driftsbygninger)	125	125
Arveavgiftsfritak ved generasjonsskifte og videre drift i familieeide bedrifter	203	59
Halvert arbeidsgiveravgift nye lærlinger	280	165

Dette medlem viser til Innst. 3 S (2009–2010) for en mer detaljert beskrivelse av Kristelig Folkepartis samlede skatte- og avgiftsopplegg.

2.1.2.5 MERKNADER FRA KOMITEENS MEDLEM FRA VENSTRE

Komiteens medlem fra Venstre viser til at norsk økonomi fortsatt er i en noe uoversiktlig situasjon. Ingen kan med sikkerhet si om krisen er over, eller om vi har en midlertidig pustepause. Dette medlem er derfor overrasket over at Regjeringen valgte å fremme et såpass ekspansivt budsjett som det Regjeringen la fram 13. oktober.

Dette medlem hadde forventet et budsjett som mer eller mindre la opp til den samme nominelle oljepengetrukkningen som det – tross alt – rekordhøye nivået Stortinget vedtok i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009, eller at Regjeringen i det minste la fram et budsjett som virket nøytralt på norsk økonomi. Dette medlem konstaterer at vi er langt unna handlingsregelen (selv om denne skal brukes fleksibelt), og at det vil være en krevende øvelse de neste årene å komme tilbake til forventet fondsavkastning. Vi registrerer at både statsministeren og finansministeren hevder at vi skal tilbake til handlingsregelen i løpet av stortingsperioden – og at så har skjedd tidligere. Utfordringen nå er imidlertid mye større – og veldig selvforskyldt. Regjeringen har konsekvent latt være å effektivisere og fornye offentlig sektor siden valget i 2005. Venstre frykter at regningen for denne unnlåtelsen dessverre blir unødvendig stor.

For dette medlem er det viktig at ikke statsbudsjettet for 2010 bidrar til at rentenivået heves mer enn det som naturlig vil følge av det mandatet Norges Bank har. I så måte er signalene fra Norges Bank bekymringsfulle, og vi har allerede fått den første renteøkningen.

Det er bra at veksten i ledigheten ikke ser ut til å bli så høy som fryktet. De tiltakspakkene vi har stått sammen om og bidratt til, har virket. Det bør imidlertid ikke være en sovepute for en målrettet politikk for flere arbeidsplasser og en langt mer offensiv og framtidrettet næringspolitikk. Her har Regjeringen konsekvent sviktet.

Både i et kort og et langt perspektiv er det grunn til å være bekymret over den sterke veksten i utgiftene til sykepengene, uførepensjon og andre ytelser over folketrygden. Dette er en utvikling dette medlem vil bidra til å snu, men hvor det naturlig nok hviler et særlig ansvar på Regjeringen. Det er etter dette medlems syn spesielt viktig at Regjeringen er helt ærlig når det gjelder hvilke utfordringer vi faktisk står overfor, og at det åpenbart må andre (og supplerende) grep til enn å bare videreføre dagens AFP-avtale. Den har ikke virket etter hensik-

ten. Det må få etter dette medlems syn få noen konsekvenser.

Sjelden har et statsbudsjett vært mer forutsigbart og inneholdt mindre nyheter og mindre politisk vilje til å løse de store utfordringene enn det som får flertall i denne innstilling. De store påplussningene er resultater av allerede vedtatt politikk, videreføring av krisepakker og politiske forlik knyttet bl.a. til klima og eldre.

Regjeringens statsbudsjettforslag framstår mest som en revidering av krisepakken og revidert budsjett for 2009. Der hvor Regjeringen burde styrt utviklingen gjennom budsjettpolitikken, styres budsjettpolitikken av utviklingen. Det er etter dette medlems syn ikke politisk lederskap.

Selv om det økonomiske handlingsrommet har blitt noe mindre enn den rekordhøye veksten Regjeringen har hatt de siste årene, er det ikke mangel på penger som er det største problemet, men at Regjeringen og stortingsflertallet mangler vilje til å finne måter å bruke pengene bedre på og med øye for fremtiden.

Dette medlem viser til Venstres stortingsvalgprogram for perioden 2009–2013 hvor Venstre har pekt på tre store utfordringer som krever nasjonale reformer. Disse er 1) å ta steget over i lavutslippssamfunnet, 2) å bygge kunnskapsamfunnet og 3) å reformere velferdssamfunnet. Dette medlem mener vi trenger en ny kurs og at vi i denne fireårsperioden må legge om politikken dersom vi skal sikre kommende generasjoner de samme mulighetene som vi har tatt for gitt. Venstres alternative budsjett for 2010 er et første tydelig skritt for å endre kursen og har følgende klare hovedprioriteringer:

1. flere arbeidsplasser – særlig i det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet,
2. en kraftig satsing på nyskaping, forskning og høyere utdanning,
3. en gjennomgående styrking og satsing på miljø- og klimavennlige løsninger, med en spesiell satsing på jernbane og kollektivtransport og et kraftfullt skattesifte fra rød til grønn skatt og
4. en målrettet fattigdomsbekjempelse blant barn og unge.

Dette medlem viser til at Venstre foreslår å omprioritere ca. 14 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag, med om lag like store deler fordelt på skatte- og avgiftssiden og statsbudsjettets utgiftsside innenfor et samlet opplegg som medfører et mindrebehov/innstramming når gjelder overføringer fra Statens pensjonsfond – Utland på vel 1 mrd. kroner.

Dette medlem foreslår i tillegg å tilbakeføre selskapsskatten til kommunene slik at det blir mer lønnsomt for kommunene å stimulere til gode ram-

mevilkår for næringslivet lokalt. En slik endring vil i tillegg medføre at det omprioriteres i underkant av 10 mrd. kroner internt over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 kan oppsummeres som følger (alle tall i bokførte størrelser, mill. kroner):

Netto skatte- og avgiftslette:	442,50
Påplussninger/omprioriteringer:	5 931,30
Totalt skattelette og påplussninger:	6 373,80
Kutt/omprioriteringer:	7 126,30
Økte inntekter:	252,90
Totalt kutt og økte inntekter:	7 379,20
Mindrebruk av oljepenger:	1 005,40

Flere nye arbeidsplasser

For å skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre undervekten av ufødte bedrifter generelt og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter spesielt. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling og nyskaping framfor tradisjonell næringsvirksomhet og bevaring. Næringslivet er avhengig av fornying og nyskaping for å være konkurransedyktig og for å kunne møte framtidens utfordringer.

Dette medlem vil slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Det må satses på gründere og entreprenører, og det må bli mindre regelverk og regulering. Satsingen på entreprenørskap i videregående skole må økes, og samarbeidet mellom næringsliv og skole må styrkes. Forskning viser at 20 pst. av dem som har vært med i en ungdomsbedrift senere starter

egen virksomhet. Det er derfor viktig å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparat og gjennom skattestimulans for private investorer. Nettopp derfor er en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt, hovedprioriteten i Venstres alternative statsbudsjett for 2010. Venstre satser spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet.

Dagens regelverk, med en rekke rapporteringskrav og påbud, er unødig komplisert. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av skjemaveldet, og dette medlem ser det som en hovedoppgave å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter, samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av internettbaserte løsninger.

Dette medlem er opptatt av å få mest mulig nyskaping ut av de offentlige bevilgninger som skal gå til nettopp et slikt formål. Undersøkelser viser at bare halvparten av prosjektene som får støtte av Innovasjon Norge, er nyskapende. Mange av disse har attpåtil en svært liten grad av nyskaping, siden det ofte skal lite til for at et prosjekt kan bli registrert som nyskapende. Det er dermed en begrenset del av Innovasjon Norges støtte som faktisk går til nyskaping, til tross for at dette er sentralt for å nå selskapets mål om bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling. Dette medlem viser derfor til Representantforslag 3 S (2009–2010) fra Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om å omorganisere og fristille Innovasjon Norge, slik at vi kan få mer nyskaping ut av hver offentlig krone som går gjennom selskapet.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en samlet bokført satsing på nye arbeidsplasser på over 7 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for flere arbeidsplasser (bokført, mill. kroner)

Skattelettelser overfor næringslivet, bl.a. KapitalFUNN-ordning, økte satser i Skattefunn, økte avskrivningssatser, gjeninnføre aksjerabatt, fjerne arveavgiften, minstefradrag for selvst. næringsdrivende, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger mv.	2650,0
Skattelettelser til privatpersoner: Minstefradrag, toppskatt-grenser og fribeløp	1880,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0
Næringsrettet forskning og FoU-kontrakter, Innovasjon Norge	200,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	11,0
Div. tiltak for å få eldre (+62 år) til å stå lenger i arbeid (netto)	190,0
Flere tiltaksplasser, yrkeshemmede	57,0
Mer fleksible permitteringsordninger	90,0
Styrket forskningsinnsats, nye stipendiatstillinger mv.	712,4
Økt reiselivssatsing	50,0
Jernbaneutbygging	932,7
20 pst. reduksjon i Brønnøysund-registrene	90,2

Klimatek: Nytt investeringsselskap for investering i klimateknologi, klimagründere	145,0
Dobling av støtteordningen for pilotanlegg mv. miljø, klima, energi	100,0
<i>Tilbakeføre selskapskatten til kommunene</i>	<i>9800,0</i>
Sum arbeidsplasser (eksl. kommuneskatt)	7148,3

Nyskaping, forskning og utdanning

Dette medlems mål er å utvikle Norge til et liberalt kunnskapssamfunn. Vi ønsker et samfunn hvor forurensende industriproduksjon er erstattet med satsing på kunnskap og utdanning. En offentlig skole av høyest mulig kvalitet er vår førsteprioritet på veien mot kunnskapssamfunnet. Hovedoppgaven i norsk skole er å forbedre kvaliteten i kunnskapsformidlingen. Elevene må følges tettere opp de første skoleårene, og opplæringen i basisfagene lesing, skriving og regning må styrkes.

Dette medlem vil gjøre lærerutdanningen bedre, tilby alle som er lærere i dag systematisk videreutdanning og gi lærerne bedre arbeidsforhold i skolene. Dette medlem vil også trappe opp satsingen på høyere utdanning og forskning. En vedvarende og sterk satsing på forskning er nødvendig for å sikre velferd, miljø, demokrati og et nyskapende næringsliv.

Kunnskapssamfunnet krever omlegging til nye typer nærings- og arbeidsliv i Norge. For Venstre er det et selvstendig mål at flere starter egen bedrift og at flere tar makten over egen arbeidsdag. Dette medlem vil derfor legge bedre til rette for dem som

vil skape en arbeidsplass for seg selv og andre. Å senke skatten på arbeid er en viktig del av den nye kunnskapsøkonomien.

Dette medlem vil også satse sterkt på forskning, nyskaping og kompetanseheving i det eksisterende næringslivet og vri den offentlige næringspolitikken fra strukturbevaring til fornyelse og nyskaping. Dette medlem foreslår derfor en kraftig økt forskningsinnsats og økte bevilgninger til universitet og høyskoler i Venstres alternative statsbudsjett for 2010.

For dette medlem er kunnskap det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer. En slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, velferd, demokrati og dannelselse. For Venstre er det et mål at Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en samlet bokført satsing på forskning, utdanning og innovasjon på om lag 2,2 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Økt satsing på nyskaping, forskning og utdanning (bokført, mill. kroner)

Tiltak for økt kompetanse og rekruttering av lærere	425,0
Basiskompensasjon UH-sektoren	350,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0
Økte beløpsgrenser Skattefunn	0,0
500 nye stipendiatstillinger	138,0
100 nye postdoc-stillinger	27,5
Diverse tiltak i skolen: Rådgivning, leksehjelp, skrivevansker	150,0
Flere spesialpedagoger	75,0
Norges Forskningsråd: Utstyrsetterslep, kilmaforskning, nærings-phd mv.	196,9
Økt reiselivssatsing	50,0
Næringsrettet forskning og FoU-kontrakter, Innovasjon Norge	200,0
Klimatek: Nytt investeringsselskap for investering i klimateknologi, klimagründere	145,0
Dobling av støtteordningen for pilotanlegg mv miljø, klima, energi	200,0
Full indeksering av studiestøtte + rett til 11 mnd studiestøtte	200,0
<i>Forskningsfondet</i>	<i>73 000,0</i>
Sum forskning, utdanning og innovasjon (ekskl. fond)	2197,4

Miljø- og klimavennlige løsninger

Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk

likt utgangspunkt for alle generasjoner. Å ta vare på naturen; jord, luft, vann og det biologiske mangfoldet, er avgjørende for vår eksistens og har verdi i seg selv.

Dette medlems mål er et samfunn uten forurenning, der ressursene forvaltes til beste for oss som lever nå - og for framtidige generasjoner. Dette medlem vil gjøre Norge til et miljøpolitisk foregangsland; vi skal utvikle miljøteknologi og finne løsninger som også andre kan benytte. En slik omstilling er krevende, men gir nye muligheter. I en verden hvor miljøproblemene blir tydeligere, vil miljøbedrifter bli morgendagens vinnere. Det viktigste generelle miljøvirkemiddelet dette medlem vil ta i bruk, er overgang fra skatt på arbeid til skatt på miljøskadelig atferd.

Norge må utvikle og ta i bruk ny klimateknologi og endre levesett, slik at utslippene av klimagasser reduseres kraftig samtidig som velferdsnivået opprettholdes. Norge må gå fra å være en fossilnasjon til å bli en fornybar nasjon, fra fossilnæring til fornybar og framtidsrettet næring. Derfor skal den totale utvinningen av olje og gass ikke økes, men over tid reduseres. Dette medlem vil gjennom sterk satsing på fornybar energi sikre at Norge likevel opprettholder sin posisjon som energinasjon.

Dette medlem har som mål å utvikle en utslippsfri samferdselssektor. Dette kan ikke nås ved norsk innsats alene, men Norge må utvikle en klar

plan for hvordan utslippene kan reduseres år for år. Derfor vil dette medlem trappe opp satsingen på jernbane, annen kollektivtransport og nullutslippskjøretøy. Dette medlem vil satse på biodrivstoff, elektrisitet og hydrogen som energibærere i transportsektoren.

Dette medlem vil bygge ut energi- og kostnadseffektive alternativer til vei for persontransport: jernbane, kollektivtransport, sykkel- og gangveier. Dette medlem vil legge til rette for størst mulig kollektivandel på veinettet, god framkommelighet i de deler av landet der vei er eneste alternativ, og redusere transportbehovet gjennom god planlegging av byer og tettsteder.

Nettopp derfor er en målrettet satsing på jernbane og kollektivtransport på over 1 mrd. kroner en av Venstres hovedprioriteringer i vårt alternative statsbudsjett for 2010. Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en samlet bokført satsing på miljø- og klimavennlige løsninger på om lag 1,8 mrd. kroner (alle tall i bokført mill. kroner), samt en økning i kapitaloverføringen til grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering på 5 mrd. kroner som følger:

Miljø- og klimatiltak (bokført, mill. kroner)

Forskning klima/miljø	95,0
Miljøovervåking	20,0
Villaks	10,0
Friluftstiltak og -aktiviteter	40,0
Opprydningstiltak, SFT	20,0
Miljøkartlegging, forvaltningsplanen	20,0
Lavenergi-programmet	10,0
Skogvern	20,0
Klimatek (investeringsselskap)	145,0
Miljø- og klima: Pilotanlegg mv	100,0
Jernbane	932,7
Belønningsordning kollektivtransport	320,0
Belønningsordning, sykkel	50,0
<i>Kulturminnefondet</i>	<i>200,0</i>
<i>Fondet for fornybar energi</i>	<i>5 000,0</i>
<i>Mindre salg/sletting av klimakvoter</i>	
<i>Avvikle ordningen med gratis utslippskvoter av CO₂</i>	
Sum miljø, klima etc. (ekskl. fondsavsetning)	1782,7

I sum bidrar Venstres satsing på klima- og miljøtiltak med en grønn skatte- og avgiftsreform som bidrar til et samlet skatteskifte på omlag 7 mrd. kroner, 1 782,7 mill. kroner i bevilgninger for 2010 og fondsavsetninger på totalt 5,2 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Dette medlem vil også vise

til at Venstre foreslår å øke kapitaloverføringen til forskningsfondet med totalt 73 mrd. kroner i en strategisk satsning på kunnskaps- og lavutslippssamfunnet. Denne satsingen vil være avgjørende for å nå målsetningene i klimapolitikken.

Færre fattige barn

Dette medlem viser til at Venstres liberale ideologi tar utgangspunkt i det enkelte mennesket. Alle skal ha frihet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet – men like selvsagt er det at de som virkelig trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det. Frie samfunn har gode fellesskapsinstitusjoner og et sosialt sikkerhetsnett for alle. Dette medlem ønsker derfor en stat som bekjemper sosial urettferdighet.

Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Venstres førsteprioritet er derfor å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. Venstre har allerede fremmet forslag i Stortinget om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn, hvor en rekke tiltak lanseres.

Dette medlem viser i den forbindelse til Representantforslag 2 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn, hvor en rekke tiltak lanseres. Mange av disse tiltakene følges opp i Venstres alternative statsbudsjett for 2010.

Trygdeutgiftene øker voldsomt hvert eneste år. I Norge er 18 pst. av befolkningen i arbeidsfør alder på ulike trygdeytelser. Flere i arbeid og færre på stønad er helt grunnleggende for at vi skal kunne klare å opprettholde våre velferdsordninger i framtiden. De ulike velferdsytelsene i kombinasjon med skattesystemet må utformes slik at det lønner seg for den enkelte å være i inntektsgivende arbeid framfor å motta offentlige stønader.

Hovedmålene for Nav-reformen var flere i arbeid og færre på stønad, enklere og bedre hjelp tilpasset brukernes behov, samt en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Foreløpig har ikke dette skjedd. Dette medlem støtter intensjonene med Nav-reformen, men er kritisk til måten reformen har blitt gjennomført på. Venstre mener det trengs sterkere styring med kostnader, mer fokus på brukernes behov og mindre på system. Dette medlem mener at det bare er et skikkelig samarbeid på tvers av etatsgrensene som kan sikre den enkelte rettigheter i møte med det offentlige.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en samlet bokført satsing på fattigdomsbekjempelse på over 1,8 mrd. kroner. Hovedprioriteringene er økte sosialhjelpssatser, gradert foreldrebetaling i barnehager, økt satsing på rusbehandling og rehabilitering og ikke minst en gjennomgående satsing på flere arbeidsplasser. Alle satsingene er som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for å bekjempe fattigdom (bokført, mill. kroner)

Diverse boligtilskudd (inkl. hjemkjøp)	55,0
Tilskudd til frivillige org. (aktiviteter for fattige barn)	25,0
Omsorgslønn for foreldre med funksjonshemmede barn	75,0
Samarbeidstiltak skole/barnevern/rådgivning	50,0
Pilotprosjekt barn/ungdom med skrivevansker	25,0
Leksehjelp	75,0
Rehabilitering	200,0
Rusomsorg (herunder LAR)	200,0
Flere tiltaksplasser for yrkeshemmede	57,0
Styrking av helsesøstertjenesten	50,0
Flere spesialpedagoger	50,0
Tilskudd til gradert foreldrebetaling, barnehager	150,0
Fast minstenorm i sosialhjelpssatser fra 1.7.2010	600,0
Økt prosentsats i minstefradraget i lønnsinntekt til 38 pst.	200,0
Sum fattigdomsbekjempelse	1812,0

Enkelte andre satsinger og tiltak

I tillegg til satsingene gjengitt innenfor hovedsatsingsområdene arbeidsplasser, forskning, utdanning og innovasjon, miljø og klima og fattigdomsbekjempelsen i tabellene foran, fremmer Venstre i sitt alter-

native statsbudsjett forslag til en rekke andre satsinger og omprioriteringer. Dette medlem foreslår bl.a. økt pappapermisjon med to uker og selvstendig opptjeningsrett for fedre og økt adopsjonsstøtte til 1 G. Videre foreslår Venstre en økt kultursatsing med bl.a. en kraftig styrking av frivillige organisasjoner

på om lag 185 mill. kroner, 500 flere kvoteflyktninger og økte bevilgninger til politiet og UDI for en mer effektiv saksbehandling knyttet til asylsøknader.

Dette medlem foreslår samlet påplussinger og omprioriteringer på om lag 6 mrd. kroner i Venstres alternative statsbudsjett.

Andre tiltak og satsinger (utdrag) (bokført, mill. kroner)

Diverse tiltak barnehage (økt likebehandling, rekruttering, forskning)	90,0
Tilskudd til frivillige org. (momskompensasjonsordning)	100,0
Div. kultur-tiltak	86,6
Økt pappaperm med 2 uker og selvstendig opptjeningsrett for fedre	35,0
Elektronisk saksbehandling UDI/EFFEKT og økt tilskudd til politiets utlendingsenhet	130,0
500 flere kvoteflyktninger	51,7
Omprioritering til og styrking av det kommunale barnevernet	120,0
Behovsprøvd læremiddelstipend i videregående skole	183,5

Det vises for øvrig til merknader til de ulike rammeområdene i denne innstilling for en mer detaljert beskrivelse og et samlet oppsett under hvert rammeområde for samtlige av Venstres forslag til endringer i statsbudsjettet for 2010.

Et miljøvennlig skatteskifte

Dette medlem er skuffet over at Regjeringen heller ikke denne gang har benyttet anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning, men heller fortsetter med en symbolpolitikk om å "ta de rike". Det er i det store og hele vanskelig å se Regjeringens mål med skattepolitikken, annet enn å nistire på 2004-nivået.

Konsekvensen av Regjeringens skattepolitikk er at statlig og utenlandsk eierskap i norsk næringsliv blir kraftig favorisert, heller enn det spredte, private norske eierskap Venstre ønsker. Spesielt i en tid med fortsatt konsekvenser av den internasjonale finanskrisen og utsikter til økning i konkurser og arbeidsledighet, burde politikken vært lagt om i en retning som belønnet dem som ville investere i ny næringsvirksomhet og nye arbeidsplasser, spesielt innenfor områder som klima- og miljøteknologi og ved å stimulere til mer miljøvennlig omstilling i det øvrige norske næringslivet.

Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring og at Regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret og finanskrisen, tilsier en langt mer offensiv omlegging enn Regjeringens forsiktige endring av enkelte avgifter.

Dette medlem vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig adferd, og mindre skatt på arbeid, og foreslår i Venstres alternative budsjett en slik omlegging fra rød til grønn skatt på om lag 4 mrd. kroner. Dette medlem foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 3 mrd. kroner, slik at Venstre i sitt alterna-

tiv foreslår endringer i Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg innenfor en ramme på knappe 7 mrd. kroner, med en netto skatte- og avgiftslette på 442,5 mill. kroner.

Bl.a. foreslås det både å justere innslagspunktet i toppskatten og økning i minstefradrag – både i pro-sentsats og maksimalbeløp. Det foreslås økt fribeløp, økt bunnfradrag i formuesskatten, gjeninnføring av 15 pst. aksjerabatt, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivingssatser for næringslivet, styrking av Skattefunn-ordningen og rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende. Det foreslås videre at arveavgiften avskaffes, at det innføres et eget skattestimuli (KapitalFUNN) for langsiktig investering i ny næringsvirksomhet. På den annen side foreslås det en rekke økninger i avgifter som stimulerer til en mer helse- og miljøvennlig adferd i tillegg til at enkelte særgoder knyttet til spesielle grupper av arbeidstakere fjernes.

Dette medlem foreslår videre en del endringer for å redusere antallet AFP-pensjonister og for å få flere til å stå lenger i arbeid i tråd med hovedintensjonene i pensjonsforliket. Venstre foreslår i sitt alternative budsjett derfor et eget skattefradrag på 5 000 kroner for arbeidstakere mellom 62 og 67 år, kombinert med økt trygdeavgift for AFP-pensjonister. Samlet mener dette medlem at disse tiltakene (en kombinasjon mellom gulrot og pisk) vil gi 1 000 færre AFP-pensjonister årlig. I tillegg legger dette medlem til grunn at Venstres opplegg samlet sett vil medføre at 3 000 flere går fra dagpenger til lønnet arbeid, og at dette vil ha en positiv effekt på så vel inntekts- som utgiftssiden i budsjettet. Dette medlem understreker at dette er et svært nøkternt anslag.

Dette medlem vil stimulere til et sunnere kosthold/livsstil gjennom en omlegging av merverdiavgiftssystemet kombinert med høyere tobakksavgifter. Konkret foreslår dette medlem at det ikke blir moms på frukt og grønt (0 pst.), mens det blir full merverdiavgiftssats (25 pst.) på brus og sterkt suk-

kerholdig drikke og at den generelle matmomsen økes med ett prosentpoeng. I tillegg følger dette medlem opp en rekke forslag fra kulturkomiteen, bl.a. ved å foreslå at plikten til momsregistrering for allmennyttige og veldedige organisasjoner heves til 500 000 kroner og at "små og verneverdige fag" innlemmes i ordningen.

Dette medlem er svært opptatt av å legge forholdene best mulig til rette for selvstendig næringsdrivende og enkeltpersonsforetak – ikke minst slik at

flere skal ta et slikt yrkesvalg. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative statsbudsjett en rekke forbedringer for selvstendig næringsdrivende, bl.a. redusert trygdeavgift, en egen KapitalFUNN-ordning og å øke maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonsforetak til 6 pst. (alt nærmere omtalt i Innst. 4 L (2009–2010)).

Venstres endringer i skatte- og avgiftsopplegget for 2010 fremkommer som følger:

	Bokført	Påløpt
Økt prosentsats i minstefradraget i lønnsinntekt til 38 pst	-200,0	-255,0
Økt minstefradrag lønnsinntekt til 75 000	-1030,0	-1290,0
Økt minstefradrag i pensjonsinntekt til 63 000	-165,0	-205,0
Økt innslagspunkt i toppskatten til 465 000. Gir 47 000 færre toppskattebetalere.	-520,0	-650,0
Heve nedre grense for å betale trygdeavgift (fribeløpet) til 49.600 (dvs. teknisk 50 000)	-130,0	-160,0
Likebehandling av særfradrag for fedmeoperasjon mv privat-offentlig	-40,0	-80,0
Økt maksimalt skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 15 000	-10,0	-30,0
Øke skattepliktig fordel av kjøp av aksjer i egen bedrift til 5 000	-40,0	-50,0
Øke det årlige sparebeløpet i individuelle pensjonsordninger til 40 000	-55,0	-70,0
Økning av satsen for skattefradrag i BSU-ordningen fra 20 pst. til 28 pst.	-60,0	-190,0
Oppheve den totale sparegrensen i BSU-ordningen	-40,0	-120,0
Eget skattefradrag på 5 000 for aldersgruppen 62-67 år som bare mottar lønnsinntekt (ikke pensjon eller trygd)	-260,0	-320,0
Øke beløpsgrensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 10 000	-14,0	-18,0
	-5,0	-6,0
Øke beløpsgrensen for skattefri inntekt (lønnsoppgaveplikt) til 3 000	-59,0	-73,0
Halvering av fradraget for fagforeningskontingent	530,0	530,0
Øke nedre grense for fradrag for reise mellom hjem og arbeid til 15 000	120,0	150,0
Flatt foreldrefradrag 20 000	30,0	40,0
Økte skatteinntekter som følge av 1 000 færre AFP-pensjonister	100,0	120,0
Økte skatteinntekter som følge av 3 000 flere fra dagpenger til arbeid + dynamiske effekter av skatteomlegging.	280,0	350,0
Økt trygdeavgift AFP, fra 3 til 5,4 pst.	110,0	140,0
Sum skattelette lønns- og pensjonsinntekt	-1458,0	-2182,0
Økt bunnfradrag i formuesskatten til 800 000	-200,0	-340,0
Gjeninnføre aksjerabatt på 15 pst. i formuesbeskatning av aksjer	-760,0	-950,0
Gjeninnføre formuesskattfritaket for midler plassert i individuelle livrenter	-105,0	-130,0
Sum endringer i formuesskatten	-1065,0	-1420,0
Fjerne hele arveavgiften	-340,0	-1130,0
"Herreløs arv" tilfaller frivillige org.	-5,0	-5,0
Sum endringer i arveavgiften	-345,0	-1135,0
Videreføre "krisetiltak" om økte avskrivningssatser for nye investeringer (2010) saldo-gruppe d med 10 pst. (til 30 pst)	-320,0	-1200,0
Økte avskrivningssatser saldo-gruppe d til 25 pst. på "varig basis"	-500,0	-1000,0

	Bokført	Påløpt
Øke avskrivningsssatsen for maskiner med 5 pst. under forutsetning av investeringen har påvist miljøeffekt og medfører økt energieffektivisering	-50,0	-100,0
KapitalFUNN-ordning (business angels)	0,0	-300,0
Innføre rett til minstefradrag for selvstendig næringsdrivende (verbalforslag)	0,0	0,0
Innføre fondsordning for å likebehandle/likebeskatte enkeltpersonsforetak og AS (verbalforslag)	0,0	0,0
Skattefunn: Heve prosjektgrensene til 8 mill for bedriftsinterne og 12 mill for eksterne prosjekter.	0,0	-200,0
Skattefunn: Fjerne ordningen om maksimal timesats på 500 kroner.	0,0	-150,0
Skattefunn: Fjerne begrensningen på antall timer egne ansatte kan godskrive ordningen.	0,0	0,0
Ingen arbeidsgiveravgift, nye lærlinger fra 1. januar 2010	-330,0	-560,0
Senket trygdeavgift for selvstendig næringsdrivende til 10,7 pst. - tilbake til gml. regler	-140,0	-175,0
Heve maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonsforetak til 6 pst	-220,0	-250,0
Gjeninnføre skattefritak for arbeidsgiverbetalte behandlingsutgifter/helseforsikring	-25,0	-20,0
Sum skattelette næringsliv	-1585,0	-3955,0
Økt CO ₂ -avgift på petroleumsvirksomhet på sokkelen	60,0	135,0
Økt bensinavgift, ca. 10 pst	600,0	650,0
Økt autodieselavgift, ca. 10 pst	790,0	860,0
Reversering av økt autodieselavgift for biodiesel	-180,0	-195,0
Økt el-avgift 1 øre/kWh	480,0	640,0
Heve redusert sats i el-avgiften til 2,5 øre kWh	200,0	250,0
Øke grunnavgiften i fyringsolje med ca. 10 pst	140,0	155,0
Dobling av energiavgiften på gass	10,0	11,0
Økt CO ₂ -avgift på mineralske produkter med ca. 10 pst	580,0	645,0
Avvikle ordningen med gratis utslippkvoter av CO ₂ for gasskraftverk	674,8	674,8
Økt svovelavgift, 10 pst	5,0	9,0
Økt NO _x -avgift, 10 pst	4,0	6,0
Økt miljøavgift på HFK og PFK, 10 pst	22,0	24,0
Fjerne sluttbehandlingsavgiften for forbrenning av avfall	-90,0	-100,0
Miljøavgift på plastposer, kr 1,00 pr pose	700,0	800,0
Sum økte miljøavgifter	3995,8	4564,8
Ingen mva-sats fersk frukt og grønt	-1400,0	-1700,0
Full mva-sats på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer	710,0	850,0
Øke matmomsen med ett prosentpoeng kombinert med lav sats på frukt og grønt og full sats på brus etc.	550,0	660,0
Ingen mva på leasing/langtidsleie av el-biler	-1,3	-1,6
Heve grensen for tollfri import til 400	-18,0	-20,0
Innlemme "små og verneverdige håndverksfag" i kulturmommsordningen	-25,0	-40,0
Heve plikt til momsregistrering for allmenntilgjengelige og veldedige organisasjoner til 500 000	-11,0	-13,0
Sum endringer momssystemet	-195,3	-264,6

	Bokført	Påløpt
Økte tobakksavgifter med 5 pst.	230,0	250,0
Avgiftsfritak for politiets utrykningskjøretøy	-20,0	-20,0
Sum øvrige skatte- og avgiftsforslag	210,0	230,0
Sum alle endringer: Skatter, avgifter og toll	-442,5	-4161,8

2.2 Kommuneopplegget for 2010

2.2.1 Sammenheng fra Meld. St. 1 (2009–2010)

Kommunene og fylkeskommunene er ansvarlige for viktige velferdstjenester som barnehager, skole, kommunehelsetjenester, pleie- og omsorgstjenester, kulturtilbud og tekniske tjenester. Kommunesektoren skal levere kvalitativt gode tjenester som er tilpasset innbyggernes behov. En god kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet. For fireårsperioden 2006–2009 sett under ett har kommunesektorens samlede inntekter økt reelt med 3,1 pst. i gjennomsnitt per år, mot en gjennomsnittlig årlig vekst på 2,0 pst. per år i perioden 2002–2005. Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter fra 2008 til 2009 anslås nå til 11,4 mrd. kroner eller 4,0 pst. Dette er knapt 2 mrd. kroner høyere enn anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2009.

Den finanspolitiske tiltakspakken i januar innebar en betydelig satsing på kommunene, særlig kommunal infrastruktur. Kommuneøkonomien ble ytterligere styrket i Revidert nasjonalbudsjett 2009, bl.a. gjennom økte rammeoverføringer. Etter Revidert nasjonalbudsjett foreligger det ny informasjon om skatteinngangen som medfører at anslaget for kommunesektorens skatteinntekter i 2009 er oppjustert med 1,2 mrd. kroner.

Regjeringens budsjettforslag for 2010 viderefører en sterk satsing på kommunesektoren. Forslaget innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på 8,0 mrd. kroner eller 2,6 pst., regnet i forhold til anslaget for kommunesektorens inntekter i 2009 i Revidert nasjonalbudsjett 2009. I tillegg til vekst i kommunesektorens frie inntekter foreslår Regjeringen økte bevilgninger til bl.a. barnehager, utvidet timetall i grunnskolen og SFO, flere omsorgsboliger og sykehjemsplasser, krisesentre, kvalifiseringsprogram for arbeidssøkende, samhandlingsreformen og toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Regjeringens budsjettforslag innebærer en vekst i kommunesektorens samlede inntekter som ligger rundt 2 mrd. kroner over øvre grense i det intervallet som ble signalisert i Kommuneproposisjonen 2010.

Veksten i kommunesektorens frie inntekter i 2010 anslås til drøyt 4,2 mrd. kroner, regnet i forhold til anslaget for kommunesektorens frie inntekter i

2009 i Revidert nasjonalbudsjett 2009. Den varslede veksten i frie inntekter skal bl.a. gi rom for en økning i midlene til riksveier som blir fylkesveier fra 1. januar 2010 på 1 mrd. kroner, en styrking av skoletilbudet og det kommunale barnevernet, oppfølging av Omsorgsplan 2015, samt en styrking av forebyggende helsetjenester som et ledd i samhandlingsreformen.

Regnet i forhold til nåværende anslag på regnskap for 2009, der det tas hensyn til oppjusteringen av skatteanslaget for 2009 og økte statlige overføringer under tilskuddsordningen for ressurskrevende tjenester, innebærer budsjettforslaget for 2010 en reell økning i de samlede inntektene på om lag 6,0 mrd. kroner eller 1,9 pst. Kommunesektorens frie inntekter i 2010 anslås å øke reelt med 3,0 mrd. kroner eller 1,3 pst. målt fra anslag på regnskap i 2009.

Kommuneøkonomien er nærmere omtalt i avsnitt 3.3 i meldingen.

2.2.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener dagens modell for finansieringen av kommunesektoren er lite hensiktsmessig. Dagens modell sikrer verken likeverdige tilbud, tilstrekkelig omfang og kvalitet på tjenestene eller nødvendig økonomisk forutsigbarhet. Disse medlemmer ønsker at staten skal ta over det finansielle ansvaret for grunnleggende velferdstilbud som skole, eldre og pleie, og har gjentatte ganger fremmet forslag om dette i Stortinget. Dette vil sikre at innbyggerne får de tjenester de har krav på, uavhengig av hvilken kommune de bor i. Disse medlemmer ser imidlertid at dette tar mer enn et budsjettår å gjennomføre, og disse medlemmer må derfor ta utgangspunkt i et finansieringssystem som disse medlemmer er imot.

Disse medlemmer øker kommunenes økonomiske handlingsrom i 2010 med 4,3 mrd. kroner i forhold til Regjeringens opplegg. I dette ligger blant annet et øremerket tilskudd til eldreomsorgen med 1,5 mrd. kroner, 115 mill. kroner til fagskolene, men også 2,0 mrd. kroner i økt innbyggertilskudd til kommunene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener Regjeringens opplegg for kommunesektoren i 2010 er et nøkternt og stramt opplegg som vil kreve omstilling og kutt fra kommunenes side. Den økonomiske balansen som Regjeringen i sin første regjeringserklæring varslet at kommunene skulle oppnå, er lengre unna enn noen gang. Om kommunene skal kunne forbedre velferdstilbudet innenfor denne rammen, må de effektivisere driften og fokusere på å få mer kvalitet i tjenestene innenfor de samme økonomiske rammene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II overtok en kommunesektor i 2005 med utgifter under kontroll, voksende inntekter og som satte av mer enn 3 pst. til fremtidige investeringer og utrygge tider. Nå opplever kommunesektoren (utenom Oslo) for første gang et negativt driftsresultat, som betyr behov for kutt og omstilling. Disse medlemmer mener Regjeringen ikke gjør nok for å bistå kommunene i den vanskelige situasjonen eller for å dempe den forventningskrisen den har skapt. Tvert om mener disse medlemmer at Regjeringen forsetter å gi inntrykk av at handlingsrommet i kommunene er større enn det som er realiteten.

2.3 Pengepolitikken og finansiell stabilitet

2.3.1 Sammen drag fra Meld. St. 1 (2009–2010)

Den internasjonale finanskrisen og det påfølgende tilbakeslaget i verdensøkonomien fra høsten 2008 og inn i 2009 innebar en betydelig fare for at også norsk økonomi kunne gå inn i en dyp nedgangskonjunktur. I tiden etter konkursen i Lehman Brothers i midten av september i fjor ble den normale sammenhengen mellom styringsrenten og pengemarkedsrentene betydelig forstyrret. Risikopåslagene i pengemarkedet økte kraftig, og det ble nærmest full stopp i kredittflyten mellom finansinstitusjoner. Samtidig falt bolig- og eiendomsprisene. Disse forholdene førte til at bankene ble mer tilbakeholdne med å yte lån til husholdninger og bedrifter, og særlig til bedriftene.

For å dempe virkningen på norsk økonomi og stabilisere finansmarkedene har Regjeringen og Norges Bank iverksatt en rekke målrettede tiltak:

- I oktober 2008 la Regjeringen fram forslag om en bytteordning, der bankene får låne statspapirer i bytte mot obligasjoner med fortrinnsrett. Stortinget vedtok kort tid etter de nødvendige fullmakter for å kunne iver sette ordningen. Bytteordningen har en samlet ramme på 350 mrd. kroner for 2008 og 2009. Fram til begynnelsen av oktober er det inngått bytteavtaler for 228 mrd. kroner i ordningen.
- I perioden oktober 2008–juni 2009 ble Norges Banks styringsrente satt ned med til sammen 4,5

prosentpoeng, til 1,25 pst. Norges Bank har dessuten tilført F-lån i et langt større omfang og med lengre løpetider enn normalt. Banken har videre lempet på kravene til sikkerhet for lån i Norges Bank, med sikte på å øke bankenes låneadgang. Norges Bank har også tilført lån i valuta til markedet.

- I februar 2009 la Regjeringen fram forslag om å etablere to nye fond, Statens finansfond og Statens obligasjonsfond, hver med en ramme på 50 mrd. kroner. Fondene skal bidra til å styrke bankenes egenkapital og lette tilgangen til kreditt for bedrifter og husholdninger. Statens finansfond ble opprettet 6. mars og bidrar med kjernekapital til norske banker for en avgrenset periode. Fristen for å søke fondet om kapitalinnskudd utløp 30. september 2009, og det var da kommet inn søknader fra 34 banker. Statens obligasjonsfond startet opp investeringene 18. mars og forvaltes av Folketrygdfondet. Fondet bidrar til økt likviditet i og kapitaltilgang til det norske obligasjonsmarkedet. Per 17. august 2009, da fondet la fram rapporten for første halvår, var 6,2 mrd. kroner av rammen på 50 mrd. kroner plassert i obligasjonsmarkedet.
- Regjeringen har også satt i verk en rekke andre tiltak for å bidra til finansiering av eksporttrettet næringsliv og kommuner. For å sikre lån til kommunene er egenkapitalen i Kommunalbanken økt, mens økte rammer til Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og Innovasjon Norge bidrar til å sikre næringslivet lån. For å avhjelpe situasjonen for eksporttrettet næringsliv har Regjeringen inngått avtale om statlige lån til Eksportfinans, som anslås til 50 mrd. kroner over årene 2009 og 2010.

Regjeringens og Norges Banks tiltak har bidratt til å stabilisere det norske finansmarkedet og bedret bankenes tilgang til finansiering. Likviditeten i pengemarkedet er økt, og renten på lån mellom bankene har falt betydelig, både som følge av lavere styringsrenter og som følge av at differansen mellom pengemarkedsrentene og forventet styringsrente har avtatt. Bankenes utlånsrenter har gått ned. Ettersom rundt 90 pst. av boliglånene i Norge er lån med flytende rente, slår dette relativt raskt ut i kjøpekraften til norske husholdninger. Muligheten for å få lån til kjøp av bolig synes nå å være nær en normalsituasjon. Samtidig har risikopåslagene for langsiktig kreditt til næringslivet falt. Informasjon fra Norges Banks utlånsundersøkelse viser at bankene ser for seg om lag uendret kredittpraksis overfor både foretak og husholdninger i 3. kvartal i år, etter en markert innstramming, særlig overfor foretakene, gjennom det siste året.

De særskilte tiltakene som er iverksatt for å motvirke virkningen av finanskrisen er midlertidige. Etter hvert som situasjonen i norsk økonomi normaliseres, vil tiltakene gradvis trappes ned. I tråd med dette har Norges Bank begynt å øke minsteprisen i byttelånsordningen i takt med at bankenes finansieringsmuligheter i markedet er blitt bedre, og banken har også varslet at siste auksjon vil bli gjennomført i desember i år. Behovet for kapitaltilførsel til næringsliv og banker gjennom Statens obligasjonsfond og Statens finansfond vil reduseres etter hvert som finansiering kan hentes fra andre kilder. Også renten, som nå er på et historisk lavt nivå, vil etter hvert måtte øke igjen. Norges Bank har signalisert at rentebunnen nå er nådd og at styringsrenten etter hvert vil økes. Det vil også være nødvendig å gradvis fase ut stimulansene i finanspolitikken og bringe bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet tilbake til 4-prosentbanen, i tråd med handlingsregelen for budsjettpolitikken.

Det arbeides i en rekke internasjonale fora med å analysere årsakene til finanskrisen, og det utarbeides anbefalinger og forslag til endringer i regelverk og tilsyn. Dette gjelder bl.a. prosesser i G20, IMF, OECD, Baselkomitéen for banktilsyn, Financial Stability Board (FSB) og EU. Internasjonalt er det bred enighet om at for stor risikotaking, sterke internasjonale smitteeffekter, og mangelfull og dels fraværende regulering i sentrale enkeltland var viktige årsaker til krisen. I Europa er EU-kommisjonen sentral i arbeidet med å forbedre regelverk og tilsyn, og den videre oppfølgingen av de Larosière-rapporten – hvor det bl.a. er foreslått ny tilsynsstruktur på mikro- og makronivå i Europa – vil være viktig. Også Baselkomitéen og FSB er viktige bidragsytere til regelverksutvikling, mens IMF særlig skal styrke overvåkingen av makroøkonomisk og finansiell stabilitet, globalt og regionalt.

Bankreguleringen går entydig i retning av krav om mer og bedre (dvs. med høyere kvalitet) kjernekapital og krav om oppbygging av motsykliske kapitalbuffer. Også andre endringer diskuteres, herunder om i det i tillegg bør stilles et enkelt, ikke-risikovektet, krav til egenkapitalandel ("leverage ratio") som et supplement til det risikobaserte systemet i Basel II. Videre er det bred enighet om at systemviktige finansinstitusjoner må underlegges strengere regler – særlig mht. risiko og kapitalmengde – og bedre tilsyn, også på tvers av landegrenser. I kjølvannet av finanskrisen har det vært stor oppmerksomhet om avlønningssystemene i finansinstitusjonene og virksomheten til kredittvurderingsbyråene. Nye regler som kan bidra til å unngå sterke interessekonflikter og til å hindre utilbørlig risikotaking, vurderes både i G20 og i EU.

Internasjonale prosesser for å bedre regulering og tilsyn med finansmarkedene vil først og fremst ha betydning for Norge ved at endringer i gjeldende EU-direktiver på finansmarkedsområdet tas inn i EØS-avtalen.

Et eget utvalg, Finanskriseutvalget, ble oppnevnt 19. juni 2009. Utvalget har fått som mandat å se på den norske finansmarkedsreguleringen i lys av finanskrisen, årsaker til den internasjonale finanskrisen, og hvordan denne har virket inn på det norske finansmarkedet. Gjennom sitt arbeid kan utvalget bidra til bedre forståelse av de grunnleggende årsakene til den internasjonale finanskrisen. Dette vil sette oss i bedre stand til å identifisere mangler ved dagens regulering som har bidratt til utviklingen av krisen, slik at reguleringen kan bedres ytterligere i fremtiden. Utvalget skal avgi sin utredning til Finansdepartementet innen 31. desember 2010.

Det vises til avsnitt 3.4 i meldingen for nærmere omtale av pengepolitikken og finansiell stabilitet.

2.3.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader som beskriver Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, jf. pkt. 2.1.2.

2.4 Statens pensjonsfond

2.4.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)

Statens pensjonsfond skal understøtte statlig sparing for finansiering av folketrygdens pensjonsutgifter og underbygge langsiktige hensyn ved anvendelse av statens petroleumsinntekter. Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond – Utland og Statens pensjonsfond – Norge. Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond – Utland. Den årlige overføringen fra Statens pensjonsfond – Utland til statsbudsjettet skal dekke det oljekorrigerte underskuddet, slik det anslås i nysaldert budsjett.

I lov om Statens pensjonsfond har Stortinget gitt Finansdepartementet i oppgave å forvalte fondet. Departementet fastsetter retningslinjer for forvaltningen og følger opp den operative forvaltningen i Norges Bank (Statens pensjonsfond – Utland) og Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond – Norge). Målet for forvaltningen av fondet er å oppnå høyest mulig finansiell avkastning innenfor moderat risiko. God avkastning på lang sikt er avhengig av bærekraftig utvikling i økonomisk, miljømessig og sosial forstand. Slik kan også framtidige generasjoner få glede av petroleumsinntektene. I kraft av våre langsiktige investeringer i svært mange av verdens selskaper har

vi både et ansvar for og en egeninteresse i å bidra til god selskapsstyring og til at miljø og sosiale hensyn ivaretas. I forvaltningen av fondet vektlegges derfor rollen som ansvarlig investor.

I meldingen om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2008, St.meld. nr. 20 (2008–2009), varslet Regjeringen at den ville foreta en ekstern gjennomgang av status for risikostyringen og erfaringene med den aktive forvaltningen i Norges Bank. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget våren 2010 med et bredt beslutningsgrunnlag og en vurdering av hvorvidt eller i hvilket omfang aktiv forvaltning i Statens pensjonsfond – Utland skal videreføres.

I St.meld. nr. 20 (2008–2009) la departementet opp til flere endringer i investeringsstrategien for Statens pensjonsfond – Utland, bl.a. etablering av et nytt investeringsprogram innen miljø og et mulig investeringsprogram innen bærekraftig utvikling i framvoksende markeder. I meldingen var det også en bred gjennomgang av resultatene fra evalueringen av de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond – Utland. Departementet arbeider nå med å følge opp hovedkonklusjonene fra denne evalueringsprosessen, med sikte på at dette reflekteres i rammeverket for forvaltningen. Gjennomføringen av disse endringene er nærmere omtalt i kapittel 5 i Meld. St. 1 (2009–2010), hvor det også gjøres rede for resultatene i forvaltningen av Statens pensjonsfond i første halvår 2009.

2.4.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at en enstemmig utenrikskomité i Innst. S. nr. 269 (2008–2009), samt et flertall i finanskomiteen i Innst. S. nr. 277 (2008–2009) uttalte at etablering av et nytt investeringsfond for fattige utland "vil være riktig fra et etisk ståsted". Dette trengs nå, ikke minst for å motvirke negative følger for investeringer og næringsutvikling i utvalgte lavinntektsland som følge av den internasjonale økonomikrisen. Disse medlemmer vil fremsette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om et investeringsprogram for investeringer i bærekraftig utvikling i fattige land, med en målsetting om samlet investeringsramme på minimum 10 mrd. kroner."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond – Utland og Statens pensjonsfond – Norge. Oppbyggingen av kapital i

Statens pensjonsfond – Utland er for en vesentlig del omgjøring av olje- og gassressurser i Nordsjøen til finansielle fordringer i utlandet. Innbetalingene varierer blant annet i takt med svingninger i oljeprisen. Midlene i fondet kan bare anvendes til en beløpsmessig overføring til statsbudsjettet etter vedtak i Stortinget. Overføringen dekker det "oljekorrigerte budsjettunderskuddet". Avsetningen av fondsmidler inngår i en helhetlig budsjettprosess og synliggjør statens bruk av petroleumsinntekter.

Fondsoppbyggingen gjenspeiler dermed det faktiske overskudd på statsbudsjettet. Retningslinjene for budsjettpolitikken (handlingsregelen) innebærer at det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet over tid skal svare til forventet realavkastning av kapitalen i utenlandsdelen av Statens pensjonsfond (+/- 4 pst.).

Opprettelsen av Statens pensjonsfond var i realiteten kun en navreform, og kapitalen som er bundet opp i fondet er ikke øremerket dagens eller fremtidens pensjoner. Disse medlemmer er prinsipielt tilhenger av et pensjonsfond. Forutsetningen må imidlertid være at et pensjonsfond styres av et reglement som sikrer at fondets midler øremerkes dagens og fremtidens pensjoner. Disse medlemmer støtter derfor ikke dagens struktur eller uavklarte formål i Statens pensjonsfond.

Den totale verdien av Statens pensjonsfond vil iht. Regjeringens anslag utgjøre 2 931 mrd. kroner ved utgangen av 2010, hvorav Statens pensjonsfond – Norge vil utgjøre 107 mrd. kroner. Økningen fra 2009 er beregnet å være 227 mrd. kroner. Regjeringens egne beregninger har tidligere vist at Statens pensjonsfond i 2015 vil nærme seg 5 000 mrd. kroner, noe som vil utgjøre ca. 1 mill. kroner per innbygger.

Statens pensjonsfond ble opprettet ved lov 21. desember 2005 som en overbygging over det som tidligere var Statens Petroleumsfond og Folketrygd-fondet. Argumentene som de øvrige partiene benyttet for en slik etablering, var at Statens pensjonsfond skal understøtte statlig sparing for finansiering av folketrygdens pensjonsutgifter og underbygge langsiktige hensyn ved anvendelse av statens petroleumsinntekter.

Disse medlemmer deler Regjeringens betraktninger om at kapitalen i Statens pensjonsfond kun kan benyttes en gang, mens realavkastningen kan brukes hvert år uten at formuesverdien reduseres. Et slikt resonnement betyr derimot ikke at en slik bruk av petroleumsinntektene nødvendigvis er den mest samfunnsøkonomisk lønnsomme. Disse medlemmer har derfor ved flere anledninger understreket at investeringer i realkapital i form av nasjonal infrastruktur i svært mange tilfeller vil gi en langt høyere avkastning på sikt, enn passivt eierskap

i våre konkurrentlands bedrifter i utlandet. Investeringer i eksempelvis samferdselsprosjekter og forskning og teknologiutvikling innenfor petroleumsnæringen vil kunne danne grunnlag for økt økonomisk vekst, og samtidig sikre oss et bedre grunnlag for alternative næringsveier den dagen olje- og gassforekomstene er ferdig utnyttet.

Stortinget vedtok i 2007 at Statens pensjonsfond – Utland skulle øke andelen av aksjer i fondet fra 40 pst. til 60 pst., og at investeringen i obligasjoner skulle reduseres tilsvarende. Disse medlemmer gikk imot denne endringen.

Disse medlemmer fremhevet i den forbindelse at Regjeringens risikoanalyse var mangelfull, og at den historiske fremstillingen av aksjemarkedet ga et lite korrekt bilde av risikoen fondet faktisk blir utsatt for. At Regjeringen hevder å investere i et 100 års perspektiv endrer ikke dette bildet. Disse medlemmer understreker at dersom man gjør en bredere analyse av ekstreme hendelser og effekten av disse i andre land, så vil konklusjonen bli svært annerledes. En majoritet av verdens land har i løpet av siste 100 årsperiode opplevd politiske, sosiale og økonomiske omveltninger som ville ha gjort at samtlige aksjeinvesteringer ville ha gå tapt.

Med bakgrunn i Statens pensjonsfonds omfattende globale investeringsportefølje, anser disse medlemmer at fondet vil ha få muligheter til hurtig å kunne selge seg ut av markeder som står i fare for å bli rammet av indre eller ytre omveltninger. I de tilfeller hvor det "blir trangt i døra" for å komme seg ut av spesifikke selskaper eller markeder, vil pensjonsfondets politiske styringsstruktur hindre raske og nødvendige beslutninger.

Disse medlemmer mener også at Regjeringens risikoanalyse i for stor grad vektlegger de historiske erfaringene som dramatiske hendelser har hatt på utviklingen på verdens børser, og mener Regjeringen undervurderer de potensielle konsekvensene av fremtidige dramatiske hendelser. Konkursen i det amerikanske finansforvaltningsselskapet Lehman Brothers, og den påfølgende internasjonale finanskrisen, er nettopp en slik hendelse disse medlemmer advarte mot.

Finanskrisen førte til store tap for Statens pensjonsfond, noe som delvis kunne vært unngått dersom fondet hadde valgt en lavere risikoprofil. At fondet fikk finansielle tap utover børsindeksen grunnet opptak av store lån og aktiv forvaltning, gjør at disse medlemmer er ytterst skeptiske til hvorvidt Statens pensjonsfond bør videreføre sin praksis med aktiv forvaltning. Disse medlemmer ønsker uansett å innføre ordninger som i større grad ansvarliggjør hver enkelt forvalter mht. realiserte investeringstap. Disse medlemmer ønsker der-

for å innføre en ordning med nedside-bonus for fondets forvaltere.

Disse medlemmer ønsker å gjøre fondet mer robust for fremtidige svingninger i finansmarkedene, og ønsker av den grunn følgende investeringsprofil for Statens pensjonsfond – Utland: 50 pst. obligasjoner – 40 pst. aksjer – 10 pst. eiendom.

I dag settes forvaltningen av Statens pensjonsfond – Utland bort til utenlandske forvaltningsselskaper. Disse medlemmer mener dette er en lite fornuftig måte å forvalte fellesskapets verdier på. Disse medlemmer har derfor fremmet forslag om at Regjeringen utreder mulighetene for å etablere et norsk kapitalforvaltermiljø med bakgrunn i investeringene som foretas gjennom Statens pensjonsfond – Utland.

Bakgrunnen for forslaget er at kapital i dag er et av Norges komparative fortrinn, og at vi bør utnytte vår nye ressurs til også å bygge opp et ledende kapitalforvaltermiljø. Disse medlemmer påpeker at kan dette gjøres ved at det stilles krav til utenlandske forvalterselskaper om at selskaper etablerer virksomhet i Norge eller at eksisterende virksomhet utvides. Dette samtidig som selskapene forplikter seg til å skolere norske forvaltere. Dersom en slik strategi iverksettes, vil Norge kunne utvikles til å bli Nordens finanshovedstad. Konsekvensen av ovennevnte strategi vil være at også relaterte næringer vil finne det interessant å etablere seg i Norge.

Frihandel og markedsøkonomi har gjennom tidene hjulpet hundrevis av millioner av mennesker ut av fattigdom. Rigid politisk styring har uten unntak ført til det motsatte. Disse medlemmer har derfor ved gjentatte anledninger uttrykt bekymring for hvordan Regjeringen forsøker å temme markedskreftene gjennom til stadighet å øke omfanget av Statens pensjonsfonds etiske retningslinjer. Rigid og selektiv praktisering av etiske retningslinjer er ikke til hjelp for verdens fattige, men bidrar tvert imot til mindre vekst og velstand i de landenes som berøres.

Disse medlemmer mener at Regjeringens politikk i realiteten er en form for etisk imperialisme, hvor blant annet bedrifter i land som må ta sine beslutninger i lys av sitt globale ansvar blir pålagt å følge Norges subjektive og selektive syn på etikk. Videre er det betenkelig at bedrifter i land som er på et langt lavere utviklingsnivå enn Norge, ikke får nye godt av våre investeringer fordi de ikke tilfredsstiller de etiske standarder Norges regjering setter. Norske bedrifter ville aldri akseptert å bli påtvunget andre lands selektive etikk for sin virksomhet, og Regjeringen burde derfor heller benytte sin innflytelse til påvirke de institusjonene som har til oppgave å overvåke internasjonal handel.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at sentralbanksjef Gjedrem advarte Regjeringen ved rentemøte i oktober 2009 om faren for såkalt hollandsk syke for Norge. Det følger av sterk vekst i offentlige utgifter ved for rask bruk av inntekter fra en ikke-fornybar naturressurs som olje og gass. Da blir kostnadsnivået for høyt til at andre private næringer klarer seg. Det er en advarsel disse medlemmer mener må tas på alvor.

"Hollandsk syke er et økonomisk fenomen hvor et lands eksport av en naturressurs fører til avindustrialisering, fordi eksporten blir motsvart av en like høy importetterspørsel. I det gitte scenario vil verdien av et lands valuta øke i verdi, slik at landets produserte varer blir mindre konkurransedyktige. Importen vil stige, og eksporten minke og produktiviteten falle." (Kilde: Finansdepartementet)

Paradokset er at skjermet sektor vil oppleve relativt gode tider i 2010. Usikkerheten er derimot stor for konkurranseutsatte virksomheter. Det er følgende momenter som gjør deres hverdag vanskelig:

- Fortsatt svake markeder ute
- Økende rentedifferanse mot utlandet fra 1,5 til 2 prosentpoeng
- Sterkere krone enn dagens historisk sterke (p.g.a. dollaren spesielt)
- Forsterket nedgang i 2010 p.g.a. lange kontrakter og utløp av valutasikring
- Høyt kostnadsnivå med ca 50 pst. høyere industri lønn (i felles valuta) enn våre handelspartnere
- Offentlig investeringer og forbruk kan fortrenge private investeringer (crowding out)
- Reversering av startavskrivninger for industrien og mangel på skattelettelse til bedriftene

Disse medlemmer mener at det er argumenter som taler mot hollandsk syke i Norge. Det at vi har en regel for langsiktig innfasing av oljepengene er det viktigste. Den har gitt internasjonal anerkjennelse frem til i dag. Handlingsregelen er fleksibel. Det betyr at vi kan bruke mer enn 4-pst. grensen i perioder med svak økonomi, og at det bør brukes mindre i høykonjunktur. Troverdigheten til handlingsregelen står på spill etter 2010-budsjettforslaget som er i overkant ekspansivt. De offentlige utgiftene vil ifølge Nasjonalbudsjettet utgjøre nesten 57 pst. av fastlandsøkonomien i 2010.

HVORFOR HANDLINGSREGEL?

- Trygghet for pensjon: Det er viktig at alle pensjonister, både i dag og i fremtiden, kan føle trygghet for at pensjonen står på konto hver måned. Mens andre land har valgt å spare til pensjon gjennom private pensjonsfond, sparer Norge gjennom Statens Pensjonsfond – Utland. Pen-

sjonsforpliktelsene er fortsatt større enn pensjonsfondet. Det er derfor viktig å fortsette oppbyggingen av fondet.

- Generasjonsperspektivet: Oljeinntektene er en formue som må forvaltes til beste for flere generasjoner. Det er riktig å spare deler av oljeformuen, slik at neste generasjon kan beholde velferdslivnivået som vi har i dag. Videre er det ikke solidarisk med kommende generasjoner å påføre dem en økende skatteregning for en eller to generasjoners overforbruk.
- Langsiktig innfasing: Det er viktig å fase inn oljepengene på en forsvarlig måte som hindrer sterk svekkelse i konkurransevnen. Vi må sikre at vi kan opprettholde bredden av norsk næringsliv og hindre unødig raske omstillinger med de kostnader som følger for ansatte og samfunnet.
- Øke vekstevnen i økonomien: Det lå i intensjonen i handlingsregelen at bruken av de ekstra oljepengene skulle benyttes til å øke vekstevnen i norsk økonomi. Det var spesifisert at satsing på utdanning og forskning, infrastruktur og vekstfremmende skatte- og avgiftslettelse burde prioriteres. Regjeringen har dessverre ikke klart å følge opp den forrige Høyre-sentrumsregjeringens gode innsats her.

INVESTERINGER FOR EN TRYGG FREMTID

Disse medlemmer viser til at da handlingsregelen ble vedtatt i 2001, la både regjering og storting klare føringer på hvordan oljepengene skulle brukes. Den gang var det enighet om at oljepengene skulle brukes til fremtidsrettede investeringer, og ikke gå direkte inn i det store driftsbudsjettet.

Den daværende Stoltenberg-regjeringen skrev i St.meld. nr. 29 (2000–2001):

"Regjeringen legger derfor vesentlig vekt på at handlingsrommet som økt bruk av oljeinntekter gir, skal brukes på en måte som også vil styrke vekstevnen til norsk økonomi. Lavere skatter og avgifter kan gi næringslivet bedre arbeidsvilkår, slik at konkurransevnen styrkes. Tilsvarende vil tiltak for en bedret infrastruktur, samt tiltak for å bringe fram ny kunnskap gjennom forskning og utvikling, bidra til å styrke vekstevnen."

En analyse utført av NHO viser at den borgerlige regjeringen fulgte opp dette i perioden 2001 til 2005. Samtidig viser analysen at Stoltenberg II-regjeringen har sviktet investeringer på de tre hovedområdene. Dette gjør oss mer sårbare i nedgangskonjunkturer og kan svekke velferden på sikt.

Disse medlemmer viser til at investeringer i kunnskap, infrastruktur og gode rammebetingelser har blitt prioritert ned og tilføres en stadig mindre andel av det økte handlingsrommet under regjeringen Stoltenberg II.

Disse medlemmer mener at det økte handlingsrommet som oljeinntektene gir det norske samfunnet, må prioriteres til investeringer i kunnskap og forskning, infrastruktur og konkurransefremmende tiltak for å styrke langsiktig vekstevne, som bedre skattebetingelser for verdiskaping i næringslivet.

Disse medlemmer vil holde fast ved denne prioriteringen, men mener at miljøinvesteringer som kan bidra til å skape en bærekraftig utvikling også må prioriteres innenfor det økte handlingsrommet.

Disse medlemmer mener at det bør etableres et særlig rapporteringssystem i de årlige budsjett-dokumentene for hvordan veksten i oljepengene disponeres.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge til grunn for fremtidige budsjettforslag at de økte bevilgningene handlingsregelen årlig tilfører statsbudsjettet, skal brukes til å øke vekstevnen i norsk økonomi gjennom satsing på forskning og utdanning, vei og annen infrastruktur, miljøinvesteringer og vekstfremmende skattelettelser."

"Stortinget ber Regjeringen fra Nasjonalbudsjettet for 2011 etablere et særlig rapporteringssystem i de årlige budsjett-dokumentene for hvordan veksten i oljepengene disponeres."

2.5 Sysselsettings- og inntektspolitikken

2.5.1 *Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)*

Arbeidskraften er vår klart viktigste ressurs. Et hovedmål for Regjeringen er et inkluderende arbeidsliv. Sysselsettingspolitikken skal legge til rette for økt tilgang av arbeidskraft og lav arbeidsledighet over tid, slik at flest mulig kan delta i arbeidslivet. Det siste året har avdempingen i norsk økonomi ført til redusert etterspørsel etter arbeidskraft i flere sektorer, og arbeidsledigheten har gått noe opp. Det er viktig at vi har gode ordninger som trykker inntekten til de som står utenfor det ordinære arbeidslivet. Samtidig må politikken innrettes slik at den hindrer at marginale grupper støtes ut av arbeidsmarkedet og over i trygdeordningene. Sykefraværet og andelen uføretrygdede er høyt i Norge sammenliknet med gjennomsnittet for andre OECD-land, og om lag 1/5 av befolkningen i yrkesaktiv alder er i dag på ulike helserelaterte ordninger eller AFP.

Selv om arbeidsmarkedet har svekket seg, vil det fortsatt være mange ledige stillinger. Den viktigste delen av arbeidsmarkedspolitikken er fortsatt å legge til rette for aktiv jobbsøking og formidling til arbeid. Arbeids- og velferdsetatens virkemidler vil innrettes mot tett oppfølging og nødvendig bistand til arbeidssøkere. Arbeidsmarkedstiltak skal hjelpe personer

som har behov for å forbedre sine kvalifikasjoner og som trenger særskilt bistand for å komme i arbeid.

Det økonomiske tilbakeslaget har gitt oppgang i arbeidsledigheten det siste året, men anslagene for utviklingen i arbeidsmarkedet er nå mer positive enn da Revidert nasjonalbudsjett ble lagt fram i mai. Den økte ledigheten har gjort at Regjeringen har funnet det nødvendig med en opptrapping i nivået på arbeidsmarkedstiltak. Nivået på arbeidsmarkedstiltakene ble styrket med 6 000 plasser i forbindelse med tiltaksproposisjonen for 2009 og med ytterligere 1 000 plasser i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Bevilgningen for 2009 gir rom for et samlet tiltaksnivå for 2009 på 75 200 plasser. Dette omfatter tiltak både for ledige med moderat bistandsbehov og for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne. Noe høyere ledighet i 2010 enn i 2009 tilsier at nivået på tiltak bør trappes ytterligere opp. Regjeringens budsjettforslag gir rom for et samlet tiltaksnivå på 78 200 plasser i 2010, 3 000 flere enn i 2009. Det legges opp til å styrke tiltaksnivået rettet mot ledige med moderat bistandsbehov med 2 000 plasser, mens tiltakene for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne styrkes med 1 000 plasser.

Det foreslåtte tiltaksnivået gir rom for å forsterke innsatsen overfor personer som blir gående lenge arbeidsledige, ved at målgruppen for langtidsledighetsgarantien utvides til å omfatte personer med en arbeidssøkerperiode på to år eller mer og med en sammenhengende ledighetsperiode på minst seks måneder. Det legges også opp til flere tiltaksplasser til forsøket med tidsubestemt lønnstilskudd, samtidig som den arbeidsmarkedspolitiske innsatsen på viktige områder som fattigdom, integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen og arbeid med psykisk helse videreføres.

I lys av den økte arbeidsledigheten ble det i 2009 gjennomført flere endringer i permitteringsregelverket. Maksimal dagpengeperiode ved permittering ble bl.a. utvidet, samtidig som bedriftenes lønnsplikt-dager ble redusert. Kravet til arbeidstidsreduksjon for rett til dagpenger under permittering ble også redusert, fra 50 til 40 pst. Regjeringen viderefører disse endringene inntil videre. Permitteringsreglene vil bli vurdert i Revidert nasjonalbudsjett 2010 i lys av den aktuelle konjunktursituasjonen.

Regjeringen ønsker å stimulere til forlenget arbeidsinnsats blant eldre arbeidstakere. Regjeringen fjerner avkortingen av pensjon fra folketrygden mot arbeidsinntekt for 67-åringer og 68-åringer fra henholdsvis 1. januar 2008 og 1. januar 2009. Med dagens regelverk reduseres imidlertid alderspensjonen for 69-åringer med 40 pst. av arbeidsinntekt utover to grunnbeløp. I budsjettet for 2010 følger Regjeringen opp de tidligere endringene ved å oppheve avkortingsreglene for 69-åringer fra 1. januar

2010. Dette er i tråd med de prinsippene en har lagt vekt på i pensjonsreformen, der det vil bli innført fleksibel pensjonering fra 62 år uten avkorting mot eventuell arbeidsinntekt.

Det inntektspolitiske samarbeidet har bidratt til at Norge i de siste 30 årene har hatt lavere arbeidsledighet enn de fleste andre OECD-landene. I likhet med de øvrige nordiske landene har Norge et omfattende sosialt sikkerhetsnett, høy organisasjonsgrad og en forholdsvis koordinert lønnsdannelse. Det sosiale sikkerhetsnettet gir økonomisk trygghet for arbeidstakerne og legger dermed et grunnlag for fleksibilitet og omstillingsevne i norsk økonomi.

En koordinert lønnsdannelse, der tariffområdene i konkurranseutsatt sektor forhandler først, skal bidra til at lønnsutviklingen holdes innenfor rammer som sikrer en tilstrekkelig størrelse på konkurranseutsatt virksomhet over tid. Etter hvert har kostnadsnivået blitt klart høyere i norsk industri enn hos våre handelspartnere. Anslagene i meldingen innebærer at kostnadsgapet i forhold til handelspartnere vil fortsette å øke både i år og neste år. Hensynet til en balansert utvikling i norsk økonomi må være retningsgivende for det inntektspolitiske samarbeidet også framover. Regjeringen understreker at gjennomføringen av inntektsoppgjørene er partenes eget ansvar.

Sysselsettingspolitikken og det inntektspolitiske samarbeidet er omtalt i avsnittene 3.5 og 3.6 i meldingen.

2.5.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader som beskriver Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, jf. pkt. 2.1.2.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil påpeke at den aller største utfordringen for utformingen av sysselsettings- og inntektspolitikken i årene framover ligger i det faktum at både sykefravær og andel uføretrygdede er høyt i Norge sammenlignet med gjennomsnittet for andre OECD-land, og at om lag 1/5 av befolkningen i yrkesaktiv alder i dag er på ulike helserelaterte ordninger eller AFP. Å fremheve at Norge samtidig har lavere registrert arbeidsledighet enn de fleste OECD-land, er i og for seg korrekt, men har altså et beklagelig motstykke i at en større andel i Norge synes å bli skjøvet ut av ledighetsstatistikken og inn i trygdestatistikken. Disse medlemmer vil påpeke at selv om IA-arbeidet har gitt gode resultater i mange enkeltvirksomheter, er måloppnåelsen skuffende for arbeidslivet som helhet. En ny IA-avtale kan derfor ikke bare være en videreføring av

virksomheten fra foregående avtaleperiode. Disse medlemmer mener at det må ses svært kritisk på både sykemeldingspraksis og på faktisk lederforankring av inkluderingsarbeidet i den enkelte virksomhet.

Disse medlemmer viser for øvrig til forslag i Høyres og Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjetter om å styrke attføringsarbeidet ytterligere for personer med behov for lengre og sammensatte attføringstiltak, med tett individuell oppfølging. Disse medlemmer vil påpeke at vellykket attføringsarbeid, også overfor denne gruppen med behov for mer kostbare attføringsløp, både vil gi den enkelte et bedre liv, og vil være svært samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Disse medlemmer vil også påpeke at selv om den registrerte arbeidsledigheten i Norge er lav, både absolutt sett og relativt til andre land, er den relative ungdomsledigheten svært høy i Norge. Disse medlemmer mener at det er svært passivt å fremheve en "ungdomsgaranti" om tiltaksplasser som det viktigste virkemiddelet mot denne ledigheten. Disse medlemmer mener at relevant utdanning og senking av terskler inn i det ordinære arbeidslivet for unge som velger praksisorientert utdanning, må være hovedvirkemiddelet for å redusere ungdomsledigheten, både absolutt og relativt. Disse medlemmer viser til forslag framsatt i Innst. 3 S (2009–2010) om redusert arbeidsgiveravgift for nye lærlinger, som et slikt virkemiddel.

Disse medlemmer vil framsette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til et samarbeid med næringslivets organisasjoner om en kartlegging av hvilke faktorer som oppleves som mest til hinder for å ansette flere unge i arbeidslivet, og hvilke politiske tiltak som mest effektivt vil kunne bidra til å fjerne disse hindrene."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil påpeke at det å skape og trygge arbeidsplasser er viktig av mange årsaker. Arbeid er viktig for å unngå fattigdom. Arbeid og tilknytning til arbeidsliv har dessuten både helsemessige og sosiale gevinster. I framtiden vil Norge ha et stort arbeidskraftbehov. Andelen eldre vil stige kraftig i forhold til yrkesaktive. Nesten 25 pst. av innbyggerne i Norge i 2050 vil være 65 år eller eldre. Disse medlemmer mener vi må møte disse utfordringene med en målrettet politikk for å få flere hender i arbeid og for å skape flere nye bedrifter.

For å skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter generelt

og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter spesielt. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling og nyskaping framfor tradisjonell næringsvirksomhet og bevaring. Nettopp derfor er en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt, hovedprioriteten i Høyres og Venstres alternative statsbudsjetter for 2010. Partiene satser spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet.

Disse medlemmer fremmer en rekke tiltak i denne innstilling, nærmere omtalt i henholdsvis pkt. 2.1.2 og 3.2.7.2, som både på kort og lang sikt vil føre til flere arbeidsplasser og færre mottakere av ulike ytelser fra Folketrygden.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at en stadig større andel av befolkningen i yrkesaktiv alder er på kortere, lengre eller varig basis utenfor arbeidsmarkedet. Disse medlemmer mener det er en bekymringsfull utvikling. Arbeid gir trygghet og uavhengighet for den enkelte og verdiskaping og velferd for samfunnet. Det må derfor legges til rette for at flere kan delta i arbeidsmarkedet. Den sterke veksten i folketrygden knyttet til sykepenger og uføretrygd gjør at det blir mindre rom for andre viktige prioriteringer. Staten må i år punge ut med 3,3 mrd. kroner mer til sykepenger enn i fjor. Det er en vekst på ti prosent. Det er det legemeldte sykefraværet som øker, mens det har vært nedgang i egenmeldinger.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett fremmer 37 tiltak for å skape et tryggere og mer inkluderende arbeidsmarked. Tiltakene skal bidra til å øke arbeidstilbudet og få flere fra trygd til arbeid.

TILTAK FOR Å REDUSERE SYKEFRAVÆRET

Det trygdefinansierte sykefraværet for arbeidstakere steg med 7 pst. i 2009 sammenliknet med 2008. Regjeringen antar at sykefraværet vil få en ytterligere vekst på 1 pst. i 2010. Disse medlemmer mener at det nå må iverksettes tiltak for å få ned sykefraværet. Det må stilles krav om aktivitet og bedre kontroll.

Norge har sjenerøse ordninger. Skal disse fortsatt ha legitimitet, må det iverksettes andre tiltak som kan bidra til å få ned sykefraværet. Disse medlemmer legger til grunn at de skisserte forslag vil snu den negative utviklingen i sykefraværet, og varsler at ytterligere tiltak må vurderes dersom fraværet fortsetter å stige:

1. Friskmeldingsdato inn i sykmeldingsblanketten. Legen og den sykmeldte skal fastsette en realistisk dato for friskmelding.
2. Gradert sykemelding skal være den regelmessige

form for sykemelding. Bare i særlige tilfeller skal 100 pst. sykemelding anvendes.

3. Sykelønnsperioden skal aktiviseres.
 - a) Etter seks ukers sykefravær skal det være på plass en individuell plan for oppfølging.
 - b) Dersom en fremdeles er sykmeldt etter tre måneders sykefravær, er hovedregelen at den sykmeldte skal over på aktivt tiltak, i form av rehabilitering eller attføring.
4. Bruk av attføringsmidler i sykepengeperioden. Å delta i attføring eller rehabilitering under sykepengeperioden skal ikke ha innvirkning på sykelønnen.
5. Bedre behandlings- og oppfølgingsapparat. Høyre vil ha større bruk av uavhengige, rådgivende leger og legespesialister, styrking av rehabiliteringsinstitusjonene og økt liberalisering i ordninger med kjøp av helsetjenester. Vi øremerker 585 mill. kroner til å styrke rehabiliteringstilbudet, blant annet for pasienter med muskel-/skjelettlidelser og pasienter med psykiske lidelser. Begge grupper er overrepresentert blant sykmeldte og uføretrygdete.
6. Styrke den sykmeldtes oppfølging ved 6 måneders fravær. Dersom sykmelding skal utvides utover 6 måneder, må sykmelding foretas av en spesialist eller en annen lege enn pasientens fastlege.
7. Legenes rolle må ansvarliggjøres. Sterkere bruk av sanksjoner overfor leger som bryter vilkårene for sykemelding. Legene bør informeres om alternativene til full sykmelding, bl.a. muligheten for avventende sykmelding.
8. Styrke Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet (i samarbeid med Helsedirektoratet) skal føre kontroll med sykmeldingspraksis og oppfølging av IA-avtalen overfor Nav og partene i arbeidslivet.
9. Det skal lønne seg å drive forebyggende sykmeldingsarbeid for arbeidsgiverne. Høyre vil gjeninnføre skattefritak for arbeidsgiverbetalte behandlingsutgifter og behandlingsforsikringer, noe den rødgrønne regjeringen fjernet i 2006.

FRA TRYGD TIL ARBEID – NY SJANSE

10. Skattekreditt ("tax-credit") for den som går fra trygd til jobb. Trygdete som går ut i jobb får beholde eventuelle tilleggsytelser i en overgangsperiode, med gradvis nedtrapping, for å sikre at det alltid lønner seg å være i jobb fremfor å være trygdet. Kombinert med lavere skatt på lave og middels inntekter, vil incentivene for arbeid øke betydelig.
11. Flere trygdeleger og utvidet bruk av trygdelegene. Trygdeleger skal benyttes i hele trygdekjeden, også i arbeidet med å redusere sykefraværet.

12. Tiltak for trygdede og uføre. Lokale tiltak på arbeidsplassen, prosjektstøtte til tiltak på arbeidsplass for å unngå uføretrygding og langtids sykemelding.
13. 3 000 flere tiltaksplasser for arbeidssøkende med nedsatt funksjonsevne (yrkeshemmede).
14. Arbeidstrening: stimulere til lavterskeltilbud som Grønn omsorg/Inn på tunet for psykisk syke og rusmisbrukere, Jobben etc.
15. "Snu i døra" – tiltak for å gi unge sosialhjelpsmottakere arbeidstrening
16. Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere.
17. Gjeninnføring av oppgavedifferensiering med lokal styring av arbeidsmarkedsmidlene, jf. forsøksprosjekt i Bydel Sagene i Oslo.
18. Styrke Nav ut av krisen, ved å la private bemanningselskaper drive arbeidsformidling for arbeidsledige med lite bistandsbehov og attføringsbedrifter gjøre arbeidsevnevurdering av arbeidsledige med større bistandsbehov.
19. Tilskuddsordning for barnevernsbarn med tiltak i bedrift.
20. Mulighet for å gå ned til 20 pst. uføregrad for å kombinere arbeid med trygd.
21. Finansiere behandling av minst 25 000 flere pasienter i regi av private aktører.
22. Økt satsing på rehabilitering og opptreningsinstitusjoner.
23. Innføre skattefritak for fordelene av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.
24. Avvikle ventelønnsordningen for nye tilfeller.
25. Programmet for økt basiskompetanse i arbeidslivet styrkes

TILTAK FOR Å SKAFFE ARBEIDSKRAFT OG KOMPETANSE

26. Styrke etterutdanningen av lærere med 400 mill. kroner.
27. Seniortiltak realfaglærere.
28. Studielånsavskrivning lærerstudenter.
29. Seniortiltak i Politiet.
30. Styrke den bedriftsinterne opplæringen.
31. Tilby gratis barnehagetilbud til personer under Introduksjonsordningen. Dette vil gjøre at flere innvandrere lettere kan komme i jobb.
32. Innføre et "fast track"-system hvor bedrifter forhåndsgodkjennes og kan rekruttere utenlandske faglærte/spesialister og gi dem mulighet til å begynne å arbeide mens UDI behandler søknaden, og tilsvarende for forskere.
33. Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1. juli.

DET SKAL LØNNE SEG Å JOBBE

34. Øke minstefradraget med 3 500 kroner – skatteutt på vanlige lønnsinntekter.
35. Innslagspunktet i toppskatten trinn 1 økes fra 456 000 til 475 000 kroner.
36. 6 000 kroner i skatteutt til eldre arbeidstakere mellom 62 og 67 år som velger å arbeide fremfor gå av med AFP-pensjon.
37. Litt mindre gunstig å gå av med AFP som 62-åring ved at trygdeavgiften økes fra 3,0 pst. til 5,4 pst.

Komiteens medlem fra Venstre mener at det er liten tvil om at Venstres skatteopplegg vil få flere i arbeid og skape flere arbeidsplasser og dermed økte skatteinntekter. Det er etter dette medlems syn heller ingen tvil om at Venstres opplegg for miljø (skattesifte) og helse (null moms på frukt og grønt – full moms på brus) vil føre til bedre folkehelse og dermed mindre sykefravær. I motsetning til enkelte andre partier har vi imidlertid valgt å legge til grunn et svært nøkternt anslag av de kortsiktige (dynamiske) effektene av våre forslag, men er overbevist om at en slik politikk på sikt vil være svært samfunnsøkonomisk lønnsom.

2.6 Tiltak for å bedre bruken av samfunnets ressurser

2.6.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)

Full sysselsetting og god vekst i økonomien krever at vi tar ressursene i bruk og anvender dem best mulig. Strukturpolitikken skal bidra til at dette oppnås. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Det er derfor viktig at flest mulig får delta i arbeidslivet. Videre må det legges til rette for at det skapes nye arbeidsplasser med høy produktivitet og god lønnsomhet.

Veksten må være bærekraftig. En effektiv bruk av ressursene avhenger av at de er priset riktig. Bruk av miljøressurser som ikke er belagt med avgifter eller priset gjennom et kvotesystem, kan f.eks. medføre at verdiskaping og produktivitet overvurderes. For å sikre høy avkastning og inntekter til fellesskapet må naturressurser som olje, gass og vannkraft utnyttes mest mulig effektivt innenfor rammene for en forsvarlig forvaltning.

Nye eller forbedrede produkter og produksjonsmåter, innpass i markeder og bedre måter å organisere bedrifter på er avgjørende for at ressursene skal bli brukt der de kaster mest av seg. Derfor er det viktig både å utvikle ny kunnskap gjennom forskning og innovasjon og styrke evnen til å anvende den kunnskapen som foreligger.

OECD-landene har gjennomført omfattende reformer av reguleringene i produktmarkedene.

Undersøkelser viser at reformene gjennomgående har ført til nedbygging av reguleringer som hindrer konkurranse. Utviklingen i Norge har i hovedtrekk vært på linje med reformene i andre OECD-land.

Regjeringen legger særlig vekt på:

- Å fornye offentlig sektor. Regjeringen legger stor vekt på arbeidet med å forbedre og effektivisere offentlig sektor bl.a. gjennom en målbevisst satsing på økt bruk av IKT i kontakten med husholdninger og næringsliv. God kvalitet på offentlige tjenester er viktig for å møte økte krav og forventninger til offentlige tjenester og for oppslutningen om fellesskapsløsningene. Effektivisering av offentlig tjenesteproduksjon er nødvendig for å møte økte helse-, omsorgs- og pensjonsutgifter som følge av aldringen av befolkningen.
- Å legge til rette for innovasjon i næringslivet og offentlig sektor. Den årlige realveksten i statlig FoU-finansiering har vært 4,8 pst. i perioden 2006–2009. Regjeringen har lagt fram stortingsmeldinger om både innovasjonspolitikken og forskningspolitikken.
- Forenkling av offentlig regelverk. Forenklingstiltak og elektroniske tjenester bidrar til å redusere administrative kostnader og til større forutsigbarhet for brukerne.

Næringslivet får offentlig støtte gjennom tilskudd, særskilte skattefradrag, skjerming fra utenlandsk konkurranse mv. All næringsstøtte vil påvirke konkurransen mellom bedrifter og næringer og dermed hvordan ressursene i økonomien brukes. Skatter og avgifter påvirker også ressursbruken i økonomien. Regjeringen er opptatt av at skattesystemet skal være legitimt og rettferdig og virke omfordelende. For å sikre dette må en unngå hull i systemet som gjør det mulig å omgå skatten. Videre er miljøavgifter viktig for å dreie forbruk og produksjon i en miljøvennlig retning og bidra til mer effektiv ressursbruk.

Tiltak for å bedre bruken av samfunnets ressurser i produktmarkedene og offentlig sektor er nærmere omtalt i kapittel 6 i meldingen.

2.6.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er av den oppfatning at det er et viktig politisk mål å redusere og effektivisere det offentlige byråkrati, for derved å gjøre de sentrale myndigheter mer oversiktlige for den enkelte innbygger, for å øke den enkelte innbyggers innflytelse og frihet, samt å redusere det offentliges utgifter.

Disse medlemmer ønsker å etablere en ny forvaltningsstruktur med bare to folkevalgte nivåer, stat og kommune. Etter at helseregionene kom i 1999, har ikke fylkene hatt noen oppgaver som kan rettferdiggjøre dette mellomnivået, og det har derfor vært stor debatt om fylkenes fremtid. Fylkeskommunenes styrke etter 2002 har vært som eier og driver av videregående opplæring, og det er etter disse medlemmers mening ikke en oppgave som er tilstrekkelig til å opprettholde et direkte folkevalgt mellomnivå. Disse medlemmer viser til at nedleggelsen av et helt forvaltningsnivå vil føre til betydelige besparelser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at dagens ordning hvor kommunale vedtak gang på gang overprøves av byråkrater hos fylkesmannen, på sikt må erstattes av en forvaltningsdomstol som kun vurderer lovligheten av kommunens vedtak, og at fylkesmannens innsigelsesrett og skjønn på kort sikt bør begrenses til legalitetskontroll.

Disse medlemmer mener det må være et sentralt mål å redusere offentlig forvaltning, der denne ikke er meget godt begrunnet. Disse medlemmer ser på det voksende byråkratiet som en fare for det norske demokratiet, på grunn av den uoversiktighet som eksisterer i forvaltningen. Disse medlemmer mener derfor det er på høy tid med en forvaltningsreform. Disse medlemmer er av den oppfatning at offentlige virksomheter i større grad må ta i bruk virkemidler som anbud, privatisering og konkurransestimulering, og at det må foreligge en særskilt begrunnelse dersom disse prinsipper og virkemidler ikke skal benyttes av offentlige virksomheter. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til sitt forslag om uavhengig revisjon i Dokument nr. 8:13 (2006–2007) og forslaget om nøytral merverdiavgift i Dokument nr. 8:84 (2006–2007).

Disse medlemmer ønsker å reformere statens bygge- og eiendomsvirksomhet, og mener at det er nødvendig at staten gjennom Statsbygg eier eiendommer og bygg for 30 mrd. kroner. Disse medlemmer mener tvert imot at dette er en oppgave som private aktører i det frie markedet kan gjøre billigere og bedre. Disse medlemmer ønsker derfor å sette i gang et stortilt nedsalg av statlig eiendoms masse.

Disse medlemmer ønsker en omlegging av regnskapsprinsippet for kommuneregnskapet i retning av en resultatorientert regnskaps- og budsjettføring. Avskrivningsregler vil for eksempel synliggjøre verditap som følge av dårlig vedlikehold.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at utgiftene på statsbudsjettet har økt med 40 pst. i

perioden 2005 til 2010. Utgiftene vokser vesentlig mer enn inntektene. Den sterke utgiftsveksten er utfordrende fordi befolkningsutviklingen tilsier at

utgiftene til pensjon, helse og omsorg vil øke ytterligere etter 2020. Budsjettpolitikken er derfor ikke bærekraftig.

(Beløp i mill. kroner.)

	2005	2010	Vekst
Utgifter i alt	650 053	907 496	40 pst.
Statens egne driftsutgifter	91 767	138 553	51 pst.
Nybygg, anlegg	40 227	51 108	27 pst.
Overføringer	518 059	717 835	39 pst.

Disse medlemmer mener det er behov for reformer som kan gi oss et mindre overadministrert Norge. Målet for reformarbeidet må være å sikre innbyggerne et bedre tjenestetilbud og bedriftene mindre byråkrati å forholde seg til.

1. Gjennomføre en omfattende oppgave- og kommunereform som skaper bedre tjenester og større og mer robuste kommuner. For 2010 gjeninnføres ordningen hvor kommuner som slår seg sammen kan få støtte til bl.a. infrastruktur.
2. Legge ned fylkeskommunen fra 2012.
3. Redusere antallet fylkesmannsembeter og begrense fylkesmannens mulighet til å overprøve kommunale vedtak til legalitetskontroll og klager på saksbehandlingen.
4. Stoppe veksten i statlig administrasjon. Nye oppgavene må i større grad løses ved at ressurser omprioriteres.
5. Gjennomføre en helhetlig gjennomgang av direktorater og tilsyn hvor målet skal være å redusere antallet, unngå dobbeltarbeid og sikre en mer effektiv drift.
6. Fristille flere statlige forvaltningsorgan og sikre markedeksponering. Det er dokumentert at de aller fleste foretakene som ble fristilt på 90- og begynnelsen av 2000-tallet nå produserer flere og bedre tjenester til en lavere kostnad. Høyre vil omdanne Jernbaneverket til to statlige aksjeselskap: Ett selskap etableres med ansvar for å administrere utvikling og drift av jernbanens eiendommer og infrastruktur. Eierskapet til stasjoner og kjøreveger overføres til dette selskapet. Et annet selskap etableres, og skal utføre utbygging og vedlikehold av infrastruktur for baner i konkurranseutsatt virksomhet.
7. Innføre nøytral momsordning for staten, herunder helseforetakene. Dette vil stimulere til økt konkurranse om leveranse og dermed bidra til reduserte kostnader. Erfaringen fra svenske sykehus viser at bruken av eksterne leverandører har ført til besparinger på mellom 20 og 25 pst.
8. Modernisere statens bygge- og eiendomspolitik. Et reformforslag fremmet av regjeringen Bonde-

vik II høsten 2005 viste at dette kan frigjøre mellom 1 og 2 mrd. kroner på sikt. Reformen omfatter bl.a. utvidelse av husleieordningen med skille mellom bruker og forvalter slik at dette som hovedregel omfatter all statlig eiendom.

9. Økt bruk av offentlig-privat samarbeid ved bygging av infrastruktur og andre større byggeprosjekter.
10. Sette tydelige mål for effektivisering. Ifølge Perspektivmeldingen viser nyere anvendt forskning på enkeltsektor som bl.a. vann og avløp, arbeidskontorene, et potensial for effektivisering på mellom 10 og 26 pst., dersom alle tjenesteleverandører var like effektive som den beste på sitt område.
11. Forenkle regelverk for bedriftene ved bl.a. å redusere kravet til oppbevaringstid i bokføringsloven og oppheve revisjonsplikten for små aksjeselskaper. Norsk næringsliv har om lag 60 mrd. kroner i administrative kostnader knyttet til etterlevelse av informasjonskrav i offentlig regelverk. Høyre vil ha en handlingsplan med tiltak som gir en reduksjon i administrative utgifter på 25 pst.

TILTAK FOR Å FÅ BEDRE TJENESTER OG MER UT AV VELFERDSKRONENE

Disse medlemmer viser til at det i perioden 2005 til 2010 har vært en sterk vekst i de offentlige utgiftene uten at tilbudet til befolkningen har blitt tilsvarende forbedret. Det er grundig dokumentert at Norge ligger høyt i bevilgningsnivå til skole, helse og andre områder uten at tilbudet er tilsvarende godt. Disse medlemmer vil derfor åpne for mer samarbeid med private for å utløse nytenkning i offentlig sektor og for å utnytte ressursene bedre.

2.7 Arbeidet med bærekraftig utvikling

2.7.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010)

Bærekraftig utvikling innebærer å ivareta nåværende generasjoners behov uten å undergrave mulighetene for kommende generasjoner til å tilfredsstille sine behov. FN har slått fast at hovedutfordringene for en slik utvikling er internasjonal fattigdom,

reduksjon i det biologiske mangfoldet, menneskeskapt klimaendringer og spredning av miljøgifter. For å takle miljø- og fattigdomsutfordringene må miljøbelastningen fra økonomisk aktivitet reduseres.

Regjeringen har ambisjon om at Norge skal være et foregangsland i arbeidet for en bærekraftig utvikling. I Nasjonalbudsjettet 2008 la Regjeringen fram en ny nasjonal strategi for bærekraftig utvikling. Arbeidet med å følge opp strategien rapporteres årlig i et eget kapittel i nasjonalbudsjettet, jf. kapittel 7 i meldingen.

Det er utviklet 18 indikatorer for å kunne følge utviklingen på en systematisk måte. Statistisk sentralbyrå peker på at indikatorene viser at den økonomiske utviklingen har vært bærekraftig i perioden 1986–2008 sett under ett. Nasjonalformuen per innbygger har økt gjennom hele perioden, og humankapitalen utgjør stabilt om lag 73 pst. av nasjonalformuen. Regjeringen vil i 2009 oppfylle målet om at offisiell norsk bistand skal utgjøre 1 pst. av brutto nasjonalinntekt (BNI). I budsjettforslaget for 2010 er bistandsnivået beregnet til 1,1 pst. av BNI. Importen fra utviklingsland er mer enn doblet siden 2003. Kina og Brasil er de landene vi importerer mest fra, men også importen fra de minst utviklede landene i Afrika øker.

Norge ligger an til å oppfylle Gøteborg-protokollens forpliktelser når det gjelder reduksjon i utslippene av tre av fire langtransporterte gasser. For å bidra til at Norge skal oppfylle forpliktelsen for nitrogenoksider (NO_x), har Regjeringen inngått en avtale om utslippsreduksjoner med næringsorganisasjoner.

Regjeringen har som mål å overoppfylle Norges forpliktelse under Kyoto-avtalen. Fra og med 2008 omfattes mer enn 70 pst. av de norske klimagassutslippene av økonomiske virkemidler. De norske utslippene av klimagasser gikk ned i 2008, dels som følge av tiltak, men også som følge av lavere aktivitet i enkelte utslippsintensive næringer.

Etter at arbeidet med å legge om bilavgiftene begynte 1. januar 2007, har CO₂-utslippene fra førstegangsregistrerte kjøretøy i gjennomsnitt blitt redusert fra 177 g/km i 2006 til 152 g/km i perioden januar–august 2009.

Regjeringen bidrar aktivt i arbeidet med å få på plass en ambisiøs internasjonal klimaavtale i København i desember 2009, som omfatter så mange land og sektorer som mulig. Den nye avtalen bør innrettes slik at målet om å begrense den menneskeskapt temperaturøkningen til 2 grader fra førindustrielt nivå kan nås. Avtalen bør inkludere tiltak mot avskoging, samarbeid om teknologi og tilpasning til klimaendringer. En vesentlig del av kostnadene bør bæres av industrilandene.

Regjeringen viderefører og styrker arbeidet med å utvikle teknologi for fangst og sikker lagring av

CO₂. Byggearbeidet ved teknologisenteret for fangst av CO₂ på Mongstad er i gang, og det arbeides videre med planleggingen av fullskala CO₂-håndtering.

Regjeringen følger også opp satsingen på tiltak mot klimagassutslipp fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til disse formålene med 600 mill. kroner, fra 1,5 mrd. kroner i saldert budsjett 2009 til mer enn 2,1 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2010. I tillegg foreslås en tilsagnsfullmakt på 1,4 mrd. kroner.

For perioden 2006–2009 har Regjeringen satt av 5,3 mrd. kroner til fornybar energi og energieffektivisering gjennom Enova. Dette er nær 2,5 ganger så mye som i den foregående stortingsperioden. Opptrappingen fortsetter i 2010-budsjettet. Også satsingen på jernbane fortsetter.

Vår økonomiske politikk skal bygge på bærekraftprinsippet. Ved kongelig resolusjon ble det i mai 2008 opprettet et offentlig utvalg for å vurdere hvordan bærekraftig utvikling og klima bedre kan ivaretas i offentlige beslutningsprosesser. Utvalget leverte 22. juni 2009 sin innstilling til Finansdepartementet, og den er nå på offentlig høring. Innstillingen og høringsuttalelsene vil inngå i departementets arbeid med en revisjon av bærekraftstrategien, som vil starte opp i 2010.

2.7.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at konseptet bærekraftig utvikling ofte brukes til å forsvare statlige intervensjoner i markedet, herunder mer byråkrati, reguleringer, kartellisering og proteksjonisme. Disse medlemmer vil ta avstand fra dem som hevder at økonomisk vekst er et nullsumspill, både i forhold til u-landene, miljøet så vel som i forhold til fremtidige generasjoner. Økonomisk vekst står ikke i motsetning til bærekraftig utvikling. Det er dens forutsetning. Bærekraftig utvikling må derfor ikke bli et hinder for økonomisk vekst og fattigdomsreduksjon ved å frata u-landene mulighetene til utvikling. Disse medlemmer vil understreke at de verste miljøtruslene mot menneskeheten ikke er et resultat av teknikk og velstand, men en konsekvens av fraværet av disse. I så måte viser disse medlemmer til følgende uttalelse fra Indira Gandhi på FNs miljøkonferanse i 1972: "poverty is the greatest polluter and the struggle against poverty is also a struggle for a better environment".

Disse medlemmer er kjent med tidligere uttalelser fra blant annet FNs generalsekretær Ban Ki-Moon samt statsledere på G20-møtet om at

finanskrisen ikke måtte bli en unnskyldning for mer proteksjonisme i verdenshandelen. Dessverre registrerer disse medlemmer at Verdens Handelsorganisasjon i en rapport fra juli 2009 viser til at det motsatte har skjedd, selv om de mest omfattende proteksjonistiske tiltakene ikke har blitt iverksatt. Disse medlemmer viser til at tilveksten i land som har satset på frihandel har vært tre til seks ganger større enn i proteksjonistiske land. Disse medlemmer støtter konklusjonene i rapporten "Economic Freedom of the World 2009" om at befolkningen i demokratiske land med åpne økonomier nyter langt større livskvalitet enn hva som er tilfellet med befolkningen i lukkede økonomier.

Disse medlemmer merker seg konklusjonene i rapporten "Trade and Climate Change" (juni 2009) utarbeidet av Verdens Handelsorganisasjon (WTO) og FNs Miljøprogram (UNEP) om at økt handel og handelsliberalisering har en rekke positive konsekvenser for miljøet og klimaet, og at en ny global handelsavtale i 2010 vil kunne bidra positivt i forhold til tilpasning til klimaendringene. Handel akselererer overføringen av ren teknologi til u-landene, som i neste omgang tilpasser denne teknologien til lokale forhold. En slik kunnskaps- og teknologioverføring vil kunne ha en rekke synergieffekter på andre områder i samfunnet, bidra til økt innovasjonstakt og derav økonomisk vekst og velstandsutvikling for befolkningen. Økte inntekter som følge av handel og handelsliberalisering, fører ofte også til at befolkningen blir mer opptatt av å bevare miljøet og å forurense mindre. Disse medlemmer viser til artikkelen "Why Greens Should Love Trade" i det anerkjente tidsskriftet *The Economist*, som fremholder at frihandel bidrar til at jordens ressurser anvendes så effektivt som mulig ettersom varer og tjenester produseres der hvor forutsetningene er gode, og bidrar til mindre kostnader og skade på miljøet.

Disse medlemmer mener det er viktig å avklare mulige konsekvenser for handelsregelverket av ulike tiltak som vil følge av en fremtidig klimaavtale. Disse medlemmer viser i så måte til rapporten "The WTO and Climate Change: Challenges and Options" (september 2009) som viser til potensielle områder hvor det eksisterende WTO-regelverket kan være i konflikt med fremtidige klimamål. Det er etter disse medlemmers mening viktig at en fremtidig klimaavtale i tilstrekkelig grad ivaretar hensyn i eksisterende frihandelsavtaler samt legger forholdene til rette for en sluttføring av Doha-forhandlingene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti har merket seg omtalen i Nasjonalbudsjettet for 2010 om ulike sentrale mål for

en bærekraftig utvikling, og hvilke strategier og tiltak som iverksettes for å nå mål om bekjempelse av internasjonal fattigdom, reduksjon i det biologiske mangfoldet, menneskeskapte klimaendringer og spredning av miljøgifter. Disse medlemmer vil peke på at en hovedutfordring for årene framover, er å omsette ambisiøse mål om reduksjoner i klimagassutslipp også i vårt eget land i tiltak som gir reelle resultater.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre tar omtalen fra Regjeringen til etterretning og konstaterer at klimaforliket som Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre etter lang tautrekking fikk regjeringspartiene med på, har medført en betydelig vekst i satsingen på miljø- og klimatiltak i forslaget til statsbudsjett både for 2009 og 2010. Disse medlemmer synes også det er hyggelig at miljø- og utviklingsministeren har mottatt en rekke internasjonale utmerkelser som følge av enkelttiltak i klimaforliket, som Regjeringen og regjeringspartiene lenge strittet mot.

Disse medlemmer er imidlertid bekymret over viljen og evnen til å faktisk gjøre noe med de kortsiktige og langsiktige klimautfordringene her hjemme. I statsbudsjettet for 2010 foreslår Regjeringen for eksempel å utfase avgiftsfritaket for biodiesel. Et miljø- og klimamessig helt uforståelig forslag. Disse medlemmer vil i så måte peke på at det går fram av St.meld. nr. 16 (2008–2009) Nasjonal transportplan 2010–2019 at transportmålet knyttet til EUs fornybardirektiv tilsier at det må brukes mer fornybar energi i form av elektrisitet og biodrivstoff. Disse medlemmer vil peke på at fritaket for autodieselavgift for biodiesel har bidratt til en vesentlig bruk av biodiesel i Norge, og følgelig at en videreføring av fritaket vil gjøre det lettere å nå nye mål i fremtiden som følger av en tilpasning til EUs fornybardirektiv. Disse medlemmer vil også vise til at økt fornybarandel i fremtiden trolig være avhengig av statlige støtteordninger for fornybar energiproduksjon. Disse medlemmer vil peke på at Regjeringens vingling knyttet til de langsiktige vilkårene for bruk av biodiesel i Norge, skaper usikkerhet for investeringer i denne sektoren, og at det som en følge av dette kan bli vanskeligere å nå nye mål i fremtiden. Disse medlemmer vil peke på at dette er uheldig i en fase med opptrapping av dette arbeidet. Disse medlemmer vil for øvrig vise til at Regjeringen har varslet at målet om 3 TWh vindkraft innen 2010 ikke vil bli nådd. Disse medlemmer vil peke på at en vesentlig grunn til dette, er at den rød-grønne regjeringen skapte usikkerhet om de langsiktige vilkårene for fornybar elektrisitetsproduksjon, ved at opplegget med grønne sertifikater ble vraket.

Disse medlemmer vil videre peke på at Enova så langt bare har utbetalt 1 mill. kroner av tilleggsbevilgningen på 1,2 mrd. kroner selskapet fikk til bl.a. energieffektivisering i offentlige bygg i forbindelse med "krisepakken", St.prp. nr. 37 (2008–2009) Tiltak for arbeid.

Den lenge lovede rensingen av gasskraftverket på Kårstø er i beste fall utsatt på ubestemt tid, forhandlingene mellom staten og Statoil og utviklingen av Teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad ligger langt bak skjema.

Regjeringen fortsetter også med en overoptimistisk budsjettering når det gjelder kjøp og salg av klimakvoter, eller "drikkebonger" som statsministeren sammenlignet dette med. Det har så langt kun vært kjøpt kvoter for en liten brøkdel av det som har vært avsatt i budsjettene. Nasjonalregnskapet for 2008 viser for eksempel at det ble kjøpt kvoter for 4,7 mill. kroner, mens det ble budsjettert med 505 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at det totale utslipp av klimagasser for de sektorer og land som er omfattet av kvotesystemet, bestemmes av det totale antall tilgjengelige kvoter. Miljøeffekten av kvotesalget er at de globale utslippene av CO₂ øker med samme mengde som selges. Når en stat selger en utslippskvotest i markedet, vil kjøperen (f.eks. et kraftverk på kontinentet) bruke kvoten til å dekke sin egen forpliktelse til å levere inn kvoter tilsvarende egne utslipp. Kjøperen gjør dette fordi kjøp av kvoten er billigere enn å redusere eget utslipp (dette er hele poenget med kvotesystemet). Det sentrale her er at staten som selger ikke må redusere sine egne utslipp for å frigjøre en kvote for salg – slik som bedrifter må gjøre for å kunne selge kvoter i markedet. Disse medlemmer viser til at det norske salget av klimakvoter derfor vil ha som direkte konsekvens at utslippene av klimagasser fra de sektorer i EØS-området som er omfattet av kvotesystemet, vil øke med tilsvarende mengde tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til om Regjeringen hadde valgt å slette kvotene fremfor å selge dem.

Komiteens medlemmer fra Høyre foreslår å redusere salget av kvoter tilsvarende 1,5 tonn CO₂-ekvivalenter.

Komiteens medlem fra Venstre foreslår at halvparten av de planlagt solgte kvotene i 2010 i stedet slettes, og at inntektsanslaget settes ned tilsvarende 412,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at å skape en bærekraftig utvikling som klarer å heve velstanden og velferden til verdens fat-

tigste samtidig som de globale klimaendringene bekjempes, er blant vår generasjons største utfordringer.

Disse medlemmer er av den oppfatning at økonomisk vekst er en forutsetning for miljømessig bærekraft, men understreker at det krever politisk vilje til å satse på tiltak som letter overgang til et grønnere vekstregime.

Disse medlemmer mener at overgangen til et mer bærekraftig samfunn krever en målrettet innsats for økt forskning på miljøteknologi. Disse medlemmer understreker hvilken rolle teknologiske innovasjoner vil spille for å sørge for grønnere energiutvinning og økt energieffektivisering. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett prioriterer forskning på miljøvennlig teknologi, samt legger til rette for miljøvennlige skatte- og avgiftsendringer. Disse vil ha en positiv miljøeffekt ved å stimulere til mer miljøvennlig atferd.

Disse medlemmer er opptatt av at Norge fører en realistisk energi- og miljøpolitikk. Verdens energibehov er økende, og Norge er en global energileverandør. Innenfor olje- og gassnæringen har vi strenge miljøkrav og har verdens minst CO₂-intensive energiutvinning. Disse medlemmer vil vise til at Norges energiambisjoner ikke står i konflikt med miljøhensyn, men understreker at fossilt brensel bidrar til CO₂-utslipp globalt, gir Norge et særlig ansvar for å føre en god og helhetlig miljøpolitikk.

Norge har, etter disse medlemmers syn, et ansvar for å være et foregangsland i arbeidet med å redusere utslippene av klimagasser. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringens salg, snarere enn sletting, av overskuddskvoter den norske stat har fått via EUs kvotesystem, er et uheldig eksempel på at miljøhensyn nedprioriteres til fordel for fiskale behov. Disse medlemmer viser til at Høyre har foreslått å slette kvoter verdt 1,5 tonn CO₂-ekvivalenter.

Disse medlemmer vil advare mot at miljøpolitiske argumenter blir misbrukt til å legitimere tiltak som begrenser den globaliseringen og liberaliseringen av handelsmarkeder som har lagt grunnlaget for at hundrevis av millioner mennesker har blitt løftet ut av fattigdom. Disse medlemmer vil understreke at i arbeidet med å sørge for bærekraftig utvikling, må man ikke glemme hvilken historisk rolle økonomisk åpenhet og globale handelsfellesskap har spilt for å skape og spre økonomisk utvikling. Å sikre et åpnere globalt handelssystem, både gjennom multilaterale avtaler, og unilaterale liberaliseringstiltak (som å gi flere utviklingsland tollfrihet til Norge), er etter disse medlemmer sitt syn et viktig skritt for å sikre økonomisk utvikling for verdens fattige.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti har med tilfredshet merket seg den grundige omtalen av det pågående arbeidet med å utvikle supplerende indikatorer om livskvalitet, blant annet med henvisningen til den nylig publiserte sluttrapporten fra den franske "Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress" (Stiglitz-kommisjonen). Dette medlem mener at en ensidig fokusering på økning av innenlands materiell velferd, målt ved utviklingen i BNP, vil være svært mangelfull. Det vil være mangelfullt både i forhold til de overordnede globale utfordringer som Norge har et ansvar for å være med å løse, samt i forhold til å få fokus på andre verdier enn materiell velstand som vil være minst like viktig for å ha et godt samfunn å være en del av. Dette medlem mener at en fast rapportering av data for samfunnsutvikling i tråd med Stiglitzkommisjonens anbefaling vil bringe nye viktige dimensjoner inn i samfunnsdebatten, og oppfordrer Regjeringen om å gi arbeidet med dette høy prioritet.

Dette medlem vil advare mot en politikk hvor økt tilrettelegging for handel med utviklingsland kommer til erstatning for satsing på bistand. Dette medlem ser økt samhandel, sletting av illegitim gjeld og økt bistand som supplementære og nødvendige tiltak for at målet om å utrydde den globale fattigdommen skal nås.

Komiteens medlem fra Venstre har registrert at det i den nye politiske plattformen for Regjeringen ("Soria Moria 2") er en ambisjon om å skjerpe Norges klimamål slik at de tilsvarer kutt i utslippene på 40 pst. innen 2020 i forhold til 1990-nivå, dersom det kan bidra til enighet om en ambisiøs klimaavtale der de store utslippslandene påtar seg konkrete utslippsforpliktelser. Etter dette medlems syn er dette en vente-og-se-holdning i klimapolitikken som er for passiv. Dessuten vil en skjerping av det norske klimamålet utover 30 pst. i all hovedsak gjennomføres ved økte kvotekjøp og flere tiltak i utlandet.

Dette medlem viser videre til at miljø- og utviklingsminister Erik Solheim i Aftenposten 11. august 2009 inviterte Venstre og Kristelig Folkeparti til et nytt klimaforlik etter valget og i forkant av FNs klimakonferanse i København. Denne invitasjonen er imidlertid avlyst av Jens Stoltenberg som i Dagsavisen 27. august 2009 slo fast at det er helt urealistisk. I "Soria Moria 2" har denne uenigheten fått

seg utslag i en rimelig uforpliktende formulering om at

"Regjeringen vil legge fram for Stortinget en vurdering av klimapolitikken og behov for endrede virkemidler, herunder de sektorvise klimahandlingsplanene. En ny internasjonal klimaavtale nødvendigjør en revisjon av nasjonale mål og virkemidler og en ny vurdering av hvordan Norges samlede innsats bør innrettes for å bidra best mulig til å redusere de globale utslipp av klimagasser."

For dette medlem er det helt avgjørende at nye opplysninger om både norske CO₂-utslipp og at klimaendringene vil få større konsekvenser enn tidligere antatt, følges opp med nye virkningsfulle tiltak gjennom et nytt klimaforlik i Stortinget.

Dersom Norge skal ha realistiske muligheter til å oppfylle en klimaavtale som er mer ambisiøs enn Kyoto-avtalen, er det viktig at vi allerede nå kommer i gang med tiltak som får ned de norske klimautslippene. Særlig er dette viktig sett på bakgrunn av nye beregninger forskere ved Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen har utført, som tyder på at klimaendringene kan slå inn langt raskere og med større kraft enn det FNs klimapanel har anslått. Dette medlem vil peke på at det vil være en styrke ved norsk klimapolitikk at det brede tverrpolitiske samarbeidet om klimapolitikken videreføres. Dette medlem viser derfor til Representantforslag 1 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om en opptrapping av norsk klimapolitikk før klimatoppmøtet i København.

Dette medlem viser for øvrig til at Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 gir en samlet bokført styrking av satsing på miljø- og klimavennlige løsninger på om lag 1,8 mrd. kroner i forhold til Regjeringens forslag, samt en økning i kapitaloverføringen til grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering på 5 mrd. kroner. I tillegg foreslår dette medlem en grønn skatte- og avgiftsreform som bidrar til et samlet skattesifte på omlag 7 mrd. kroner. Dette medlem vil også vise til at Venstre foreslår å øke kapitaloverføringen til forskningsfondet med totalt 73 mrd. kroner i en strategisk satsning på kunnskaps- og lavutslippssamfunnet. Denne satsingen vil være avgjørende for å nå målsetningene i klimapolitikken. Dette medlem viser for øvrig til nærmere omtale av ulike sider av Venstres miljø- og klimasatsing under pkt. 2.1.2, pkt. 3.2.13.2.5 og pkt. 3.2.17.2.5 i denne innstilling.

3. Statsbudsjettet for 2010

3.1 Regjeringens hovedprioriteringer på budsjettets utgiftsside

3.1.1 *Sammendrag fra Meld. St. 1 (2009–2010) og Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok*

Regjeringens politikk bygger på rettferdighet og fellesskap. De offentlige velferdsordningene skal fornyes og videreutvikles, og Regjeringen vil styrke arbeidslivet som en arena der alle kan delta. Det legges til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Det offentliges ansvar og rolle innen de sentrale velferdsoppgavene som helse, omsorg og utdanning skal styrkes, samtidig som miljøoppgavene løses og de økonomiske forskjellene reduseres. Disse formålene følges aktivt opp i budsjettforslaget for 2010.

Helse- og omsorgstilbudet har stor betydning for den enkeltes levekår og livsutfoldelse. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til drift av helseforetakene med knapt 1,5 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009, utover generell pris- og lønnsjustering. Det legges dermed til rette for en vekst i pasientbehandlingen på om lag 1,3 pst. fra 2009 til 2010 og full innføring av ny inntektsfordeling i tråd med anbefalingene i Magnussen-utvalgets innstilling. Rusfeltet og omsorgssektoren styrkes, bl.a. gjennom investeringstilskuddet til sykehjem og omsorgsboliger. Aldersgrensen for egenandelsfritak for helsetjenester under egenandelstak 1 foreslås økt fra 12 til 16 år, og det innføres en automatisk frikortordning. Samhandlingsreformen følges opp.

Regjeringen foreslår målrettede tiltak for å bedre kvaliteten i grunnopplæringen. Fra høsten 2010 økes undervisningstimetallet med én uketimer fordelt på 1. til 7. trinn, og det foreslås et tilbud om åtte uketimer gratis leksehjelp, fordelt på 1. til 4. trinn. Videre foreslås 53 mill. kroner til nye tiltak for å bedre fullføringsandelen i videregående opplæring. Rehabiliteringsbehovet på skoleanleggene er stort, og Regjeringen foreslår å øke investeringsrammen for rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg med ytterligere 2 mrd. kroner i 2010. Den midlertidige økningen i tilskuddet til lærebedrifter i 2009 videreføres også i 2010.

Regjeringen prioriterer i 2010 tiltak mot avskoging i utviklingsland, jernbaneinvesteringer, miljøteknologi, CO₂-håndtering, fornybar energi og energieffektivisering. Bevilgningene til klima- og skogsatsingen i utviklingsland foreslås økt med om lag 650 mill. kroner fra saldert budsjett 2009, til drøyt 2,1 mrd. kroner i 2010. Bevilgningene til Jernbaneverket foreslås økt nominelt med om lag 1,3 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009. Det foreslås 100 mill. kroner til en ny tilskuddsordning for økt satsing på miljøteknologi. Til ulike tiltak for CO₂-

håndtering foreslås det bevilget knapt 3,5 mrd. kroner, som er knapt 1,6 mrd. kroner mer enn i saldert budsjett 2009. Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering foreslås økt med 5 mrd. kroner til 25 mrd. kroner i 2010. Det foreslås økte utgifter til en rekke miljøtiltak i Norge, bl.a. til kulturminner, bevaring av naturens mangfold og friluftsliv.

Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass, og i september 2009 rapporterte fylkesmennene at kommunene hadde gitt tilbud om plass til alle barn med rett til barnehageplass. I 2010-budsjettet foreslås det økte utgifter for å legge til rette for 7 200 nye barnehageplasser. Det tilsvarer forventet økt etterspørsel etter barnehageplass som følge av demografiske endringer og redusert foreldrebetaling. Foreldrebetalingen for barnehageplass reduseres reelt ved at maksimalprisen videreføres nominelt uendret fra 2009 til 2010.

Regjeringen foreslår økte bevilgninger til forskning og utvikling på om lag 1,7 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009. Offentlig finansiert forskning og utvikling anslås å utgjøre 0,97 pst. av BNP i 2010. Kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping foreslås økt med 5 mrd. kroner. For å følge opp klimaforliket foreslår Regjeringen en bevilgningsøkning på 300 mill. kroner til forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring, samt ytterligere 50 mill. kroner til annen klimaforskning. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 ble det bevilget midler til opprettelse av 3 000 nye studieplasser. Regjeringen foreslår en ytterligere opptrapping med om lag 2 600 studieplasser i 2010, noe som innebærer en videreføring av opptakskapasiteten fra 2009.

Regjeringen vil legge til rette for trygge arbeidsplasser og økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Regjeringen foreslår utgifter på vel 1,5 mrd. kroner (eksklusive lånetransaksjoner) til ordninger under Innovasjon Norge under Nærings- og handelsdepartementets budsjett i 2010. Dette tilsvarer en økning på 26 pst. i forhold til saldert budsjett 2009. For å bidra til å sikre næringslivet tilgang på kapital foreslås garantirammen for Alminnelig ordning under Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK) satt til 110 mrd. kroner, og rammen for U-landsordningen foreslås satt til 3 150 mill. kroner. Dette viderefører det økte nivået fra tiltakene mot finanskrisen i 2008 og 2009. Også garantirammen for byggelånsordningen foreslås økt, fra 5 mrd. kroner i saldert budsjett 2009 til 6,5 mrd. kroner i budsjettet for 2010. Lånerammene under Innovasjon Norge foreslås økt i forhold til saldert budsjett 2009, til henholdsvis 500 mill. kroner for landsdekkende innovasjonslån og 2 500 mill. kroner for lavrisikolåneordningen. I tillegg foreslår Regjeringen å etablere en ny garantiordning for langsiktige kraftavtaler til kraftintensiv

industri med en ramme på 20 mrd. kroner. Regjeringen foreslår en betydelig økt tiltaksinnsats både for ledige med moderat bistandsbehov og for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne. Regjeringen foreslår også å utvide målgruppen for langtidsledighetsgarantien. Jordbruksavtalen for 2009–2010 innebærer en rammeøkning på 1,2 mrd. kroner sammenliknet med avtalen for 2009, hvorav 560 mill. kroner (netto) foreslås som bevilgningsøkninger over statsbudsjettet i 2010.

Siden høsten 2007 har det vært en betydelig økning i antall nye asylsøkere til Norge. Bevilgningen til drift av statlige mottak og vertskommunetilskudd til kommuner med asylmottak foreslås derfor økt med til sammen om lag 1,4 mrd. kroner fra saldert budsjett 2009, inkl. 400 mill. kroner som følge av flere enslige, mindreårige asylsøkere over 15 år. Videre foreslås bevilgningene til integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap økt med til sammen vel 920 mill. kroner, mens bevilgningen til Utlendingsdirektoratet (UDI) foreslås økt med 51,1 mill. kroner. For å effektivisere og modernisere utlendingsforvaltningen foreslår Regjeringen i tillegg en bevilgning på 100 mill. kroner til å videreføre IKT-utviklingsprogrammet EFFEKT. Det foreslås bevilget til sammen 150 mill. kroner til å styrke politiets arbeid på utlendingsområdet. Det foreslås også økte ressurser til Utenriksdepartementet, blant annet ved å øke antallet lokale og utsendte medarbeidere ved utenriksstasjonene. Antallet omsorgsplasser for enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år foreslås økt med 120 plasser, tilsvarende 220 mill. kroner i økte utgifter. Det foreslås også økte utgifter til retur- og reintegreringstiltak.

Nasjonal transportplan 2010–2019 har en samlet planramme i perioden som er 100 mrd. kroner høyere enn planrammen for Nasjonal transportplan 2006–2015. Regjeringen vil fase satsingen på samferdsel så raskt som mulig inn i økonomien, men innenfor de begrensninger et forsvarlig økonomisk opplegg setter. Budsjettforslaget for 2010 innebærer en betydelig innfasing allerede det første året i planperioden. Regjeringen foreslår en bevilgning til Statens vegvesen på om lag 14,1 mrd. kroner og til Jernbaneverket på 8,4 mrd. kroner. Justert for endringer som følger av forvaltningsreformen, er dette en økning for Statens vegvesen med 23,1 pst. sammenliknet med saldert budsjett 2009, mens økningen for Jernbaneverket er på 18,5 pst. Veksten i de frie inntektene til fylkeskommunene gir rom for en økning i bevilgningene til de øvrige riksvegene som blir fylkesveger fra 1. januar 2010, på 1 mrd. kroner. Det foreslås innført en ny rentekompensasjonsordning til fylkeskommunene med en investeringsramme i 2010 på 2 mrd. kroner.

Gjennom målrettede tiltak og en vesentlig økning av bevilgningene til kunst-, kultur-, medie- og frivillighetsformål på statsbudsjettet, gjennomfører Regjeringen Kulturløftet. Målet er at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014. Regjeringen foreslår en samlet nominell utgiftsøkning på 812 mill. kroner fra saldert budsjett 2009 til oppfølging av Kulturløftet. Forslaget innebærer at kulturbudsjettet har økt med om lag 2,7 mrd. kroner sammenliknet med nivået i 2005. Med dette er Regjeringen i rute med opptrappingen av Kulturløftet.

Forskjellene i samfunnet skal reduseres. Regjeringen foreslår økte bevilgninger på til sammen vel 1 mrd. kroner til målrettede tiltak for å redusere fattigdom i 2010. Forskjellene i levekår utjevnes bl.a. gjennom økningen i minstepensjonen og andre minstetelser i folketrygden, og økt bostøtte. Bevilgningene til dekning av kommunenes utgifter til kvalifiseringsprogrammet foreslås økt som følge av flere deltakere. Forslag om økte utgifter til tiltak mot rusmiddelmisbruk og for å bedre tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet bidrar også til å utjevne forskjeller.

Regjeringen vil bekjempe kriminalitet gjennom å forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabilitere bedre. I 2010-budsjettet foreslås det å øke bevilgningen til politi- og påtalemyndighet med til sammen 1,3 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. Regjeringen vil videreføre 460 sivile stillinger og 104 politistillinger som blir opprettet i løpet av 2009. Den nye særavtalen mellom staten og hovedsammenslutningene om arbeidstidsbestemmelser i politiet tilsvarer en ressursøkning på anslagsvis 230 årsverk. Politiets driftsbudsjett foreslås økt med 371,9 mill. kroner som følge av den nye særavtalen. I 2010 foreslås det å ta opp 720 nye studenter ved Politihøgskolen. Dette er en dobling sammenliknet med opptaket i 2006.

Regjeringens hovedprioriteringer på utgiftssiden er nærmere omtalt i Gul bok, kapittel 2.

3.1.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteen viser til omtalen av det finanspolitiske opplegget i avsnitt 2.1 i denne innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett i korte trekk innebærer kraftige reduksjoner i skatter og avgifter, styrking av viktige budsjettområder som samferdsel, helse, justis og forsvar og reduksjon av offentlige utgifter.

Disse medlemmer har foreslått store bruttokutt over statsbudsjettet. Etter noe omfordeling resulterer dette i et nettokutt på 19 mrd. kroner.

Disse medlemmer foreslår en overføring til Statens pensjonsfond – Utland på 174 mrd. kroner. Dette er 1,3 mrd. kroner mer enn i Regjeringens opplegg.

Disse medlemmer anser investeringer i real-kapital og skatte- og avgiftsreduksjoner som viktige

bidrag til bedret vekst i BNP på kort og lang sikt. Samlet sett øker vi investeringer i real- og finanskapital, og vi senker skatter og avgifter med til sammen 18 mrd. kroner.

Komité	Nr.		Prop. 1 S med Tillegg 1-3	FrPs alternative Statsbudsjett 2010
Kommunal- og forvaltningskomiteen	1.	Statsforvaltning	12 620 853 000	8 271 853 000 (-4 349 0 0 0 000)
Familie- og kulturkomiteen	2.	Familie og forbruker	63 708 54 0 000	63 547 742 000 (-160 798 000)
	3.	Kultur	6 605 845 000	5 539 016 000 (-1 066 829 000)
Utenriks- og forsvarskomiteen	4.	Utenriks	33 837 607 000	24 884 913 500 (-8 952 693 500)
Justiskomiteen	5.	Justis	18 363 381 000	19 054 381 000 (+691 00 0 000)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	6.	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 816 649 000	10 556 104 000 (-5 260 545 000)
Arbeids- og sosialkomiteen	7.	Arbeid og sosial	293 149 986 000	284 986 286 000 (-8 163 70 0 000)
Utenriks- og forsvarskomiteen	8.	Forsvar	33 705 944 000	34 655 944 000 (+95 0 00 0 000)
Næringskomiteen	9.	Næring	5 250 84 0 000	5 206 29 0 000 (-44 55 0 000)
	10.	Fiskeri	226 677 000	499 096 000 (+272 419 000)
	11.	Landbruk	14 301 876 000	8 136 78 0 000 (-6 165 096 000)
Energi- og miljøkomiteen	12.	Olje og energi	-75 647 837 000	-76 412 237 000 (-764 40 0 000)
	13.	Miljø	4 084 547 000	3 836 547 000 (-248 00 0 000)
Kontroll- og konstitusjonskomiteen	14.	Konstitusjonelle institusjoner	1 598 683 000	1 568 683 000 (-3 0 00 0 000)
Helse- og omsorgskomiteen	15.	Helse	127 190 345 000	130 900 845 000 (+3 710 50 0 000)
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	16.	Kirke, utdanning og forskning	43 042 61 0 000	43 767 413 000 (+724 803 000)
Transport- og kommunikasjonskomiteen	17.	Transport og kommunikasjon	28 209 677 000	32 223 596 000 (+4 013 919 000)
Finanskomiteen	18.	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	86 027 84 0 000	9 0 004 04 0 000 (+3 976 20 0 000)
	19.	Tilfeldige utgifter og inntekter	11 481 755 000	11 481 755 000 (0)
	20.	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-383 60 0 000	-383 60 0 000 (0)
	21.	Finansadministrasjon mv.	30 739 666 000	29 484 484 000 (-1 255 182 000)

Komité	Nr.		Prop. 1 S med Tillegg 1-3	FrPs alternative Statsbudsjett 2010
	22.	Skatter, avgifter og toll	-799 394 432 000	-782 007 432 000 (+17 387 00 0 000)
	23.	Utbytte mv.	-21 146 452 000	-20 830 452 000 (+316 00 0 000)
	24.	Sum f�r l�ntransaksjo- ner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-66 609 00 0 000	-71 027 952 500 (-4 418 952 500)
	25.	Statens pensjonsfond - Utland	66 609 00 0 000	71 027 952 500 (+4 418 952 500)
	26.	L�ntransaksjoner mv.	0	0 (0)

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre foreslår et alternativt statsbudsjett for 2010 som er en målrettet satsing på flere arbeidsplasser – særlig i det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet. Videre innebærer Venstres alternativ en kraftig satsing på forskning, miljøvennlig samferdsel og fattigdomsbekjempelse blant barn og unge, nærmere omtalt under pkt. 2.1.2 i denne innstilling og respektive rammeområder. Dette medlem foreslår å

omprioritere ca. 14 mrd. kroner i forhold til Regjerings forslag med om lag like store deler fordelt på skatte- og avgiftssiden og statsbudsjettets utgiftsside innenfor et samlet opplegg som medfører et mindrebehov/innstramning n r gjelder overføringer fra Statens pensjonsfond – Utland på vel 1 mrd. kroner.

Dette medlem fremmer i denne innstilling forslag om følgende bevilgninger på de enkelte rammeområder:

Komité	Nr.		Prop. 1 S med Tillegg 1-3	Venstres alternativ 2010
Kommunal- og forvaltningskomiteen	1	Statsforvaltning	12 620 853 000	12 262 253 000 (-358 600 000)
Familie- og kulturkomiteen	2	Familie og forbruker	63 708 540 000	63 472 340 000 (-236 200 000)
	3	Kultur	6 605 845 000	6 769 945 000 (+164 100 000)
Utenriks- og forsvarskomiteen	4	Utenriks	33 837 607 000	33 837 607 000 (0)
Justiskomiteen	5	Justis	18 363 381 000	18 323 381 000 (-40 000 000)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 816 649 000	15 842 449 000 (+25 800 000)
Arbeids- og sosialkomiteen	7	Arbeid og sosial	293 149 986 000	291 975 086 000 (-1 174 900 000)
Utenriks- og forsvarskomiteen	8	Forsvar	33 705 944 000	33 704 380 000 (-1 564 000)
Næringskomiteen	9	Næring	5 250 840 000	4 163 040 000 (-1 087 800 000)
	10	Fiskeri	226 677 000	226 677 000 (0)
	11	Landbruk	14 301 876 000	14 180 176 000 (-121 700 000)
Energi- og miljøkomiteen	12	Olje og energi	-75 647 837 000	-75 637 837 000 (+10 000 000)

Komité	Nr.		Prop. 1 S med Tillegg 1-3	Venstres alternativ 2010
	13	Miljø	4 084 547 000	4 194 547 000 (+110 000 000)
Kontroll- og konstitusjons- komiteen	14	Konstitusjonelle institusjoner	1 598 683 000	1 598 683 000 (0)
Helse- og omsorgskomiteen	15	Helse	127 190 345 000	127 538 345 000 (+348 000 000)
Kirke-, utdannings- og forsknings- komiteen	16	Kirke, utdanning og forskning	43 042 610 000	44 586 610 000 (+1 544 000 000)
Transport- og kommunikasjons- komiteen	17	Transport og kommuni- kasjon	28 209 677 000	29 150 377 000 (+940 700 000)
Finanskomiteen	18	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	86 027 840 000	86 101 740 000 (+73 900 000)
	19	Tilfeldige utgifter og inntekter	11 481 755 000	10 531 755 000 (-950 000 000)
	20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-383 600 000	-393 600 000 (-10 000 000)
	21	Finansadministrasjon mv.	30 739 666 000	30 570 266 000 (-169 400 000)
	22	Skatter, avgifter og toll	-799 394 432 000	-798 951 932 000 (+442 500 000)
	23	Utbytte mv.	-21 146 452 000	-21 660 652 000 (-514 200 000)
		Sum f�r l�nstransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-66 609 000 000	-67 614 364 000 (-1 005 364 000)
		Statens pensjonsfond - Utland	66 609 000 000	67 614 364 000 (+1 005 364 000)
		L�nstransaksjoner mv.	0	0 (0)

3.2 Gjennomgang av budsjettforslaget for 2010 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder

Komiteen viser til vedtak i Stortinget 22. oktober 2009 om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2010, jf. Innst. 27 S (2009–2010) fra Stortingets presidentskap.

Komiteen viser videre til at det er fremmet 3 tilleggsproposisjoner til Prop. 1 S (2009–2010). I stortingsm te 3. november, 5. november og 10. november 2009 ble de enkelte budsjettkapitlene og forslag til vedtak fordelt på rammeområde og sendt de respektive komiteer i samsvar med vedtak i Stortinget om fordeling av rammeområder ved behandlingen av Innst. 27 S (2009–2010). Gjennom-

gangen av rammeområdene 1–23 i avsnitt 3.2 er i tråd med ovennevnte stortingsvedtak.

Komiteen viser til Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010) som ble lagt fram 6. november 2009. Som følge av endringene i ansvarsfordelingen mellom departementene som er planlagt fra 1. januar 2010, er det fremmet forslag til omfordeling av bevilgningsforslag som ble lagt fram i Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok. Endringene i bevilgningsforslagene er budsjettn ytrale. Endringene består i hovedsak av flytting av bevilgningsforslag mellom departementene, med tilhørende endring av nummerering av berørte budsjettkapitler. I enkelte tilfeller er deler av bevilgningsforslaget berørt. Dette gjelder i hovedsak driftsutgifter og overføringer til Norges forskningsråd. I gjennomgangen av rammeområdene 1–23 nedenfor er endringene innarbeidet. Det vises til Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010) for nærmere omtale av endringene.

3.2.1 Rammeområde 1 (Statsforvaltning), under kommunal- og forvaltningskomiteen

3.2.1.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)		
20	Statsministerens kontor	85 300
21	Statsrådet	154 700
24	Regjeringsadvokaten	61 900
611	Pensjoner av statskassen	21 600
612	Tilskudd til Statens Pensjonskasse	8 138 000
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden	762 000
614	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse	33 000
615	Yrkesskadeforsikring	92 000
616	Gruppelivsforsikring	131 000
1500	Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet	256 969
1503	Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte	126 707
1510	Fylkesmannsembetene	1 362 818
1520	Departementenes Servicesenter	476 086
1530	Tilskudd til de politiske partier	347 982
1570	Datatilsynet	30 989
1571	Personvernemnda	1 683
1580	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	874 000
1581	Eiendommer til kongelige formål	43 337
1582	Utvikling av Fornebuområdet	11 000
2445	Statsbygg	1 491 867
2470	Statens Pensjonskasse	312 571
Sum utgifter rammeområde 1		14 815 509
Inntekter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)		
3024	Regjeringsadvokaten	7 900
3614	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse	18 000
3615	Yrkesskadeforsikring	136 000
3616	Gruppelivsforsikring	98 000
4510	Fylkesmannsembetene	154 760
4520	Departementenes Servicesenter	87 647
4581	Eiendommer til kongelige formål	135
5445	Statsbygg	916 545
5446	Salg av eiendom, Fornebu	23 600
5470	Statens Pensjonskasse	18 069
5607	Renter av boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse	734 000
Sum inntekter rammeområde 1		2 194 656
Sum netto rammeområde 1		12 620 853

3.2.1.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.1.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til merknad under pkt. 3.2.9.2.1. Flertallet foreslår å redusere kap. 1500 post 21 Spesielle driftsutgifter på Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjett med 3 mill. kroner og kap. 2445 Statsbygg post 32 Igangsetting av kurantprosjekt med 7 mill. kroner. Samlet sett foreslår flertallet at rammeområde 1 settes til 12 610 853 000 kroner, som er 10 000 000 kroner lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.1.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 1 settes til 8 271 853 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 4 349 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til sine merknader i pkt. 3.2.6 hvor alle saker under Kommunal- og forvaltningskomiteens ansvarsområde er kommentert samlet.

3.2.1.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 1 settes til 11 798 853 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 822 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser i denne anledning til sine merknader i pkt. 2.1.2 om Høyres alternative budsjett, samt pkt. 3.2.18 der rammetilskudd mv. til kommunesektoren behandles.

3.2.1.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til sitt forslag om flatt skattefradrag for alle i alderen 62–67 år som ikke samtidig mottar trygd eller pensjon. Dette medlem antar at dette vil redusere antallet AFP-pensjonister i 2010 med 250 i forhold til Regjeringens anslag, og finner derfor grunnlag for å redusere bevilgningen til Avtalefestet Pensjon med 12,5 mill. kroner. Dette medlem finner grunn for å faseforskyve enkelte byggeprosjekter i statlig regi, bl.a. byggeprosjektet R6, og reduserer derfor bevilgningen med henholdsvis 75 mill. kroner og 110 mill. kroner. Dette medlem fremmer forslag om å sette nettosummen på ramme-

område 1 til 12 423,353 mill. kroner, som er en reduksjon på 197,5 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.1.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 12 262 253 000 under rammeområde 1, som er kr 358 600 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at det offentlige er helt avhengig av verdiskapingen i det private næringsliv. Like klart er det at næringslivet er avhengig av en velfungerende offentlig sektor. Ikke minst er gode skoler nødvendig for at norske bedrifter skal kunne fortsette å hevde seg i kunnskapsindustrien, og et godt barnehagetilbud er viktig for deltagelsen i yrkeslivet. For dette medlem er det likevel et mål at veksten i det offentliges utgifter må være lavere enn veksten i samfunnet for øvrig.

Det ytes stor innstats fra ansatte i offentlig sektor, som vi alle er avhengig av. Men systemene må reformeres for å bedre tjenestene for borgerne. Å ta i bruk ny teknologi i offentlig sektor er en del av dette. Bedre samordning mellom forvaltningsnivåer og forenkling er en annen del av det. I tillegg mener dette medlem at det er en del å hente på å utfordre offentlig sektor på å konkurrere mer, både med seg selv og med andre. Dette medlem vil særlig peke på potensialet vi har i frivillig sektor, som ofte har et idealistisk formål og engasjement som mobiliserer til innsats. Vi har også gode eksempler på forbrukersamvirker som kan brukes i større grad i fellesskapets nytte.

Dette medlem mener at det er en klar forskjell mellom privatisering og konkurranseutsetting. Privatisering innebærer å overlate hele ansvaret for å levere en tjeneste til private. Dette medlem ser i liten grad privatisering som et egnet virkemiddel for bedre offentlige tjenester. Konkurranseutsetting innebærer i motsetning til privatisering at det offentlige fortsatt har et klart ansvar for at borgerne får de gode tjenestene de har krav på. Det vil være konkurranse om hvem som leverer tjenestene, enten det er frivillige organisasjoner, private eller det offentlige. Erfaring med konkurranseutsetting viser at det kan gi bedre og mer varierte tjenester for innbyggerne.

Dette medlem mener videre at det er en stor utfordring at offentlig sektor stadig blir større og mer omfattende og at den statlige kontroll og statlige oppgaver blir flere. Dette medlem ønsker både å flytte oppgaver ned til kommunen og en mer effektiv offentlig sektor og stat. Dette medlem forslår derfor å redusere driftsutgiftene under fylkesmannsadministrasjonen på 5 pst.

Dette medlem vil at private og offentlige tjenesteytere likebehandles i avgiftssystemet ved leveranser av varer og tjenester for alle offentlige virksomheter, også helseforetakene, og viser i den forbindelse til forslag om momsneutrale innkjøp i staten, nærmere omtalt under rammeområde 19 i Innst. 3 S (2009–2010).

Dette medlem viser til at offentlig forvaltning som stor kunde og bestiller kan bidra til konkurranse som skjerper og utvikler norske tjenester, produsenter og leverandører. Det offentlige bør føre en åpen anbudspolitikk med likebehandling av tilbydere. Det bør også stilles krav til at alle produkter som det offentlige kjøper er de beste på markedet når det gjelder miljøegenskaper.

Dette medlem vil legge til rette for omfattende bruk av elektronisk handel, også innenfor det offentlige. I løpet av denne stortingsperioden bør minst halvparten av alle offentlige innkjøp gjøres elektronisk, og ressursene frigjøres til å yte bedre tjenester i stat, fylker og kommuner.

Dette medlem viser til at det bevilges betydelige summer til ulike ordinære byggeprosjekter og investeringer under Statsbyggs portefølje. Det er derfor grunn til å tro at en mindre bevilgning i 2010 bare vil medføre enkelte mindre forsinkelser på ulike prosjekter, jf. tidligere slike faseforsinkelser i forbindelse med bevilgninger over ulike budsjett. Dette framgår også av svarene fra Finansdepartementet til dette medlem i forbindelse med forarbeidet til Stortingets behandling av forslaget til statsbudsjett for 2010. Dette medlem foreslår derfor at det bevilges 125 mill. kroner mindre samlet under ulike byggeprosjekter enn det Regjeringen legger opp til, bl.a. en liten faseforskyvning i framdriften når det gjelder samlokalisering av Høgskolen i Sogn og Fjordane. Dette medlem mener videre at det ikke bør avsettes en eksplisitt bevilgning til kjøp av eiendom under Statsbygg. Dette medlem viser til særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2009–2010) Oversikt over statens eiendommer, hvor det framgår over 320 sider hvilke eiendommer staten eier. En rekke av disse eiendommene kan det åpenbart stilles spørsmålstegn om hensiktsmessigheten av eierskapet til. I svar på spm. 169 fra Venstre skriver også departementet at

"Fornyings- og administrasjonsdepartementet holder på med en kartlegging av eiendommer som Statsbygg forvalter, men som ikke naturlig hører inn under Statsbyggs ansvarsområde. Det vil da vurderes om det er eiendommer som kan overføres til annen statlig eller offentlig forvalter eller selges i det åpne marked."

Dette medlem viser videre til at Statsbygg gis anledning til kjøp av eiendommer selv uten en eksplisitt bevilgning på 100 mill. kroner som foreslått av

Regjeringen gjennom forslag til overskridelsesfullmakt VII og omdisponeringsfullmakt VIII.

Dette medlem viser videre til at tilgang på arbeidskraft nå er blitt en hovedutfordring for både bedrifter og offentlig sektor i Norge. Selv om vi går inn i en tid med noe økt arbeidsledighet, vil dette forbli en stor utfordring for mange bransjer og sektorer. Derfor trenger vi et mer fleksibelt arbeidsliv. Industrialiseringsregulering av arbeidsmarkedet er ikke alltid i tråd med kunnskapsøkonomiens krav til fleksibilitet. Arbeidsmiljøloven skal sikre arbeidstagerne et godt vern mot yrkesskader og utnyttning. Samtidig må loven tilpasses det nye arbeidslivets behov for fleksibilitet og individuelle løsninger. Dette medlem ønsker en arbeidslovgivning som balanserer bedriftenes behov for raske omstillinger med arbeidstagerens behov til forutsigbarhet og trygghet. Det bør i større grad åpnes for at arbeidstagerne etter avtale med arbeidsgiver kan arbeide mer i deler av året, mot at dette kan tas ut som lengre ferie andre deler av året.

Dette medlem viser i så måte til en rekke forslag i denne innstilling og i Innst. 3 S og Innst. 4 L (2009–2010) som styrker en slik tankegang.

Dette medlem er glad for at de nåværende regjeringspartier og Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har samlet seg om en felles pensjonsreform som skal være bærekraftig og stå seg over tid. Et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende at vi lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer, dersom vi skal løse den store arbeidskraftutfordringen vi står overfor. I tråd med hovedlinjene i pensjonsreformen, mener dette medlem at det må være en målsetting å redusere antall nye AFP-pensjonister. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative budsjett en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62–67 år slik at det anslagsvis vil bli 1 000 færre AFP-pensjonister årlig, noe som vil gi et redusert statlig bidrag på 57 mill. kroner. Det vises for øvrig til merknader og forslag i Innst. 3 S og Innst. 4 L (2009–2010).

Dette medlem mener at et sterkt personvern er avgjørende både for den enkeltes frihet og for demokratiet. Frihet forutsetter at hvert menneske vernes mot utilbørlig registrering, overvåking og inngripen i privatlivet. Dette medlem vil vise til at personvernet i dag enten står under et sterkt press eller er på vikende front på mange områder. Dette medlem mener personvernet særlig trues på helse-, justis- og samferdselsområdet. Internasjonal bekjempelse av kriminalitet og terror, press mot taushetsplikt, gjenbruk og lagring av sensitive personopplysninger, registrering av helseopplysninger, publisering av personopplysninger på Internett og bortfall av

anonyme/sporløse alternativer er eksempler på at personvernet trues.

Dette medlem understreker Datatilsynets viktige rolle i en tid der personvernet blir utfordret på stadig flere områder og i stadig økende omfang. Dette medlem vil videre peke på at den informasjonsteknologiske utviklingen holder et tempo og har et omfang som innebærer en økt arbeidsbyrde for Datatilsynet. Dette medlem mener det er behov for å styrke de institusjoner som ivaretar personvernet i det norske samfunnet og vil vise til at Datatilsynet ikke har noen inntjening. Dette medlem foreslår derfor å styrke Datatilsynet med 2 mill. kroner.

Dette medlem har registrert at det har vært en relativt stor, årlig økning i partistøtten de siste årene. Når dette medlem tar til orde for moderasjon på andre områder, er det naturlig at de politiske partiene går foran. Dette medlem foreslår derfor en nominell videreføring av den økonomiske støtten til de politiske partiene, noe som vil medføre en samlet innsparing på 10,8 mill. kroner i 2010.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 1, Statsforvaltning:

Post.kap	Tekst	Bokført	Påløpt
1570.01	Økt driftstilskudd, Datatilsynet	2,0	-2,0
1510.01	Fylkesmannsadministrasjon > 5 pst. kutt	-60,4	-60,4
1510.21		-7,7	-7,7
1530.70	Nominell videreføring av partistøtten	-6,7	-6,7
1530.71	Samlet innsparing 10,8 mill	-1,0	-1,0
1530.73		-2,0	-2,0
1530.75		-0,6	-0,6
1530.76		-0,2	-0,2
612.01	1000 færre AFP-pensjonister som følge av bl.a. skattestimuli.	-57,0	-57,0
1580.33	Videreføring av byggeprosjekt, Statsbygg	-75,0	-75,0
2445.33	Videreføring av ordinære byggeprosjekt, Statsbygg	-50,0	-50,0
2445.49	Kjøp av eiendom Statsbygg	-100,0	-100,0
Sum endringer ramme 1: Statsforvaltningen		-358,6	-358,6

3.2.1.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 1

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	12 620 853 000	12 610 853 000	8 271 853 000	11 798 853 000	12 423 353 000	12 262 253 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		-10 000 000	-4 349 000 000	-822 000 000	-197 500 000	-358 600 000

3.2.2 Rammeområde 2 (Familie og forbruker), under familie- og kulturkomiteen

3.2.2.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)		
231	Barnehager	26 827 222
800	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	142 749
840	Krisetiltak	349 418
841	Samliv og konfliktløsning	33 545
842	Familievern	324 563

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
843	Likestillings- og diskrimineringsnemnda	2 272
844	Kontantstøtte	1 418 000
845	Barnetrygd	14 820 000
846	Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.	66 494
849	Likestillings- og diskrimineringsombudet	51 128
850	Barneombudet	12 423
852	Adopsjonsstøtte	16 677
853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker	118 276
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	668 393
855	Statlig forvaltning av barnevernet	4 931 508
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere	580 500
857	Barne- og ungdomstiltak	198 600
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	224 935
859	EUs ungdomsprogram	6 962
860	Forbrukerrådet	105 449
862	Positiv miljømerking	4 677
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid	13 028
866	Statens institutt for forbruksforskning	26 481
867	Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet	7 536
868	Forbrukerombudet	20 888
2530	Foreldrepenger	14 216 000
Sum utgifter rammeområde 2		65 187 724
Inntekter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)		
3842	Familievern	560
3854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	51 917
3855	Statlig forvaltning av barnevernet	999 046
3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	424 928
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	433
3859	EUs ungdomsprogram	2 300
Sum inntekter rammeområde 2		1 479 184
Sum netto rammeområde 2		63 708 540

3.2.2.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.2.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.2.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 2 settes til

63 547 742 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 160 798 kroner.

Disse medlemmer mener at familien er en av de viktigste pilarene i dagens samfunn. Det er disse medlemmers oppfatning at dersom det føres en aktiv og riktig familiepolitikk, vil dette gi betydelige samfunnsgevinster både på kort og lang sikt.

Disse medlemmer mener det svært viktig å gi familiene en betydelig frihet i hverdagen, mulighet for valgfrihet og råderett over egen familiesituasjon. Disse medlemmer vil advare sterkt mot at stadig flere av familiens oppgaver blir veltet over på staten eller andre offentlige organer.

Disse medlemmer ønsker ikke å svekke foreldrenes rolle i forhold til barnet. Det offentlige vil aldri kunne erstatte foreldrene når det gjelder å skape trygge rammer og tilhørighet for et barn. Disse medlemmer mener barnehager og foreldrekurs er verktøy som foreldrene kan bruke i sitt daglige arbeid med omsorg, oppdragelse og ikke minst det å lære barnet respekt for andre og andres eiendom.

Disse medlemmer viser til at barnetrygden ikke har vært økt på over 13 år. I den forbindelse ønsker disse medlemmer å pris- og kostnadsjustere barnetrygden.

Likebehandling av offentlige og private barnehageplasser sikrer flere plasser og lavere kostnader. Med reell likebehandling vil alle barnehager ha motivasjon til å begrense sine kostnader, samtidig som det fokuseres på tilbudets kvalitet. Disse medlemmer vil derfor arbeide for raskere innføring av full likebehandling mellom offentlige og private barnehager og fremmer forslag om at økningen skal gjelde fra 1. januar 2010. Disse medlemmer vil samtidig peke på at det er svært viktig at man også fokuserer på kvaliteten i barnehagen, slik at det blir et sted å være hvor det er kompetanse nok til at barnet gis et reelt utviklingstilbud.

Det er etter disse medlemmer oppfatning viktig at familievernkontorene får den nødvendige kompetanse for å kunne løse svært konfliktfylte situasjoner. Kirkens familievern utgjør en essensiell del av det totale tilbudet. Det er viktig at kirkens familievernkontorer får utvikle sin egen identitet og beholdes som et "annet spor" på siden av de offentlige kontorene.

Disse medlemmer viser til at kostnadene til det statlige barnevernet ikke ser ut til å ha noen grenser. Fra 2005 og til budsjett for 2010 har beløpet økt med godt over en mrd. kroner. Dette til tross for at Regjeringen ved flere anledninger har uttalt at man skal satse på tiltak i hjemmet. Disse medlemmer har for øvrig merket seg at det statlige barnevernet heller bruker offentlige institusjoner enn private, til tross for at private både er billigere i drift, og at det går utover ungdommene at de må flytte idet de har funnet seg til rette.

Dersom det viser seg at det er en reell økning av antall barn med hjelpebehov, vil disse medlemmer understreke at et fritt og uavhengig barnevernstilsyn vil være enda mer nødvendig og påkrevet nettopp fordi så mange barn har bruk for denne tjenesten.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det er en for sterk vektlegging på tiltak for å fremme likestilling. Slike tiltak er unødvendige og vil i en del tilfeller hindre reell likestilling. Prinsipielt mener disse medlemmer at det er en selvfølge at man får lik lønn for likt arbeid. Likevel vil disse medlemmer ta avstand fra at man skal tildeles stillinger

etter kjønn, men at det burde være en selvfølge at stillinger tildeles etter kompetanse. Disse medlemmer finner det derfor ikke nødvendig å bruke store summer på likestillingsprosjekter i regi av det offentlige.

Disse medlemmer mener det er viktig at forbrukerhensyn skal stå sentralt. Forbrukerne skal ha muligheten til å kunne nå frem med sine klager. Vern om forbrukernes rettigheter er en helt nødvendig del av et velfungerende marked. Forbrukermyndighetene har i en årrekke gjort en solid jobb, og disse medlemmer mener at det bør vurderes en styrking av dette området.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utforme nye forskrifter om likeverdig behandling av private og kommunale barnehager, hvor det fastslås at kommunene skal følge enhetskostnadsprinsippet."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak, senest i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2010, om å øke kommunenes plikt til likebehandling av private og kommunale barnehager fra 88 pst. til 90 pst. med virkning senest 1. august 2010."

"Stortinget ber Regjeringen følge opp Stortingets vedtak om en statlig overtagelse av ansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere opp til 18 år."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om vurdering av sammenslåing av en eller flere av virksomhetene og kapitlene innen forbrukerområdet, herunder kap. 860 Forbrukerrådet, kap. 862 Miljømerking, kap. 865 Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid og kap. 866 Statens institutt for forbruksforskning."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om en endring av lover og regelverk slik at det blir opptil det enkelte par hvordan de vil fordele fødselspermisjonen mellom seg."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om at far på selvstendig grunnlag opparbeider seg rett til pappapermisjon."

3.2.2.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 2 settes til 63 008 540 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 700 000 000 kroner.

Familien er samfunnets viktigste fellesskap og arena for trygghet, tilhørighet og utvikling. Disse medlemmer mener at familien skaper og sikrer en trygg ramme om barns oppvekst, og vil derfor sørge for at familien gis mulighet til selvstendighet, innflytelse over og valgfrihet i oppdragelsen, omsorgen og utdanningen.

Disse medlemmer viser til at familieøkonomien påvirkes av finanspolitikken. Økte avgifter og et høyt skattenivå vil i stor grad ramme familieøkonomien, og disse medlemmer vil derfor tilrettelegge for en finanspolitikk hvor noe av den økonomiske veksten brukes på skattelettelser. I en tid med finanskriser er det av avgjørende betydning at finanspolitikken innrettes på en slik måte at arbeidsplasser sikres og at renten holdes på et nivå som husholdningene er i stand til å håndtere. En stimulerende næringspolitikk og investeringer for fremtiden vil prege Høyres budsjett, og dette vil bidra til å opprettholde velferden og sikre at ikke flere faller utenfor samfunnet i nedgangstider. Videre vil Høyre sørge for at det lønner seg å spare. Med dette som utgangspunkt dannes en god familiepolitikk.

Disse medlemmer viser til at Høyre ønsker at alle barn skal ha et tilbud om barnehageplass. Det er likevel urovekkende å se at utbyggingen har skjedd i et slikt tempo at – til tross for store summer investert – kvaliteten i barnehagene ikke er blitt ivaretatt i tilstrekkelig grad. Den massive utbyggingen har skjedd i en tid med høye byggekostnader, og det er grunn til å anta at fokus på nye plasser har bidratt til at rehabilitering og renovering av eksisterende barnehager ikke har blitt prioritert. Førskolelærermangelen er bekymringsfullt stor, antallet dispensasjoner øker og tilrettelegging for særskilte grupper barn har ikke blitt viet tilstrekkelig oppmerksomhet i form av konkrete tiltak. Særlig er det utfordringer knyttet til barns språkutvikling, og Høyre mener det må satses på språkstimulerende tiltak for barn med annet morsmål eller forsinket språkutvikling.

Regjeringen Stoltenberg II imøtekom våren 2009 Høyre og resten av opposisjonens krav i forbindelse med behandlingen av lovforslag om finansiering av private barnehager. Det er derfor overraskende når det i det fremlagte budsjettforslag gis en økning i offentlig finansiering av private barnehager først fra første oktober neste år. Disse medlemmer mener private barnehager bidrar til stort mangfold i barnehagetilbudet, utvikling av barnehagesektoren, større foreldreinnflytelse og effektiv ressursutnyttelse. Disse medlemmer vil derfor arbeide for raskere innfasing av full likebehandling mellom offentlige og private barnehager og fremmer forslag om at økningen skal gjelde fra 1. januar 2010.

Det er behov for forskning på effekter av ulike omsorgsformer for de aller minste barna. Disse

medlemmer vil derfor avsette 10 mill. kroner til forskning med det mål å avdekke fordeler og ulemper ved opphold i barnehage i forhold til annen omsorg for barn i alderen ett til tre år. Fortsatt satsing på kontantstøtte må sees i lys av foreldres rett og frihet til å velge omsorg for sine barn og hva som er til det beste for det enkelte barn.

Et godt barnevern er et barnevern med stort mangfold av tiltak og tilbud, med høy kvalitet og med god ressursutnyttelse. Disse medlemmer ser et sterkt behov for å sikre at all kompetanse innen barnevernssektoren kommer ulike barn og ungdom med ulike utfordringer til gode. Disse medlemmer ser at private institusjoner og tiltak har mye å bidra med i så måte, og vil sikre disse aktører likebehandling i forhold til det offentlige barnevernet. Det er også viktig at ulike fagmiljøer med ulike tilnærminger til barnevernsfeltet får utvikle seg. Disse medlemmer vil derfor at det igangsettes forskning på flere metodiske tilnærminger enn de områder som det i dag kanaliseres forskningsmidler til.

Barn i familier med trang økonomi har begrenset mulighet til å delta i aktiviteter i fritiden. Disse medlemmer viser derfor til at Høyre foreslår å innføre en tilskuddsordning hvor det gis støtte til betaling av kontingenter ved deltakelse i frivillige lag og organisasjoner for barn og unge fra ressursvake hjem. Det er viktig at velferdsordninger kanaliseres til de grupper i befolkningen som trenger det mest, og disse medlemmer mener det derfor er grunnlag for å lempe på maksprisordningen i barnehagen og heller innføre inntektsgradert foreldrebetaling for å sikre at ressursvake familier kan nyte godt av et barnehagetilbud til en lavere pris enn makspris.

3.2.2.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Dette medlem viser til at mange barn har behov for hjelp fra det offentlige for å få en trygg oppvekst. Dette medlem viser til at mer enn 44 000 barn og unge mottok barnevernstiltak i 2008, noe som utgjør en økning på 3,6 pst. fra 2007. Dette medlem foreslår derfor ytterligere 75 mill. kroner for å styrke det statlige barnevernet og ytterligere 15 mill. kroner til ettervern av unge mellom 18 og 23 år med tiltak fra barnevernet. Dette medlem foreslår ytterligere 10 mill. kroner til tiltak for utsatte barn og til oppfølging av barn i fosterhjem. Dette medlem foreslår videre 15 mill. kroner ekstra til utviklingstiltak i barnevernet, og 10 mill. kroner ekstra til å øke saksbehandlingskapasiteten i fylkesnemndene. I tillegg ønsker dette medlem å rette opp Regjeringens forslag til kutt samt ytterligere styrke ordningen med storbymidler som går til vanskeligstilte barn og unge med en økt bevilgning på 20 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem vil understreke at trygghet og tid er viktig for barns oppvekstvilkår. Derfor ønsker dette medlem å styrke familien som barnas viktigste fellesskap. Dette medlem foreslår derfor å øke kontantstøtten for ettåringer til 3 750 kroner per måned med virkning fra 1. juli 2010. Dette medlem foreslår videre å øke engangsstøtten ved fødsel og adopsjon til 60 000 kroner fra 1. juli 2010, for å gi foreldre som ikke har opptjent rettigheter til foreldrepenger bedre mulighet til å bruke tid sammen med barnet den første tiden. Dette medlem viser til at det er høye kostnader ved å adoptere barn fra utlandet, og at tilskuddet til foreldre som adopterer barn fra utlandet er ment å bidra til å motvirke en skjev sosial fordeling av adopsjon knyttet til foreldrenes økonomi. Dette medlem foreslår å øke adopsjonsstøtten med 10 000 kroner fra 1. januar 2010.

Dette medlem viser til at likestilling forutsetter at kvinner og menn har like rettigheter og muligheter til å delta i og påvirke samfunnsutviklingen, herunder at det gis lik lønn for arbeid av lik verdi. Dette medlem viser til forslag som fremmes i Innst. 14 S (2009–2010) der Regjeringen bes komme til Stortinget med en likelønnsrett i Revidert nasjonalbudsjett for 2010. Likestilling forutsetter også at både kvinner og menn deltar i omsorgsarbeidet i hjemmet. Dette medlem mener det er viktig for hele familien at alle fedre får mulighet til å ta en del av foreldrepermisjonen. Dette medlem foreslår derfor at alle fedre skal få rett til fedrekvoteprosent fra 1. juli 2010, uavhengig av mors yrkesdeltakelse før fødsel.

Dette medlem viser til at et forpliktende foreldreskap og et godt samarbeid mellom foreldrene også etter samlivsbrudd, er avgjørende for barns oppvekst. Dette medlem foreslår derfor å styrke familievernnet med 30 mill. kroner, noe som både vil gi rom for økt klientbehandling samt midler til kompetanseheving. Dette medlem foreslår å øremerke midlene til samlivskurset "Godt samliv" for å opprettholde og videreutvikle et likeverdig tilbud om samlivskurs i hele landet. Dette medlem foreslår samtidig å styrke de lokale samlivskursene med 10 mill. kroner.

Dette medlem mener at barn har krav på et kvalitetsmessig like godt barnehagetilbud enten de går i privat eller kommunal barnehage. Dette medlem synes ikke det er rettferdig at de private og kommunale barnehagene forskjellsbehandles. Dette medlem foreslår derfor å fortsette opptrappingen mot likeverdig behandling av de private og kommunale barnehagene og bevilger 75 mill. kroner ekstra til dette formål. Videre foreslår dette medlem ytterligere 20 mill. kroner til kompetanseutvikling i barnehagene og rekruttering av førskolelærere. I tillegg vil dette medlem sikre barnehageplass til alle som ønsker det, uavhengig av økonomi. Derfor

foreslår dette medlem 35 mill. kroner øremerket til inntektsgraderte satser for foreldrebetaling i barnehagene.

Dette medlem mener de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene er viktige for barns oppvekst. Dette medlem vil derfor øke støtten til disse organisasjonene med 5 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem mener en aktiv forbrukerpolitikk skal ivareta forbrukernes rettigheter, interesser og sikkerhet, og mener forbrukerne har rett til beskyttelse mot urimelig adferd fra både offentlige og private leverandører av varer og tjenester. Samtidig er det avgjørende at forbrukerne får veiledning om hvordan de kan handle på en etisk forsvarlig måte. Derfor foreslår dette medlem å bevilge 1,5 mill. kroner til drift av nettsiden etiskforbruk.no.

Dette medlem foreslår at nettorammen på rammeområde 2 (familie og forbruker) settes til 63 978,14 mill. kroner, noe som er 269,6 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.2.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 63 472 340 under rammeområde 2, noe som er kr 236 200 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Venstres familiepolitikk tar utgangspunkt i at den enkelte familie skal ha stor frihet til å finne de løsningene som passer dem best. For dette medlem er respekt for ulike valg viktig. Familiekonstellasjonene har endret seg de siste tiårene, og dette medlem mener det er viktig at staten sørger for trygge rammer uansett hvilken familieform den enkelte velger.

Dette medlem viser til at flere barnehager sliter med å rekruttere personell og med å opprettholde en forsvarlig kvalitet på tilbudet. Dette medlem er enig i at det må være moderate priser for oppholdsbetaling i barnehager, men mener at plass til alle, god kvalitet, økt økonomisk likebehandling mellom private og kommunale barnehager og inntektsgradert foreldrebetaling må prioriteres foran lavere pris for alle.

Dette medlem foreslår derfor at oppholdsbetalingen i barnehager i budsjettforslaget for 2010 justeres i tråd med den generelle prisveksten. Dette medlem viser til at Regjeringen foretok en slik prisjustering i statsbudsjettet for 2007. Prisen for oppholdsbetaling vil dermed økes med 75 kroner per måned i 2010. En slik justering av oppholdsbetalingen vil føre til en netto innsparing for staten på ca. 274 mill. kroner, gitt at det forventes å måtte øke bevilgningene til kontantstøtte med ca. 7 mill. kroner som en følge av prisjusteringen. Dette medlem

ønsker heller å omprioritere denne summen til blant annet å foreta et nødvendig løft for kompetanseutvikling og rekruttering av personell i barnehager, til barnehageforskning, økt økonomisk likebehandling av barnehager og til inntektsgradert foreldrebetaling.

Dette medlem viser til at vi står overfor store rekrutteringsutfordringer i barnehagesektoren, og at det per i dag er en betydelig underdekning i antall førskolelærere. Etter dette medlems syn er tilfredsstillende pedagogisk dekning avgjørende for kvaliteten i barnehagene, jf. den forestående behandlingen av St.meld. nr. 41 (2008–2009) om kvalitet i barnehagen. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 25 mill. kroner til en rekrutterings- og kompetansehevingspakke for å øke antallet kvalifiserte førskolelære. I tillegg ønsker dette medlem – i tråd med Venstres øvrige satsing på forskning – å bevilge 10 mill. kroner til FoU-tiltak innenfor barnehagesektoren, noe som vil bidra til å øke kvaliteten.

Dette medlem mener på prinsipielt grunnlag at private og kommunale barnehager skal ha økonomisk likeverdig behandling, og vil understreke at dette også var et sentralt element i barnehageforliket. Dette medlem er derfor tilfreds med at Regjeringen – etter svært lang tid og press fra opposisjonen, organisasjoner og foreldre – har varslet at de ønsker å trappe opp den økonomiske likebehandlingen. Som et første steg foreslår Regjeringen å bevilge 82 mill. kroner slik at minimumsforpliktelsen i forskriften om økonomisk tilskudd økes fra 85 pst. til 88 pst. fra 1. august 2010. Dette medlem ønsker en raskere opptrapping, og foreslår å bevilge 55 mill. kroner slik at minimumsforpliktelsen i forskriften om økonomisk tilskudd økes fra 85 pst. til 90 pst. fra 1. august 2010.

Dette medlem mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har vært uheldig av flere grunner, men særlig fordi dette grepet faktisk har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer nå betalingen ut ifra foreldrenes inntekt. Dette medlem viser til at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Dette medlem viser på denne bakgrunn til forslaget under rammeområde 18 i Innst. 3 S (2009–2010) om å bevilge 150 mill. kroner til inntektsgradert foreldrebetaling i barnehager.

Dette medlem mener foreldre som velger å ta seg av barn som allerede er satt til verden, må få like

gode økonomiske vilkår som biologiske foreldre og at adoptivforeldre bør få samme permisjonsrettigheter som biologiske foreldre. Dette medlem legger vekt på at det ikke skal være en økonomisk byrde å adoptere. Dette medlem foreslår derfor at adopsjonsstøtten økes til 1 G og bevilger 12,8 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem mener det er viktig at trygdesystemet kontinuerlig tilpasses virkeligheten. Slik det nåværende systemet er utformet er fedrekvoten fortsatt avhengig av at barnets mor har vært yrkesaktiv i minst halv stilling i opptjeningstiden. Dette medlem mener far bør gis selvstendig rett til foreldrepenger, inkludert fedrekvoten, og foreslår å innføre en rett til foreldrepenger for fedre med barn født etter 1. juli 2010 som omfattes av slike tilfeller. Det er et mål for Venstre med reell likebehandling av mor og far i regelverket om foreldrepenger. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 35 mill. kroner til dette. Dette medlem mener videre det er viktig at fedre får tilbrakt like mye tid sammen med nyfødte barn som mødrene, og foreslår å øke fedrekvoten med to uker for fedre med barn født etter 1. juli 2010.

Dette medlem viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å overføre oppgaver fra Barne-, ungdoms- og familieetatens regionkontorer til den kommunale barneverntjenesten (Representantforslag 16 S (2009–2010)). I forslaget vises det til en Faforrapport (rapport 2009:41) hvor det kommer fram at det kommunale og statlige barnevernet har store samarbeidsproblemer og at Barne-, ungdoms- og familie-etaten (Bufetat) er i ferd med å bli en byråkratisk, ressurskrevende organisasjon som ikke på langt nær bidrar godt nok til at de mest sårbare barna får hjelpen de bør og har krav på. Dette medlem er bekymret over at barnevernet i dag ikke klarer å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Dette medlem mener kommunene må få et helhetlig ansvar for barnevernet og er av den oppfatning at nedleggelse og overføring av Bufetats oppgaver regionalt er noe som nå må vurderes. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å kutte 100 mill. kroner i det statlige, regionale barnevernet og omfordele midlene til det kommunale barnevernet. Det vises til omtale under kap. 571 post 60, rammeområde 18 i Innst. 3 S (2009–2010).

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 2, Familie og forbruker:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
231.51	Forskning barnehager	10,0	10,0
231.51	Rekrutteringspakke førskolelærere	25,0	25,0
231.60	Prisjustering av foreldrebetaling (maks-pris) i barnehager	-242,0	-242,0
231.61		-8,5	-8,5
231.64		-3,0	-3,0
231.65		-27,5	-27,5
231.65	Økt likebehandling av private barnehager, > 90 pst. fra 1.8.	55,0	132,0
844.70	Økt kontantstøtte-kostnader som følge av prisjustering av foreldrebetaling (maks-pris) i barnehager	7,0	7,0
885.01	Kutt i statlig, regionalt barnevern (Bufetat) (omfordeling kommunalt)	-100,0	-100,0
852.70	Økt adopsjonsstøtte til 1 G	12,8	12,8
2530.70	Økt pappaperm, 2 uker for barn født etter 1.1.2010	0,0	250,0
2530.70	Selvstendig opptjeningsrett for fedre for barn født etter 1.7.2009	35,0	410,0
Sum endringer ramme 2: Familie og forbruker		-236,2	465,8

3.2.2.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 2

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto ramme- beløp	63 708 540 000	63 708 540 000	63 547 742 000	63 008 540 000	63 978 140 000	63 472 340 000
Avvik fra Prop. 1 S med Til- legg 1-3		0	-160 798 000	-700 000 000	269 600 000	-236 200 000

3.2.3 *Rammeområde 3 (Kultur), under familie- og kulturkomiteen*3.2.3.1 *Sammendrag*

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)		
300	Kultur- og kirkedepartementet	104 423
305	Lotteri- og stiftelsestilsynet	62 970
314	Kultur og samfunn	34 276
315	Frivillighetsformål	577 963
320	Allmenne kulturformål	609 687
321	Kunstnerformål	378 236
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	407 799
323	Musikkformål	901 686
324	Scenekunstformål	1 524 623
325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	137 014
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	755 739
328	Museums- og andre kulturvernformål	873 980
329	Arkivformål	288 047
334	Film- og medieformål	627 498
335	Pressestøtte	311 306

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	39 910
Sum utgifter rammeområde 3		7 635 157
Inntekter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)		
3300	Kultur- og kirkedepartementet	66
3305	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	877 899
3320	Allmenne kulturformål	101
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	103
3323	Musikkformål	33 441
3324	Scenekunstformål	26 003
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer	37 843
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	8 241
3329	Arkivformål	12 420
3334	Film- og medieformål	33 195
Sum inntekter rammeområde 3		1 029 312
Sum netto rammeområde 3		6 605 845

3.2.3.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.3.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.3.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 3 settes til 5 539 016 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 1 066 829 000 kroner.

Disse medlemmer er av den oppfatning at kultur er et begrep som uttrykker de verdier og kvaliteter som enkeltmennesker tillegger høy egenverdi. Disse medlemmer vil påpeke at det som er god kultur for en, slett ikke trenger å være god kultur for en annen. Av den grunn mener disse medlemmer at kulturen i utgangspunktet skal være fri og uavhengig av politisk styring, og at den må være basert på frivillighet og personlig engasjement. Disse medlemmer er av den oppfatning at politikerstyrte kulturgoder ødelegger kulturens vesen og fremmer ensretting.

Disse medlemmer vektlegger i sin kulturpolitikk tiltak som aktiviserer barn og unge, og de frivillige lag og organisasjoner som fanger opp breddeaktiviteter, som for eksempel idrett og musikk. Disse medlemmer mener at frivillige lag og organisasjo-

ner skal få fritak for mva. Ideelle og humanitære lag og organisasjoner fyller en nyttig samfunnsfunksjon. Frivillig sektor bør derfor få gode og forutsigbare rammebetingelser, fri for politisk styring.

Fordi kulturens egenverdi eksisterer i samspillet mellom mennesker, mener disse medlemmer at arenaen kulturen eksisterer på er viktig. En kulturaarena er rommet som forener folk. Uten en arena er kunstnerisk uttrykk meningsløst. Kun ved en utvidelse av arenaen kan flere ta del i både den skapende og den opplevende delen av kunsten. Disse medlemmer ønsker at kulturlivet skal utvide kulturaarenaen og innlemme flere for økt verdi og opplevelse.

Regjeringens betydelige økning av bruk av skattebetalernes penger fører ikke til at det blir kultur som folk flest ønsker. Folk skal i størst mulig grad selv skal ha råderett over kulturmidlene. Disse medlemmer mener dette vil sikre at kulturen blir deltagende, engasjerende og treffer flest mulig.

Disse medlemmer mener kulturmidler i størst mulig grad bør kanaliseres i samsvar med det smaks- og meningsmangfold som eksisterer. Det betyr at disse medlemmer er skeptisk til alle modeller som innebærer at oppnevnte komiteer fordele penger, etter eget for godtbeholdende, på vegne av fellesskapet.

Disse medlemmer ønsker å finne flere ordninger som kan gi offentlige kulturinstitusjoner et bredere publikum, publikum et mer innholdsrikt kulturtilbud og samfunnet en bedre utnyttelse av de offentlige og private kulturmidler.

Disse medlemmer mener det er viktig at vi sikrer vår kulturarv for etterslekten. Dette betyr at offentlige midler i første rekke skal brukes på tiltak

som sikrer at historien og tradisjonene innen kultursektoren ikke går tapt.

Disse medlemmer vektlegger tiltak som aktiviserer barn og unge, og de frivillige lag og organisasjoner som fanger opp breddeaktiviteter.

Disse medlemmer ønsker ikke at politikerne skal bestemme hva som er god eller dårlig kultur. Vi vil la folk bestemme selv. Derfor ønsker vi ikke et sterkt subsidiert kulturliv. Kulturlivet har best av å innrette seg etter folks ønsker. Slik blir det mulig å nå flere med mer kultur. Folks valg av kultur vil til enhver tid være mer variert enn det offentlig subsidiert kultur kan tilby. Disse medlemmer mener at det er nettopp folks valg som sikrer bredde.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen øker den offentlige subsidieringen av kulturen. Det ser ikke ut til å være noen planmessig eller klar profil på satsningen. Disse medlemmer er fornøyd med at Regjeringen foreslår økte bevilgninger til å opprettholde den norske kulturarven, ved å styrke museer og arkiv.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen sak om innføring av nullsats på moms for frivillige lag og organisasjoner. Midlene på kap. 315 post 70 fjernes med en tilsvarende reduksjon i inntektskapittelet kap. 5521 Merverdiavgift post 20, slik at frivillighet innlemmes i merverdiavgiftssystemet med nullsats på utgående fakturering og 25 pst. fradrag for inngående fakturaer."

"Stortinget ber Regjeringen i neste års statsbudsjett fremme forslag om vanlige forretningsmessige innkrevingsrutiner for NRK-lisensen."

3.2.3.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 3 settes til 6538 845 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 67 000 000 kroner.

Disse medlemmer ønsker en kulturpolitikk som bygger på kunstens og kulturens egenverdi for det enkelte menneske. Vi vil derfor ha et mest mulig mangfoldig kulturliv der alle har tilgang til opplevelse og deltagelse som grunnlag for egne utviklingsmuligheter. Kulturen i et samfunn må vokse nedenfra og således i minst mulig grad være gjenstand for offentlig styring eller regulering. Det offentlige oppgave må derfor rettes mot det å bidra med nødvendig infrastruktur og styrke de delene av kulturlivet som ikke selv makter å opprettholde en tilfredsstillende utvikling på grunnlag av markedet. Det norske markedet er også begrenset i forhold til de forventninger og samfunnsmessige behov kulturlivet i en moderne vestlig nasjon må forventes å fylle.

Disse medlemmer mener at dagens virkemiddelapparat innenfor mediepolitikken i liten grad er tilpasset dagens behov. Høyre har ved en rekke anledninger etterlyst en nødvendig gjennomgang av mediepolitikken virkemiddelapparat. Regjeringen har satt ned et utvalg for å vurdere dette. Disse medlemmer vil på fritt grunnlag vurdere hvilke økonomiske bidrag som vil være nødvendig i forhold til et tidsmessig system, men ser på det nåværende tidspunkt ingen grunn til å endre holdning i forhold til mediepolitikken og vil som tidligere foreslå kutt i produksjonstilskuddet til papiravisene.

Løft for frivillig engasjement

Et godt samfunn vokser frem nedenfra, fra engasjement og innsatsvilje i det sivile samfunn, blant enkeltmennesker og familier. Å få et sterkt og varmt velferdssamfunn handler om hva som skjer utenfor det offentlige. Frivillige organisasjoner gjør en fantastisk innsats i det norske samfunnet, og disse medlemmer ønsker å støtte opp om dem og gjøre deres hverdag enklere. Derfor fremmer disse medlemmer en rekke tiltak som skal lette de økonomiske og administrative byrdene på de frivillige organisasjonene, og støtte dem i det viktige arbeidet de gjør.

Satsninger for å bedre vilkårene for frivilligheten i Norge:

Øke skattefradragbeløp ved gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kr	10 mill. kr
Heve grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr	12 mill. kr
Øke grensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 50 000 kr per ansatt og 500 000 kr per organisasjon	8 mill. kr
Utvide fribeløp for skattefritt arbeid i hjemmet til 6 000 kr	8 mill. kr.
Bedre ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner	50 mill. kr

3.2.3.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti legger kunstens og kulturens egenverdi til grunn for politikken. Dette medlem vil ha et kulturliv som gir nye impulser og stimulerer til kreativitet og nyskaping, og mener den offentlige kulturinnsatsen skal bidra til et mangfoldig tilbud som er tilgjengelig over hele landet. Dette medlem vil føre en kulturpolitikk som styrker våre kulturelle røtter, samtidig som vi stimulerer til nye kulturelle impulser. Dette medlem mener kulturpolitikken må bidra til å styrke både det profesjonelle og det frivillige kulturlivet.

Dette medlem viser til at det er en sterk sammenheng mellom det frivillige kulturlivet og det profesjonelle kunst- og kulturlivet. Dette medlem viser til at deltakelse i frivillig kulturliv er av stor verdi både for den enkelte og for samfunnet. Dette medlem mener den offentlige kulturpolitikken må bidra til økt kvalitet, vekst og utvikling på alle nivå i norsk kulturliv.

Dette medlem vil understreke at frivillige organisasjoner og lag gjør en stor samfunnsinnsats og betyr mye for livskvaliteten til mange mennesker. Dette medlem vil også peke på at frivillige organisasjoner og lag er svært viktige for rekrutteringen til det profesjonelle kulturlivet. Dette medlem ønsker å styrke frivillig kulturliv, og viser til Kristelig Folkepartis alternativ der det foreslås å bevilge ytterligere 2 mill. kroner til frivillig barne- og ungdomsarbeid på lokalt nivå, samt 3 mill. kroner for å redusere egenandelen for organisasjoner som benytter seg av register for frivillig virksomhet (frivillighetsregisteret).

Dette medlem viser til at Regjeringen før valget, etter å ha stemt ned en rekke forslag fra Kristelig Folkeparti, lovet avklaringer vedrørende momsregelverket for frivillige organisasjoner. Dette medlem viser til at Regjeringen lovet å utvide ordningen for kompensasjon av tjenestemoms til også å gjelde varer. Dette medlem viser til at Kristelig Folkepartis primære syn i denne saken er at det bør etableres en rettighetsstyrt ordning der frivillig sektor fritas fra momsutgifter fullt ut. Dette medlem registrerer dessverre at den ordningen Regjeringen har valgt ikke imøtekommer kravet verken fra Kristelig Folkeparti eller fra frivilligheten selv, all den tid momsutgifter nå skal refunderes etter en rammestyrt ordning, med den konsekvens at svært mange organisasjoner ikke vil få kompensert sine utgifter fullt ut. Videre mener dette medlem det er kritikkverdig at bevilgningen til denne posten er så lav at det vil ta svært lang tid før nivået er på et riktig nivå. Inntil en ny ordning eventuelt er på plass, mener dette medlem det derfor er nødvendig å øke denne pos-

ten, og foreslår å bevilge ytterligere 50 mill. kroner til momskompensasjon for frivillig sektor.

Dette medlem viser til den sterke sammenhengen vi har mellom kirke og kultur i Norge, og at det i mange kommuner er et nært samarbeid mellom frivillige organisasjoner, lokale kulturarbeidere og kirken. Dette medlem viser til betydningen av å stimulere til økt samarbeid mellom kommuner, lokale lag og kirken. I flere hundre år har kirken vært en viktig forvalter av vår felles kulturarv, og det blir utviklet stadig nye uttrykk, ikke minst innen kirke- og musikk.

Dette medlem viser til at de kommunale kulturskolene er svært viktige for å styrke kulturkompetansen hos barn og unge, for deres opplevelse av kunst og kultur, samt for rekruttering av kulturutøvere både til amatørfeltet og til det profesjonelle nivå. Dette medlem mener alle som ønsker det, skal ha mulighet til å gå på kulturskole, og vil styrke dette området med 11,9 mill. kroner.

Dette medlem vil peke på det økende engasjementet for opera i hele landet, og at det har ligget inne som en forutsetning i Bjørvikavedtaket at distriktsoperaene skal styrkes parallelt med satsingen på Den Norske Opera og Ballett. Dette medlem viser til at bevilgningene til distriktsoperaene ikke står i forhold til forventningene. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til region- og distriktsopera med 5 mill. kroner.

Dette medlem foreslår at nettorammen under rammeområde 3 (Kultur) settes til 6 655,845 mill. kroner, noe som er 50 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.3.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 6 769 945 000 under rammeområde 3, noe som er kr 164 100 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke betydningen av en sterkt og velfungerende kulturliv. Kunst og kultur er selve grunnlaget for vår utvikling som mennesker og som samfunn. Venstre vil ha en kulturpolitikk som ivaretar det særegne i norsk kultur samtidig som vi tar opp i oss at vi gradvis får et mer flerkulturelt samfunn. En slik kulturpolitikk kan bare utvikles i et nært samspill mellom politiske myndigheter, kunstnere og andre kulturarbeidere og borgerne. Derfor må kulturpolitikken være åpen, preget av demokratiske prosesser og basert på respekt for alle kulturytringer.

Dette medlem vil ytterligere understreke viktigheten av å ivareta vår kulturarv. Kulturminner – både i immateriell og materiell form – er sporene av våre forfedres liv og virke som fortsatt kan sees og

oppleves i dagens samfunn. Vi har en forpliktelse til å bringe kunnskapen om vår fortid videre. Staten er en stor eier av kulturminner, og har et spesielt ansvar for å ta vare på disse. Dette medlem viser i denne forbindelse bl.a. til dette medlems forslag under rammeområde 13 om å tilføre Norsk kulturminnefond 200 mill. kroner.

Museumssektoren er også svært viktig i denne sammenheng. Dette medlem viser til at museene gjennom flere år har vært gjennom et omfattende reformarbeid, og at en av utfordringene i tiden som kommer er å styrke den faglige delen av museumsformen. Dette medlem mener også det er svært viktig å styrke arbeidet med utviklingen av en plan for samlingsforvaltning- og formidling innenfor museumssektoren, og foreslår å bevilge 5 mill. kroner til dette.

Etter dette medlems mening er det av stor betydning å ha et velfungerende bibliotektilbud. Bibliotekene er en viktig kilde for leseglede for både barn, ungdom og voksen. Bibliotekene har en nøkkelrolle i både å formidle litteratur og annen kunst og samtidig være et opplevelsessenter og samlingspunkt for kunnskap og informasjon.

En av hovedinnvendingene Venstre hadde mot bibliotekmeldingen da den ble behandlet i vår, jf. St.meld. nr. 23 (2008–2009) og Innst. S. nr. 320 (2008–2009), var at den var for lite forpliktende. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 25 mill. kroner til ulike tiltak på bibliotekfeltet. Summen skal blant annet benyttes til å styrke flerkulturelle bibliotek, igangsette et investeringsprogram for biblioteklokaler og bidra til kompetanseutvikling for ansatte.

Dette medlem mener det er viktig å ha gode stipendordninger for kunstnere, for på denne måten å legge til rette for at kunstnere kan konsentrere seg fullt og helt om sitt virke, særlig i etableringsfasen. I økonomiske nedgangstider er dette spesielt viktig. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 10,6 mill. kroner til 50 nye arbeidsstipend.

Dette medlem vil understreke betydningen av det frie kunstfeltet. Til tross for et rekordstort kulturbudsjett omtales det frie scenekunstfeltet av flere som budsjettforlagetets store "taper". Dette medlem mener det frie kunstfeltet utgjør en svært viktig del av norsk kulturliv, og foreslår å bevilge 10 mill. kroner til fri scenekunst for å styrke de frie gruppene og de varierte kulturuttrykkene disse representerer.

Dette medlem viser videre til arbeidet mange frivillige organisasjoner gjør i forbindelse med friluftsmål og -tiltak rettet mot barn og unge. Både sett i forhold til bredde- og folkehelseperspektivet er dette svært viktig. Etter dette medlems mening er friluftsmål ikke blitt tilstrekkelig prioritert i de senere års budsjettprosesser, og vil på denne bak-

grunn foreslå å øke bevilgningen til friluftaktivitet i regi av frivillige organisasjoner, særlig rettet mot barn og unge, med 20 mill. kroner.

Dette medlem vil påpeke viktigheten av at man i et flerkulturelt samfunn har respekt for kulturelle og språklige minoriteter, og at alle må ha muligheten til å kunne ta vare på sine språk som en viktig del av sin identitet. Videre er det viktig at forholdene legges til rette for at ulike minoriteter får uttrykt sine kulturer, og samtidig får ta del i den tradisjonelt norske. Dette medlem vil derfor styrke de flerkulturelle kulturinstitusjonene med 6 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Dette vil blant annet komme Center for Afrikansk Kulturformidling, Du Store Verden!, Mela - Stiftelsen Horisont og Nordic Black Theater til gode.

Dette medlem viser til at Regjeringen har varslet en innfasing av momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner i løpet av stortingsperioden, og at rammen skal være 1,2 mrd. kroner innen 2013. Dette medlem har merket seg at potens foreslåtte størrelse i 2010 har medført bekymring blant organisasjonene i forhold til at enkelte organisasjoner synes å få mindre i momskompensasjon i 2010 enn 2009, gitt samme aktivitetsnivå. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 100 mill. kroner til raskere opptrapping av potten, og legger videre til grunn at ordningen videreutvikles i nært samarbeid med de frivillige organisasjonene.

Dette medlem viser for øvrig til forslag under rammeområde 22 i Innst. 3 S (2009–2010) om å heve plikt til momsregistrering for allmenntilgjengelige og veldeilige organisasjoner fra dagens grense på 140 000 kroner til 500 000 kroner, samt å innlemme "små og verneverdige handverksfag" i kulturmomsordningen.

Dette medlem viser til Regjeringens gjentatte argumentasjon om at kommunesektoren har blitt tilført økte midler i løpet av de siste budsjettperiodene, og mener på denne bakgrunn at det er noe underlig å bevilge 14 mill. kroner til Den kulturelle spaserstokken over Kultur- og kirkedepartementets budsjett – all den tid den såkalte styrkede kommuneøkonomien bør være tilstrekkelig for å finansiere målrettede kulturtiltak for eldre. Dette er også en byråkratisk ordning som det er liten grunn til at man skal måtte styre fra departementet i Oslo. Dette medlem ønsker på denne bakgrunn å fjerne denne bevilgningen, noe som for øvrig må sees i sammenheng med dette medlems forslag om å bevilge 10 mill. kroner til kulturtiltak rettet mot eldre i regi av frivillige organisasjoner, herunder Norsk Pensjonistforbund.

Dette medlem kan heller ikke se at kulturstatsråden har behov for en omfattende "til disposisjon"-post til bruk etter eget forgodtbefinnende, og

foreslår på denne bakgrunn å redusere kap. 320 post 79 med 8,5 mill. kroner.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 3, Kultur:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
315.70	Økt momskompensasjon frivillige org.	100,0	100,0
315.79	Tilskudd til friluftaktivitet i regi av frivillige organisasjoner	20,0	20,0
320.74	Flerkulturelle institusjoner	6,0	6,0
320.78	Tilskudd til frivillige org. kulturtiltak rettet mot eldre	10,0	10,0
320.78	Den kulturelle spaserstokken	-14,0	-14,0
320.79	Kulturdep. "til disp."-post	-8,5	-8,5
321.73	Flere arbeidsstipend for kunstnere	10,6	10,6
324.55	Fri scenekunst under Norsk kulturfond	10,0	10,0
325.01	Utvikling av plan for samlingsforvaltning og -formidling i museene.	5,0	5,0
326.78	Bibliotek	25,0	25,0
Sum endringer ramme 3: Kultur		164,1	164,1

3.2.3.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 3

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	6 605 845 000	6 605 845 000	5 539 016 000	6 538 845 000	6 655 845 000	6 769 945 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3 ...		0	-1 066 829 000	-67 000 000	50 000 000	164 100 000

3.2.4 Rammeområde 4 (Utenriks), under utenriks- og forsvarskomiteen

3.2.4.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)		
100	Utenriksdepartementet	1 758 335
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	25 534
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 413
115	Kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål	106 270
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner	4 567 887
118	Nordområdetiltak mv.	367 942
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	1 048 218
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	199 936
144	Fredskorpset	50 200
150	Bistand til Afrika	2 808 500
151	Bistand til Asia	993 100
152	Bistand til Midtøsten	500 000
153	Bistand til Latin-Amerika	220 500
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 764 000
161	Næringsutvikling	452 750
162	Overgangsbistand (gap)	499 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	2 542 600
164	Fred, forsoning og demokrati	1 706 725

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering	762 000
166	Miljø og bærekraftig utvikling mv.	2 422 867
167	Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	2 879 969
168	Kvinner og likestilling	300 000
169	Globale helse- og vaksineinitiativ	1 560 000
170	FN-organisasjoner mv.	4 140 620
171	Multilaterale finansinstitusjoner	1 853 800
172	Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak	270 000
480	Svalbardbudsjettet	112 977
Sum utgifter rammeområde 4		33 922 143

Inntekter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)

3100	Utenriksdepartementet	84 536
Sum inntekter rammeområde 4		84 536
Sum netto rammeområde 4		33 837 607

3.2.4.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.4.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.4.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 4 settes til 24 884 913 500 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 8 952 693 500 kroner.

Disse medlemmer mener Norge må føre interessestyrt utenrikspolitikk hvor satsingsområder og prioriteringer komme klart til uttrykk gjennom politiske vedtak og bevilgninger. Norsk utenrikspolitikk må ta utgangspunkt i samspillet mellom våre strategiske og økonomiske interesser, respekt for grunnleggende menneskerettigheter og ivaretagelse av norske borgeres interesser, sikkerhet og trygghet innenlands så vel som utenlands. En av de viktigste pilarene i utenrikspolitikken er forpliktende internasjonalt samarbeid – som tar sikte på internasjonal avspenning, varig fred og økonomisk vekst gjennom handel.

Det er nødvendig å innrette norsk utenrikspolitikk slik at den til enhver tid tjener norske interesser på en best mulig måte. Derfor er det også viktig at de norske utenriksstasjonene får de ressurser som trengs for å ivareta norske borgeres interesser ved uforutsette hendelser, og at de lokaliseres på grunnlag av

vurderinger basert på norske borgeres og norsk næringslivs behov. Disse medlemmer vil ta til orde for en gjennomgang av den norske ambassade- og konsulatstrukturen for å sette søkelyset på i hvilken grad den støtter opp om dette.

Nordområdene er viktig for Norge både av økonomiske, politiske og strategiske årsaker. Disse medlemmer vil derfor arbeide for en betydelig mer aktiv politikk i forhold til Nordområdene – gjennom økt norsk tilstedeværelse i nord i alle ledd, økt samarbeid og samhandling med Russland og fremtidsrettet utnyttelse av områdets naturressurser. Disse medlemmer vil styrke bevilgningene til nordområdetiltak med 20 mill. kroner, hvorav 12 mill. kroner øremerkes bekjemping av tuberkulose og HIV/AIDS i Nordvest-Russland.

Disse medlemmers utviklingspolitikk tar sikte på å løfte mennesker ut av fattigdom og skape grunnlag for vekst og utvikling gjennom blant annet å bygge ned toll- og handelsbarrierer, sletting av illegitim statsgjeld, sikring av eiendomsrettigheter for det brede lag av befolkningen, prioritering av helse og utdanning, forsterket nød- og katastrofehjelpt samt økt satsning på strukturelle tiltak som fremmer demokrati, rettsstat og markedsøkonomi. Alle tiltak som støttes skal bli gjenstand for grundig evaluering, resultatmåling og regnskapskontroll.

Ekstrem fattigdom og mangel på vekst og utvikling kjennetegner dessverre situasjonen for millioner av mennesker i verden i dag. De minst utviklede landene (MUL-land) og flere lavinntektsland er preget av en negativ spiral hvor bistand utgjør den vesentligste inntektskilden til landet, samtidig som det internasjonale finansmarked og private næringsliv vegrer seg for å investere i markeder med høy risiko. Disse medlemmer ber Regjeringen om å utrede

ulike aspekter rundt etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i disse landene.

Fundamentet i en bærekraftig utviklingspolitikk må bygge på prinsippet om at u-landene i fremtiden skal klare seg uten bistand. Disse medlemmer mener at frihandel er en "vinn-vinn" situasjon både for u-landene og for norske borgere. Finans- og matkrise må derfor ikke bli unnskyldninger for å innføre mer proteksjonisme i verdenshandelen. Av den grunn foreslår disse medlemmer å fjerne toll på varer fra alle utviklingsland (OECD-listen). Bedre handelsfasiliteter vil kunne tilføre verdensøkonomien mange milliarder på årlig basis. Disse medlemmer foreslår derfor også å opprette en ekspertgruppe som skal bistå utviklingslandene med å redusere byråkratiske hindringer for entreprenørskap, innovasjon og handel.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede ulike aspekter rundt etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i utviklingsland og komme tilbake til saken i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2010."

"Stortinget ber Riksrevisjonen om å utføre en forvaltningsrevisjon av den samlede norske bistandsporteføljen."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en oversikt over pågående prosjekter finansiert gjennom Norges bidrag til Nordisk Ministerråd."

3.2.4.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 4 settes til 32 495 107 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 1 342 500 000 kroner.

Disse medlemmer mener at norsk utenrikspolitikk må ses i nøye sammenheng med sikkerhets-, energi-, utviklings-, handels- og Europapolitikken. Den økende graden av regional og global integrasjon skaper både muligheter og utfordringer for et lite land med en åpen økonomi. Den pågående uroen i verdens finansmarkeder er et godt eksempel på dette. Det er behov for klare politiske prioriteringer fra Regjeringen og Stortinget, og en stor grad av realisme og klart fokus på måloppnåelse hva angår norske virkemidler, muligheter og målsettinger i utenrikspolitikken.

Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å løse globale så vel som nasjonale utfordringer. Norge skal respektere sine forpliktelser innenfor bl.a. FN, NATO og EØS og opptre som lojal og engasjert sam-

arbeidspartner for nærstående og andre land. Samtidig skal norsk utenrikspolitikk søke å identifisere, eller skape, internasjonalt handlingsrom for å fremme norske interesser og verdier. Dette krever en bedre koordinering av den samlede norske innsatsen utenfor Norges grenser.

Disse medlemmer viser til at Høyre ønsker et fullt norsk medlemskap i EU – så snart som mulig. Den politiske og økonomiske integrasjonen i Europa omfatter også Norge, og det er i Norges klare interesse å bidra til denne prosessen ikke bare økonomisk, gjennom dagens finansieringsordninger, men også politisk og med full medbestemmelsesrett i Europa.

Bistand og handel

Disse medlemmer viser til at Høyre støtter en betydelig økning av bevilgningen til utvikling og bistand, men legger opp til en noe lavere vekst enn det Regjeringen foreslår i 2010. Høyre ønsker en utviklings- og bistandspolitikk som fokuserer på resultater, fremfor Regjeringens symbolske målsettinger om en fast prosentandel av bruttonasjonalinntekt (BNI).

Den norske debatten om bistand fokuserer på størrelsen på bistandsbevilgningene, gjerne i prosent av bruttonasjonalinntekten, som kjennetegnet på en god politikk for fattigdomsbekjempelse. Denne forestillingen svekker effekten av bistanden: Når målet er økte budsjetter, kan også behovet for å evaluere resultater og forbedre innsatsen lett bli mindre.

Disse medlemmer understreker betydningen av en utviklingspolitikk som måles i resultater snarere enn i prosentandeler av BNI. Et viktig kriterium vil være om Norge greier å føre en helhetlig og konsistent utviklingspolitikk. For Høyre er det viktig at flere virkemidler tas i bruk og at ulike politikkområder må ses i sammenheng dersom Norge skal kunne bidra positivt til utvikling og fattigdomsreduksjon. Samtidig må den bistanden vi fortsatt skal yte, være mer konsentrert og målrettet og underlegges strenge resultatkrav.

Regjeringens forslag innebærer at utviklingshjelpen nominelt sett øker med 1 225 mill. kroner innenfor programområde 3, som er bistand. Økningen dekker ikke den budsjetterte utgiftsveksten som skjer innenfor to budsjettkapitler alene: miljø- og bærekraftig utvikling (regnskog) øker med 626 mill. kroner, mens flyktningtiltak i Norge, godkjent som bistand, øker med 877 mill. kroner. Dette betyr at Regjeringens budsjettforslag i realiteten er et forslag til kutt til noen tradisjonelle bistandsområder og fattigdomsbekjempelse.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett øker bevilgningene over programområdet med 424 mill. kroner sammenliknet

med 2009-budsjettet. Dette er allikevel en reduksjon i forhold til Regjeringens budsjettforslag.

Disse medlemmer ønsker en helhetlig norsk utviklingspolitikk hvor bistand kun skal utgjøre en del. Disse medlemmer mener at et fortsatt høyt bistandsnivå fra de rike landene er nødvendig for å kunne nå FNs tusenårsmaal, men innenfor tradisjonell bistand ønsker Høyre et klarere tematisk og geografisk fokus og strengere krav til mottakerlandene når det kommer til utvikling innen demokrati, rettsstatsprinsipper og styresett. Særlig vil vi sette strenge krav til land som mottar norsk budsjettstøtte. Høyre vil konsentrere norsk bistand til Afrika, og noen særlig viktige temaområder som helse og utdanning. Vi fjerner derfor norsk bilateral støtte til Latin-Amerika og reduserer den til Midtøsten og Asia, med unntak av Afghanistan.

Bistand til Afghanistan er av avgjørende betydning for å bidra til at afghanske myndigheter, i samarbeid med det internasjonale samfunnet, særlig FN og NATO, lykkes. Dette krever bedre tjenester, som helse og utdanning, bedre infrastruktur, som veier og vannforsyning. Institusjonsoppbygging må intensiveres og prosjekter gis et sterkere lokalt eierskap for å hjelpe sentralmyndighetene til å få kontroll over hele landet.

Disse medlemmer vil understreke at den viktigste utfordringen er å overholde togradersmålet samtidig som alle får tilgang til energi. Det er i dag 1,6 milliarder mennesker uten tilgang på energi, nesten alle lever for under 2 dollar dagen.

Disse medlemmer foreslår å fjerne toll for flere utviklingsland som eksporterer varer til Norge slik at de får et bedre grunnlag for å utvikle sin økonomi. Å bedre utviklingslandenes muligheter til å delta i den globale økonomien er en forutsetning for å bringe mennesker ut av fattigdom på varig basis. Handel og økonomisk vekst er de sterkeste drivkreftene for å hente mennesker varig ut av fattigdom. Bare de siste 10 årene har flere hundre millioner mennesker gått fra absolutt fattigdom til økt velstand.

3.2.4.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett innebærer at både norsk utviklingssamarbeid og Norges samlede innsats for klimarelaterte tiltak i utviklingsland styrkes i forhold til Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010.

Mens Regjeringen foreslår 1,09 pst. av BNI til offisiell utviklingshjelp inklusive klimatiltak i utviklingsland, foreslår dette medlem å øke rammen til 1,11 pst. av BNI, dvs. en økning på 303 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

I Regjeringens forslag er veksten i utgifter til flykntingiltak i Norge og klima/skog-prosjektet ca. 300 mill. kroner større enn den totale veksten i bistandsrammen. Det betyr at den øvrige norske bistand, som har fattigdomsbekjempelse og sosial og økonomisk utvikling i fattige land som hovedformål, med Regjeringens budsjettforslag for 2010 vil få et samlet kutt i bevilgningene på ca. 300 mill. kroner. Dette medlem mener dette er uheldig, og foreslår derfor en tilsvarende økning i totalrammen for å unngå denne reduksjonen.

Kristelig Folkepartis forslag innebærer at innsatsen for et bedre globalt klima kommer som et tillegg til målet om minst 1 pst. av forventet bruttonasjonalinntekt (BNI) til sosial og økonomisk utviklingsbistand med vekt på fattigdomsbekjempelse.

Dette medlem foreslår at det bevilges 220 mill. kroner mer til klimatilpasningstiltak i utviklingsland enn Regjeringen gjør. Utviklingslandene har satt opp økt bistand til klimatilpasningstiltak som et av sine hovedkrav foran toppmøtet om klima i København i desember 2009. Alle de store norske bistandsorganisasjonene har bedt Regjeringen styrke innsatsen for klimatilpasning, det vil si tiltak som skal hjelpe fattige land og befolkningsgrupper til å kunne mestre de endrede livsbetingelser som uansett kommer som følge av klimaendringer. Dette medlem følger opp dette i Kristelig Folkepartis budsjettalternativ.

Til klima- og skogsatsingen, som har som hovedformål å redusere klimagassutslipp og dermed påvirke den globale klimautvikling på lang sikt, foreslår dette medlem bevilget 2 mrd. kroner for 2010, 0,5 mrd. kroner mer enn i 2009. Hvis det kan påvises forsvarlig bruk av mer enn dette i 2010, er dette medlem innstilt på å øke slik innsats ytterligere.

Kristelig Folkepartis budsjettalternativ gir i alt vel 100 mill. kroner mer til klimarelatert innsats i utviklingsland enn Regjeringens budsjettforslag.

Etter dette medlems syn følger ikke Regjeringen opp et enstemmig Stortings anvisning om at bistand til utdanning i u-land skal få en økende andel av bistandsbudsjettet. Dette medlem foreslår derfor å øke innsatsen for utdanning i utviklingsland.

Dette medlem foreslår også å øke innsatsen for landbruksutvikling og matvaresikkerhet, ikke minst i Afrika. Dette må også ses i sammenheng med Kristelig Folkepartis forslag om økte klimatilpasningstiltak av betydning for landbrukssektoren.

Også når det gjelder tiltak for å redusere utviklingslands gjeldsbyrde, herunder tiltak mot illegitim gjeld og for ansvarlig långivning, foreslår dette medlem påplusning. Regionbevilgningen til Afrika styrkes i tillegg med 75 mill. kroner i Kristelig Folkepartis alternativ.

Videre foreslår dette medlem å øke bevilgingen til sivilt samfunn kraftig. Frivillige organisasjoners langsiktige utviklingsbistand får dermed 100 mill. kroner mer enn i Regjeringens forslag.

Dette medlem viser også til forslag om et utviklingsfond på minimum 10 mrd. kroner, framsatt i innstillingens pkt. 2.4.2.

Dette medlem fremmer forslag om at netto-rammen for rammeområde 4 (utenriks) settes til 34 140,607 mill. kroner, som er 303 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.4.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 33 837 607 000 under rammeområde 4, noe som er det samme som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at utgangspunktet for Venstres utenrikspolitikk er det sosialliberale målet om økt frihet for alle, uavhengig av geografisk opprinnelse. Venstre mener dette målet nås best gjennom å styrke og videreutvikle internasjonale institusjoner som fremmer menneskerettigheter, demokrati, markedsøkonomi, miljø og respekt for internasjonal lov og rett. For Venstre er det viktig at Norge yter bistand til vanskeligstilte land og at vi respekterer demokratiske lands rett til å bestemme over egen utvikling. Samtidig skal utenrikspolitikken hevde norsk suverenitet og fremme norske interesser internasjonalt.

Dette medlem vil understreke at globalisering og en sunn markedsøkonomi har løftet flere mennesker ut av fattigdom de siste tre tiårene enn noen gang tidligere i verdenshistorien. Denne utviklingen skyldes blant annet velfungerende nasjonale og internasjonale markeder, sterkere forpliktelser overfor sivile og politiske menneskerettigheter i de fleste stater, og fungerende internasjonalt samarbeid på en rekke områder.

Imidlertid har omtrent en milliard mennesker liten eller ingen nytte av globaliseringen. Noen blir til og med fattigere og marginalisert. Dette medlem vil at det utvikles rettferdige, globale regler som gjør at fattige land og folk får de største fordelene og i størst mulig grad unngår negative konsekvenser av globalisering.

Dette medlem mener bistand er nødvendig for å hjelpe enkelte land ut av fattigdom. Det overordnede målet for norsk bistand må være å bidra til oppnåelse av FNs tusenårsmål innen 2015. Det er et mål at alle får del i den globale velstandsutviklingen og at bistand bidrar til å sikre en bedre fordeling i enkelte utviklingsland. Bistand må gå til å sikre rent vann, egen matproduksjon, nødvendig helsetjenester, gi mennesker god utdanning og bygge opp infra-

struktur. Det er spesielt viktig å styrke kvinners rettigheter, herunder tilgang på skolegang og helsetjenester. Norsk bistand må også gå til undervisning og helseopplysning som kan redusere overbefolkning og til å sikre utvikling av stabile demokratiske regimer som beskytter menneskerettighetene.

Dette medlem mener det er positivt at Regjeringen opprettholder et sterkt trykk på bistandssatsingen. Dette medlem vil i den anledning samtidig understreke betydningen av å opprettholde en høy kvalitet på bistanden. For å sikre en bred politisk oppslutning om relativt høye bevilgninger også i fremtiden, er det viktig å kunne vise til effektivitet og konkrete resultater.

Bedre kvalitet på bistand er viktig også fordi dårlig bistand kan gjøre stor skade i utviklingsland. Dessuten vil dårlig bistand undergrave det politiske grunnlaget for å yte bistand fra Norge. Utviklingsland selv skal styre og eie sin utvikling. Men Venstre mener det er legitimt å stille krav om demokrati og respekt for grunnleggende menneskerettigheter slik at vi kan stimulere utviklingsland til en positiv utvikling.

Dette medlem vil fremheve betydningen av uavhengig kvalitetssikring og evaluering med sikte på å lære av feil og mangler knyttet til igangsatte eller avsluttede bistandsprosjekt. Slik lærdom må på en systematisk måte inngå i beslutningsgrunnlaget for fremtidig bistand. Dette medlem mener det er behov for nye tilnæringer og forsterkede metoder for evaluering og kvalitetssikring, både på nasjonalt nivå og i samarbeid med andre likesinnede giveland. Mottakere av bistand bør i større grad trekkes med i dette arbeidet. Generelt mener dette medlem at bevilgningene til kvalitetssikring og evaluering bør øke i takt med veksten i bistandsbudsjettet.

Dette medlem mener vi må ta i bruk flere virkemidler i utviklingspolitikken, blant annet handel, næring, bilateralt og multilateralt samarbeid, kapitalforvaltning, forskning og utdanning og forbrukerpolitikk.

Dette medlem viser til at norske NGOer har en kompetanse og et kontaktnett i samarbeidsland som er av stor betydning. De nedlegger en stor innsats, både som operatør av konkrete bistandsprosjekter, som pådriver og som "vaktbikkje". Det er viktig at disse mottar bevilgninger i takt med økningen i bistandsbudsjettene i senere år.

Dette medlem er bekymret for den utilstrekkelige kontakten mellom den vestlige verden og muslimske land. Dette medlem er opptatt av å styrke denne kontakten – mellom enkeltmennesker, frivillige organisasjoner, politiske partier, næringsliv mv. Dette medlem viser i denne forbindelse til tidligere forslag fra Venstre om at det opprettes et eget utvekslings- og samarbeidsprogram mellom muslim-

ske land og norske frivillige organisasjoner, herunder spesielt barne- og ungdomsorganisasjoner, og politiske partier. Tilsvarende program for østeuropeiske land etter murens fall og for Balkan etter krigen kan brukes som modell.

Dette medlem vil arbeide for at Norge ivaretar både juridiske og moralske forpliktelser overfor mennesker på flukt. Dette medlem viser til at en kvoteflyktning er et menneske som har flyktet fra sitt hjemland og som er anerkjent som flyktning av FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). FNs høykommissær for flyktninger har tidligere meldt om et stort behov for å bosette kvoteflyktninger, og FN har oppfordret rike land til å ta imot flere flyktninger.

Dette medlem mener Norge er i stand til å ta inn flere overføringsflyktninger fra UNHCR enn det Regjeringen legger opp til og foreslår å øke kvoten med 500 fra 1 200 til 1 700 i løpet av 2010. Dette medlem foreslår derfor at det netto bevilges 51,8 mill. kroner mer til kvoteflyktninger enn det som følger av Regjeringens forslag, under rammeområde 6. En slik økning av kvoteflyktninger vil også medføre at den samlede norske bistandsinnsatsen økes med 38,7 mill. kroner som følge av ODA-godkjente utgifter knyttet til flere kvoteflyktninger. Det vises for øvrig til nærmere omtale under rammeområde 6.

3.2.4.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 4

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	33 837 607 000	33 837 607 000	24 884 913 500	32 495 107 000	34 140 607 000	33 837 607 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	-8 952 693 500	-1 342 500 000	303 000 000	0

3.2.5 Rammeområde 5 (Justis), under justiskomiteen

3.2.5.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)		
61	Høyesterett	72 983
400	Justisdepartementet	324 026
410	Tingrettene og lagmannsrettene	1 508 455
411	Domstoladministrasjonen	66 288
413	Jordskiftedomstolene	192 062
414	Forliksråd og andre domsutgifter	161 037
430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	3 381 603
432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)	153 837
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	9 271 746
441	Oslo politidistrikt	1 807 632
442	Politihøgskolen	397 673
445	Den høyere påtalemyndighet	127 227
446	Den militære påtalemyndighet	6 849
448	Grensekommisæreren	5 264
450	Sivile vernepliktige	58 954
451	Samfunnssikkerhet og beredskap	551 016
452	Sentral krisehåndtering	10 306
455	Redningstjenesten	744 967
460	Spesialenheten for politisaker	30 867
462	Tinglysing	182 771

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	827 597
467	Norsk Lovtidend	3 114
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	13 761
470	Fri rettshjelp	643 080
471	Statens erstatningsansvar	136 028
472	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre	199 035
473	Statens sivilrettsforvaltning	31 511
474	Konfliktråd	55 891
475	Bobehandling	68 133
	Sum utgifter rammeområde 5	21 033 713
Inntekter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)		
3400	Justisdepartementet	1 084
3410	Rettsgebyr	158 739
3413	Jordskiftedomstolene	18 702
3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	74 563
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)	862
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	1 183 582
3441	Oslo politidistrikt	39 336
3442	Politihøgskolen	20 398
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter	21 808
3451	Samfunnssikkerhet og beredskap	146 773
3455	Redningstjenesten	20 412
3462	Tinglysing	980 560
3470	Fri rettshjelp	2 232
3473	Statens sivilrettsforvaltning	157
3474	Konfliktråd	1 124
	Sum inntekter rammeområde 5	2 670 332
	Sum netto rammeområde 5	18 363 381

3.2.5.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.5.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.5.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 5 settes til 19 054 381 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringen på 691 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at politiet har vært gjennom en bemanningskrise og sliter fortsatt

med personellutfordringer. Dette innebærer at politiet i flere tilfeller ikke har mannskaper til å rykke ut på oppdrag. Denne situasjonen er bekymringsfull.

Disse medlemmer vil satse på politiet og tilføre nok ressurser til å oppnå en gjennomsnittlig nordisk politibemanning på kortest mulig tid. Disse medlemmer ønsker derfor å utvide bevilgningene til drift av etaten med 210 mill. kroner og 50 mill. kroner til politiet i Oslo.

Politiet har et enormt etterslep på investering i moderne utstyr og hjelpemidler. IKT-situasjonen i etaten er kritisk samtidig som det er et sterkt behov for utskiftning av kjøretøyer. Disse medlemmer vil derfor opprette et investeringsbudsjett på 270 mill. kroner fordelt på politiet i Oslo og resten av landet.

Disse medlemmer ser det store etterslepet på vedlikehold i norske fengsler og ønsker å styrke bevilgningen til dette formålet med 60 mill. kroner.

Disse medlemmer vil styrke bevilgningene til frivillige organisasjoner, som "Way back" og liknende som står klar og hjelper de kriminelle etter endt soning. Disse organisasjonene gjør en viktig innsats for å gi løslatte en meningsfylt tilværelse etter endt soning. Det er derfor av betydning å gi dem økonomisk handlingsrom.

Disse medlemmer ser at Norge har effektive domstoler og at arbeidet med å bygge ned restanser har hatt positiv effekt. For å opprettholde dette nivået er det imidlertid viktig å øke bevilgningene slik at domstolene ikke henger etter når politiets aktivitet øker fremover.

Videre mener disse medlemmer det er viktig å få kartlagt sikkerhetsnivået i norske domstoler og samtidig få klarhet i hvilke utbedringsbehov det er i forhold til sikkerhet. Disse medlemmer vil derfor foreslå at Stortinget ber Regjeringen igangsette dette utredningsarbeidet.

For disse medlemmer er hensynet til kriminalitetens ofre og pårørende viktig. Disse medlemmer har derfor ved flere anledninger fremmet forslag om å opprette et offer- og pårørendeombud. Disse medlemmer vil også i år bevilge 2 mill. kroner for å opprette et ombud for kriminalitetsofre og deres pårørende.

Disse medlemmer ønsker å vise stor anerkjennelse til den jobben Stine Sofies Stiftelse gjør og ønsker derfor å støtte deres arbeid. Disse medlemmer ønsker derfor å bevilge 3 mill. kroner til denne og lignende typer organisasjoner.

Brannen i Froland, grunnstøtingen utenfor Langesund og andre naturkatastrofer har med tydelighet vist hvilket behov det er for investeringer i utstyr hos Sivilforsvaret. Regjeringen har selv anslått behovet for investeringer til 162 mill. kroner over to år, men bevilger likevel bare småpenger. Disse medlemmer bevilger 85 mill. kroner til Sivilforsvaret slik at utstyret deres kan bli forsvarlig nok til å få utført oppgavene de er satt til.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede sikkerhetsnivået ved norske domstoler, samt utrede nødvendig utbedringsbehov."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag som tillater private å forestå fengselsdrift. Slike private fengsel skal gjelde korte dommer inntil 90 dager der det ikke foreligger ekstraordinære forhold."

"Stortinget ber Regjeringen innføre avgiftsfritak for engangsavgift på nye tjenestekjøretøy for politiet fra og med 1. januar 2010."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding om å sikre et bedre samarbeid og en klarere ansvarsfordeling mellom strafferettspleien og psykiatri, barnevern, samt utdanningssektoren i løpet av 2010."

"Stortinget ber Regjeringen igangsette prosjekt med leie av soningsplasser i gjerningspersonens opprinnelsesland, eller i andre land med ledig soningskapasitet."

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for økt kompetanse i kommunal sektor for å bekjempe korrupsjon og økonomisk kriminalitet."

"Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for et nytt lokale for spesialenhetene og alternativ plassering av et moderne og fremtidsrettet treningssenter for politioperative disipliner i Oslo."

"Stortinget ber Regjeringen avvikle all form for soningsrabatter for innsatte i norske fengsler."

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 fremlegge en beskrivelse og vurdering av kommunale omsorgstiltak ved prøveløslatelse av psykisk utviklingshemmede som er idømt særreaksjoner eller varetektssurrogat."

"Stortinget ber Regjeringen foreta en politistudie etter modell fra Forsvaret."

"Stortinget ber Regjeringen øremerke midler til utdanning/ansettelse av flere narkotikahunder med fører i fengslene."

3.2.5.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 5 settes til 18 521 881 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 158 500 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Høyre fører en justispolitikk som sikrer folks trygghet i hverdagen. Trygghet er et grunnleggende velferdsgode og viktig for den enkeltes livskvalitet. For å oppnå dette er vi avhengige av et tilstedeværende og effektivt politi, rask og rettssikker straffesaksbehandling og straffettslige reaksjoner som sender helt klare signaler om at uønsket adferd ikke tolereres. Disse medlemmer ønsker derfor at den nye straffelovens bestemmelser om strengere straffer for eksempelvis vold og voldtekt skal tre i kraft så raskt som mulig, om nødvendig ved å implementere disse straffebudene i den gjeldende straffelov. Samtidig understreker vi at den

dømte gjennom soning eller annen straffegjennomføring må gis reell mulighet til å leve et liv uten kriminalitet.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge om lag 150 mill. kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag til justisbudsjett, og med en større grad av balansering mellom de ulike delene av straffesakskjeden enn det som følger Regjeringens forslag.

Politiets saksbehandlingstid øker, oppklaringsprosenten faller og antallet anmeldte narkotikalovbrudd er redusert. Høyre mener midlene til sivile stillinger i forbindelse med Regjeringens krisepakke i januar og inngåelse av ny arbeidstidsavtalen med politiet i juli var viktige skritt i riktig retning, men det måtte en finanskrisen til før Regjeringen langt på overtid så at behovet for sivile stillinger var stort og at det må et krafttak til for å nå målet om 2 politifolk per 1 000 innbygger. At Regjeringen finansierer og viderefører de tiltakene som Stortinget vedtok i 2009 i budsjettet for 2010, burde være en selvfølge. En stor nominell økning fra Regjeringen fremstilles som en stor nysatsning for 2010, men er en sannhet med modifikasjoner.

Disse medlemmer foreslår å styrke driftsbudsjettene i politiet med 140,5 mill. kroner. Situasjonen i politidistriktene landet rundt tilsier at det er et stort behov for videre økonomiske rammer for politidistriktene, slik at nedslitt utstyr kan erstattes og IKT-utstyr kan oppgraderes, ved siden av å sikre at politidekkingen er tilfredsstillende i alle politidistrikter.

Regjeringen mangler en sentral strategi for å beholde erfarne medarbeidere lenger i etaten, samtidig som man heller ikke har en sentral strategi for ansettelse av flere sivilt ansatte. Dagens seniorer i politiet er en stor ressurs. Høyre vil benytte den kunnskapen og erfaringen disse har på en bedre måte enn det Regjeringen legger opp til i sitt budsjettforslag, og viser til Høyres alternative budsjett hvor det settes av midler til en sentral pott som skal stimulere og å øke politidistriktenes mulighet til å utnytte seniorennes kompetanse. Det er nødvendig å utarbeide en sentral strategi for økt bruk av sivil kompetanse i politiet, både med sikte på å frigjøre politikraft og for å gjennomføre etatens oppgaver enda bedre enn i dag.

Regjeringen har i lengre tid avvist å la private akkrediterte analyseinstitutt analysere DNA. Dette har vært til skade for politiets mulighet til å oppklare kriminaliteten raskere, og dermed også til skade for kriminalitetsofrene. Samtidig kan det stilles spørsmål ved om man har utnyttet offentlige ressurser effektivt

og bidratt til etterforskning på en mest mulig rettssikker måte. Høyre omdisponerer 15 mill. kroner for å ta i bruk tilgjengelig analysekapasitet ved private analyseinstitutt.

Disse medlemmer foreslår å avsette 5 mill. kroner til stimulering av bedre samarbeid mellom politidistriktene for arbeid med organisert kriminalitet. Denne styrkingen må sees i sammenheng med Høyres forslag om å avsette midler til seniortiltak som for eksempel kan brukes til å la eldre og erfarne seniorer med spisskompetanse på denne type kriminalitet fungere som en ressurs for landets politidistrikter.

Det fremlagte budsjettforslag har møtt kraftig kritikk fra så vel Domstolsadministrasjonen som de ansatte i Kriminalomsorgen. Disse medlemmer viser til at de ansattes organisasjoner er svært bekymret over reduksjonen i antallet plasser ved KRUS, ved at antallet aspiranter er vesentlig lavere enn de senere årene. Andelen ufaglærte i kriminalomsorgen er høyt. I vårt budsjett gir Høyre rom for å etablere 60 ekstra plasser ved KRUS, samt at Høyres budsjettforslag gir rom for å ansette inntil 15 flere med etatsutdanning ved å ikke øremerke midler til 25 såkalte "tilbakeføringskoordinatorer", hvis arbeidsoppgaver synes udefinert, og midler prioriteres til frivillige organisasjoners viktige arbeid med løslatte. I Høyres alternative budsjettforslag foretas en styrking av rammen for de frivillige på 10 mill. kroner ved å redusere administrative kostnader, og overføre midler fra "tilbakeføringskoordinatorer". Det tilsvarer en økning på 50 pst. til frivillige organisasjoner. I sum styrkes kriminalomsorgen med Høyres budsjettforslag med 30 mill. kroner.

Fokus på kostnadseffektivitet og økonomiske prioriteringer er svært viktig i alle deler av offentlig virksomhet. Disse medlemmer stiller klare krav til effektivisering i offentlige virksomheter og reduksjon av administrative kostnader.

Disse medlemmer ønsker å etablere flere rusmestringsenheter, etter en forutgående evaluering av allerede etablerte enheter, og avsetter 5 mill. kroner ekstra til dette formålet.

God forebygging er god justispolitikk. Disse medlemmer vil styrke barnevernet, sørge for en mer målrettet fattigdomsbekjempelse og styrke rusomsorgen. Disse medlemmer mener dessuten det er viktig å legge raskt til rette for økt bruk av konfliktråd, herunder såkalte stormøter. I Høyres alternative statsbudsjett avsettes 5 mill. kroner ekstra til dette, med mål om på sikt å gjøre ordningen landsomfattende.

Justis – oppsummert:

Politietaten, inkludert 5 mill kr til seniortiltak, flere sivile stillinger mv.	125,5 mill. kr
Oslo Politidistrikt	15 mill. kr
Kriminalomsorgen, rusmestringstiltak i fengsler	5 mill. kr
Flere plasser ved Fengselskolen	20 mill. kr
Utvide ordningen med stormøter	10 mill. kr
Tilbakeføringsarbeid, frivillige	10 mill. kr

3.2.5.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at antall saker som domstolene skal behandle har vokst sterkt (både tvistesaker og straffesaker), uten at det har fått konsekvenser for ressurs-situasjonen. Dette medlem frykter at dette vil føre til lengre saksavviklingstid, og foreslår derfor at domstoladministrasjonen styrkes med 15 mill. kroner. Dette medlem vil også styrke Økokrim med 10 mill. kroner som en del av en tiltakspakke mot den "svarte" økonomien. Dette medlem viser også til det verdifulle arbeidet som Stine Sofies stiftelse yter for å bedre rettssituasjonen for barn som har vært utsatt for vold og overgrep, og vil styrke stiftelsen med 1 mill. kroner.

Dette medlem foreslår derfor at nettorammen for rammeområde 5 (Justis) settes til 18 389,381 mill. kroner, som er 26 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.5.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 18 323 381 000 under rammeområde 5, som er kr 40 000 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener justispolitikkenes kjerneområde er å videreutvikle en liberal rettsstat som ivaretar både frihet og trygghet. Dette medlem mener staten har en grunnleggende oppgave i å håndheve lov og orden og gi borgerne trygghet for liv og eiendom. Den enkelte skal føle trygghet for at lovbrudd vil bli etterforsket og påtalt.

Dette medlem er glad for at Regjeringen forsøker ulike tiltak for å redusere soningskøen, men mener hjemmesoning med elektronisk kontroll bryter med viktige prinsipielle sider ved straffesystemet. Dette medlem mener muligheten for hjemmesoning kan skape en klassejustis og viser til at mange i Norge ikke engang har et hjem. Å sette noen i hjemmesoning gjør også at de pårørende til den domfelte blir delaktige i straffen på en uheldig måte. Dette medlem vil understreke at en elektronisk lenke aldri kan erstatte forpliktende menneskelige relasjo-

ner som er helt avgjørende for en vellykket rehabilitering. For dette medlem er det et viktig prinsipp at lovbryster skal gjøre opp straffen sin med samfunnet. Dette medlem ønsker derfor å kutte 40 mill. kroner i bevilgningene til forsøk med straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Dette medlem viser til at politiet fra 1. september 2008 er gitt mulighet til økt bruk av DNA under etterforskningen. Dette medlem mener DNA er et effektivt og viktig redskap for å oppklare forbrytelser. Venstre mener imidlertid at registeret i sin nåværende form er for vidtgående. Venstre er bekymret for en utvikling hvor borgerne stadig blir registrert og overvåket og ønsker derfor et noe mer begrenset register. På denne bakgrunn ønsker dette medlem å kutte i bevilgningen til DNA-registeret med 30 mill. kroner.

Dette medlem er tilfreds med at Regjeringen foreslår å opprette en nasjonal identitets- og dokumentasjonsenhet, slik dette medlem foreslo i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009. Arbeidet med å avgjøre identitet er i mange tilfeller vanskelig og baserer seg på flere undersøkelser, som for eksempel språktest, intervjuer, fingeravtrykk, verifikasjon av dokumenter og opplysninger, fysiske undersøkelser av kropp og eiendeler med mer. Med tanke på høye asylankomster mener dette medlem det er hensiktsmessig å samle fagkunnskap om identifisering av asylsøkere som ankommer uten identitetspapirer.

Dette medlem mener videre det er viktig at asylsøkere som får endelig avslag på sin søknad blir returnert raskt. Rask retur er viktig både av hensyn til de enkeltmenneskene som har fått avslag og for å bevare asylinstituttets legitimitet. Dette medlem vil derfor bevilge 30 mill. kroner til dette utover Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til omtale og forslag under kap. 5556 post 70 i Innst. 3 S (2009–2010) der dette medlem foreslår å frita politiets utrykningsfartøy for engangsavgift. Et fritak for politiets kjøretøy vil medføre at politiet kan velge kjøretøy uten å ta hensyn til motorkraft, vekt og pris. Dette medlem viser til at avgiftsfritak for politiets biler vil medføre lavere kostnader ved investering, inntekt ved salg av bilene etter 3 år, kostnadseffektiv drift av bilparken og bedre sikkerhetsnivå.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 5, Justis:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
400.01	Forsøk med soning med elektroniske fotlenker	-0,6	-0,6
430.01		-39,4	-39,4
440.01	DNA-register	-30,0	-30,0
440.21	Politiets utlendingsenhet, asyl-avslag	30,0	30,0
	Sum endringer ramme 5: Justis	-40,0	-40,0

3.2.5.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 5

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp .	18 363 381 000	18 363 381 000	19 054 381 000	18 521 881 000	18 389 381 000	18 323 381 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	691 000 000	158 500 000	26 000 000	-40 000 000

3.2.6 *Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig), under kommunal- og forvaltningskomiteen*

3.2.6.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S medTillegg 3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)		
490	Utlendingsdirektoratet	4 574 643
491	Utlendingsnemnda	246 104
500	Kommunal- og regionaldepartementet	164 300
502	Valguttgifter	12 400
551	Regional utvikling og nyskaping	2 213 200
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	439 900
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling	26 000
580	Bostøtte	3 592 200
581	Bolig- og bomiljøtiltak	1 054 900
582	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg	554 400
585	Husleietvistutvalget	15 100
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	2 112 350
587	Statens bygningstekniske etat	71 100
820	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	170 949
821	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	4 406 090
822	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 710 316
823	Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene	6 060
1533	Sametinget	219 786
1534	Tilskudd til samiske formål	12 245
1535	Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter	3 049
1536	Internasjonalt fag- og formidlingscenter for reindrift	3 435
1540	Nasjonale minoriteter	14 835

Kap.	Formål	Prop. 1 S medTillegg 3 (2009–2010)
2412	Husbanken	366 950
2426	SIVA SF	37 700
	Sum utgifter rammeområde 6	22 028 012
Inntekter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)		
3490	Utlendingsdirektoratet	2 011 252
3585	Husleietvistutvalget	630
3587	Statens bygningstekniske etat	28 700
3821	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	74 000
3822	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	175 731
4533	Sametinget	4 650
4540	Nasjonale minoriteter	3 700
5312	Husbanken	19 400
5316	Kommunalbanken AS	500
5326	SIVA SF	5 800
5613	Renter fra SIVA SF	30 300
5615	Husbanken	3 856 700
	Sum inntekter rammeområde 6	6 211 363
	Sum netto rammeområde 6	15 816 649

3.2.6.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.6.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.6.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 6 settes til 10 556 104 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 5 260 545 000 kroner.

Disse medlemmer mener dagens modell for finansieringen av kommunesektoren er lite hensiktsmessig. Modellen sikrer verken likeverdige tilbud, tilstrekkelig omfang og kvalitet på tjenestene eller nødvendig økonomisk forutsigbarhet. Disse medlemmer ønsker at staten skal ta over det finansielle ansvaret for grunnleggende velferdstilbud som skole, eldre og pleie og har gjentatte ganger foreslått dette i Stortinget, men må ta utgangspunkt i dagens finansieringssystem i budsjettbehandlingen, selv om dette er systemer vi ønsker å endre.

Det er langt fra Soria Moria til den hverdagen mange folkevalgte, og ikke minst innbyggerne, i kommune-Norge opplever. Skolebarn og eldre blir i

dag utsatt for uverdige prioriteringer, og i mange kommunestyre må lokalpolitikere prioritere mellom eldre og barn. Ofte ender begge opp som tapere. Et betydelig antall kommuner leverte negativt driftsresultat i 2008 og stadig flere kommuner står i fare for å havne på ROBEK-listen.

Til tross for at Regjeringen har fulgt opp sine rammer fra kommuneproposisjonen, er det liten tvil om at kommunesektoren står foran en svært krevende situasjon. Økte kostnader og flere oppgaver spiser i stor grad opp den foreslåtte økningen fra Regjeringen og gir lite igjen til de grunnleggende velferdstjenestene som har et stort behov for styrking.

Disse medlemmer har i de siste fire årene foreslått en styrking av kommunenes økonomi med over ti mrd. kroner mer enn Regjeringen. For 2010 ønsker disse medlemmer å gi kommunesektoren styrket økonomisk handlingsrom og legger inn en økning på over 4,3 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. I dette ligger blant annet et øremerket tilskudd til eldreomsorgen med 1,5 mrd. kroner, 115 mill. kroner til fagskolene, men også 2,0 mrd. kroner i økt innbyggertilskudd til kommunene.

Disse medlemmers økte rammer kommer på toppen av disse medlemmers alternative tiltakspakke fra i vinter, hvor det ble foreslått omfattende tiltak overfor kommunesektoren, med blant annet tre mrd. kroner til å redusere det enorme vedlikeholdsetterslepet.

I budsjettforslag for 2010 følger disse medlemmer opp sine løfter innenfor samferdselssektoren

ren og har lagt til grunn en økt ramme til fylkeskommunene på til sammen 7 mrd. kroner mer enn Regjeringen gjennom økt ramme for rentekompensasjonsordningen.

Disse medlemmer mener Regjeringens svekkelse av toppfinansieringen gjør kommunenes evne til å gi denne gruppen et godt tilbud betydelig mindre. Disse medlemmer reverserer derfor Regjeringens endring av kompensasjonsordningen fra 80 pst. til 85 pst., men senker også innslagspunktet fra 865 000 kroner til 80 0 000 kroner. Videre vil disse medlemmer gradvis redusere innslagspunktet til 40 0 000 kroner.

I budsjettforslaget for 2010 legger disse medlemmer inn en betydelig styrking av finansieringen til etablering av sykehjemsplasser og omsorgsboliger ved å øke rammen for 2010 fra Regjeringens foreslåtte 2500 til 3500 enheter. Disse medlemmer justerer samtidig opp statens andel av finansieringen fra 30 pst. til 40 pst. på sykehjemsplasser med et tak på 862 800 kroner. Disse medlemmer vil åpne opp for at private utbyggere omfattes av Husbankens tilskuddsordning til bygging av sykehjemsplasser. Disse medlemmer legger videre inn en øremerket pott til boenheter for rusomsorgen med 100 mill. kroner i perioden.

Disse medlemmer legger inn 50 mill. kroner i 2010 til tilpassing av bolig for eldre. På den måten kan flere få muligheten til å bo hjemme lenger før behov for en omsorgsbolig eller sykehjemsplass utløses. Tilskuddet utbetales av Husbanken og kan nyttes til for eksempel bygging av heis, fall- og sklisikrings tiltak og liknende.

Innvandring- og integreringsområdet er den store budsjettvinneren i Regjeringens statsbudsjett for 2010. For eksempel foreslås UDIs poster økt med 50,9 pst. til i underkant av 4,6 mrd. kroner. Tilsvarende økninger ser vi på flere andre poster knyttet til asyl- og integreringspolitikken. Regjeringen har lagt til grunn av det vil komme over 18 000 nye asylsøkere til Norge i 2010, hvorav antallet mindreårige asylsøkere mer enn fordobles fra 800 til 2000. Disse medlemmer har i motsetning til Regjeringen som mål å begrense innvandringen til Norge, og har lagt til grunn vår alternative utlendingslov for vårt alternative budsjettforslag.

I 2008 manglet over 90 pst. av alle asylsøkere identitetspapirer, og svært mange har i liten grad selv bidratt til å gjøre sin identitet kjent for norske myndigheter. Disse medlemmer har i budsjettet for 2010 lagt inn forslag om å knytte økonomiske ytelser i mottak opp mot den enkeltes vilje til selv å bidra for å gjøre ID kjent. På den måten vil det ligge et økonomisk incitament for å samarbeide med norske myndigheter.

Disse medlemmer har gjennom en årrekke satt fokus på behovet for fornyelse og avbyråkratisering av Norge. Disse medlemmer fremmer derfor en rekke forslag om økt konkurranseutsetting, utfordringsrett, reduksjon av rapporteringskrav og skjemavelde.

Offentlig sektor handler tjenester og varer for om lag 300 mrd. kroner hvert år, og disse medlemmer mener det ligger et stort potensial for innsparinger gjennom å ta i bruk flere elektroniske verktøy og med det eksponere det offentliges forespørsler for flere mulige leverandører. Til tross for at det har vært en utvikling på dette området de siste årene, mener disse medlemmer utviklingen bør gå raskere. Disse medlemmer foreslår derfor at det skal stilles krav til kommunesektoren om å ta i bruk konkurransegjennomføringsverktøyet (KGV) i løpet av 2011, gjennom at deler av innbyggertilskuddet vurderes holdt tilbake dersom det ikke følges opp.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning der deler av kommunenes innbyggertilskudd knyttes opp mot krav om å ta i bruk e-handelsverktøyet KGV i løpet av 2011."

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide et behovsstyrt finansieringssystem for kommunesektoren for alle grunnleggende velferdstjenester."

"Stortinget ber Regjeringen la private utbyggere omfattes av Husbankens tilskudd til sykehjemsbygging, for å øke omfanget og bredden i omsorgstilbudet."

3.2.6.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 6 settes til 14 609 649 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 1 207 000 000 kroner.

Disse medlemmer mener det er behov for sterkere fokus på integrering, og særlig i den første fasen knyttet til språkopplæring og arbeid. Det er særlig viktig å fokusere på kvinner og barn. Disse medlemmer viser til Høyres innsats for å forsterke introduksjonsarbeidet. I statsbudsjettet for 2010 foreslår Høyre å gi deltakere på introduksjonskurs med barn i barnehagealder, tilbud om gratis barnehageplass. Disse medlemmer foreslår å utvide tilbudet om språkkartlegging av alle 4-åringene til å gjelde hele landet og å utvide retten til norskopplæring til 500 timer med opplæring.

Disse medlemmer mener at det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere og flyktninger omfatter hele familien. Et viktig virkemiddel for å nå dette er å tilby gratis barnehage tilbud til denne gruppen under forutsetning av at både mor og far deltar i ordningen – eller er i arbeid eller utdanning. Dette vil legge bedre til rette for integrering av kvinner og barn i det norske samfunnet.

Grunnleggende ferdigheter i norsk er svært viktig for barns mulighet til å lykkes i Norge. Derfor er det viktig at vi fanger opp alle barn som har språkproblemer på et tidligere tidspunkt enn i dag. Ordningen med språkkartlegging som gjennomføres i enkelte kommuner i landet, omfatter ikke bare barn med minoritetsbakgrunn. Disse medlemmer ønsker at ordningen blir landsomfattende og at ordningen utvikles i takt med kunnskapen som oppnås som en følge av gjennomførte evalueringer.

Det er kommunene som har hovedansvaret for introduksjonsarbeidet. Disse medlemmer ønsker fortsatt tilskudd til kommunale introduksjons tiltak.

Regjeringen har lagt til grunn at det kommer 18 500 asylsøkere i 2010. Siden 2005 har antallet asylsøkere økt fra 5 500 til 18 500. Disse medlemmer mener at det er nødvendig å stramme inn på asylpolitikken slik at det kommer færre grunnløse asylsøkere til Norge. Disse medlemmer viser til at Høyre fremmer flere konkrete forslag som vil innebære en strengere asylpolitikk. Anslaget for nye asylsøkere reduseres derfor med 5 000. Forslagene innebærer bl.a. forslag om å reversere Regjeringens liberalisering i asylpolitikken, få på plass flere returavtaler, økt krav til underhold ved familiejenforening, og informasjonstiltak i land hvor de fleste grunnløse asylsøkerne kommer fra. Samtidig foreslås det etablert en instruksjonsmyndighet for Regjeringen overfor UNE i prinsippsspørsmål tilsvarende ordningen som eksisterer overfor UDI, og at Regjeringen bes å gjennomgå prosedyrene for hvordan straffbare forhold som fremkommer gjennom saksbehandlingen og asyLintervju i UDI og UNE, blir videreformidlet og fulgt opp overfor statsadvokaten.

Det er behov for å utvikle en alternativ strategi til dagens uforutsigbare politikk, og en ny modell for drift av asylmottak som kan bidra til mer kompetanse innenfor fagfeltet. Relevant i denne sammenheng er å utvikle egne kompetansemottak, lokalisert i ulike deler av landet, og som kan spesialisere seg på ulike områder innenfor fagfeltet som f.eks. returproblematikk, kartlegging, enslige mindreårige asylsøkere, kvalifisering mv.

Disse medlemmer foreslår ingen reduksjon i bevilgningene til norskopplæring selv om vi legger til grunn en politikk som vil redusere antall asylsø-

kere. Det betyr at Høyre i realiteten styrker norskopplæring for asylsøkere og innvandrere.

3.2.6.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at det er behov for styrket satsning på integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner. Organisasjonene sitter på unik kompetanse og nettverk som det offentlige må benytte seg av. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til tilskuddsordningen til drift av landsdekkende organisasjoner på innvandringsfeltet med 8 mill. kroner, hvorav 3 mill. kroner brukes til oppstart av prosjekt med å innføre flyktningguider i alle kommuner.

Dette medlem viser til at Norge har en høy andel arbeidsinnvandrere som kommer fra land utenfor Skandinavia. Som et tiltak for å bedre deres kunnskap om sine rettigheter og plikter i Norge, vil dette medlem foreslå at det tilbys norskopplæring til denne gruppen, finansiert i et spleiselag mellom staten og bedriftene, og bevilger derfor 25,4 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem viser til at rentekompensasjonsordningen for skoler og kirkebygg har vært et vellykket tiltak. Dette medlem mener derimot at rammen for låneordningen ikke er tilstrekkelig for å dekke behovet og øker derfor rammen for låneordningen for kirkebygg med 500 mill. kroner. Bevilgningen økes derfor med 7 mill. kroner.

Dette medlem viser til udekket behov for sykehjems- og hospiceplasser og omsorgsboliger, og øker derfor bevilgningen med 53,7 mill. kroner, som vil gi rom for 500 flere boliger utover Regjeringens forslag. Dette medlem styrker også Husbankens boligsosiale handlingsprogram (tilskudd til bygging av utleieboliger) og boveiledning og oppfølging i regi av kommuner og frivillige organisasjoner med en bevilgning på 50 mill. kroner.

Dette medlem vil videreføre bevilgningen til regional utvikling og nyskaping i fylkeskommunene på samme reelle nivå fra 2009 til 2010, og omdisponerer den reelle veksten (135 mill. kroner) til en forsterket satsing på samferdsel over hele landet under rammeområde 17.

Dette medlem foreslår at nettorammen for rammeområde 6 settes til 15 825,749 mill. kroner, som er en økning på 9,100 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.6.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 15 842 449 000 under rammeområde 6,

som er kr 25 800 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Innvandring

Dette medlem mener menneskers frie bevegelser over landegrensener er en grunnleggende liberal verdi, til beste for det enkelte menneske og for samfunnet. Vi trenger mangfold, kulturelle impulser og arbeidskraft. Det er også avgjørende at vi viser solidaritet med forfulgte mennesker gjennom asylpolitikken. Dette medlem mener en forutsetning for at innvandringen skal føre til et mer mangfoldig og liberalt samfunn er gjensidig integrering.

Dette medlem viser til at antall asylsøkere som ankommer Norge har økt de siste årene. Dette medlem mener det i perioder med høye asylankomster er ekstra viktig å beskytte asylinstituttet til fordel for dem som er reelle flyktninger. For å oppnå dette mener dette medlem det er nødvendig å øke saksbehandlingskapasiteten i Utlendingsdirektoratet, returnere asylsøkere med avslag raskere og øke kvoten av overføringsflyktninger. På den måten sikrer vi at asylinstituttet beskyttes til fordel for dem som er reelle flyktninger.

Dette medlem viser til at Regjeringen foreslår for 2010 å ta imot en kvote på 1 200 overføringsflyktninger fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Dette medlem vil presisere at Norge må overholde internasjonale forpliktelser og at FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) tidligere har meldt om et stort behov for at land tar imot flere flyktninger. Dette medlem mener Norge har en moralsk plikt overfor mennesker som er forfulgt i hjemlandet sitt på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet eller tilhørighet til en sosial gruppe og at Norge bør ta et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet.

Dette medlem mener Norge er i stand til å ta inn flere overføringsflyktninger fra UNHCR enn det Regjeringen legger opp til og foreslår å øke kvoten av overføringsflyktninger fra UNHCR fra 1 200 til 1 700. Dette medlem foreslår derfor at det netto bevilges 51,7 mill. kroner mer til kvoteflyktninger enn det som følger av Regjeringens forslag og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i Revidert nasjonalbudsjett 2010 med en sak som sikrer at Norge tar et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet ved at kvoten overføringsflyktninger økes med 500."

Dette medlem mener at integreringsarbeid må ses i sammenheng med frivillighetspolitikken. Integreringspolitikken må etter dette medlems syn i større grad basere seg på privat initiativ og fri-

villighet. Dette medlem viser til at Norge har et godt offentlig tilbud til nyankomne flyktninger, men at også andre innvandrere trenger å lære seg norsk og få bedre kjennskap til det norske samfunnet. Dette medlem mener frivillige organisasjoner kan bidra i dette arbeidet i enda større grad enn de gjør i dag. Dette medlem viser til at flere organisasjoner har svært gode tilbud rettet mot innvandrere som skaper kontakt og bygger broer over kulturforskjeller. På denne bakgrunn foreslår Venstre i sitt alternative budsjett å bevilge 10 mill. kroner mer enn Regjeringen til frivillige organisasjoner som jobber med integrering.

Dette medlem mener Utlendingsdirektoratet har for lang saksbehandlingstid, særlig for asylsaker, og viser til at direktoratet har et betydelig antall ubehandlede saker. En rimelig restansebeholdning ved utgangen av 2010 ville innebære at antall ubehandlede saker må reduseres med 8 500 asylsaker og 15 000 oppholdssaker. Dette medlem er forundret over at Regjeringen kun har bevilget midler til å behandle like mange asylsøknader som Utlendingsdirektoratet mottar. Budsjettforslaget tar ikke inn over seg de store utfordringene utlendingsforvaltningen står overfor når det gjelder ubehandlede saker. Regjeringens budsjettforslag vil ikke redusere restansene nevneverdig, noe som er uheldig, da disse sakene tar opp mye saksbehandlingskapasitet i direktoratet. Regjeringens budsjettforslag er heller ikke tilstrekkelig for å gjennomføre EFFEKT-programmet, som blant annet vil gi elektronisk og mer effektiv saksbehandling. Dette medlem vil peke på at rask saksbehandling er viktig for å hindre at en usikker situasjon strekker ut i tid. Lang saksbehandling er særlig problematisk i saker der barn er involvert. Dette medlem mener derfor at det er viktig å sette inn tiltak for å redusere saksbehandlingstiden og for å bli kvitt restansene. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn at driftsbevilgingen til Utlendingsdirektoratet økes med 100 mill. kroner for snarest å få på plass elektronisk saksbehandling og for å redusere restansene i Utlendingsdirektoratet.

Regional utvikling

Dette medlem mener at en målrettet satsing på tiltak i distriktene for å skape entusiasme og engasjement for lokal utvikling er viktig. Dette må i hovedsak skje på grunnlag av lokale initiativ og interesser. Fylkeskommunene har ansvaret for å bistå kommuner og småsamfunn med de riktige tiltakene, og sitter nærmere utfordringene enn departement og staten gjør. Fylkene bør derfor være de som koordinerer og prioriterer hvilke prosjekter som skal få støtte til lokal mobilisering. At staten skal gi støtte til noen få, bidrar mer til å synliggjøre en subjektiv for-

skjellsbehandling enn å prøve å bygge opp under lokal mobilisering flest mulig steder.

Dette medlem vil derfor foreslå en nominell videreføring av tilskuddene til fylkeskommuner for regional utvikling, noe som vil gi en innsparing 104 mill. kroner. Dette medlem foreslår videre å redusere nasjonale tiltak for regional utvikling med 50 mill. kroner. Dette er en post som har fått en betydelig vekst de siste årene, så også i 2010, uten at det er mulig å måle noen positiv effekt av de mange store og små symbolsaker det her bevilges noen hundretusen til.

Dette medlem var mot å opprette et eget kompetansesenter for distriktsutvikling og foreslår derfor å kutte 26,0 mill. kroner til dette formålet.

Bolig

Dette medlem ønsker å prioritere mer til dem som trenger det mest. Vi har over 5 000 bostedsløse i Norge. I tillegg sliter mange med å skaffe seg og beholde en bolig. Barnvernsbarn på vei ut av institusjon har problemer med å skaffe seg bolig, og det samme har rusmisbrukere. Særlig for de som har hatt problemer i en tidlig fase av livet vil det være avgjørende å ha en egen bolig under mest mulig stabile forhold. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag, og mange står i kø for å få bolig. Kommunene har få utleieboliger og det bygges i svært liten grad sosiale boliger. Dette medlem vil derfor gjøre det mulig for kommunene å bruke av Startlån-midlene for å gi hjelp til depositum. Mange er i stand til å betale månedlig leie, men ikke i stand til å reise et depositum på 20–30 000 kroner for en leiebolig.

Dette medlem viser til at Venstres alternative budsjett styrker tiltak i boligsektoren med 55 mill. kroner mer enn Regjeringens forslag. Det er viktig å stimulere kommunene til å bygge flere og rimelige utleieboliger. Dette medlem vil innføre en ordning for "hjemkjøp", som gjør det mulig å starte med et leieforhold til en kommunal bolig og deretter gå

over til å betale avdrag som gjør at boligen blir mer og mer selveid. Det er også viktig å bidra til at det etableres Ungbo i flere kommuner enn Oslo og se på fordelingsordninger for boligsameier for ungdom, da ungdomskullene øker betraktelig de neste 10 årene. Dette medlem mener det norske leiemarkedet er preget av dårlig organisering på utleiesiden og mange uerfarne leietakere. Myndighetene må derfor bidra til å profesjonalisere utleiesektoren og bidra til mer langsiktighet. Leiesektoren er kommet for å bli, også i Norge. Studentsamskipnaden i Tromsø har organisert både utleierye og leietakere ved hjelp av internett, og dette medlem mener det er et enkelt og billig virkemiddel å bidra til at flere byer i landet gjør det samme. Dette medlem ser også for seg flere ideelle boligstiftelser inn i leiesektoren og utfordrer Regjeringen på en politikk for å bidra til å etablere disse.

Dette medlem viser til at ordningen med rentekompensasjon for skoleanlegg ble opprettet av regjeringen Bondevik II i 2002. Dette medlem konstaterer at Regjeringen tok et "hvileskjær" i rentekompensasjonsordningen i 2008, men gjeninnført denne med en ramme på 2 mrd. kroner fra 2009 og forsterket den ytterligere med 1,2 mrd. kroner i forbindelse med krisepakken (St.prp. nr. 37 (2008–2009)). Dette krisetiltaket er imidlertid ikke videreført i forslaget til statsbudsjett for 2010, noe dette medlem mener virker rimelig uforståelig. Mange kommuner og fylkeskommuner står foran store investeringer i nybygg og ombygginger. Ikke minst gjelder dette for fylkeskommunene, som opplever stor vekst i elevtallet i videregående skole og en stadig utvikling og tilpasning av yrkesfagutdanningen. Dette medlem foreslår derfor å videreføre den samlede rammen på 3,2 mrd. kroner i 2010, noe som medfører en ekstrabevilgning på 14 mill. kroner til rentekompensasjon i Husbanken.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 6, Innvandring, regional utvikling og bolig:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
490.01	Elektronisk saksbehandling og EFFEKT UDI	100,0	100,0
490.01	500 flere kvoteflyktninger	2,2	2,2
490.73		2,8	2,8
490.75		3,0	3,0
820.01		3,2	3,2
821.60		71,5	71,5
822.60		7,8	7,8
3490.03		-2,9	-2,9
3490.06		-2,8	-2,8
3821.01		-33,0	-33,0

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
551.60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling. Nominell videreføring	-104,0	-104,0
552.72	Nasjonale tiltak for regional utvikling: (Herunder: lokal samfunnsutvikling i kommunene, Bolyst (25 mill), utviklings- og investeringsstøtte til dagligvarebutikker (15 mill) mv.)	-50,0	-50,0
554.01	Legge ned kompetansesenter for distriktsutvikling	-26,0	-26,0
581.75	Boligtilskudd, etablering av utleieboliger og innføring av ordningen med "Hjemkjøp"	30,0	30,0
582.60	Rentekompensasjonsordning for skole- og svømmeanlegg, Husbanken	14,0	14,0
821.71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	10,0	10,0
Sum endringer ramme 6: Innvandring, regional utvikling og bolig		25,8	25,8

3.2.6.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 6

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	15 816 649 000	15 816 649 000	10 556 104 000	14 609 649 000	15 825 749 000	15 842 449 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	-5 260 545 000	-1 207 000 000	9 100 000	25 800 000

3.2.7 Rammeområde 7 (Arbeid og sosial), under arbeids- og sosialkomiteen

3.2.7.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)		
600	Arbeidsdepartementet	161 301
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	196 705
604	NAV-reform og pensjonsreform	788 010
605	Arbeids- og velferdsetaten	9 813 817
606	Trygderetten	60 857
621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	1 037 214
634	Arbeidsmarkedstiltak	7 279 700
635	Ventelønn	210 000
640	Arbeidstilsynet	419 800
642	Petroleumstilsynet	194 850
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt	94 500
645	Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	6 000
646	Pionerdykkere i Nordsjøen	2 900
648	Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	20 033
660	Krigspensjon	620 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn	535 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP)	1 415 000

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
667	Supplerende stønad til personer over 67 år	330 000
847	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	210 003
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	30 000
2541	Dagpenger	13 140 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000
2620	Stønad til enslig mor eller far	4 091 200
2650	Sykepenger	37 513 406
2651	Ytelser under arbeidsavklaring	27 579 000
2652	Medisinsk rehabilitering mv.	2 093 000
2653	Ytelser til yrkesrettet attføring	2 460 000
2655	Uførhet	54 909 000
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	9 163 300
2670	Alderdom	117 433 000
2680	Etterlatte	2 403 350
2686	Gravferdsstønad	150 000
2690	Diverse utgifter	250 000
	Sum utgifter rammeområde 7	295 460 946
Inntekter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)		
3605	Arbeids- og velferdsetaten	31 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak	1 000
3635	Ventelønn	55 200
3640	Arbeidstilsynet	25 760
3642	Petroleumstilsynet	82 600
5701	Diverse inntekter	1 812 800
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	235 000
5705	Refusjon av dagpenger	67 600
	Sum inntekter rammeområde 7	2 310 960
	Sum netto rammeområde 7	293 149 986

3.2.7.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.7.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.7.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 7 settes til 284 986 286 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 8 163 700 000 kroner.

I et lite land som Norge er det bekymringsfullt at en altfor stor del av befolkningen i arbeidsfør alder

står utenfor arbeidslivet. Det er et stort og alvorlig problem for dem som får helseproblemer som tvinger dem til en passiv tilværelse med trygd som eneste inntektskilde. Det er derfor viktig å ha gode ordninger og solide, forutsigbare ytelser som kan gi grunnlag for en verdig, nøktern tilværelse også for dem som ikke kan delta i arbeidslivet. Å skape et godt og verdig tilbud til dem som har helseproblemer, eller av andre grunner ikke kan være i arbeid og skaffe seg en inntekt å leve av, krever at alle som kan, som har en arbeidsevne – stor eller liten – må bidra aktivt til samfunnets økonomiske bæreevne og tilstrebe holdninger som underbygger en slik politikk. For alle som er i stand til å gjøre en arbeidsinnsats, er det et gode å kunne delta i arbeidslivet, bidra etter evne, ha et sosialt nettverk og være i aktivitet. De aller fleste støtter opp om et slikt syn.

Det er en utfordring at vårt velferdssystem i dag ikke makter å nå målene om å få flere med nedsatt

funksjonsevne tilbake til jobb. Denne utviklingen har store negative konsekvenser, både for landets økonomi, og for den enkelte som faller utenfor arbeidslivet.

Norge er et land med en streng regulering og lovgivning for arbeidsmarkedet når det gjelder helse, miljø og sikkerhet. Vi har gode og sjenerøse ferieordninger og et godt utbygget, rettighetsbasert velferdssamfunn. Forholdene burde ligge godt til rette for å ivareta befolkningens helse og sosiale velferd. Derfor må velferdssystemet gjennomgå nøye, ordninger må vurderes og næringsliv og helsevesen må bidra til løsninger. Skatte- og avgiftsnivået, næringslivets betingelser – muligheter og evner – til å legge til rette for at flere med små eller større funksjonshemninger kan inkluderes, må innrettes slik at muligheter skapes – ikke hemmes og hindres.

Fra det offentlige side må innsatsen settes inn på tilrettelegging og effektivisering. Det må gis tilskudd til tilrettelagte arbeidsplasser, til hjelpe- og støttetiltak som for eksempel transport til og fra arbeidsplassen, opplæringstiltak, tilskudd til arbeidsgivere som kan benytte arbeidskraften til personer med nedsatt funksjonsevne og en betydelig sterkere innsats på oppfølging, individuelle planer og hjelp til selvhjelp.

I dagens situasjon med 600–700 000 personer i arbeidsdyktig alder utenfor arbeidslivet, er Nav et viktig instrument i innsatsen for å habiliterer og rehabiliterer personer med nedsatt arbeidsevne og uføre med restarbeidsevne. Kompetansen i Nav må styrkes betydelig og bygges opp i tråd med Stortingets intensjoner da velferdsreformen ble vedtatt. Hensikten var å oppnå en forbedring for brukerne, et enklere system å forholde seg til, og en bedre mulighet til å se den enkelte brukers situasjon under ett.

Tiltak knyttet til helsevesenet og dets evne til å forebygge og behandle forskjellige helsetilstander og lidelser er det viktigste tiltak for å få folk tilbake i arbeid. Når kapasitet i helsevesenet står ledig mens køene vokser, er det ufornuftig utnyttelse av ressursene. Private rehabiliteringsplasser blir på den annen side tvunget til å nedlegge uten annen begrunnelse enn at de er private. Dette vitner om manglende innlevelse i folks lidelser.

Det er også dårlig samfunnsøkonomi å la helsekøene vokse og sykepengeutbetalingene øke samtidig som kapasiteten ikke utnyttes. Rehabilitering og tiltak må settes inn i en tidlig fase for å unngå at diagnosen forverres og behandlingsløpet forlenges.

I Norge har vi mulighetene til å løse utfordringene i helse- og velferdssystemene.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 er innrettet på en slik måte at det ville bli mulig å oppnå gode resultater i tråd med det som er skissert.

Disse medlemmer fremmer forslag om endringer av rammene som har som hovedmål å få flere i arbeid. Dette gjelder den delen av den yngre befolkningen som venter på å få seg arbeid og dem som har mistet arbeidet på grunn av finanskrisen, men ikke minst dem som i dag er henvist til en passiv tilværelse med ytelser fra folketrygden som hovedinntekt og som kan og vil, helt eller delvis, være i arbeid dersom de får hjelp eller støtte til dette.

Det å ha en arbeidsplass å gå til, hel- eller deltid, er en verdi i seg selv som gir selvtillit, og en viktig sosial arena å delta i. For disse medlemmer er det viktig at de som kan arbeide, deltar i arbeidslivet med den arbeidskraft de har. Ved at flest mulig av dem som er i stand til det er i arbeid, legger man forholdene bedre til rette for at dem som ikke kan arbeide, mottar en trygd som det er mulig å leve av.

Gjennom disse medlemmers satsing på rask behandling av personer som er sykemeldt, både gjennom behandling i helsevesenet og gjennom rehabiliteringstiltak, vil en kunne spare store beløp på sykepengeutbetalinger. Ved å sørge for at det samlede helsetilbud, offentlig og privat, utnyttes, kan køene og utgiftene reduseres. Fremskrittspartiet ser ingen grunn til at personer over lang tid skal gå sykemeldt fordi de må vente på behandling så lenge det finnes ubenyttede tilbud.

Mange som i dag mottar uføretrygd har ingen mulighet til å gå tilbake til arbeidslivet. De som derimot har en restarbeidsevne, eller som har havnet på uføretrygd uten at de selv ønsker det, vil disse medlemmer hjelpe tilbake til arbeidslivet. Dette skal skje gjennom opplæring, arbeidsutprøving og bruk av hjelpemidler samt en betydelig bedre oppfølging av den enkelte bruker. En stor gruppe som er utestengt fra arbeidslivet er de som har en eller annen form for funksjonshemming. Gjennom å fjerne egenandelen bedrifter må betale for kjøp av hjelpemidler, samt å legge til rette for universell utforming, vil mange i denne gruppen kunne komme tilbake i arbeid. En styrking av disse områdene vil gi store besparelser i utgiftene til trygdeytelser, samtidig som mange gjennom deltagelse i arbeidslivet vil få et bedre liv.

For disse medlemmer er seniorpolitikk særdeles viktig. Derfor ønsker Fremskrittspartiet å oppmuntre seniorer i arbeidslivet og deres arbeidsgivere til å bidra til positive holdninger til å beholde seniorer, som kan og vil bli i aktivt arbeid så lenge dette er positivt for begge parter. Det er et stort fremskritt at alle pensjonister fra 2010 kan heve sin rettmessige pensjon uten avkorting i tillegg til eventuell arbeidsinntekt fra fylte 67 år.

Disse medlemmer har i mange år foreslått å øke minstepensjonene til 2 G og er glad for at Regjeringen og stortingsflertallet nå har bidratt til at dette

blir delvis gjennomført. Disse medlemmer godtar imidlertid ikke at det skal gjøres forskjell på minstepensjonister avhengig av sivilstand eller at grunnpensjonen skal avkortes for gifte pensjonister som er gift med hverandre og pensjonister som har en ektefelle med inntekt over 2 G. Disse medlemmer ønsker at alle pensjonister skal ha samme lønnsvekst som arbeidstagere og godtar ikke den stadige underreguleringen av grunnbeløpet i folketrygden eller at "lønnsveksten" brukes til omfordeling mellom pensjonistgrupper.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av Nav for å kartlegge hvilke deler av virksomheten som kan vurderes overført til private firmaer, eller som kan drives som egne virksomheter for eksempel med gjennomføring, veiledning og oppfølging av tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne."

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av Arbeids- og Petroleumstilsynene med tanke på sammenslåing og effektivisering."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir iverksatt en gjennomgang i forhold til alle uførepensjonister med lavere uføregrad enn 100 pst. for å kunne vurdere tiltak som kan bidra til å utvikle og utnytte restarbeidsevnen."

"Stortinget ber Regjeringen om å iverksette en brukerundersøkelse overfor alle brukere av Nav for å kartlegge situasjonen og finne grunnlag for endringer og tilpasninger i systemet."

"Stortinget ber Regjeringen foreta en undersøkelse av forholdene for barn som anses å leve i fattigdom med tanke på å kartlegge fellestrekk som kan motarbeides eller bli gjenstand for særskilt innsats for å bedre forholdene."

"Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med fjerning av grensen for friinntekt for personer som mottar uføreytelser og innføre en avkorting mot all inntekt med en gitt prosent av inntekt som overstiger grunnbeløpet ned til 20 pst. uføregrad da all trygdeytelse bortfaller."

"Stortinget ber Regjeringen om å øke særtillegget for minstepensjonister (lav sats) fra 74 pst. av G til 85 pst. av G."

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 fremlegge en opp-

trappingsplan for å øke særtillegget (lav sats) opp til 2 G innen 3 år."

3.2.7.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 7 settes til 292 648 986 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 501 000 000 kroner.

Arbeid gir trygghet og uavhengighet for den enkelte og verdiskaping og velferd for samfunnet. Disse medlemmer mener at hovedutfordringen på arbeids- og sosialfeltet er sterkt knyttet til den eksplosive økningen i folketrygdens utgifter og at 800 000 mennesker i arbeidfør alder er helt eller delvis utenfor arbeidslivet. På kort sikt er dette problematisk, ettersom utgiftsøkningene binder opp store deler av budsjettet til regelbundne utgifter. Det er med andre ord lite rom for velferdsreformer i årene som kommer, dersom man ikke gjør regelendringer i ytelsesforvaltningen, får redusert utenforskapet eller øker bruken av oljepenger. På lang sikt vil dagens utvikling ikke være bærekraftig, da vi fra 2020 vil ha en langt større avgang fra arbeidslivet til alderspensjon som følge av at etterkrigskullene når pensjonsalder. Med andre ord: Situasjonen er alvorlig, og om ikke utgiftsutviklingen og antallet utenfor arbeidslivet snart snus, vil det på et senere tidspunkt være prekärt behov for kraftige innstramninger.

Disse medlemmer ønsker at vi skal bevare velferden også for fremtidens borgere, og har derfor i sitt alternative budsjett tre hovedprioriterte satsninger på arbeids- og sosialfeltet, som vil bidra til det:

- Utenforskap: Vi må tette hullene i fellesskapet og snu trygdeutviklingen
- Et fleksibelt og inkluderende arbeidsliv: Vi må stoppe utstøtingen fra arbeidslivet og redusere terskelen inn i arbeidslivet for dem som er utenfor.
- Fattigdom: Vi må målrette de konkrete tiltakene bedre, for å redusere faren for at mennesker med midlertidige problemer havner i fattigdomsfella.

Disse medlemmer vil gi de som faller utenfor en ny sjanse. Det må være en prioritert politisk oppgave å løfte mennesker ut av en trygdetilværelse, og over til arbeid. Den rød-grønne regjeringen har hatt en historisk god mulighet til å gi mennesker en ny sjanse i arbeidslivet i de årene den har sittet med makten. Når vi i 2010 vil oppleve økt usikkerhet i arbeidslivet og økende arbeidsledighet, betyr dette at de menneskene som har størst hjelpebehov vil være enda lenger unna en ny sjanse nå enn tidligere år. Disse medlemmer mener denne situasjonen

kunne vært motvirket gjennom en bedre prioritering de foregående årene, og viser i den anledning til Høyres alternative budsjett for hhv. 2007, 2008 og 2009.

I statsbudsjettet skjer det en sterk utgiftsøkning til Folketrygden, som følge av økte anslag for sykefravær, økt tilvekst av nye uføretrygdede og en relativt høy, konjunkturbasert arbeidsledighet. I 2009 har det gjennomsnittelig vært mer enn 71 000 registrerte arbeidsledige og om lag 90 000 registrerte arbeidssøkende med nedsatt funksjonsevne (yrkeshemmede), altså til sammen 161 000 arbeidssøkende mennesker uten jobb. Det som skiller yrkeshemmede fra arbeidsledige, er at de har behov for målrettede tiltak og individuell oppfølging. Arbeidsledige, på den annen side, trenger en ny jobb – ikke et nytt tiltak. I Høyres alternative budsjett legges det derfor opp til en politikk for å skape flere nye jobber, gjennom en næringspolitikk som styrker rammevilkårene for næringslivet og gjennom en skattepolitikk som bidrar til økt vekst og økt sysselsetting. For å unngå at flere faller ut av arbeidsmarkedet på grunn av sviktende basiskunnskap, foreslår disse medlemmer å øke bevilgningen til programmet basiskompetanse i arbeidslivet.

I arbeidsmarkedspolitikken vil disse medlemmer nok en gang velge å prioritere de menneskene som har størst hjelpebehov. Dette innebærer en omdisponering innenfor rammen for tiltak for arbeidssøkere med en økt satsning på yrkeshemmede, gjennom en økning i det gjennomsnittlige antall tiltaksplasser for mennesker med stort bistandsbehov med 3 000, mot en tilsvarende nedjustering av gjennomsnittlig antall tiltaksplasser for arbeidssøkende med moderat bistandsbehov. For å forebygge utstøting av arbeidslivet i de sektorer som opplever effekten av krisen i realøkonomien, styrker Høyre innsatsen på Bedriftsintern opplæring, gjennom en økt bevilgning på arbeidsmarkedstiltak. Disse medlemmer ønsker også at Nav i langt større grad skal benytte seg av spesialkompetanse på arbeidsmarked og attføring utenfor etaten, og foreslår derfor at private bemanningsselskaper skal drive arbeidsformidling for ordinære arbeidsledige, og at attføringsbedrifter skal gjøre arbeidsevnevurdering av arbeidssøkende med stort bistandsbehov.

De beste beslutningene i velferdspolitikken kommer når de tas med medvirkning av brukerne, og i sammenheng med lokale forutsetninger både på tiltakssiden og i forhold til lokalmiljø og næringsliv. Prosjektene med såkalt oppgavedifferensiering ga mange positive gevinster i arbeidsmarkedspolitikken, blant annet i Bydel Sagene i Oslo kommune, hvor sosialtjenesten styrket tiltaksmidlene. Mange

langtids mottagere av sosialhjelp og mennesker med sammensatte problemer, fikk mulighet til kvalifisering og attføring, og dermed en ny sjanse i arbeidslivet. Høyre vil derfor gjeninnføre prosjekter med lokal styring av tiltaksmidlene, og setter av 20 mill. kroner til dette i sitt alternative statsbudsjett for 2010.

31. desember 2009 går avtalen om et inkluderende arbeidsliv ut. Målsetningen i 2001 var reduksjon av sykefraværet med 20 pst. i forhold til 2. kvartal 2001. Med stigende sykefravær er man lengre unna å nå denne målsetningen enn på flere år. Regjeringen legger i sitt budsjettforslag til grunn en ytterligere økning i sykefraværet i 2010. Dette er bekymringsfullt, da langtids sykefravær øker sjansen for utstøting dramatisk. Et høyt sykefravær fører mange mennesker ut i en lang trygdetilværelse. For den enkelte og for samfunnet er det viktig at denne utviklingen snus. I Høyres alternative budsjett prioriteres derfor å styrke behandlingsmulighetene for sykmeldte, både gjennom en økt satsning på rehabilitering, på en styrking av trygdeleigeordningen og på en egen bevilgning til å forhindre uføretrygging på den enkelte arbeidsplass. Disse medlemmer mener det er avgjørende for sykelønnsordningens fremtid at det nå kommer på plass effektive og virkende tiltak for å nå målsetningene i IA-samarbeidet. Partene må ansvarliggjøres, og det må føres en bedre kontroll med sykmeldingsretten. Høyres forslag vil påvirke sykefraværsutviklingen, slik at vi i 2010 vil forvente en reduksjon i sykepengeutbetalingene i forhold til det opplegget Regjeringen legger til grunn.

Den rød-grønne regjeringen måtte i valgkampen gi en uforbeholden unnskyldning til alle som trodde den skulle innfri sine løfter overfor de fattige. Målsetningen om å avskaffe fattigdommen i 2005 endte opp med et resultat i 2009 hvor det var flere mennesker som var fattige. Dette skyldes flere forhold, men aller viktigst er at man aldri vil lykkes i å fjerne noe som i realiteten er et symptom på andre forhold. Skal vi utvikle velferden i Norge, og sørge for at de som er fattige får en mulighet til å løfte seg opp, må vi også ha målrettede tiltak for dette. I tillegg må dette gjøres med en tilsvarende tetting av hullene i fellesskapet, slik at mennesker som har en vanskelig situasjon, ikke skal falle ut i permanent fattigdom. En mer realistisk fattigdomspolitikken må også følges opp av en mer anstendig retorikk: Fattigdom er ikke et omfattende problem i Norge, men det er et stort problem å være fattig i et overflodssamfunn som Norge. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett som prioriterer fattigdomstiltak som er målrettede for å senke terskelen ut av fattigdom, og for å tette hullene i fellesskapet.

Høyres målrettede tiltak mot fattigdom:

Tiltak overfor bostedsløse: <i>Styrkingen innebærer en gjeninnføring av ordningen</i>	
<i>På vei til egen bolig</i>	15 mill. kr
Styrking av barne- og ungdomstiltak i kommunene	20 mill. kr
"Snu i døra", arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere	15 mill. kr
Arbeidsrettede lavterskeltilbud for utsatte grupper <i>Inkl. "Inn på tunet", prosjektet "Jobben" i regi av Frelsesarmeen, etc.</i>	10 mill. kr
Oppgavedifferensiering i arbeidsmarkedstiltak <i>Gjeninnføre prosjekter med lokal styring over arbeidsmarkedstiltak.</i>	20 mill. kr
NAV-ombud for å styrke brukernes rettssikkerhet	5 mill. kr
Inntektsgradert barnehagepris	150 mill. kr
Tilskuddsordning for barnevernsbarn med tiltak i bedrift	15 mill. kr
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra særlig ressursvake hjem (via Nav)	15 mill. kr
Gratis barnehage på INTRO-ordningen	25 mill. kr
Styrket rusbehandling	100 mill. kr
Lavterskel tannhelsetiltak for rusavhengige og andre med dårlige levekår	5 mill. kr
Styrke helsestasjonenes arbeid med utsatte familier	50 mill. kr
Total satsing utover Regjeringens foreliggende bevilgninger i budsjettet for 2010	445 mill. kr

3.2.7.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at utviklingen når det gjelder inkludering i arbeidslivet fortsetter å gå i feil retning. Også i 2009 og 2010 er det forventet vekst både i sykefravær og i antall personer som går fra arbeidslivet til uføreytelser. Dette medlem støtter at det skal være gode velferdsordninger for dem som av helsemessige årsaker ikke kan være i arbeid, men understreker at gode velferdsordninger er avhengig av at flest mulig deltar i arbeidslivet. Dette medlem mener at mer må gjøres for å hindre at mennesker blir varig utstøtt fra arbeidslivet til passive ytelser.

Dette medlem peker på at Nav-reformen har vært en viktig strategi for å kunne gi individuell bistand til den enkelte, med målrettede attføringstiltak så tidlig som mulig. Etaten har hatt nærmest ekstreme utfordringer knyttet til å iverksette denne reformen sammen med andre store reformer som pensjonsreformen, samtidig som finanskrisen i 2008/2009 førte til kraftig vekst i antall personer som henvendte seg til etaten for arbeidsrettet bistand og inntektssikring. Dette medlem mener at det er urealistisk å tro at Nav skal være i en "vanlig driftsfase" i 2010 på denne bakgrunn, og mener derfor at det må gis ekstraordinære bevilgninger også i 2010 for å styrke gjennomføringsevnen. Spesielt vil dette medlem peke på behovet for å styrke bevilningene til IKT i etaten, for å sikre effektiv dataflyt mellom enhetene, og frigjøre ressurser til direkte oppføl-

gingsarbeid. Dette medlem avsetter 50 mill. kroner ekstra til dette formålet.

Dette medlem peker på at dialogmøter etter hhv. 12 uker og 6 måneder var ment å være svært viktige redskaper for å motvirke et økt sykefravær, og at det er grunn til å tro at slike møter faktisk bidrar positivt. Derfor er det beklagelig at måloppfyllelsen når det gjelder dialogmøter fortsatt er langt lavere enn den burde vært. Dette medlem vil styrke bevilgningen til Nav for å styrke sykefraværsforebygging med 25 mill. kroner, og viser også til forslag om økonomiske sanksjoner for å stimulere ytterligere til at dialogmøtene holdes.

Dette medlem viser til at andelen personer med nedsatt arbeidsevne som ikke er i et aktivt attføringsløp, har steget det siste året. Dette medlem mener at økt kapasitet på attføringstiltak overfor den gruppen mennesker som har særlig behov for god oppfølging over lengre tid i et attføringsløp, er et velegnet tiltak for å motvirke permanent utstøting fra arbeidslivet, og foreslår å øke tiltaksnivået overfor personer med sammensatte behov med 750 plasser i gjennomsnitt i 2010 sammenlignet med Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at nivået på arbeids- og utdanningsreiser for personer med nedsatt funksjonsevne må opprettholdes på 2009-nivå, og går imot Regjeringens forslag om reduksjon her. Dette medlem mener også at det foreslåtte kuttet på datautstyr for samme gruppe bør reduseres. Dette medlem peker videre på at foreldre som har sterkt funksjonshemmede barn, og som er avhengig av

pleiepenger over lengre tid, ikke har rett til at denne ytelsen indekseres, slik andre trygdeytelser blir. Dette medlem foreslår at også pleiepenger må indekseres når en person har mottatt dette som kompensasjon for pleieansvar i mer enn 12 måneder.

Dette medlem viser til Regjeringens omtale av handlingsplan mot fattigdom. Selv om de fleste av disse tiltakene er positive, er de ikke tilstrekkelige. Dette medlem foreslår å øke denne innsatsen, med målrettede tiltak under flere ulike rammeområder, med en samlet bevilgningsøkning på om lag 1 mrd. kroner. Viktige satsinger under andre ramme-

områder er økte sosialhjelpsatser (rammeområde 18), reduserte eller fjernede egenandeler for medikamentell behandling og tannpleie (rammeområde 18), samt økt engangsstønad i forbindelse med fødsel og adopsjon (rammeområde 2). Under dette rammeområdet foreslår dette medlem en økning av tilskuddsordninger for barn og unge i bysamfunn, tiltak i regi av frivillige organisasjoner overfor personer med boprosblemer, samt tiltak overfor personer med gjeldsproblemer.

Dette medlem foreslår følgende tiltakspakke mot fattigdom i denne innstilling:

Satsing	Beløp (mill kr)
Rusforebygging/rusbehandling (HOD)	110
Fritaksordning for tannbehandling, sosialhjelpsmottakere og deltakere i kvalifiseringsprogram (HOD)	80
Lavere egenandeler for medikamentell behandling, lavinntektsgrupper (HOD)	150
Økte sosialhjelpsatser (KRD)	170
750 flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne (AID)	68
Økt engangsstønad til 60 000 kr (BLID)	145
Styrket barnevern (BLID)	125
Styrking av Husbankens boligsosiale handlingsprogram (KRD)	50
Inntektsgraderte satser i barnehage og SFO	35
Styrke tiltaksordning for barn og unge i bysamfunn	25
Styrking av tilskuddsordninger for tiltak mot gjeldsproblemer, arbeidstrening og sosial inkludering	15
Sum	973

Dette medlem viser til at selvstendig næringsdrivende fortsatt ikke har rett til sykepenger i forbindelse med fødsel og adopsjon på linje med hva arbeidstakere har. Denne diskrimineringen kan vanskelig forsvares verken fra et nærings synspunkt eller et likestillingssynspunkt. Dette medlem foreslår at selvstendig næringsdrivende får de samme trygderettigheter (sykepenger, pleie- og opplæringspenger) som arbeidstakere, i forbindelse med fødsel og adopsjon.

Dette medlem mener at sykefraværsutviklingen gjør det enda mer nødvendig enn tidligere å sikre at dialogmøtene faktisk avholdes. Dette medlem foreslår derfor at arbeidsgivere som ikke sørger før at dialogmøter blir holdt etter 12 uker, får en medvirkningsplikt for sykepenger på 10 pst. inntil et slikt møte faktisk er holdt. Likeledes foreslår dette medlem at arbeidstakere gis en plikt til å ta initiativ til dialogmøte (ikke bare møteplikt) etter 6 måneder, dersom Nav ikke har kalt inn til et slikt møte innen gitte frister. Dersom denne plikten ikke oppfylles, gis arbeidstaker et videre medvirkningsansvar for sykepenger på 10 pst. inntil dialogmøtet er avholdt. Åpenbare tilfeller hvor dialogmøte ikke er hensiktsmessig,

holdes utenfor denne ordningen. Dette medlem mener at en slik forsterket innsats kan gi grunn for en forsiktig reduksjon av anslaget på sykepenger, først og fremst fordi flere dialogmøter vil bli holdt, noe som igjen av erfaring gir grunnlag for flere friskmeldinger.

Dette medlem gjentar også forslaget opprinnelig framsatt av regjeringen Bondevik II om effektivisering av lønnsgarantiordningen.

Dette medlem fremmer derfor forslag om at nettorammen for rammeområde 7 (arbeid og sosial) settes til 293 082,086 mill. kroner, noe som er 67,9 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.7.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 291 975 086 000 kroner under rammeområde 7, som er 1 174 900 000 kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Venstres liberale ideologi tar utgangspunkt i det enkelte mennesket. Alle skal ha frihet til å bruke sine evner til beste for

seg selv og samfunnet – men like selvsagt er det at de som virkelig trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det. Frie samfunn har gode fellesskapsinstitusjoner og et sosialt sikkerhetsnett for alle. Dette medlem ønsker derfor en stat som bekjemper sosial urettferdighet.

Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. Dette medlem viser i den forbindelse til Representantforslag 2 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn, hvor en rekke tiltak lanseres. Mange av disse tiltakene følges opp i Venstres alternative statsbudsjett for 2010.

Trygdeavgiftene øker voldsomt hvert eneste år. I Norge er 18 pst. av befolkningen i arbeidsliv på ulike trygdeytelser. Flere i arbeid og færre på stønad er helt grunnleggende for at vi skal kunne klare å opprettholde våre velferdsordninger i framtiden. De ulike velferdsytelsene i kombinasjon med skattesystemet må utformes slik at det lønner seg for den enkelte å være i inntektsgivende arbeid framfor å motta offentlige stønader.

Hovedmålene for Nav-reformen var flere i arbeid og færre på stønad, enklere og bedre hjelp tilpasset brukernes behov, samt en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Foreløpig har ikke dette skjedd. Dette medlem støtter intensjonene med Nav-reformen, men er kritisk til måten reformen har blitt gjennomført på. Venstre mener det trengs sterkere styring med kostnader, mer fokus på brukernes behov og mindre på system. Dette medlem mener at det bare er et skikkelig samarbeid på tvers av etatsgrensene som kan sikre den enkelte rettigheter i møte med det offentlige.

For å få endret livssituasjon er det mange som trenger sammensatt hjelp, i større eller mindre grad. Dette medlem vil øke bruken av individuelle planer, og sørge for at disse er forpliktende for alle parter: Stat, kommune, helsevesen og den enkelte.

Arbeid

Arbeid er viktig for å unngå fattigdom. Arbeid og tilknytning til arbeidsliv har dessuten både helsemessige og sosiale gevinster.

I framtiden vil Norge ha et stort arbeidskraftbehov. Andelen eldre vil stige kraftig i forhold til yrkesaktive. Nesten 25 pst. av innbyggerne i Norge i 2050 vil være 65 år eller eldre. Dette medlem mener vi

må møte denne utfordringen med en målrettet politikk for å få flere hender i arbeid.

Det er viktig å legge til rette for yrkesaktivitet for dem med redusert arbeidsevne. Mange som ikke kan arbeide i full stilling, kan likevel gjøre en betydelig innsats for eksempel i deltidsstillinger, midlertidige ansettelser, gjennom tilpassede arbeidsoppgaver osv. Dette medlem vil ha mer bruk av ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd, både for å sikre dem som er i ferd med å falle ut av arbeidsmarkedet på grunn av sykdom eller andre årsaker, og for å gi mer fleksible muligheter til dem som er ute av arbeidsmarkedet.

Dette medlem viser til at Regjeringen foreslår å ikke videreføre oppgavedifferensiering av arbeidsmarkedstiltak i bydelene St. Hanshaugen og Gamle Oslo. Dette medlem mener at denne forsøksordningen har gitt positive resultater og ønsker å videreføre prosjektet, tilsvarende 450 arbeidsmarkedstiltaksplasser også i 2010, hvilket innebærer en omprioritering på 50,9 mill. kroner fra postene 605.01 og 634.76 til post 571.60 under rammeområde 18.

Utgiftene til sykelønn er på et høyt nivå i Norge og de er sterkt økende. IA-avtalen fungerer ikke etter intensjonen. Dette medlem viser til at det er et betydelig problem at mange av de dialogmøtene som skulle vært holdt hhv. etter 12 uker og 6 måneder av sykefraværet, ikke avholdes. Dette er beklagelig, all den tid sykefraværet fortsatt er høyt, og dialogmøtene er ment å være et viktig redskap for å få sykefraværet ned. Som et tiltak for å få opp antallet dialogmøter, ønsker dette medlem nå å innføre en betinget rett for arbeidsgivere til fortsatt å belaste folketrygden med 100 pst. av sykepengeansvaret i perioden 12 uker–6 måneder, men under forutsetning av at det faktisk er avholdt dialogmøte med arbeidstaker. Tilsvarende ønsker dette medlem at retten til 100 pst. dekning av sykepenger fra folketrygden beholdes av arbeidstaker etter 6. måned, betinget av at arbeids- og velferdsetaten faktisk har avholdt dialogmøtet, eller arbeidstaker har gjort etaten oppmerksom på at slik innkalling ikke er kommet innen rimelig frist. Dersom det er åpenbare grunner til at dialogmøtene ikke trengs avholdes, skal retten fortsatt være ubetinget for arbeidsgiver/arbeidstaker. Dersom betingelsene for fortsatt rett ikke er til stede, ønsker dette medlem å sette ned folketrygdens dekningsansvar til 90 pst., gjeldende overfor arbeidsgiver i perioden 12. uke–6. måned, og overfor arbeidstaker i perioden 6.–12. måned.

En slik endring vil etter dette medlems syn kunne gi en innsparing på om lag 200 mill. kroner i Folketrygdens utgifter.

Dette medlem viser til at Venstre foreslår en rekke tiltak i sitt alternative statsbudsjett for 2010

som vil medføre flere arbeidsplasser og dermed at flere vil gå fra dagpenger til lønnet arbeid. Basert på Venstres samlede opplegg har vi anslått, svært moderat, at det vil være 3 000 færre som har behov for dagpenger i 2010 og dermed også tilsvarende færre arbeidsmarkedstiltak. Antallet ordinære arbeidsmarkedstiltak vil allikevel være rekordhøyt – og på samme nivå som etter ca. 2009 – ca. 75 000 plasser. Dette medlem mener imidlertid at det er et særlig behov for å øke innsatsen overfor personer med nedsett arbeidsevne, og da særlig for dem som har behov for mer langvarige og sammensatte tiltak. Dette medlem mener at det nå må gjøres en ekstra innsats for å forhindre at ikke disse støtes varig ut av arbeidslivet, og mener at viktige samarbeidspartnere som Attføringsbedriftene og Vekstbedriftene med fordel kan benyttes enda mer i dette arbeidet. Dette medlem vil derfor øke antall tiltaksplasser for denne gruppen med 500 plasser utover Regjeringens forslag.

Dette medlem viser videre til at situasjonen for mange eksportrettede bedrifter fortsatt er kritisk og at mange har problemer å finne alternativt arbeid for arbeidstakerne. Dette medlem vil derfor gjøre permitteringsreglene bedre og mer fleksible slik at mange bedrifter å unngå oppsigelser. Mange bedrifter vil oppleve en midlertidig nedgang. For dem kan et fleksibelt permitteringsregelverk bidra til å sikre virksomheten og gjøre det mulig å holde på ansatte. Ulike bedrifter har også inngått bedriftsinterne avtaler som innebærer lønnsreduksjon og en rullerende permittering slik at byrdene deles. Dette medlem mener det er viktig å skape trygghet for dem som kan være i ferd med å miste jobben.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre minstekrav til arbeidstidsreduksjon i dagpengeforskriftens § 6-6 for å beholde dagpengerettighetene, fra 40 pst. til 20 pst."

"Stortinget ber Regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedrifter der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver, kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert."

Dette medlem viser til at selvstendig næringsdrivende fra og med 1. juli 2008 har rett til svangerskapspenger og foreldrepenger fra folketrygden med 100 pst. dekning (inntil 6 G), riktignok overfinansiert ved økt trygdeavgift for den samme gruppen. Dette medlem viser til at Venstre gikk imot denne økte trygdepremien i sitt alternative statsbudsjett for 2008, og foreslår i også i denne innstilling og i Innst. 3 S (2009–2010) og Innst. 4 L (2009–2010) å reversere denne økningen.

Dette medlem ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som virker. Dette medlem vil derfor sikre at selvstendig næringsdrivende gis like rettigheter til sosiale ordninger som andre arbeidstakere. En likestilling av disse rettighetene vil også legge bedre til rette for at flere kvinner vil våge og evne å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre. Dekningsgraden for selvstendig næringsdrivendes trygderettigheter er i dag 65 pst. ved omsorg for egne små barn, når det gjelder rett til sykepenger og pleie og omsorgspenger og ved sykdom under svangerskap. Dette medlem viser i den anledning til forslag om endringer i folketrygdloven m.m. framsatt i Innst. 4 L (2009–2010) som sikrer at også disse rettighetene likestilles med vanlige arbeidstakeres tilsvarende rettigheter.

Dette medlem foreslår videre at selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, fra 1. januar 2010 gis rett til:

- a) 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)
- b) 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G)
- c) 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G)

En slik endring vil være viktig for de selvstendig næringsdrivende og har samtidig en svært begrenset provenyeffekt, samlet 11,0 mill. kroner med innføring fra 1. januar 2010.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en samlet bokført satsing på nye arbeidsplasser på over 7 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for flere arbeidsplasser (bokført, mill. kroner)

Skattelettelser overfor næringslivet, bl.a. KapitalFUNN-ordning, økte satser i Skattefunn, økte avskrivningssatser, gjeninnføre aksjerabatt, fjerne arveavgiften, minstefradrag for selvst. næringsdrivende, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger mv.	2 650,0
Skattelettelser til privatpersoner: Minstefradrag, toppskattegrenser og fribeløp	1 880,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0
Næringsrettet forskning og FoU-kontrakter, Innovasjon Norge	200,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	11,0

Tiltak for flere arbeidsplasser (bokført, mill. kroner)	
Div. tiltak for å få eldre (+62 år) til å stå lenger i arbeid (netto)	190,0
Flere tiltaksplasser, yrkeshemmede	57,0
Mer fleksible permitteringsordninger	90,0
Styrket forskningsinnsats, nye stipendiatstillinger mv	712,4
Økt reiselivssatsing	50,0
Jernbaneutbygging	932,7
20 pst. reduksjon i Brønnøysund-registrene	90,2
Klimatek: Nytt investeringsselskap for investering i klimateknologi, klimagründere	145,0
Dobling av støtteordningen for pilotanlegg mv miljø, klima, energi	100,0
<i>Tilbakeføre selskapskatten til kommunene</i>	9 800,0
Sum arbeidsplasser (ekskl. kommuneskatt)	7 148,3

Fattigdom

Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. For vi starter ikke med blanke ark og like muligheter når vi kommer til verden, og ingen velger sin barndom.

Det er i dag store forskjeller fra kommune til kommune når det gjelder satsene for sosialhjelp og hvorvidt kontantstøtte og barnetrygd regnes inn i inntektsgrunnlaget. Paradokset er at forskning viser at lave sosialhjelpsatser gir flere langtidsbrukere, mens høye sosialhjelpsatser får folk videre i livet.

Dette medlem vil derfor innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold (ekskl. boutgifter) som prisjusteres hvert år. Denne normen må minimum tilsvare Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) sin forskningsbaserte standard for et nøkternt livsopphold. Kontantstøtte og barnetrygd og barns eventuelle inntekter skal holdes utenfor denne minstenormen.

Dette medlem er også åpen for å se på om kriteriene for sosialhjelpssatsene er i tråd med de faktiske behov barn og unge opplever for å kunne bli inkludert i sosiale fellesskap på lik linje med andre. Dette medlem foreslår derfor en økt bevilgning på 600 mill. kroner bevilget over rammeområde 18, for å innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp med virkning fra 1. juli 2010.

Dette medlem mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har vært uheldig av flere grunner, men særlig fordi dette grepet faktisk har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske

kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer nå betalingen ut ifra foreldrenes inntekt. Dette medlem viser til at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 150 mill. kroner til inntektsgradert foreldrebetaling i barnehager, også dette over rammeområde 18.

Dette medlem viser til at en vesentlig del av dem som ikke har bosted, blir definert som uten boevne. De som i dag faller utenfor, har ofte komplekse og sammensatte problemer, og Venstre har tillit til at noe av denne problematikken kan møtes av tredje sektor. Denne gruppen er de aller fattigste i Norge. Tilrettelagte boliger vil derfor være vesentlig for å bekjempe fattigdom. Dette medlem vil derfor spesielt styrke overføringene til frivillige organisasjoner som har mulighet til å drive lavterskeltilbud, og som vet hvilken hjelp man må gi. Venstre ønsker å bidra til å få bostedsløse vekk fra gaten og gi denne gruppen et verdig tilbud. Dette er en gruppe mennesker som i liten grad forholder seg til det offentlige hjelpeapparatet, og det er derfor viktig at hjelp kommer på en så byråkratisk måte som mulig. Skjeve boliger er et dansk konsept som har blitt et svært vellykket lavterskel botiltak.

Dette medlem peker på at mange rusavhengige har svært dårlige boforhold. Uten fast adresse er det svært vanskelig å komme seg ut av misbruk og avhengighet, skaffe seg arbeid og komme seg videre i livet. Det brukes svært mye penger på eksempelvis akuttavrusning i Norge, men etter opphold på avrusning så sendes mange tilbake til svært dårlig bomiljøer, hospitser eller i verste fall ut på gata.

Dette medlem tror at skjeve boliger kan bidra til å avhjelpe noe av denne situasjonen og være et trinn på vei til egen bolig. Det er egne boenheter, men som ligger noenlunde samlet. De har tilsyn av en vaktmester og sosialarbeider, men ingen pleie. Dette medlem viser til at dette bare er tenkt for

dem som ikke klarer andre botiltak, og som faller gjennom i alle andre ordninger.

Dette medlem mener at tilbudet kan driftes av både frivillige og offentlige aktører. De som flytter inn i slike boliger, greier ofte å bevege seg inn i neste trappetrinn og ut i en normal tilværelse. Dette har hatt stor suksess i Danmark. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 25 mill. kroner til frivillige organisasjoner for å styrke tiltakene for bostedløse og dem med dårlig boevne.

Dette medlem konstaterer at foreldre med lav inntekt går langt i å skjerme barna for virkningen av dårlig økonomi. Dette bekreftes blant annet i NOVA-rapport nr. 11/04. Det er imidlertid et problem at barn i lavinntektsfamilier deltar i mindre grad i organiserte fritidsaktiviteter enn barn i familier flest. Utstyr som ski, fotball, snowboard, skøyter etc. koster. Dette stigmatiserer disse barna og kan føre til mindre deltakelse i samfunnet også på andre områder. Mange frivillige organisasjoner arrangerer ferie- og fritids tilbud og sørger for utstyr. En rekke aktiviteter i skole er imidlertid ikke gratis, noe som ofte forhindrer disse barna i å delta. På dette grunnlag og for å gi alle barn mulighet til å delta, vil dette medlem foreslå å bevilge 25 mill. kroner til tilskudd til frivillige organisasjoner som sørger for ferie- og fritidsaktiviteter.

Dette medlem viser til at familier med funksjonshemmede barn ofte har en tøff hverdag. Mange uttrykker at kampen mot systemet er den verste delen av deres hverdag. Det finnes en jungel av regelverk og særregler som det er vanskelig å ha oversikt over. Venstre ønsker et forenklet byråkrati som kommer dem som trenger det mest til gode.

Foreldre bruker uforholdsmessig mye tid på å skaffe seg oversikt over hjelpeapparatets muligheter og stønader. I tillegg til å klare hverdagen må foreldre også bruke svært mye tid på å orientere hjelpeapparatet om sitt barns behov, både for hjelpemidler og pleie. For foreldre som ønsker å ta vare på barna sine

i hjemmet, bør det tilrettelegges et godt hjelpeapparat og en omsorgslønn det er mulig å leve av.

Dette medlem vil gjerne påpeke at det leves svært forskjellige liv, og at friheten til å gjøre dette er grunnleggende for ethvert menneske. Problemet er slik dette medlem ser det, at ordningen med omsorgslønn i dag er lite brukt, det er ingen standard for hvor høyt beløp som kan utbetales, og i tillegg er det lagt betydelige byråkratiske hindringer i veien for ordningen.

Den forskjellige standarden som det henvises til når det gjelder størrelse på omsorgslønn rundt i landet, er utgangspunkt for forslaget. Det finnes en rekke ordninger på området blant annet knyttet til pleiepenger, men denne ordningen er i dag ikke tilstrekkelig, og utelukker dem som ikke har hatt ordinært arbeid. I dag er det slik at lønnsutgifter er i rapporteringssystemene inne i ordinære lønninger innenfor helse- og omsorgssektoren i kommunene. Det er således ikke mulig å skille ut lønn, verken total lønn til personer med omsorgslønn eller hva den enkelte kommune har lagt seg på med hensyn til lønnsnivå, eller hvilke andre betingelser som er knyttet til arbeidsforholdet.

Dette medlem ser omsorgslønn for familier med funksjonshemmede barn som en forenklingsreform som vil gjøre hverdagen lettere og gjøre at foreldre kan slippe noen av de vanskene som dagens system legger opp til. Dette medlem har ingen illusjoner om at dette vil løse alt, men være et betydelig bidrag. Dette medlem vil påpeke at det på dette grunnlag er viktig å gi foreldre som velger å være hjemme med funksjonshemmede barn en anstendig lønn å leve av. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 75 mill. kroner ekstra til omsorgslønn til foreldre med funksjonshemmede barn.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en samlet bokført satsing på fattigdomsbekjempelse på over 1,8 mrd. kroner som følger:

Tiltak for å bekjempe fattigdom (bokført, mill. kroner)

Diverse boligtilskudd (inkl. hjemkjøp)	55,0
Tilskudd til frivillige org. (aktiviteter for fattige barn)	25,0
Omsorgslønn for foreldre med funksjonshemmede barn	75,0
Samarbeidstiltak skole/barnevern/rådgivning	50,0
Pilotprosjekt barn/ungdom med skrivevansker	25,0
Leksehjelp	75,0
Rehabilitering	200,0
Rusomsorg (herunder LAR)	200,0
Flere tiltaksplasser for yrkeshemmede	57,0
Styrking av helsesøstertjenesten	50,0
Flere spesialpedagoger	50,0

Tiltak for å bekjempe fattigdom (bokført, mill. kroner)	
Tilskudd til gradert foreldrebetaling, barnehager	150,0
Fast minstenorm i sosialhjelpssatser fra 1.7.2010	600,0
Økt prosentsats i minstefradraget i lønnsinntekt til 38 pst	200,0
Sum fattigdomsbekjempelse	1812,0

Trygdeytelser mv.

Dette medlem er glad for at de nåværende regjeringspartier og Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har samlet seg om en felles pensjonsreform som skal være bærekraftig og stå seg over tid. Et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende at vi lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer, dersom vi skal løse den krevende arbeidskraftsituasjonen vi står overfor. I tråd med hovedlinjene i pensjonsreformen, mener dette medlem at det må være en målsetting å redusere antall nye AFP-pensjonister. Dette medlem foreslår en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62–67 år som antas å føre til at det anslagsvis vil bli 1 000 færre AFP-pensjonister årlig, noe som vil gi et redusert statlig bidrag på samlet 85 mill. kroner, hvorav 28 mill. kroner over arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett.

Dette medlem viser til at støtteordningen "Tilskudd til biler" under grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv., gir rett til ny bil etter 11 år. Samtidig vet vi at bilparken stadig blir bedre og at gjennomsnittelig levetid for biler på norske veier i dag er 19 år. På denne bakgrunn foreslår dette medlem at retningslinjene endres slik at stønadsmottakere får rett til stønad til ny bil etter 12 år. En slik endring vil gi en innsparing på om lag 275 mill. kroner det første året etter endringen trer i kraft, men deretter ha en ubetydelig provenyeffekt.

Dette medlem viser til at regjeringen Bondevik II i St.prp. nr. 1 (2005–2006) foreslo forenklinger i lønnsgarantiregelverket fra 1. januar 2006. Forenklingene var bl.a. utvidelse med hensyn til kravets forfallstid slik at krav forfalt inntil 12 måneder før fristdagen gis dekning, men samtidig innsnevres unntaksbestemmelsen ved at adgang til å gi dekning lenger tilbake i tid enn dette bare foreslås å gjelde arbeidstakere som har tatt rettslig skritt for å få fastslått lønnskravet. Videre ble det foreslått innskrenkning av oppføringstid for feriepengekrav ved at feriepenge dekkes samme år som fristdagen (vanligvis konkursåret) og foregående år. Disse forslagene ble reversert i forbindelse med regjeringsskiftet høsten 2005.

Forenklingene ble den gang samlet sett beregnet til å gi en årlig innsparing på ca. 93,4 mill. kroner (s. 236 i St.prp. nr. 1 for 2006). Provenyeffekten av forenklingforslagene fra regjeringen Bondevik II anslås nå å kunne gi en helårseffekt på om lag 180 mill. kroner. Tiden fra konkurs oppstår til utbetalinger kan finne sted, er fortsatt om lag 6 måneder. Provenyeffekten for 2010 av disse forenklingene ville derfor være om lag 90 mill. kroner dersom virkningsdipunktet ble satt til 1. januar 2010.

Dette medlem mener at disse forenklingene både er logiske og fornuftige.

Dette medlem viser i den anledning til forslag om endringer i lønnsgarantiloven framsatt i Innst. 4 L (2009–2010).

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 7, Arbeid og sosial:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
605.01	3.200 færre ordinære tiltaksplasser	-38,0	-38,0
634.76		-290,0	-323,0
605.01	Videreføring av oppgavedifferensiering på arbeidsmarkedstiltak Bydel St.Hanshaugen og Gamle Oslo (tilsvarende 450 plasser)	-5,4	-5,4
634.76		-45,5	-45,5
605.01	500 flere tiltaksplasser yrkeshemmede	12,0	12,0
634.76		45,0	50,0
621.63	"Skjeve boliger"	25,0	25,0
621.70	Tilskudd til frivillige organisasjoner til gjennomføring av fritidsaktiviteter for barn i lavinntektsfamilier	25,0	25,0
645.70	Regionale verneombud	-6,0	-6,0
666.70	1 000 færre AFP-pensjonister som følge av skattestimuli	-28,0	-28,0

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
2541.70	Mindre dagpenger som følge av 3000 flere arbeidsplasser i vårt samlede opplegg	-480,0	-480,0
2541.70	Redusert krav til permitteringsgrad for rett til dagpenger til 20 pst	90,0	90,0
2542.70	Forenklinger i lønnsgarantiregelverket	-90,0	-90,0
2650.70	Økte plikter for arbeidsgiver til å holde dialogmøter mv, sykefravær.	-200,0	-200,0
2650.71	Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	0,8	0,8
2650.72		10,2	10,2
2650.72	Omsorgslønn til foreldre med funksjonshemmede barn	75,0	75,0
2661.74	Innstramming i ordningen "støtte til bil"	-275,0	-275,0
Sum endringer ramme 7: Arbeid og sosial		-1174,9	-1202,9

3.2.7.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 7

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	293 149 986 000	293 149 986 000	284 986 286 000	292 648 986 000	293 082 086 000	291 975 086 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3 .		0	-8 163 700 000	-501 000 000	-67 900 000	-1 174 900 000

3.2.8 Rammeområde 8 (Forsvar), under utenriks- og forsvarskomiteen

3.2.8.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)		
1700	Forsvarsdepartementet	337 617
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	649 630
1716	Forsvarets forskningsinstitutt	158 847
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet	683 043
1720	Felles ledelse og kommandoapparat	2 642 083
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	112 074
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	1 852 464
1731	Hæren	4 561 305
1732	Sjøforsvaret	3 158 848
1733	Luftforsvaret	3 725 002
1734	Heimevernet	1 001 921
1735	Etterretningstjenesten	913 339
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon	3 081 345
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	9 075 574
1790	Kystvakten	945 090
1791	Redningshelikoptertjenesten	478 322
1792	Norske styrker i utlandet	1 277 049
1795	Kulturelle og allmenntilretteleggende formål	277 353
Sum utgifter rammeområde 8		34 930 906

Inntekter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)

4700	Forsvarsdepartementet	216
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	150 000

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
4720	Felles ledelse og kommandoapparat	20 641
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	2 523
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben	30 149
4731	Hæren	3 625
4732	Sjøforsvaret	24 205
4733	Luftforsvaret	97 662
4734	Heimevernet	1 878
4740	Forsvarets logistikkorganisasjon	236 627
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	209 000
4790	Kystvakten	393
4791	Redningshelikoptertjenesten	434 997
4792	Norske styrker i utlandet	10 177
4795	Kulturelle og allmenntillegte formål	2 369
4799	Militære bøter	500
Sum inntekter rammeområde 8		1 224 962
Sum netto rammeområde 8		33 705 944

3.2.8.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.8.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.8.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 8 settes til 34 655 944 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringen på 950 000 000 kroner.

Disse medlemmer ønsker en forsvarspolitikk og et forsvar som bygger på de utfordringer vi står ovenfor i dagens og morgendagens samfunn. Disse medlemmer er opptatt av at Forsvaret må være av en slik karakter at det lett kan tilpasses ulike trusselbilder. Disse medlemmer mener dette best kan sikres ved å beholde et grunnleggende forsvar med kjerneoppgaver på norsk jord, med kapasiteter til å delta i operasjoner også andre steder i verden. Disse medlemmer ser utfordringene i at det i de senere år er oppdaget store og meget verdifulle forekomster av olje og gass i de store havområdene vi har ansvar for, i tillegg til de rike fiskeforekomstene i norsk farvann. Vi ser at Norges uavklarte grenselinjer i disse områdene øker risikoen for konflikter og kriser. Det er ønskelig at Norge kan håndtere slike kriser med egne ressurser. Dette fordi det vil kunne

virke eskalerende dersom vi trekker inn allierte i en innledende fase.

Disse medlemmer tar innover seg at helt siden Norge tiltrådte FN-traktaten, har vi vært forpliktet til å delta i internasjonale fredsoperasjoner. Da NATO gikk inn for å utvide sitt engasjement til også å gjelde dette, økte også våre forpliktelser på dette området tilsvarende. Disse medlemmer ser nødvendigheten av denne type engasjement, men ønsker å begrense operasjonene til et nivå som er forsvarlig med tanke på våre mannskaps- og materiellressurser. Disse medlemmer mener at bilaterale forsterkningsavtaler også i fremtiden vil utgjøre en viktig sikkerhets- og forsvarspolitisk hjørnestein.

Disse medlemmer ønsker større fokus på nordområdene og økt tilstedeværelse også i Finnmark. Forsvarets utvikling de senere år har vært preget av en omorganisering som har gått for langt, for raskt. Resultatet har blitt at Forsvaret som organisasjon har vært i en konstant omstilling, uten å kunne driftes på normal forutsigbar måte.

Disse medlemmer ønsker en forutsigbarhet rundt Forsvarets organisasjon og utvikling. Derfor er disse medlemmer opptatt av å se langtidseffektene av de investeringer og organisasjonsendringer det legges opp til i inneværende langtidsplan.

Disse medlemmer ser store sprik mellom den organisasjonen Regjeringen har lagt opp til og den organisasjonen de i praksis legger opp til å finansiere. Forsvarets nedbygging vil fortsette med dagens budsjettnivå, og vi vil se ytterligere forverring av drifts- og øvingssituasjonen i Forsvaret generelt. Disse medlemmer er bekymret over den manglende forståelsen for Forsvarets underfinansiering og

nedbygging, og mener at det må iverksettes en rekke tiltak for å endre denne utviklingen.

Hæren må styrkes for å kunne imøtekomme de oppgaver som pålegges. Hærens størrelse må opp på et nivå som sikrer kontinuitet i utenlandsoperasjoner samtidig som tilstedeværelse og aktivitet i Norge opprettholdes. Sjøforsvarets mange utfordringer knyttet til innfasing av nye fartøyer må løses både økonomisk og organisasjonsmessig.

Sjøforsvarets organisasjon må opp på et nivå som sikrer bemanning av Sjøforsvarets fartøy og øvrig organisasjon. Sjøforsvarets aktivitet i våre havområder må økes, for å sikre ivaretagelse av norske interesser i og rundt våre havområder.

Heimevernet (HV) har i flere år vært nedprioritert av Regjeringen. Disse medlemmer ønsker å styrke HVs aktivitetsnivå. HV må få tilført midler som sikrer øving og trening av sine mannskaper. Der som øvingsnivået for HV ikke økes, vil HV ikke være i stand til å fylle sine oppgaver verken i krise eller krig, ei heller som støtte til sivile oppgaver.

Disse medlemmer er opptatt av at Kystvakten får styrket sitt budsjett, slik at tilstedeværelsen i våre havområder blir styrket. Kystvakten er en viktig ressurs i forhold til å følge opp forvaltningsansvaret Norge har i Nordområdene. Videre er Kystvakten med på å sikre norske interesser i disse havområdene. Kystvaktens tilstedeværelse er og viktig i forhold til fiskerier og andres sikkerhet i havområdene.

Disse medlemmer er opptatt av at Norge i størst mulig grad skal kunne ha et forsvar med en bredest mulig forankring i befolkningen. Dette kan best sikres gjennom vernepliktsforsvar. Det må stimuleres til større grad av verving av personell til utenlandstjeneste og beredskapstjeneste.

Disse medlemmer er opptatt av at de ansatte i Forsvaret, både militære og sivile, må sikres forutsigbare arbeidsforhold og personalpolitikk. Den største enkeltfaktoren i Forsvaret er personalet, og denne gruppen må i større grad ivaretas.

Disse medlemmer ser og de enorme utfordringene som ligger i at Forsvaret er pålagt anskaffelser av materiell som ikke har en driftsmessig finansiering. Disse medlemmer frykter at dette vil medføre at materiell ikke vil bli benyttet som forutsatt og at utdanning og tjenesteutførelse vil bli lidende som følge av disse underfinansierte prosjektene.

Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen igjennom sin vedtatte langtidsplan la opp til et større forsvarsbudsjett og en større hær enn hva vi ser resultater av i det fremlagte forslaget til forsvarsbudsjett. Dette er et klart budskap om at Regjeringen ønsker å videreføre underfinansieringen av Forsvaret, som av den grunn vil stå overfor nye innsparinger og nedleggelser i fremtiden.

Disse medlemmer tar Forsvarets situasjon på alvor og ser store behov for økt tilstedeværelse i Nordområdene, derfor vil disse medlemmer gjenåpne Olavsvern i Troms som base for egne og allierte fartøy for patruljering og øving i Nordområdene.

Disse medlemmer ser et stort potensial i å beholde Jåttå utenfor Stavanger som komplementerende kommandostruktur i Forsvaret. Disse medlemmer ønsker å beholde denne ressursen for å støtte oppunder FOH i forbindelse med operasjoner og tjeneste i inn- og utland.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprette en ny bataljon på linje med Telemarksbataljonen for å avlaste våre soldater i skarp utenlandstjeneste, og for å styrke vår tilstedeværelse på norsk territorium."

"Stortinget ber Regjeringen gjenopprette Olavsvern som base for Sjøforsvaret."

"Stortinget ber Regjeringen opprette Jåttå som komplementerende kommandostruktur til støtte for FOH."

3.2.8.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 8 settes til 34 206 444 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 500 500 000 kroner.

Disse medlemmer er sterkt bekymret for situasjonen i Forsvaret, og prioriterer i sitt alternative statsbudsjett for 2010 å styrke forsvarsbudsjettet med 500 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Regjeringen får også for 2010 budsjettforslaget i balanse ved å videreføre lav aktivitet og lite driftsmidler til alle forsvarsgrenene og Heimevernet. Dette er en utvikling vi har sett over flere år, og som har alvorlige konsekvenser for Forsvarets operative evne og muligheten for på sikt å få et forsvar med balanse mellom ressurser og oppgaver. Også i 2010 vil det bli øvet, seilt og fløyet for lite i Forsvaret. Særlig dramatisk er det at Heimevernet heller ikke i 2010 vil få midler til å øve størstedelen av sine styrker. Dette er i strid med Stortingets tidligere forutsetninger og vedtak om kvalitetsreformen i HV, og setter hele omstillingen i fare.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen har uttalt at den styrer forsvarspolitikken i full overensstemmelse med den langtidsplanen for Forsvaret som de rød-grønne partiene vedtok i Stortinget mot stemmene til en samlet opposisjon i 2008 (St.prp. nr.

48 (2007–2008)). Planen inneholder noen positive elementer og det er en betydelig grad av enighet rundt de sikkerhetspolitiske hovedlinjene, men behandlingen av langtidsplanen synliggjorde samtidig stor uenighet mellom Regjeringen og opposisjonen både i forhold til det reelle kostnadsbildet for Forsvaret, bevilgningsnivået og prioriteringer innenfor strukturen.

Disse medlemmer mener at en rekke av de vedtak Regjeringen drev igjennom i langtidsplanen vil ha uheldige konsekvenser for Forsvaret. Særlig kritisk er Høyre til realismen i de økonomiske planforutsetningene som Regjeringen har lagt til grunn for langtidsperioden og i de enkelte års budsjetter. Flere av Riksrevisjonens rapporter om situasjonen i Forsvaret har de siste årene gitt Høyre rett i dette, men Regjeringen synes fortsatt ikke å ta virkeligheten inn over seg.

Disse medlemmer viser til at Regjeringens budsjettforslag for 2010 legger opp til et forsvarsbudsjett med en utgiftsramme på 34 930 mill. kroner, hvilket ifølge Regjeringen innebærer en reell økning på 395 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2009. Budsjettforslaget for 2010 fremstilles som et nytt "løft" for forsvarssektoren, men i realiteten medfører det i beste fall en videreføring av det for lave nivået fra 2008 og 2009. Flere av forsvarsgrenene opplever også reelle kutt, samtidig som de får

overført flere oppgaver gjennom en omlegging av Forsvarets logistikkorganisasjon.

Disse medlemmer vil i 2010 konsentrere seg om styrke driftsbudsjettene i alle forsvarsgrener. Øvelses- og aktivitetsnivået er på et kritisk minimum, noe som medfører at kompetanse og operativ evne forvitrer år for år. Hæren fortsetter å være i en særlig presset situasjon, mellom store materiellinvesteringer i de andre forsvarsgrenene og med en forutsett opptrapping som stopper opp i 2010. Sjøforsvaret og Luftforsvaret er i en situasjon hvor nytt og moderne materiell blir tilført, om enn svært forsinket, men å bemanne, trene, øve og operere som nødvendig, lar seg ikke gjennomføre.

Disse medlemmer tviler på at balanse i 2012 er innen rekkevidde. Faren er stor for at det med dagens budsjettutvikling fortsatt vil bli gjort feilinvesteringer og at det med Regjeringens politikk vil fremtvinge seg behov for ytterligere reduksjon av struktur og organisasjon. Riksrevisjonens undersøkelser viser samtidig at det mangler gode rapporteringsrutiner som kan avdekke den underliggende ubalansen.

Disse medlemmer mener derfor at ubalansen mellom Forsvarets oppgaver og ressurser videreføres med Regjeringens forslag til budsjettet for 2010.

Forsvar – oppsummert:

Gjenåpne Olavsvern	32 mill. kr
Permanent driftsstøtte, Veteranforbundet SIOPS	0,5 mill. kr
Hæren	160 mill. kr
Sjøforsvaret	125 mill. kr
Luftforsvaret	125 mill. kr
Heimevernet	75 mill. kr

3.2.8.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter Regjeringens forslag til bevilgning under rammeområde 8 (forsvar).

3.2.8.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 33 704 380 000 under rammeområde 8, som er kr 1 564 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke at norsk sikkerhet best ivaretas gjennom å bidra til fred, frihet og demokrati i flest mulig land, kombinert med reell

vilje til en rettferdig internasjonal utvikling. Økt handel, samkvem, samarbeid og dialog er de beste virkemidlene for fred mellom ulike stater. NATO og det transatlantiske samarbeidet skal forbli hjørnesteiner i norsk sikkerhetspolitikk, samtidig som det forsvarspolitiske samarbeidet i Norden og med EU videreutvikles.

Dette medlem mener at Norges ressursmessige rikdom og geopolitiske plassering krever både et selvstendig norsk forsvar og et forpliktende internasjonalt forsvarssamarbeid. Norges posisjon som energieksporthør og forvalter av naturressurser i store havområder legger også føringer for norsk sikkerhetspolitikk. Det er viktig at Norge er i stand til å hevde suverenitet, suverene rettigheter og utøve myndighet i norske områder. Dette krever en sammensatt og sterk tilstedeværelse i nordområdene.

Dette medlem mener at Forsvaret må være en responseffektiv og dynamisk organisasjon. Innenfor de politiske målene og de økonomiske og etiske rammene satt av Stortinget, må Forsvaret stå så fritt som mulig til å strukturere og organisere seg selv. Plasseringen av militære styrker og stasjoner skal ikke brukes som et distriktspolitisk virkemiddel. Dette medlem mener det er viktig at vi har et heimevern over hele landet som har et territorielt ansvar, men som også kan bistå militær tilstedeværelse i utsatte områder. Det er fortsatt et stort behov for landstyrker som også kan bidra i operasjoner i utlandet. Dette medlem vil derfor understreke viktigheten av arbeidet med å styrke hæren.

Dette medlem mener Norge bør delta aktivt i internasjonale militære operasjoner. Dette bør skje ut fra en vurdering av hver enkelt operasjon basert først og fremst på hensynet til fred og frihet i den aktuelle region. Også militære og politiske forpliktelser og kapasitet i Norge må vektlegges. For Norge må det være et bærende prinsipp at internasjonale militære operasjoner ikke skal skje uten et mandat fra FN. De militære operasjonene må koordineres tett med humanitær og utviklingsmessig bistand. Militære operasjoner uten FN-mandat kan bare godtas i helt ekstreme tilfeller, der det kan forhindre etnisk rensing og folkemord.

Dette medlem viser til at pågående og krevende militære operasjoner utenlands krever mye av våre mannskaper. Erfaringene viser dessverre at slike operasjoner vil påføre enkelte soldater skader og senskader. Forsvaret og samfunnet for øvrig er i økende grad blitt oppmerksom på faren for og utbredelsen av senskader – også de psykiske – knyttet til deltakelse i slike operasjoner, herunder posttraumatisk stresslidelse. Det påligger et moralsk og kollektivt ansvar for å ivareta dem som har gjort en slik innsats for fellesskapet og som i etterkant får eller kan få problemer.

Sivile fredsstyrker er et konsept for å styrke den sivile dimensjonen av internasjonal krisehåndtering, der freds- og konflikteksperter utplasseres i konfliktoområder for å støtte opp om lokal innsats for fred. Dette medlem viser til at Venstre ønsker å vurdere en slik ordning også i Norge.

Dette medlem kan for øvrig ikke se at det er behov for tilskudd til omstillingskommuner over Forsvarsdepartementets budsjett i 2010. Posten på 1,56 mill. kroner foreslås derfor avvirket, og i den grad det er behov for det bør omstillingsmidler stilles til rådighet over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

3.2.8.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 8

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	33 705 944 000	33 705 944 000	34 655 944 000	34 206 444 000	33 705 944 000	33 704 380 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	950 000 000	500 500 000	0	-1 564 000

3.2.9 Rammeområde 9 (Næring), under næringskomiteen

3.2.9.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)		
900	Nærings- og handelsdepartementet	249 327
901	Styret for det industrielle rettsvern	201 600
902	Justervesenet	87 800
903	Norsk Akkreditering	31 600
904	Brønnøysundregistrene	514 000
905	Norges geologiske undersøkelse	189 400
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	23 200
907	Sjøfartsdirektoratet	302 600
908	Skipsregistrene	18 200

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk	1 750 000
913	Standardisering	30 500
922	Romvirksomhet	775 300
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer	56 000
929	Norsk Designråd	36 000
934	Internasjonaliseringstiltak	391 500
937	Svalbard Reiseliv AS	2 100
950	Forvaltning av statlig eierskap	10 700
953	Kings Bay AS	15 000
1550	Konkurransetilsynet	86 321
2421	Innovasjon Norge	1 524 500
Sum utgifter rammeområde 9		6 295 648
Inntekter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)		
3900	Nærings- og handelsdepartementet	101
3901	Styret for det industrielle rettsvern	187 700
3902	Justervesenet	58 540
3903	Norsk Akkreditering	25 900
3904	Brønnøysundregistrene	415 900
3905	Norges geologiske undersøkelse	67 350
3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	2 350
3907	Sjøfartsdirektoratet	200 800
3908	Skipsregistrene	17 150
3961	Selskaper under NHDs forvaltning	23 800
4550	Konkurransetilsynet	217
5325	Innovasjon Norge	45 000
Sum inntekter rammeområde 9		1 044 808
Sum netto rammeområde 9		5 250 840

3.2.9.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.9.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke betydningen av satsingen på miljøteknologi både som ledd i arbeidet med å realisere målene i klimaforliket i Stortinget, og som bidrag til økt verdiskaping. Flertallet vil gi sin tilslutning til Regjeringens forslag om at det skal opprettes en ny ordning for investeringsstøtte til miljøteknologi, og støtter Regjeringens vurdering av at en slik satsing over tid vil kunne bidra til at Norges miljømålsetting blir realisert.

Flertallet vil i tillegg forsterke dette viktige miljøtiltaket med nye 40 mill. kroner, slik at den totale rammen for investeringsprogrammet blir 140 mill. kroner.

Investeringsstøtte til miljøteknologi gjennom Innovasjon Norge er et nytt og avgjørende virkemiddel for å gjøre det økonomisk lønnsomt for private selskaper å delta i omstilling av næringslivet slik at vi får en sterk grønn industri.

Flertallet ser at det er spesielt viktig at det legges til rette for omstilling av treforedlingsindustrien. Til dette trengs det økonomiske virkemidler fra fellesskapet slik at det bl.a. kan utvikles annen generasjon biodrivstoff fra trevirke, samt at fornybart karbon for trevirke kan erstatte karbon fra olje og gass som råstoff til en rekke avanserte industriprodukter.

Flertallet vil derfor øke bevilgningen til investeringsstøtte miljøteknologi med 40 mill. kroner til dette formålet, hvor samlet 100 mill. kroner ørmerkes satsing på annen generasjons biodrivstoff.

Flertallet vil peke på potensialet for næringsutvikling og klimagassreduksjoner som ligger i produksjon av biodrivstoff basert på norsk trevirke. Flertallet mener den største utfordringen ligger i

å stimulere til teknologisk produksjonsutvikling som gjør annengenerasjons biodrivstoff konkurransedyktig, sett i forhold til ordinær dieselproduksjon. Flertallet vil derfor anmode om at Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 foretar en gjennomgang av rammebetingelsene for forskning og teknologiutvikling av annen generasjons biodrivstoff.

Flertallet foreslår å styrke avsetningen til miljøteknologi med 33 mill. kroner over kap. 2421 Innovasjon Norge, post 50 Innovasjon – prosjekter, fond, samt å omdisponere 7 mill. kroner fra øvrige formål innenfor kap. 2421. Samlet vil styrkingen av investeringsstøtten på miljøteknologi økes med 40 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Flertallet foreslår på denne bakgrunn at rammeområde 9 settes til 5 283 840 000 kroner, som er 33 000 000 kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.9.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til regjeringspartienes merknad og forslag under pkt. 3.2.9.2.1. Dette er utstrekkelig fordi utfordringen nå primært er rammebetingelsene for kommersialisering av 2. generasjons biodiesel.

Disse medlemmer viser til at det for å redusere utslippene av klimagasser fra transportsektoren, blant annet er behov for fornybart drivstoff som kan erstatte fossil diesel. Det drives i dag utvikling av teknologi for produksjon av store mengder 2. generasjons biodiesel fra blant annet trevirke. Dette er drivstoff som man antar kan introduseres i betydelige mengder på markedet om 5–6 år.

Disse medlemmer mener at 2. generasjons biodiesel vil være et fullgodt alternativ til tradisjonell fossil diesel, og produksjonen baseres på råvarer som ikke er i konflikt med matvareproduksjon. 2. generasjons biodiesel vil gi betydelig reduksjon i CO₂-utslipp fra transportsektoren, og er samtidig en fremtidsrettet forretningsmulighet for norsk industri.

Det legges til grunn at produksjon av 2. generasjons biodiesel vil være dyrere enn produksjon av fossil diesel. På den annen side er miljøgevinsten ved overgang fra fossil diesel til 2. generasjons biodiesel betydelig. Fremtidens drivstoffavgifter må fortsatt sikre tilstrekkelige inntekter til å dekke statens utgifter knyttet til transportsektoren, men må samtidig ha en innretning som gjør produksjon og salg av fornybart drivstoff økonomisk forsvarlig.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en melding for Stortinget innen juni 2010 med en komplett gjennomgang av systemet for drivstoffavgifter, samt forslag til rammebetingelser som anses å være nødvendige for å sikre innfasing av 2. generasjons biodiesel i Norge."

3.2.9.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 9 settes til 5 206 290 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 44 550 000 kroner.

Norge har en åpen økonomi med stor utenriksandel som har skapt det velstandsnivået vi har i dag. Skal det sikres videre vekst for norsk næringsvirksomhet, må vi skape rammebetingelser som er minst like gode som våre konkurrentland.

Særnorske reguleringer og avgifter må avvikles for å trygge rammevilkår og investeringer i virksomhet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets næringspolitikk bygger på at alle bransjer i utgangspunktet skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse, der en betydelig reduksjon av skatte- og avgiftstrykket og offentlig byråkrati vil ha en dynamisk effekt på økonomien.

Disse medlemmers næringsbudsjett legger opp til en aktiv og målrettet næringspolitikk for å møte utfordringene i en global økonomi, der både etablerte bedrifter og næringsvirksomhet i oppstartsfasen opplever kapitaltørke. Norge har en kapitalrik stat, og det er viktig at det nå stilles kapital til disposisjon i form av fondskonstruksjoner som på en profesjonell måte kan stimulere til fortsatt risikokapitaltilgang. Disse medlemmers aktive næringspolitikk innebærer en sterkere satsing på ulike innovasjonsordninger som forsknings- og utviklingskontrakter og eksportrettet virksomhet.

Norge har en rekke naturgitte fortrinn for reiselivsvirksomhet som må utnyttes bedre enn dagens rammebetingelser gir grunnlag for. Det fremmes derfor forslag om betydelige midler til markedsførings tiltak for å utnytte vekstmuligheter for næringen over hele landet. Det bør satses bredt på internasjonal markedsføring av Norge som turistland i utlandet og spesielt på vinterturisme, der Norge har et stort potensial og ledig kapasitet.

Disse medlemmer mener at privat næringsliv har for dårlige kår i Norge. Rammebetingelsene er preget av skjemavelde, byråkrati og et skattenivå som er økende. Disse medlemmer vil sikre rammebetingelser for små og mellomstore bedrifter som legger grunnlag for videre vekst, og forutsigbarhet gjennom lavere skatter og et enklere regelverk.

For at bedrifter skal kunne utvikle seg og skape arbeidsplasser i større omfatning over hele landet, må det gjennomføres betydelige veiinvesteringer. Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av å legge til rette for en virksom konkurranse i markedet gjennom en klar konkurranselov og at Konkurransetilsynet skal ha mulighet til å effektivt håndheve regelverket.

Disse medlemmer ser med bekymring på den manglende risikokapitaltilgangen til norsk næringsliv. Disse medlemmer mener de gode erfaringene med Argentum fondsinvesteringer og deres fond-i-fond-investeringer må videreutvikles gjennom flere nye fond. Det fremmes derfor forslag om opprettelse av nye fond, etter modell av Argentum, for å styrke risikokapitaltilgangen til norsk næringsliv.

Disse medlemmers budsjett for 2010 vil synliggjøre en politikk hvor enkeltmennesker og bedrifter gis frihet og oppmuntring til arbeid og innsats.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten av etablering av ett eller flere strukturfond etter en fond-i-fond-løsning som forvaltes profesjonelt og som kan bidra når norske bedrifter har behov for økt kapitalstyrke."

"Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten av å overføre forvaltningen av det statlige eierskapet til en fondsbasert løsning for å sikre en profesjonell forvaltning av statens eierskap."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å fjerne revisjonsplikten for aksjeselskaper med under 10 mill. kroner i omsetning."

3.2.9.2.4 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 9 settes til 4 867 840 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 383 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at det er verdiskapingen ute i alle landets små og større bedrifter som legger grunnlaget for vår velferd. Derfor vil disse medlemmer ha en politikk som trygger arbeidsplassene gjennom å styrke bedrifter og privat eierskap. Næringspolitikken må gjøre det enklere å skape og drive bedrifter. Den må stimulere til investeringer og den må tilby gode og mest mulig like konkurransevilkår.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett fremmer en rekke forslag til bedre rammevilkår og til system- og strukturendringer som vil gjøre norske bedrifter og arbeidsplasser sterkere på veien ut av den lavkonjunktur store deler av norsk næringsliv vil befinne seg i også i 2010.

Finansmarkedene normaliserer seg gradvis etter at finanskrisen rammet høsten 2008, men krisen i realøkonomien slår nå inn i mange næringer, og ikke minst vil verftsneringen og leverandørindustrien til offshoresektoren kunne få betydelige negative ettervirkninger.

Dårlig tilgang på lån og garantier i kombinasjon med sviktende markeder, lavere oljepris, kontraheringsstopp i mange shippingsegmenter, myndighetenes vegring mot å sette fortgang i å legge til rette for nye letearealer etter olje og gass, trekker i negativ retning. Samtidig vil et ekspansivt budsjett for 2010 med historisk høy oljepenget bruk kunne medvirke til stigende renter og dermed en styrking av den norske kronen, noe som vil ramme eksportindustrien sammen med markedssvikt i mange segmenter.

Disse medlemmer mener Høyres budsjettforslag viser en alternativ vei. Disse medlemmer anviser konkrete tiltak som kan bedre rammevilkårene for bedrifter og eiere og trygge arbeidsplasser. Vårt hovedfokus er økt lønnsomhet for bedriftene. Det vil føre til økt investeringslyst og investeringsevne og sikre arbeidsplassene. Skatteinntektene vil som følge av dette øke og grunnlaget for velferds-samfunnet trygges.

Økte lånerammer/finansieringsmuligheter

Finansieringsvansker er en av hovedårsakene til krisen i verftsindustri og leverandørindustri. 40 pst. av kontraherte bestillinger er ikke finansiert. Disse medlemmer mener det er for tidlig å redusere økningen av lånerammene gjennom Innovasjon Norge som ble etablert i tiltakspakken i februar 2009, slik Regjeringen har lagt opp til, og foreslår at rammen for lavrisikolån økes med 1 mrd. kroner og landsdekkende innovasjonslån med 300 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Næringsrettet forskning/utvikling/markedsføring

Bedriftsrettet forskning gjennom brukerstyrt innovasjonsarena stoppes nå av Regjeringen, og Norges Forskningsråd måtte dagen etter budsjettfremlegget avlyse utlysningen på 50 mill. kroner til gryteferdige prosjekter fra forskningsmiljøer og fra industrien selv.

Disse medlemmer mener slike bevilgninger akkurat nå er helt nødvendige og foreslår 50 mill. kroner. Disse medlemmer foreslår også 10 mill. kroner til ekstra satsing på markedsføring for møbel-

industrien. I tillegg foreslår disse medlemmer økte bevilgninger til forskning over bl.a. Kunnskapsdepartementets og over Olje- og energidepartementets budsjetter.

Skattefunn-ordningen

Denne ordningen ble etablert mens Høyre satt i regjering i 2002 og har vært en stor suksess som et konkret verktøy til forsknings- og utviklingsarbeid initiert og utført av bedriftene selv, men med skattefradrag. Evalueringen viser at ordningen er udiskutabelt positiv. Likevel har den rød-grønne regjeringen svekket ordningen. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternativ foreslår å styrke ordningen igjen ved å heve beløpsgrensen for egenutførte prosjekter til 8 mill. kroner for bedriftsintern støtte og til 10 mill. kroner for bedriftsekstern støtte, dog slik at samlet fradraggrunnlag ikke overstiger 10 mill. kroner i inntektsåret. Disse medlemmer fjerner også regelen om maksimal timesats på 500 kroner, samt fjerner taket på antall fradragberettigede timer for egne ansatte. Vi ønsker også at ulønnet egeninnsats skal gi rett til Skattefunn-støtte.

Avskrivningssatser på maskiner

Disse medlemmer ønsker å forlenge ordningen fra tiltakspakken med økt avskrivningssats på investering i nye maskiner. Ordningen ble hilst varmt velkommen av næringslivet i en vanskelig situasjon, og den realøkonomiske situasjon tilsier at det fortsatt er avgjørende viktig med denne type stimulering for å få til nyinvesteringer.

Kjøp av aksjer i egen bedrift

Det er positivt både for bedriften og den enkelte at ansatte kan få mulighet til å være medeier i egen bedrift. Disse medlemmer ønsker derfor å øke grensen for det skattefrie beløp til 8 000 kroner. Grensene i Norge er svært lave sammenlignet med andre land hvor ansattes medeierskap er mer alminnelig.

Kjøp av aksjer i andres bedrifter

Disse medlemmer mener det er svært positivt at folk ser verdien av å styrke næringslivet gjennom å spare i aksjer. Vi ønsker derfor at personlige investorer skal kunne få investere i aksjer etter en "fritaksmetode" på samme måte som aksjeselskaper, slik at utbytte og gevinster forblir skattefrie så lenge de ikke tas ut av investeringssituasjonen og befinner seg på en separat bankkonto. Vanlig beskatning inntreffer når pengene tas ut fra denne konto. Disse medlemmer vil foreslå denne såkalte "KLAS-modellen" (Kontoer for langsiktig aksjesparing) utredet og innført.

Lavere skatt på norsk eierskap

Disse medlemmer foreslår å avvikle arveavgiften fra 2010 for å lette generasjonsskifte i familieeide bedrifter, og redusert formuesskatt for å styrke norsk privat eierskap i norske bedrifter.

Ungt entreprenørskap

Satsingen på å få ungdom interessert i entreprenørskap gir fantastiske resultater i skolen mange steder, og disse medlemmer vil forsterke innsatsen gjennom å foreslå 5 mill. kroner ekstra til tiltaket.

Nettolønnsordningen

Disse medlemmer mener at det er viktig med ordninger som stimulerer til å ansette norske sjøfolk. Det opprettholder nivået på landets maritime kompetanse. Høyre mener at nettolønnsordningen skal bestå. Men det er viktig å understreke at den har en konkurransevridende effekt i forhold til andre næringer. Ikke minst er kritikken fra norsk fiskerinæring massiv. Det er derfor gode argumenter for begrense nettolønnsordningen. Det gjør da også Regjeringen, og Høyre foreslår en grense på 125 000 kroner pr. sysselsatt som maksimal utbetaling over ordningen for 2010.

Disse medlemmer henviser for øvrig til Innst. 4 L (2009–2010) for forslag om å gi endringen av valutasikringskontrakter generell virkning fra 1. januar 2010.

Konkurransopolitikk og offentlige innkjøp

Offentlige innkjøp må skje på en effektiv og profesjonell måte. Mange tilbydere opplever regelverket som vanskelig tilgjengelig og at det ikke forvaltes med så stor ryddighet som det burde. Mange klager og Riksrevisjonens kritikk er vitnesbyrd om det. Disse medlemmer øker derfor bevilgningene til Konkurransetilsynet og til Klagenemnda for offentlige innkjøp med til sammen 8 mill. kroner.

3.2.9.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at verdiskaping er grunnlaget for velferden. Kristelig Folkeparti mener at næringslivet må bygges nedenfra, og at politikernes viktigste rolle er å legge til rette for gode og forutsigbare rammevilkår for verdiskaping. På denne måten kan næringslivet gi trygge arbeidsplasser og overskudd til fordeling til viktige fellesskapsgoder.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti derfor ønsker et skattesystem som ikke ødelegger for entreprenørskap, innovasjon og vekst i næringslivet. Vi trenger et velfungerende arbeidsmarked som balanserer hensynet til fleksibilitet i næringslivet og

sentrale rettigheter for arbeidstakerne. Det er nødvendig med virksom konkurranse i næringslivet for å få en god utnyttelse av ressursene i samfunnet og for å unngå at monopolmakt blir samlet på få hender. Ikke minst er vi avhengige av å ha en kunnskapsbæret skole, og best mulig høyere utdanning og forskning, for å ta vare på vår viktigste ressurs, menneskene.

Dette medlem mener at Regjeringens forslag til statsbudsjett ikke tar nok høyde for at deler av næringslivet fortsatt sliter i kjølvannet av finanskrisen. Kristelig Folkeparti øker derfor avskrivningssatser for maskiner fra 20 til 25 pst. og halverer arbeidsgiveravgiften for lærlinger.

Dette medlem er også av den oppfatning at Regjeringens forslag ikke gir den nødvendige styrkingen av den langsiktige vekstevnen i norsk økonomi som vi trenger for å finansiere fremtidig velferd. Kristelig Folkeparti foreslår å fjerne arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedriftene, fordi vi vet at gode eierskifter trygger arbeidsplasser og verdiskaping. Vi styrker Skattefunn-ordningen for å stimulere bedriftenes forskning, og vi øker bevilgningene til riksveier og jernbane med til sammen 300 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Vi styrker oppfølgingsarbeidet av sykefraværet, øker frikortsgrensen og skattefradraget for personer i alderen 62 til 67 år som er i full jobb, og gir selvstendig næringsdrivende rett til sykepenger, omsorgspenger og pleie- og opplæringspenger ved graviditet og fødsel. Vi har også en tiltakspakke mot svart økonomi på 50 mill. kroner. Når det gjelder nettolønnsordningen for sjøfolk, innebærer Kristelig Folkepartis opplegg en overgang til kompetansemodellen, og å sette tak for utbetaling lik innslagspunktet for toppskatt. Dette vil sikre sysselsetting av maritimt utdannet mannskap i NIS- og NOR-registrene. Kristelig Folkeparti foreslår også en reduksjon i Innovasjon Norges nettverks- og profileringsprogram, blant annet for å finne rom for nevnte skatte- og avgiftstiltak.

Dette medlem foreslår derfor at nettorammen for rammeområde 9 blir satt til 4 709 840 000 kroner, som er en reduksjon på 541 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.9.2.6 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 4 163 040 000 under rammeområde 9, som er kr 1 087 800 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at det for å skape og sikre arbeidsplasser er avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten

av ufødte bedrifter og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling og nyskaping framfor tradisjonell næringsvirksomhet, geografiske hensyn og bevaring. Næringslivet er avhengig av fornying og nyskaping for å være konkurransedyktige og møte framtidens utfordringer.

Dette medlem vil slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Det må satses på gründere og entreprenører og det må bli mindre regelverk og regulering. Satsingen på entreprenørskap i videregående skole må økes og samarbeidet mellom næringsliv og skole må styrkes. Forskning viser at 20 pst. av dem som har vært med i en ungdomsbedrift senere starter egen virksomhet. Det er derfor viktig for dette medlem å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparat og gjennom skattestimulans for private investorer. Nettopp derfor er en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt hovedprioriteten i Venstres alternative statsbudsjett for 2010. Det satses spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet. Et viktig virkemiddel er oppretting av et nytt statlig organ/investeringselskap Climatek, som har som formål å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv. Selskapet baseres på samme retningslinjer som nasjonale såkornfond under Innovasjon Norge, dvs. at det legges opp til en investeringskapital på 1 mrd. kroner, hvorav staten bidrar med 500 mill. kroner og private investorer med 500 mill. kroner. Direkte effekt over statsbudsjettet i 2009 blir avsetning til tap (25 pst./125 mill. kroner) og tilskudd til drift av selskapet (20 mill. kroner).

Dette medlem er videre fornøyd med at Regjeringen har adoptert et av mange gode forslag fra Venstre om å innføre en egen tilskuddsordning for å investere i pilotanlegg for utvikling av klima-, miljø- og energiløsninger. Dette ble blant annet foreslått i forbindelse med behandlingen av "krisepakken" (St.prp. nr. 37 (2008–2009)) i felles forslag fra Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti. Regjeringen foreslår å bevilge 100 mill. kroner til en slik ordning. Dette medlem mener dette er i minste laget dersom det ikke bare er ett eller svært få anlegg som skal kunne nyte godt av en slik ordning. Dette medlem foreslår derfor å doble ordningen til 200 mill. kroner.

Dette medlem mener det offentlige bør konsentrere mer av innsatsen på generelle tiltak på områder der Norge ligger særlig dårlig an, som for eksempel reiseliv, næringsrettet forskning og kompetanseutvikling. I tillegg til generell satsing på forskning, nærmere omtalt under rammeområde 16, foreslår dette medlem derfor å bruke 40 mill. kroner på å

gjenopprette bl.a. ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn som Regjeringen fjernet i 2006, og å styrke den næringsrettede forskningen med 150 mill. kroner. I tillegg foreslår dette medlem en stor satsing på markedsføring av norsk reiselivsnæring, og foreslår en økning i bevilgningene på 50 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag til budsjett. Dette medlem viser til en økning på 50 mill. til offentlige og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) i regi av Innovasjon Norge. Det er et stort behov for modernisering av offentlig sektor, og dette medlem mener det er svært viktig at offentlig sektor moderniseres slik at den er i stand til å utføre de oppgavene den er satt til å utføre på best mulig måte. En økning i OFU-midler vil bidra til dette. IFU-ordningen skal tjene som et strategisk virkemiddel til utvikling av konkurransedyktige produkter til et internasjonalt marked i samarbeid med nasjonale og internasjonale kundebedrifter og til utvikling av industrielle nettverk og miljøer. Dette medlem vil påpeke at de dystre økonomiske tidene vi går inn i fordrer at vi er i stand til å styrke norske bedrifters konkurransedyktighet opp mot det internasjonale markedet.

Dette medlem mener at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av "skjemaveldet", og dette medlem ser det som en hovedoppgave å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter, samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av internettbaserte løsninger. Dette medlem foreslår derfor å bruke 77,2 mill. kroner for å redusere gebyrene knyttet til Brønnøysundregistrene med 20 pst.

Dette medlem er opptatt av å få mest mulig innovasjon ut av de offentlige bevilgningene som skal gå til nettopp et slikt formål. Undersøkelser viser at bare halvparten av prosjektene som får støtte av Innovasjon Norge, registreres som innovative. Mange av disse har attpåtil en svært liten grad av innovasjon, siden det ofte skal lite til for at et prosjekt kan bli registrert som innovativt. Det er dermed en begrenset del av Innovasjon Norges støtte som faktisk går til innovasjon, til tross for at dette er sentralt for å nå selskapets mål om å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling. Dersom vi legger til grunn en streng bruk av begrepet innovasjon, der vi avgrenser til innovasjon på nasjonalt og internasjonalt nivå, var det bare 18 pst. av midlene i 2007 som gikk til prosjekter med innovasjon. Dette medlem viser derfor til Representantforslag 3 S (2009–2010) fra Abid Q. Raja og Trine Skei Grande hvor det foreslås en omorganisering og fristilling av Innovasjon Norge. Bl.a. foreslås det at Innovasjon Norge deles i to ulike enheter. Den ene

delen skal være en målrettet nyskapsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Formålet med denne delen er å stimulere til at gode ideer settes ut i livet uavhengig av hvor i landet den oppsto. Den andre delen skal ta distriktshensyn og ha et virkemiddelapparat for distriktutbygging, med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske mål. Bygdeutviklingsmidlene skal beholdes i distriktsdelen og stimulere utvikling og etablering av tilleggsnæringer i tilknytning til tradisjonelt landbruk.

Dette medlem mener at den sjøfartskultur som er utviklet over mange år både innenriks og utenriks, må sikres gjennom gode skatte- og avgiftsordninger. Disse må være konkurransedyktige nok til at norsk skipsfart forblir en viktig del av norsk næringsliv. Det må imidlertid ikke være slik at skatteordningene blir så gunstige for en næring at de utkonkurrerer andre næringer som driver med lignende aktivitet. Dette medlem mener derfor at nettolønnsordningen for sjøfolk må avvikles fordi den oppfattes som urettferdig for landbasert reiseliv langs kysten og for fiskerinæringen.

Dette medlem viser til at nærmere 10 000 av landets industriansatte markerte sin misnøye mot den rød-grønne regjeringens manglende innfrielse av sine egne valgløfter i Soria Moria om langsiktig kraft til norsk industri, gjennom en politisk streik onsdag 3. juni i år. Bakgrunnen for streiken var at Regjeringen i sin Soria Moria-erklæring i 2005 lovte å "utrede og innføre et nytt industrikraftmarked". I 2006 gjentok og forsterket Regjeringen løftet. Det er etter dette medlems syn rimelig langt fra et nytt industrikraftmarked til forslaget om å innføre et symbolsk støttebeløp forvaltet av Innovasjon Norge, basert på en ordning Frankrike har hatt i mange år og som Regjeringen kunne ha innført for lenge siden. Dette medlem er ikke nødvendigvis imot at Innovasjon Norge kan gi tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft, såkalt bagatellmessig støtte, men mener at det bør kunne finansieres innenfor de betydelige bevilgninger Innovasjon Norge allerede får over statsbudsjettet. Den foreslåtte bevilgning har mest preg av symbolpolitikk for å redde ansikt i forhold til nok et brutt løfte fra Regjeringen.

Dette medlem mener en av hovedutfordringene i tiden fremover blir å ta vare på og gi små- og mellomstore bedrifter mulighet for å utvikle seg og skape flere arbeidsplasser. Nå er tiden inne for å satse på de gode ideene som skal skape fremtidens arbeidsplasser, og ta vare på bedriftene som gir lokalsamfunnene rundt om i landet gode arbeidsplasser.

Dette medlem vil derfor vise til forslag om bedre sosiale ordninger for gründere og selvstendig næringsdrivende under rammeområde 7, forslag om økt satsing på forskning, bl.a. 150 mill. kroner mer til næringsrettet forskning under rammeområde 16, og

en rekke skatte- og avgiftslettelser for næringslivet, bl.a. økning i avskrivningssatsene, fjerning av arveavgiften, økt fribeløp for aksjekjøp i egen bedrift, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger og doubling i beløpsgrensene i Skattefunn-ordningen, nærmere omtalt under rammeområde 22 og i Innst. 3 S (2009–2010) Alt dette er tiltak som er målrettet for å sikre et moderne og fremtidsrettet næringsliv som kan sikre velferden også i framtiden. Dette medlem vil også vise til en ny ordning for å styrke norsk nærings-

liv, Kapitalfunn-ordning, også omtalt under rammeområde 22 og i Innst. 3 S (2009–2010). Denne ordningen skal gi mulighet til 20 pst. skattefradrag for investeringer i selskaper, gitt at investeringen holdes i minimum 3 år og at investor ikke er tilknyttet selskapet.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2010 en samlet bokført satsing på framtidens næringsliv på over 3,5 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for næringsliv, gründere og småbedrifter (bokført, mill. kroner)	
Skattelettelser overfor næringslivet, bl.a. KapitalFUNN-ordning, økte satser i Skattefunn, økte avskrivningssatser, gjeninnføre aksjerabatt, fjerne arveavgiften minstefradrag for selvst. næringsdrivende, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger mv.	2650,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0
Næringsrettet forskning	150,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	11,0
Div. tiltak for å få eldre (+62 år) til å stå lenger i arbeid (netto)	190,0
Økt reiselivssatsing	50,0
Forskning- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0
20 pst. reduksjon i Brønnøysund-registrene	90,2
Klimatek: Nytt investeringsselskap for investering i klimateknologi, klimagründere mv. ...	145,0
Doubling av støtteordningen for pilotanlegg mv miljø, klima, energi.....	200,0
Innføre ordning med momsnytrale innkjøp i staten	
Tilbakeføre selskapsskatten til kommunene	
Sum næringsliv/småbedrifter	3576,2

Samlet foreslår dette medlem videre følgende konkrete endringer under rammeområde 9, Næring:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
909.73	Avvikling av nettolønnsordningen for sjøfolk.....	-1470,0	1470,0
2421.73	Avvikle tilskuddsordning til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft	-40,0	-40,0
2421.70	Miljøteknologi	100,0	100,0
2421.71	Ymse reiselivstiltak i regi av IN.....	50,0	50,0
2421.72	Forsknings- og utviklingskontrakter, IN.....	50,0	50,0
2425.01	Klimatek, driftsutgifter (ny post).....	20,0	20,0
2425.51	Tapsfond, Klimatek (ny post)	125,0	125,0
3904.01	Kutte Brønnøysund-gebyrene med 20 pst	77,2	77,2
	Sum endringer ramme 9: Næring	-1087,8	-1087,8

3.2.9.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 9

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	5 250 840 000	5 283 840 000	5 206 290 000	4 867 840 000	4 709 840 000	4 163 040 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		33 000 000	44 550 000	-383 000 000	-541 000 000	-1 087 800 000

3.2.10 Rammeområde 10 (Fiskeri), under næringskomiteen

3.2.10.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)		
1000	Fiskeri- og kystdepartementet	122 446
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner	9 260
1030	Fiskeridirektoratet	338 150
1050	Diverse fiskeriformål	72 540
2415	Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	75 000
Sum utgifter rammeområde 10		617 396
Inntekter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)		
4000	Fiskeri- og kystdepartementet	6 452
4030	Fiskeridirektoratet	384 267
Sum inntekter rammeområde 10		390 719
Sum netto rammeområde 10		226 677

3.2.10.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.10.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.10.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 10 settes til 449 096 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringen på 272 419 000 kroner.

Fiskeri- og havbruksnæringen er en av våre viktigste eksportnæringer og er i åpen internasjonal konkurranse. Rammebetingelsene preges imidlertid av en sammenblanding av distrikts- og næringspolitiske virkemidler som ikke er heldig for næringens evne til å kunne konkurrere. Disse medlemmer mener rammevilkårene skal ha et næringsperspektiv som gir god konkurransevne og at dette også vil være den beste form for distriktspolitikk.

Disse medlemmer erkjenner at fiskerinæringen må reguleres til en viss grad, blant annet fordi ingen har naturlig eiendomsrett til havets ressurser. Forvaltningen av havets ressurser skal skje på en måte som er tjenlig for hele landet og for befolkningen langs kysten. Det er likevel for stor avstand mellom en fornuftig regulering basert på å sikre konkurransefrihet innen næringen og dagens mengde av reguleringer og byråkrati.

Disse medlemmers fiskeripolitikk bygger på at næringens rammebetingelser skal liberaliseres og avbyråkratiseres. Selv om det har skjedd mye positivt for de selvstendig næringsdrivende i fiskerinæringen ved at næringsavtalen er opphevet, så mener disse medlemmer at liberaliseringen av fiskerinæringen går for langsomt. Dette er uheldig for en effektiv og god utnyttelse av våre marine ressurser.

Det er viktig med bærekraftig høsting av ressursen sjøpattedyr, og slike produkter er en viktig eksportartikkel for Norge. Disse medlemmer vil legge grunnlag for økt fangst av sjøpattedyr og fremmer i budsjettet forslag om kortsiktige tiltak for å stimulere til et økt uttak, samtidig som det må arbeides aktivt for en bedre markedstilgang.

Regjeringens politikk med høye særavgifter og et økende byråkrati demper vekstmulighetene for næringen. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om avgiftsreduksjoner, og vi fremmer også forslag om en strategi for bedring av rammebetingelsene.

Disse medlemmer mener at en større del av forskningsmidlene skal gå til fiskeri- og havbruksnæringen. Disse midlene må fordeles etter hva som er næringsmessig fornuftig og ikke blandes sammen med distriktspolitikk.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av fiskeri- og havbruksnæringens rammevilkår med sikte på å tilpasse disse bedre til en virkelighet med åpen internasjonal konkurranse og svingninger i eksportmulighetene."

3.2.10.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 10 settes til 221 677 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 5 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at den norske fiskerinæringen har vært i sterk endring i de senere år, og flåten har kunnet øke kvotegrunnlag, øke lønnsomheten og dermed kunnet investere i nytt. Næringen har imidlertid etter 2005 blitt påført en rekke tiltak og reguleringer som svekker fleksibiliteten og dermed lønnsomheten i næringen. Disse medlemmer vil ha en gjennomgang av regelverk og en avbyråkratisering innen havbruk og fiske.

Norsk fiskeri- og havbruksnæring er sterkt eksportavhengig og derfor er myndighetenes tilrettelegging på avsetningssiden viktig. Disse medlemmer vil legge til rette for en budsjettpolitikk som ikke bidrar til en styrking av kronen med påfølgende avsetningsvansker og redusert lønnsomhet for næringene.

Næringslivets NO_x-fond som ble etablert etter et sterkt påtrykk fra bl.a. Høyre er en ordning som virker bra både for fiskeriflåte og nærskipsflåten. Avtalen går ut 31. desember 2010 og disse medlemmer mener avtalen bør forlenges.

3.2.10.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at fiskeri- og havbruksnæringen er avgjørende for verdiskaping og sysselsetting langs kysten. Det er gledelig at en god norsk fiskeriforvaltning ført under skiftende regjeringer har gjort at fiskebestandene nå stort sett er høye. Dette medlemmet viser imidlertid til at den globale finanskrisen også har gitt ringvirkninger i Norge, særlig for eksportrettede næringer. Med en eksportandel på over 90 pst. er fiskeri- og havbruksnæringen direkte påvirket av endringer i kjøpekraften internasjonalt. Særlig eksporten av torskprodukter har opplevd et betydelig prisfall. Dette medlem viser til egne merknader og forslag i Innst. 39 S (2009–2010), jf. St.prp. nr. 101 (2008–2009), om en ny likviditetslånordning for fiskerinæringen.

Dette medlem slutter seg til Regjeringens forslag til nettoramme for rammeområde 10.

3.2.10.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 226 667 000 under rammeområde 10, som

er det som samme som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Norge med vår lange kyststripe og fem ganger så mye hav som land, rår over store fornybare ressurser. Klarer vi å utnytte disse optimalt, har vi potensial for en verdiskaping som kan være større og mer varig enn oljeinntektene. Med gode rammevilkår kan sjømatnæringene sikre vekst og inntektsgrunnlag langs hele kysten vår. Norge har innen fiskeri, havbruk og marin bioteknologi et stort konkurransefortrinn ut fra naturgitte forutsetninger og en omfattende kompetanse utviklet gjennom generasjoner, og gjennom målrettet forskning. Dette medlem vil utvikle en sjømatpolitikk som sikrer en konkurransedyktig og allsidig sjømatnæring.

Dette medlem mener det er en forutsetning at Norge gjennom en aktiv handelspolitikk får redusert sine handelshindringer. Regelverket innenfor alle deler av sjømatsektoren må forenkles kraftig, og ha som hovedmål å sørge for miljøvennlig, bærekraftig forvaltning og lokal verdiskaping.

Dette medlem mener at fiskeressursene er en nasjonal ressurs og skal forvaltes nasjonalt. Dette medlem mener imidlertid at regionene skal få økt medbestemmelse på utformingen av fiskeripolitikken gjennom at det etableres forpliktende rådslag mellom nasjonale myndigheter, næringen og regionalt folkevalgte.

Dette medlem er av den oppfatning at den tradisjonelle fiskerinæringen skal reguleres gjennom kvotebestemmelser slik at langtidsbeskatningen ikke er større enn det økologisk bærekraftige. Det må reageres strengt på overtredelser og andre former for juks med disse kvotene. Norge må i internasjonale forhandlinger være en pådriver for å få et mer bærekraftig fiske. Fastsetting av kvoter må så langt som mulig bygge på økosystemforvaltning, slik at beskatning av en art ikke truer langtidsutbytte fra andre arter. Internasjonale avtaler og effektiv kontroll må sikre den økologiske balansen i Barentshavet og Nordsjøen.

Dette medlem er positiv til at det åpnes for en vekst i havbruksnæringen som tar høyde for årlig antatt vekst i markedene, og mener at veksten i havbruksnæringen bør fordeles mellom vekst i form av nye konsesjoner og vekst i konsesjonsvolum (MTB).

En vekst via økning i konsesjonsvolumet vil bidra til at næringen med lave kostnader kan realisere veksten, og vil således bidra positivt sett i lys av finansuroen som også preger Norge. Dette medlem mener at en vekst via økning i konsesjonsvolumet vil bidra positivt i forhold til at de mest bærekraftige lokaliteter blir bedre nyttegjørt. En økning i konsesjonsvolumet vil for den enkelte oppdretter kun bli realisert hvis oppdretteren har tilgang til lokaliteter

som har bærekraft for en økt produksjon. Dette medlem mener en slik justering i konsesjonspolitikken vil bidra positivt i forhold til å utvikle havbruksnæringen i en mer bærekraftig retning.

Dette medlem er positiv til veksten i oppdrett av torsk og den økende etterspørselen, og ser at dette er ei næring som kan gi mange arbeidsplasser langs kysten. Dette medlem mener at veksten i næringen bør følge føre-var-prinsippet, slik at man kan ha kontroll over sykdomsutbrudd, rømming og spredning av torskelus. Det bør stilles strenge krav til lokalisering av oppdrettsanleggene, for å hindre at de lokale kysttorskstammene kan rammes av sykdom eller blandes genetisk med oppdrettstorsken.

Dette medlem mener at nettolønnsordningen for sjøfolk medfører at arbeidskraften forsvinner fra fiskeflåten og over til øvrig skipsfart på grunn av Regjeringens grove forskjellsbehandling mellom ansatte på fartøy som kommer inn under nettolønnsordningen og ansatte på fiskefartøy. Dette medlem er uenig i en slik politikk og vil avvike nettolønnsordningen.

Dette medlem viser til at Regjeringen har satset kraftig på oljeleting gjennom seismiske undersøkelser i sårbare havområder de siste årene. Dette medlem har ikke støttet Regjeringens kartlegging av oljeforekomster utenfor Lofoten og Vesterålen, da disse områdene er noen av verdens viktigste gyteområder for en rekke fiskearter, nærmere beskrevet

under rammeområde 13. Fiskeindustrien i Lofoten og Vesterålen har meldt om en reduksjon på 70 pst. av landinger av sei og blåkkeite, etter at den seismiske skytingen startet. Den seismiske aktiviteten har utløst en rekke konflikter mellom fiskere og oljenæringen, som på hver sin side hevder å ha rett til bruke havområdet.

Dette medlem mener Regjeringens håndtering av denne konflikten har vært lite tilfredsstillende, og ber Regjeringen følge opp sin egen St.meld. nr. 8 (2005–2006) om helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, jf. Innst. S. nr. 225 (2005–2006), hvor det fremgår at fiskeinteresser og gytevandring går foran oljeaktivitet.

Dette medlem vil ta til orde for at Regjeringen så snart som mulig får på plass et desimeringsfond for skadet eller liten kongekrabbe. Da denne krabben i dag er lite omsettelig, er det positivt at Regjeringen har bedt Innovasjon Norge se på kommersiell bruk av denne krabben. Dette medlem vil understreke at det haster å få på plass en ordning, slik at liten og skadet krabbe faktisk blir tatt med til land, og ikke blir kastet over bord. Dette for å få ned bestanden av kongekrabbe og hindre videre spredning utenfor den kommersielle sonen, beskrevet i St.meld. nr. 40 (2006–2007) om forvaltning av kongekrabbe.

3.2.10.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 10

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	226 677 000	226 677 000	499 096 000	221 677 000	226 677 000	226 677 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	272 419 000	-5 000 000	0	0

3.2.11 Rammeområde 11 (Landbruk), under næringskomiteen

3.2.11.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)		
1100	Landbruks- og matdepartementet	131 410
1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	170 108
1115	Mattilsynet	1 174 073
1138	Støtte til organisasjoner m.m.	28 320
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer	35 584
1141	Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket	118 112
1143	Statens landbruksforvaltning	352 370
1144	Regionale og lokale tiltak i landbruket	4 292
1147	Reindriftsforvaltningen	59 983

1148	Naturskade - erstatninger og sikring	87 000
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	69 756
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	12 928 206
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	101 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift	23 969
Sum utgifter rammeområde 11		15 284 183
Inntekter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)		
4100	Landbruks- og matdepartementet	517
4112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	17 870
4115	Mattilsynet	142 563
4138	Støtte til organisasjoner m.m.	2 478
4143	Statens landbruksforvaltning	34 551
4147	Reindriftsforvaltningen	35
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	53 150
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet	731 143
Sum inntekter rammeområde 11		982 307
Sum netto rammeområde 11		14 301 876

3.2.11.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.11.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.11.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 11 settes til 8 136 780 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 6 165 096 000 kroner.

Disse medlemmer vil ha en ny landbrukspolitikk som kan legge grunnlag for en robust norsk matproduksjon over hele landet som offensivt kan møte internasjonal konkurranse og utnytte eksportmuligheter ved en friere matvarehandel.

Disse medlemmer mener det sosialistiske landbrukspolitiske styringssystemet er et hinder for å utvikle matproduksjon i retning av forbrukerhensyn og bort fra byråkratiske begrensninger. Disse medlemmer er skuffet over at de øvrige partier på Stortinget ikke tar et oppgjør med en landbrukspolitikk som har sviktet i forhold til målsettingene om bosetting, sysselsetting og inntektsnivå.

Jordbruksnæringen har vært igjennom store omveltninger, og de siste tjue årene er antallet produksjonsheter halvert. Til tross for en negativ utvikling med lave inntekter og nedleggelse, har

man fortsatt politikken med produksjonsreguleringer og begrenset eiendomsrett.

Disse medlemmer mener det haster med å innføre en ny landbrukspolitikk gjennom en entreprenørskapsmodell der den private eiendomsretten og næringsfrihet er sentral. Disse medlemmer fremmer i dette budsjettet forslag om å skille nærings- og distriktpolitikk og sørge for å gi bonden næringsfriheten tilbake gjennom en fullverdig eiendomsrett og rett til å styre egen produksjon.

Konkurranse er den viktigste forutsetning for et godt entreprenørmiljø, og derfor må de etablerte ordningene som hindrer dette avvikes, som jordbruksavtalen og de forvaltningsoppgaver som den finansierer.

Disse medlemmer fremmer en rekke forslag for å styrke bondens næringsfrihet, som å myke opp rigide produksjons- og markedsreguleringer som begrenser konkurransen og hindrer produsenter fra å utvikle produksjonen. Disse medlemmer mener fri etablering i alle produksjoner må gjenopprettes og vil kun beholde produksjonsbegrensninger som sikrer miljøet og et godt dyrevern.

Disse medlemmer foreslår en nedtrapping av næringssubsidiene og viser til at større næringsfrihet vil gi bedre inntekstmuligheter for matprodusentene enn passive støtteordninger gir grunnlag for. Det fremmes også forslag om en ordning med et milliardbeløp i omstillingstøtte for landbruket som skal bidra til omstilling og innovasjon.

Disse medlemmer mener at jordbruksnæringen må finne sin plass blant vanlige produksjoner som søker et marked i friest mulig konkurranse. Dette budsjettforslaget legger til rette moderne ram-

mebetingelser som vil skape nye muligheter for matproduksjon over hele landet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen åpne for økt import av økologisk mat gjennom lavere tollsatser for disse varene."

3.2.11.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 11 settes til 12 155 876 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 2 146 000 000 kroner.

Disse medlemmer ønsker et landbruk preget av omstilling, nytenkning, fremtidsstro og vilje til minst mulig avhengighet av offentlige tilskudd. De globale handelsforhold og ikke minst WTO-forhandlingene vil medføre endringer som må gjøre norsk landbruk mer konkurransedyktig både hjemme og ute. Den varslede landbruksmeldingen må ta for seg hele verdikjeden innen landbruket og trekke opp linjene for fremtidsrettet satsing og lønnsom drift gjennom hele produksjonskjeden. Landbruksavtalen må følge kalenderåret for en bedre oversikt over de økonomiske konsekvenser av jordbruksoverføringene.

Disse medlemmer mener at det må satses på nye næringsnisjer ettersom landbruket rasjonaliseres og får nye strukturer. En viktig del av strukturrasjonaliseringen er samdriftsmodeller og størrelsen på brukene. Det er derfor avgjørende at samdrifter kan få leie kvoter opp til kvotetaket, at avstandsbegrensninger og deltakerbegrensninger i samdrifter oppheves, at regelverket for melkeproduksjon gjennomgås og at det blir foretatt en samlet gjennomgang av rammebetingelser for samdriftsbønder.

Disse medlemmer ønsker også en gjennomgang av reindriftsnæringen i form av en melding, aktualisert av konfliktnivået mellom reindriftsnæringen og øvrige primærnæringer.

Disse medlemmer mener det er viktig at eiendomsretten i Distrikts-Norge følges av realiteter når det gjelder verdier. Det betyr at boplikt og prisreguleringer på landbrukseiendommer må oppheves, jordlovens bestemmelser om delingsforbud må endres og odelsloven moderniseres. Først da kan vi få en gjennomgripende modernisering og strukturrasjonalisering av det norske landbruket.

3.2.11.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti ønsker et aktivt landbruk i alle deler av landet. Dette er avgjørende for å opprettholde hoved-

trekkene i bosettingsmønsteret og et levende kulturlandskap. Det innebærer at en må legge til rette for en variert bruksstruktur som både tar hensyn til tradisjonelle familiebruk og gir mulighet for ulike samarbeidsformer. Dette medlem vil gi større valgfrihet for aktive jordbruksvirksomheter. Samtidig bør det satses på alternativ næringsutvikling, slik at dette vil gi grunnlag for en mer robust og framtidrettet landbruksproduksjon over hele landet.

Dette medlem viser til at landbruket lenge har hatt utfordringer knyttet til investeringer i ny drift. Samtidig er det nå stort behov for å stimulere bygg- og anleggssektoren. Kristelig Folkeparti foreslår derfor en landbrukspakke for øke investeringene i landbruket. For det første vil vi øke avskrivningssatsen for driftsbygninger i landbruket (gruppe g) fra 4 til 6 pst. Driftsbygninger i landbruket har et større verdifall enn andre produksjonsbygg, og den skattemessige avskrivningstiden slik den er i dag, er 100 år lenger enn den driftsøkonomiske og 100 år lengre i Norge enn for tilsvarende bygg i Sverige og Danmark ifølge Bondelaget. Den lave avskrivningssatsen er svært hemmende for investeringsevnen i norsk landbruk og gir stor likviditetsbelastning ved større investeringer. For det andre vil vi at landbruket skal få mulighet til å søke om midler til nyinvesteringer fra de kommunale næringsfondene. I dag har de kommunale næringsfondene ikke mulighet til dette, til tross for at målet til næringsfondene ifølge Kommunal- og regionaldepartementet er "å styrke kommunenes mulighet til lokalt næringsutviklingsarbeid med utgangspunkt i lokalmiljøenes forutsetninger og muligheter". Disse tiltakene vil bety en viktig forskjell for bønder over hele landet som nå vurderer om de har råd til å gjøre helt nødvendige nye investeringer i gårdsdriften.

Dette medlem slutter seg til Regjeringens forslag til nettoramme for rammeområde 11.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at landbruksnæringen skal få mulighet til å søke om midler til nyinvesteringer fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers."

3.2.11.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 14 180 176 000 under rammeområde 11, som er kr 121 700 000 mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener at landbruket skal ha en viktig plass også i framtidens Norge. Det er et mål å opprettholde et desentralisert landbruk med variert

bruksstruktur, både av beredskapshensyn og for å sikre trygg mat.

Skal dette lykkes, krever det at moderniseringen av det norske landbruket fortsetter. Dette medlem ser på bonden som en selvstendig næringsdrivende med et spesielt forvalteransvar. Derfor er det viktig at gründermentaliteten får en viktig plass innenfor landbruket. Ressursgrunnlaget på bygdene må i større grad utnyttes til næringsutvikling og til bosetting også for folk uten direkte tilknytning til primærnæringene. Det må bli mer mangfold i landbruket. Lokale myndigheter må få større anledning til lokal tilpasning og til å se landbrukspolitikken i sammenheng med øvrig næringspolitikk. Landbruket må få mindre øremerking, færre skjemaer, færre og enklere retningslinjer.

I tillegg til å produsere mat og trevirke må landbruket få en mer sentral rolle i å oppfylle samfunns mål om livskraftige lokalsamfunn, levende kulturlandskap og natur- og miljøgoder. Dette medlem ønsker overføringer til landbruket på om lag dagens nivå, men med mer produksjonsnøytrale og miljøvennlige tilskuddsordninger.

Dette medlem vil ha en mer aktiv bosettingspolitikk for de landbrukeiendommene som i all hovedsak er et sted å bo. Det bør bli enklere å få kjøpt småbruk, for å sikre bosetting og økt mangfold på bygdene.

Dette medlem vil sikre Norge et fortsatt handlingsrom for en nasjonal landbrukspolitik innenfor rammen av WTO og andre internasjonale avtaleverk. Alle land må sikres retten til en viss nasjonal jordbruksproduksjon bl.a. gjennom tollvern. Det er likevel åpenbart at WTO-avtalen vil kreve en omstilling av den norske landbrukspolitikken, ikke minst gjelder dette en felles forståelse av at avvikling av eksportsubsidier er nødvendig for å slippe den fattige delen av verden til. Dette medlem foreslår derfor at bevilgningene til eksportstøtte for bearbejdede landbruksvarer utvikles, og at det samme skjer med de norske eksportsubsidiene til osteproduksjon gjennom omsetningsavgiften. Dette medlem foreslo også dette i forbindelse med behandlingen av jordbruksoppgjøret 2009–2010 i Stortinget våren 2009. Dette medlem viser videre til at landbruks- og matminister Lars Peder Brekk i Stortinget 4. november 2009 i realiteten støttet dette forslaget da han sa følgende:

"Vi eksporterer i dag ikke produkter fra Norge, bortsett fra jarlsbergosten, som har en svak subsidie som vi har sagt at vi skal ta bort. Utover det bidrar

norsk landbruksproduksjon ikke med press på markedene i verden, for vi eksporterer ingen varer."

Dette medlem viser videre til at Regjeringen etter at den tiltrådte har kommet med en rekke nye innrømmelser i de pågående WTO-forhandlingene som vil få konsekvenser for norsk landbruk og norsk landbrukspolitik i årene som kommer. Dette er innrømmelser som er nødvendige for å komme fram til en avtale og som dette medlem støtter.

Det kompliserte regelverket og mange av landbrukets lover er et hinder for utvikling av et mer fleksibelt landbruk, der de som har lyst til å satse på næringen får mulighet til å gjøre det. Dette medlem ønsker derfor en full gjennomgang av lov- og regelverk med sikte på en kraftig modernisering.

Dette medlem ønsker å videreføre jordbruksforhandlingene, men som en rendyrket inntektsavtale mellom bøndene og staten. Alle andre tilskudd og ordninger bør overføres til ordinære poster på statsbudsjettet og avgjøres og besluttes i åpne diskusjoner i vårt folkevalgte demokrati og ikke i lukkede forhandlinger innenfor det korporative system.

Dette medlem er kritisk til at Regjeringen har valgt å innlemme skog, for å pynte på regnskapet over de totale CO₂-utslippene i Norge. Dette er noe som eksperter advarer sterkt mot. Det er også svært omstridt i andre land å bruke den naturlige CO₂-veksten i skog for å "pynte" på eget utslippsregnskap. Dette medlem har registrert en kraftig omlegging av virkemidlene og tilskuddsordningene til skogsbilveier og granplanting under denne Regjering. Det var ordninger som regjeringen Bondevik II ut fra et miljømessig perspektiv avvirket eller reduserte dramatisk. Dette medlem mener fortsatt det er det eneste rette dersom vi skal sette miljøhensyn foran andre hensyn og foreslår å redusere tilskuddene til denne type aktivitet med 75 mill. kroner.

Dette medlem har videre merket seg at Landbruks- og matdepartementet i sin hovedpressemelding ved statsbudsjettframleggelsen omtalte støtte til Folkeaksjonen en ny rovdyrpolitikk med 0,9 mill. kroner som en av departementets "øvrige satsinger". Dette medlem er svært undrende til det å gi en organisasjon som har som eneste formål å undergrave Stortingets rovdyrforlik statlig støtte og attpåtil definere dette som en satsing. Dette medlem går imot denne form for satsinger og foreslår å avvike det samme tilskuddet.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 11, Landbruk:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
1138.70	Støtte til "Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk"	-0,9	-0,9
1150.50	Avvikling av tilskudd til skogsbilveier og skogplanting under Landbrukets utviklingsfond (LUF)	-75,0	-75,0
1150.70	Avvikling av eksportstøtte for bearbeidede landbruksvarer, Tilskott til råvareprisordninga	-45,8	-45,8
Sum endringer ramme 11: Landbruk		-121,7	-121,7

3.2.11.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 11

(kroner)						
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	14 301 876 000	14 301 876 000	8 136 780 000	12 155 876 000	14 301 876 000	14 180 176 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	-6 165 096 000	-2 146 000 000	0	-121 700 000

3.2.12 Rammeområde 12 (Olje og energi), under energi- og miljøkomiteen

3.2.12.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)		
1800	Olje- og energidepartementet	184 808
1810	Oljedirektoratet	279 200
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	702 800
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon	1 056 500
1830	Forskning	783 800
1832	Internasjonalisering	26 000
1833	CO ₂ -håndtering	3 382 800
1870	Petoro AS	260 000
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	24 400 000
2490	NVE Anlegg	6 000
Sum utgifter rammeområde 12		31 081 908
Inntekter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)		
4800	Olje- og energidepartementet	2 645
4810	Oljedirektoratet	60 400
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat	136 700
4825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon	796 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet	140 500
4833	CO ₂ -håndtering	91 800
4860	Statnett SF	200
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	105 500 000
5490	NVE Anlegg	1 500
Sum inntekter rammeområde 12		106 729 745
Sum netto rammeområde 12		-75 647 837

3.2.12.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.12.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til merknad under pkt. 3.2.9.2.1. Flertallet foreslår å redusere kap. 1833 CO₂-håndtering post 21, Spesielle driftsutgifter med 10 mill. kroner. Samlet sett foreslår flertallet at rammeområde 12 settes til -75 657 837 000 kroner, som er 10 000 000 lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.12.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 12 settes til -76 412 237 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 764 400 000 kroner.

Norge har alle forutsetninger for å være en energinasjon. Vi har store naturressurser, mye kapital og en kompetent energibransje med lang erfaring. Svakheten de siste årene har vært politikken. Disse medlemmer vil legge forholdene til rette slik at Norge bedre kan utnytte sine muligheter som energistormakt. En sterk olje- og energisektor vil skape grobunn for teknologiutvikling, sysselsetting, høy verdiskapning og god levestandard. Dette bør komme landets innbyggere og næringsliv til gode gjennom sikker tilgang til energi til en fornuftig pris. Det er behov for en mer målrettet og handlekraftig tilnærming både på energi- og petroleumsområdet.

Disse medlemmer vil satse på både petroleum og fornybar energi. Norges energisituasjon er generelt god, og vi eksporterer ca. 10 ganger mer energi enn vi forbruker selv. Samtidig påpeker det internasjonale energibyrået, IEA, at verden vil trenge mer olje og gass de neste 20 år. Dette gjelder selv når verden skal kutte CO₂-utslipp.

Disse medlemmer savner en helhetlig tilnærming i energipolitikken. Man må bort fra fokuset på enkeltsaker, og i stedet fremme overordnede strategier som hele bransjen kan forholde seg til. Da må man se rammebetingelser, støtteordninger, konsesjonsregler og infrastruktur i en helhet.

Økt bruk av nye fornybare energikilder er et viktig bidrag for å gjøre energibruken mer fleksibel. Utviklingen og produksjon av alternative energikilder har også et stort potensial når det gjelder å skape nye arbeidsplasser. Det er viktig å stimulere energibransjen til å gjennomføre fornuftige og lønnsomme investeringer i Norge. Det fordrer forutsigbare og gode generelle rammevilkår. Det er derfor bra at

Regjeringen har gått bort fra begrensninger fra Soria Moria-erklæringen og går inn for innføringen av et system med grønne sertifikater. Disse medlemmer er dog skuffet over mange uavklarte forhold rundt overgangsordningene frem til 2012, fordi mange fornybar prosjekter settes på vent.

Det er viktig å stimulere til mest mulig fornuftig bruk av energi, og Fremskrittspartiet stiller seg positive til kostnadseffektive tiltak som kan spare energi og omkostninger. Det bør i utgangspunktet være like lønnsomt å spare energi som å bygge ut ny produksjon. Men, det er viktig at slike tiltak har reell effekt og ikke skaper uønskede konkurransevridninger i kraftmarkedet.

Disse medlemmer vil fortsatt arbeide for utbygging av samfunnsøkonomisk lønnsomme og miljøtilpassede vassdragsprosjekter. Konsesjonsbehandling av vannkraft må forenkles, og lokalbefolkningen skal lyttes til. Det er oppsiktsvekkende at Regjeringen stadig motarbeider miljøvennlig bruk av vannkraftpotensialet, gjennom for eksempel vern av Vefsna, økte skatter for vannkraftprosjekt og en nedprioritering av vannkraft i forhold til andre fornybare energiprojekt.

Store mengder vannenergi går årlig til spille. Staten må stimulere til opprustning/oppgradering av eksisterende vannkraftverk. Det ligger videre store potensialer i økt utbygging av små-, mini- og mikrokraftverk. Dette er næringsvirksomhet som i stor grad kommer distriktene til nytte.

Konsesjonsbehandlingen må forenkles, slik at byråkratisk sommel ikke er til hinder for utbyggingen. Det må legges vekt på at natur og miljø ikke skal utsettes for uhensiktsmessige belastninger i energipolitikken.

Disse medlemmer vil arbeide aktivt for at gassressursene tas i bruk til innenlands verdiskapning, industriutvikling og nyskapning. Myndighetene bør legge til rette for bygging av gasskraftverk med best tilgjengelig teknologi, og med rammevilkår på linje med EU. Disse medlemmer støtter arbeidet med å utvikle teknologi for CO₂-rensing. Dette arbeidet må derimot organiseres slik at prosjektene på Kårstø, Mongstad og andre steder sees i sammenheng, slik at man utvikler teknologien og tester gjennom pilotanlegg før man bygger fullskala anlegg. Hovedinfrastrukturen for gass bør være et myndighetsansvar, og det bør opprettes et selskap for å koordinere arbeidet og sikre investering i slik infrastruktur.

Disse medlemmer mener petroleumsnæringen er svært viktig for norsk økonomi. Næringen står for betydelig sysselsetting i mange regioner, og bidrar til både industriell og teknologisk utvikling av stor betydning. Det er behov for en stadig kompetanse- og teknologiutvikling dersom man skal opp-

rettholde aktivitetsnivået på norsk sokkel. Det er nødvendig at petroleumssektoren har langsiktige, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser.

Disse medlemmer er positive til den gjennomførte fusjonen mellom Statoil og Hydro. Det er derimot beklagelig at Regjeringen har lagt seg på en "vent og se"-linje i petroleumpolitikken, og ikke gjør tilstrekkelige grep for å styrke konkurransen rundt teknologiutvikling, konkurranse på sokkel og mangfoldet for leverandørindustrien.

Disse medlemmer vil gi oljeindustrien tilgang på nye prospektive arealer, også i nordområdene. Skattesystemet må bidra aktivt til å gjøre nisje- og haleproduksjon mer lønnsom, slik at vi øker levetiden på feltene og får en høyest mulig utvinningsgrad.

Disse medlemmer er glad for at Regjeringen ikke gjennomførte permanent vern av noen arealer i nordområdene, men konstaterer med bekymring at Regjeringens "Forvaltningsplan" i stor grad utsetter beslutninger i viktige, prospektive arealer.

Teknologiutvikling innen oljebransjen er særdeles viktig for fremtidig verdiskaping for nasjonen og for den globale konkurranseevnen i næringen. Teknologiutvikling har også positive ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Disse medlemmer mener staten bør ta et langt større ansvar for FoU innen petroleumsnæringen, og at det bør opprettes et energi- og petroleumsforskningsfond for å sikre langsiktigheten i denne forskningen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak om langsiktige rammebetingelser for alternative drivstoff."

3.2.12.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 12 settes til -75 561 837 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 86 000 000 kroner.

Disse medlemmer vil føre en fremtidsrettet energipolitikk som gir en bærekraftig og sikker energiforsyning til akseptable priser. Vi vil prioritere forskning og utvikling for økt verdiskaping og systemsetting gjennom en offensiv utnyttelse av våre naturressurser og kompetanse.

Verdens energibehov er økende, og sikker tilgang til energi er en avgjørende forutsetning for fortsatt økonomisk vekst og velstandsutvikling i u-landene. 1,6 milliarder mennesker mangler i dag tilgang på

elektrisk kraft. Hvis den fattige delen av verden skal oppnå økonomisk utvikling og komme seg ut av fattigdom, så er sikker tilgang på energi til overkommelige priser en forutsetning. Selv om fornybare energikilder kan og må spille en viktigere rolle i verdens energiforsyning, så slår det Internasjonale Energibyrået (IEA) samtidig fast at de tradisjonelle fossile energikilder som kull, olje og gass fortsatt vil være de klart viktigste forsyningskilder.

Disse medlemmer viser til at Norge med våre rike naturressurser, både innen olje, gass og fornybar energi, har et særlig ansvar for å møte verdens økende energibehov.

Nesten all norsk kraftforsyning er basert på fornybar vannkraft. Norge har i tillegg et stort ressursgrunnlag innen fornybar energi som fortsatt ikke er utnyttet. Det gjelder både innen vannkraft, vindkraft, bioenergi og teknologier som foreløpig er mer umodne. Dersom vi skal få utnyttet vårt potensial når det gjelder disse energikildene, vil det være nødvendig å styrke overføringskapasiteten for elektrisk kraft innenlands, samtidig som hensynet til sårbare naturområder ivaretas. Om våre fornybare energikilder skal bidra til bedre forsyningssikkerhet i våre europeiske naboland og til reduserte klimagassutslipp gjennom å erstatte konvensjonell kullkraft, er det nødvendig med en kraftig styrking av overføringskapasiteten mellom Norge og det øvrige Europa.

Disse medlemmer vil legge til rette for at norsk kontinentalsokkel forblir et attraktivt område for verdiskaping og investeringer for norske og utenlandske selskaper i petroleumssektoren. Vi vil øke produksjonen ved å få mer olje og gass ut av hvert felt, og utvide olje- og gassaktivitetene til nye lovende områder. Skal man oppnå dette på en bærekraftig måte, er det nødvendig å satse offensivt på forskning og utvikling. Under regjeringen Bondevik II ble de årlige bevilgningene over statsbudsjettet til petroleumsforskning økt fra 145 mill. kroner årlig i statsbudsjettet for 2001 til 412 mill. kroner i statsbudsjettet for 2006. Regjeringen Bondevik II hadde et uttalt ambisjonsnivå om å øke de årlige bevilgningene til petroleumsforskning til 600 mill. kroner årlig i løpet av stortingsperioden. Disse medlemmer mener at dette fortsatt er et riktig ambisjonsnivå.

Skal norsk olje- og gassindustri hevde seg i internasjonal konkurranse, er evnen til å ligge i forkant med ny teknologi og kunnskap helt vesentlig. Dette er også viktig for å sikre grunnlaget for at næringen skal være konkurransedyktig i et langsiktig perspektiv, etter at petroleumsproduksjonen på norsk kontinentalsokkel faller. Vi må bygge videre på det internasjonale fortrinn vi har innenfor denne sektoren. Økt forskningsinnsats vil gi muligheter for videre utvikling av et næringsmiljø med sterke internasjonale posisjoner og vekstpotensial.

Som stor ressursseier påhviler det staten et spesielt ansvar å sørge for tilstrekkelig kompetanseutvikling, forskning og utvikling, slik at vi kan få maksimalt ut av ressursene våre. Disse medlemmer mener at staten bør bidra med betydelige forskningsmidler til næringen, siden størstedelen av inntektene fra petroleumsvirksomheten tilfaller staten. Økt utvinningsgrad eller mer effektiv drift betyr særdeles mye for statens inntektsside, noe også staten må investere i for å fremme.

Det er en bred sammenheng mellom kompetansebygging, bevilgninger til forskning og utvikling, utviklingen av petroleumsnæringen som vår fremste høyteknologiske kunnskapsindustri og størrelsen på dagens petroleumsfond. Størrelsen på petroleumsfondet i fremtiden avhenger av hvor gode vi er til å utnytte de gjenværende anslåtte 70 pst. av ressursene på sokkelen.

3.2.12.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil øke bevilgningene til fornybar energi og elektrisitetssparing i husholdninger i forhold til Regjeringens forslag. Dette medlem vil også styrke egenkapitalen i Statnett med 4 mrd. kroner.

De globale klimaendringene er vår tids største politiske utfordring. FN's klimapanel har slått fast at de globale utslippene av klimagasser må reduseres med 80 pst. innen 2050 hvis vi skal greie å unngå de verste konsekvensene av global oppvarming. Når statsbudsjettet for 2010 vedtas i Stortinget, er klimatoppmøtet i København i full gang. Norge må forplikte seg til å ta sin rettmessige del av kostnadene knyttet til nødvendige utslippsreduksjoner i Norge og utlandet.

Dette medlem viser til Stortingets behandling av St.meld. nr. 34 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 145 (2007–2008) Norsk klimapolitikk, og er glad for at Regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2010 i hovedsak følger opp de vedtak og bevilgninger vi som avtalepartnere ble enige om i klimaforliket. Dette medlem ønsker spesielt å løfte frem de økte bevilgningene til forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring, som er et direkte resultat av klimaforliket.

Dette medlem mener det er bra at Regjeringen fortsetter satsingen på CO₂-fangst og -lagring i budsjettet for 2010, men er kritisk til at tidligere lovnader om rensing av gasskraftverket på Kårstø er skrinlagt, og at hele rensesprosjektet er lagt på is inntil videre.

Dette medlem vil peke på at det er nødvendig med en sterkere satsing på utbygging av fornybar energi enn det Regjeringen legger opp til. Norge har

store naturgitte forutsetninger for produksjon av fornybar energi. Blant annet er potensialet for utbygging av vindkraft stort, men få av de planlagte vindkraftprosjektene er realisert. Dette medlem er skuffet over at Regjeringen skrinlegger Stortingets målsetting om utbygging av 3 TWh vindkraft innen 2010, men tar dette som et bevis på liten vilje til satsing på utbygging av fornybar energi i forrige stortingsperiode. I påvente av etableringen av et felles grønt sertifikatmarked med Sverige i 2012, må støtten til elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder i Norge forbedres. For å utløse vesentlig ny produksjon er det nødvendig å øke kapitalavsetningen på Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering. Dette medlem foreslår å øke kapitalinnskuddet i Grunnfondet med 15 mrd. kroner i 2009 utover Regjeringens forslag. Dette vil øke avkastningen fra Grunnfondet med anslagsvis 800 mill. kroner i 2010, som gjøres tilgjengelig for utbygging av fornybar energi gjennom Energifondet. Dette medlem foreslår også å øke den direkte overføringen til Energifondet over statsbudsjettet med 75 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Regjeringen foreslår i sitt budsjettforslag en avsetning på 40 mill. kroner til tilskuddsordningen for elektrisitetssparing i husholdninger. Køen for å få støtte fra denne ordningen er lang, og støttebehovet overgår de midlene Regjeringen stiller til disposisjon. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke bevilgningen til tilskuddsordningen for elektrisitetssparing i husholdninger med 60 mill. kroner, til totalt 100 mill. kroner.

En av de viktigste flaskehalsene i forhold til utbygging av fornybar energi i Norge er strømmettet. I årene fremover vil det være behov for store milliardinvesteringer i sentral- og regionalnettet for å øke overføringskapasiteten og for å sikre tilknytning av ny produksjon. For å sikre nødvendig fremdrift i utbyggingen av strømmettet foreslår dette medlem å øke egenkapitalen i Statnett med 4 mrd. kroner i tråd med selskapets eget ønske.

Dette medlem foreslår en netto ramme på -75 512 837 000 kroner for rammeområde 12 (olje og energi), noe som er en netto økning på 135 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.12.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge -75 637 837 000 kroner under rammeområde 12, som er en økning på 10 000 000 kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Venstres hovedprioritet i energipolitikken er å omstille Norge til et

klimavennlig samfunn, samtidig som vi opprettholder en velfungerende og sikker energiforsyning. Skal vi løse de internasjonale klimautfordringene, kreves det at rike land som Norge tar en lederrolle i arbeidet med å vise fattigere land at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Dette medlem mener Norge har store muligheter til å legge om energibruken, ta i bruk ny miljøteknologi i energiforsyningen og industrien samtidig som dette kan bidra til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser. Dette medlem vil vektlegge betydningen av å bruke energi mer effektivt, ta i bruk klimavennlige løsninger og utvikle nye klimavennlige teknologier for framtiden. Dette medlem synes det var positivt at det ble bred enighet om klimaforliket, avtalen om St.meld. nr. 34 (2006–2007) Norsk Klimapolitikk, jf. Innst. S. nr. 145 (2007–2008) om mer ambisiøse mål for klimaarbeidet og flere konkrete tiltak i flere sektorer. Dette medlem viser til at Regjeringen i sitt budsjettforslag har økt satsingen på klima- og miljøtiltak på enkelte områder, men Regjeringen ligger fremdeles langt etter i arbeidet med å få økonomien inn på en kurs som gjør at målene i klimaforliket ligger an til å bli nådd.

Dette medlem vil påpeke at Regjeringens arbeid med ny fornybar energiproduksjon har gått for sakte, med blant annet det resultat at målet om 3 TWh vindkraft i 2010 ikke vil bli nådd. Dette er en konsekvens av at den rød-grønne regjeringen vraket samarbeidet med Sverige om et opplegg med grønne sertifikater for å stimulere til fornybar energiproduksjon. Det er positivt at Regjeringen i sin erklæring har lovet å innføre et grønt sertifikatmarked i samarbeid med Sverige, og at Regjeringen vil fremme forslag

om en overgangsordning fram til et slikt system er på plass. Det er av stor betydning at denne overgangsordningen blir like virkningsfull som et grønt sertifikatmarked ville vært.

Ny fornybar energi, energisparing og energiomlegging vil bidra med miljøvennlig kraft og redusere utslippene. Dette medlem vil vise til at Venstre foreslår å øke kapitalen i grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering med 5 mrd. kroner i en bred satsing på fornybar energi, energiomlegging og energisparing. Dette medlem foreslår også å styrke lavenergiprogrammet med 10 mill. kroner for å bidra til å utvikle nye og mer miljøvennlige bygge- løsninger for framtiden.

Dette medlem mener at Norge er avhengig av sikker og tilstrekkelig tilgang på energi og en fortsatt utvinning og utvikling av petroleumsressursene på sokkelen. Petroleumsnæringen er en internasjonal næring. Dette medlem mener Norge har et ansvar for å ligge i forkant av utviklingen innen næringen, og mener miljøkrav vil bidra til å styrke næringens konkurransevne på lengre sikt. Petroleumsaktivitet på norsk sokkel må ta hensyn til andre aktiviteter og andre interesser knyttet til miljø, fiskeri og sjøfart. Dette medlem ønsker derfor å føre en politikk for skånsom petroleumsaktivitet. Skånsom aktivitet skjer gjennom etablering av petroleumsfrie soner hvor miljøet er mest sårbart og gjennom strenge miljøkrav tilknyttet aktivitet i de områdene aktivitet er forsvarlig innenfor økosystemenes rammer. Det er positivt at regjeringen i sin erklæring har lovet å ikke åpne for petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen (Nordland VI og VII og Troms II) i denne stortingsperioden.

3.2.12.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 12

	(kroner)					
	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-5	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto ramme- beløp	-75 647 837 000	-75 657 837 000	-76 412 237 000	-75 561 837 000	-75 512 837 000	-75 637 837 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		-10 000 000	-764 400 000	86 000 000	135 000 000	10 000 000

3.2.13 Rammeområde 13 (Miljø), under energi- og miljøkomiteen

3.2.13.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)		
1400	Miljøverndepartementet	580 468
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåking	493 233
1425	Vilt- og fisketiltak	78 075
1426	Statens naturoppsyn	202 000
1427	Direktoratet for naturforvaltning	1 057 265
1429	Riksantikvaren	426 451
1432	Norsk kulturminnefond	55 230
1441	Statens forurensningstilsyn	709 907
1445	Miljøvennlig skipsfart	4 000
1447	Miljøhensyn i offentlige innkjøp	14 000
1465	Statens kartverk, arbeid med nasjonal geografisk infrastruktur	403 445
1471	Norsk Polarinstitutt	204 724
1472	Svalbard miljøvernfond	11 450
1473	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	11 000
1474	Senter for klima og miljø	17 000
2465	Statens kartverk	12 000
Sum utgifter rammeområde 13		4 280 248
Inntekter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)		
4400	Miljøverndepartementet	1 293
4426	Statens naturoppsyn	192
4427	Direktoratet for naturforvaltning	11 158
4429	Riksantikvaren	5 221
4432	Norsk kulturminnefond	55 230
4441	Statens forurensningstilsyn	81 350
4471	Norsk Polarinstitutt	41 232
4472	Svalbard miljøvernfond	25
Sum inntekter rammeområde 13		195 701
Sum netto rammeområde 13		4 084 547

3.2.13.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.13.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.13.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt

alternative statsbudsjett foreslår at ramme 13 settes til 3 836 547 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 248 000 000 kroner.

Norge er et land med en unik natur og naturlandskap. Det er både et privat og offentlig ansvar å sikre et godt miljø og en forsvarlig utnyttelse og bruk av landets naturressurser. Disse medlemmer vil legge vekt på at myndighetene inntar en forvalterrolle, fremfor å bli en museumsvokter i miljøpolitikken.

Disse medlemmer viser til at blant annet følgende er grunnleggende for Fremskrittspartiets miljøpolitikk:

- Norsk industri og næringsliv skal operere under så strenge miljøkrav som det er mulig for industrien å håndtere. (BAT)
- Lokale utfordringer må løses lokalt, globale utfordringer må løses globalt.
- Aktivt artsvern fremfor passivt arealvern.
- Aktive miljøtiltak fremfor passive avgiftstiltak.

Disse medlemmer mener en spekulativ bruk av såkalte miljøavgifter svekker miljøarbeidets troverdighet når inntektene ender opp i statskassen i stedet for å gå til miljøtiltak. Disse medlemmer mener fondsordninger burde brukes i langt større grad, hvor miljøavgifter som tas inn øremerkes til konkrete miljøformål.

Bevaring og styrking av landets villaksbestander er en prioritert oppgave for disse medlemmer. Det er grunn til å peke på at forsuring i enkelte elver fortsatt forårsaker fiskedød i Sør-Norge, og at det fortsatt er elver som har behov for kalking hvor kalkingsprosjekter ikke er satt i gang. Disse medlemmer er glade for at Regjeringen i årets budsjett styrker bekjempelsen av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*, men mener det fortsatt ikke er tilfredsstillende for å sikre villaksen gode levekår for fremtiden, derfor øker disse medlemmer gyrobevillingen med 25 mill. kroner. Kunnskap om hvilke forhold som påvirker laksen i elv er av stor betydning for villaksforvaltningen.

Det har lenge vært en uttalt målsetting fra et stort flertall på Stortinget å øke satsningen på maritim- og kystkultur. Derfor styrker disse medlemmer denne posten med 3 mill. kroner.

Disse medlemmer er for etablering av konkrete handlingsplaner slik at man gjennom aktivt artsvern blir i stand til å redde og styrke arter som Norge har et særskilt ansvar for å ivareta. Disse medlemmer mener dette arbeidet kunne vært ytterligere styrket i forhold til det passive artsvernet. På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer blant annet å styrke fjellrevarbeidet med 2 mill. kroner.

Disse medlemmer stiller seg sterkt tvilende til om passivt arealvern er veien å gå. Det er grunn til å peke på at det har vært drevet hogst til lokal industri og eksport i Norge i århundrer og at artsmangfoldet tilknyttet norsk skog nærmest ikke er påvirket av dette. Likeledes er det grunn til å peke på at norsk skogbruk har innført "Levende skog"-standard og at endringene i skogbruket for øvrig har medført at mengden nedfallsskog og dødsskog ikke har vært så stor som i dag på århundrer.

Begge disse faktorene medfører at disse medlemmer nå mener man bør fokusere på å ta vare på de områdene som allerede er vernet, fremfor opprettholde tempoet i verving av nye områder. Tiden og

ressursene bør benyttes til å opprettholde kulturlandskapet, utrede miljø- og samfunns-effekt av gjennomført vern og etablere forvaltningsplaner for allerede vernede områder. Derfor kutter disse medlemmer kraftig i de poster på Regjeringens budsjett som er avsatt til etablering av nytt vern.

Disse medlemmer ønsker en kraftig endring av rovdyrpolitikken. Disse medlemmer mener det høye konfliktnivået skyldes at det ikke er samsvar mellom politikernes og vanlige folks syn på behovet for et stort antall rovdyr i norsk natur. Løsningen på dette er ikke å kaste mer penger etter rovdyrforvaltningen, men å redusere bestandsmålene og gi lokale politikere mer direkte innflytelse over forvaltningen av norsk rovdyrpolitikk, samt lage et mer liberalt regelverk for skade- og nødvergefellning. Såkalte rovdyr-sikre gjerder er tilsynelatende Regjeringens viktigste virkemiddel i rovdyrpolitikken. Disse medlemmer finner det meget betenkelig at gjerdene tilsynelatende utelukkende sperrer sauen inne fra viktige beiteområder, men ikke klarer å sperre rovdirene ute.

Disse medlemmer mener ikke det bør være en statlig oppgave å engasjere seg i hva voksne folk gjør på fritiden. Men i en anerkjennelse av at norsk ungdom i stadig mindre grad er fysisk aktive og ute i naturen, mener disse medlemmer det er viktig å støtte tiltak som retter seg mot ungdom, men også mot mennesker med fysiske og psykiske utfordringer. Mange kommuner har også gjennom nasjonale verneprosesser fått beslagnagte store arealer, og da kan tilrettelegging for friluftsbasert turisme være med å bidra til en kompensasjon for kommunenes tapte rett til selvstendig arealdisponering.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2010, fremme forslag om å øke vrakpanten for eldre biler til 22 000 kroner."

3.2.13.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 13 settes til 3 917 547 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 167 000 000 kroner.

Disse medlemmer tar de globale klimautfordringene på alvor. Energiproduksjon og -forbruk er globalt sett den viktigste kilden til utslipp av klimagassutslipp. Skal vi unngå en økning i de globale klimagassutslippene, samtidig som utviklingsland og nyindustrialiserte land får dekket sine energibehov for å løfte sin befolkning ut av fattigdom, er det nødvendig med en kraftig satsing på fornybar energi så

vel som CO₂-håndtering fra fossile energikilder. Disse medlemmer mener at klimautfordringen må møtes med tiltak både nasjonalt og internasjonalt. Det er viktig å sette inn tiltak som gir mest mulig klimagevinst/best mulig resultater pr. investert krone.

Disse medlemmer mener en satsning på miljøteknologi både er et ledd i arbeidet med å realisere målene i klimaforliket i Stortinget og et bidrag til økt verdiskaping. Disse medlemmer slutter seg til Regjeringens forslag om at det skal opprettes en ny ordning for miljøteknologi og støtter Regjeringens vurdering av at en slik satsing over tid vil kunne bidra til at Norges miljømålsetting blir realisert.

Det er viktig at den økonomiske rammen for ordningen blir stor nok. Norske bedrifter har store investeringsplaner innen miljøteknologi. For at disse investeringene skal gjennomføres, må virkemiddelapparatet være kraftfullt nok.

Disse medlemmer er særlig opptatt av de problemer som følger av at virkemiddelapparatet ikke er tilpasset store bedrifters satsing på miljøteknologi, og vil derfor be om at Regjeringen gjennomgår virkemiddelapparatet slik at også disse får tilgang til støtteordninger som kan utløse større miljøteknologiske investeringer.

Med dette utgangspunktet vil disse medlemmer anmode Regjeringen om senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 komme tilbake med forslag til en utvidelse av rammen for den nye ordningen. Disse medlemmer håper også at Regjeringen da ser på muligheten for at penger under eksisterende ordninger innenfor miljø- og klimatiltak omdisponeres og overføres til den nye miljøteknologiordningen.

Disse medlemmer viser videre til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår å slette klimakvoter tilsvarende 1,5 mill. tonn CO₂ fremfor å selge disse til Europa. Sletting av klimakvoter er et effektivt virkemiddel for å redusere de samlede klimagassutslippene.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår grønnere skattepolitikk hvor det blir billigere å opptre miljøvennlig og hvor miljøvennlig produksjon premieres:

Grønne skatte- og avgiftsendringer	Bokført
Støtteordning for kjøp av miljøvennlige biler	65 mill. kr
Momsfritak for leasing av batteri i elbiler	6 mill. kr
Momsfritak ved leasing av elbiler (privat- og firmabil)	1,3 mill. kr
Frita nullutslippsbiler fra fordelsbeskatning	1 mill. kr
Gå mot å halvere avgiftsfordelen for biodiesel	180 mill. kr

Grønne skatte- og avgiftsendringer	Bokført
Redusere Regjeringens gassavgift	25 mill. kr
Redusere avgift på avfall (forbrenningsavgift)	90 mill. kr
Innføre avgift på plastposer, 1 kr.	700 mill. kr
Økt sluttbehandlingsavgift for avfall fra 447 til 1 000 kr	

3.2.13.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil innenfor rammeområde 13 foreslå endringer som bidrar til økt innsats innen skogvern, kulturminnevern, friluftslivstiltak, villaks, bestandsovervåking av rovdyr og støtte til miljøorganisasjoner.

Dette medlem viser til Stortingets behandling av St.meld. nr. 34 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 145 (2007–2008) Norsk klimapolitikk, og er glad for at Regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2010 i hovedsak følger opp de vedtak som avtalepartnerne ble enige om i klimaforliket. Dette medlem vil herunder spesielt peke på bevilgningen til klimainformasjonskampanjen "Klimaløftet", samt bevilgningene til arbeidet med de internasjonale klimahandlingene.

Dette medlem viser til at 2009 er utpekt til å være et kulturminneår. Formålet er blant annet å aktualisere og bringe mangfoldet av kulturminnene fram i lyset. Dette medlem er glad for at Stortinget i løpet av forrige periode klarte å følge opp vedtaket fra St.meld. nr. 16 (2004–2005), jf. Innst. S. nr. 227 (2004–2005) Leve med kulturminner, om å gjennomføre en opptrapping av fondskapitalen i Norsk kulturminnefond slik at fondskapitalen kommer opp i 1,4 mrd. kroner. Avkastningen fra Kulturminnefondet bidrar med 55 mill. kroner til kulturminnetiltak i 2010, men behovet er langt større. Dette medlem foreslår derfor ytterligere kapitalavsetning til Kulturminnefondet med 200 mill. kroner i 2010.

Dette medlem mener det er behov for å styrke det offentlige bidraget til friluftslivstiltak. Friluftslivet er ikke lenger selvrekurrerende og trenger derfor offentlig støtte. Lavere deltagelse i friluftsliv er dårlig nytt for folkehelsen, og stikk i strid med målsettingen om økt fysisk aktivitet i befolkningen. Dette medlem foreslår derfor å øke tilskuddet til friluftslivstiltak rettet mot barn, unge, funksjonshemmede og minoriteter med 5 mill. kroner.

Dette medlem mener videre det er behov for å øke bevilgningene til frivillig skogvern med 25 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Skogvern er det mest målrettede tiltaket for å stanse tap av biologisk mangfold. Norsk skogsnatur er svært variert med mange forskjellige naturtyper. Om lag halvpar-

ten av våre rødlistearter befinner seg i skogen. Stortinget har satt seg som mål å stanse tap av biologisk mangfold innen 2010, noe som forplikter til økt satsing på skogvern.

Bestandsregistreringene og bestandstallene for store rovdyr har over lang tid vært en kime til konflikt. Det er viktig at de offisielle bestandstallene for rovdyr er tilnærmet de samme som de reelle bestandstallene. Dette er helt avgjørende for tilliten til rovviltforvaltningen. Per i dag er det uenighet knyttet til bestandstall mellom fagmyndigheter og befolkningen i rovdyrområdene. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til bestandsovervåking av rovdyr med 3,8 mill. kroner. Dette medlem foreslår samtidig en økning i bevilgningene til tiltak mot lakselus på 10 mill. kroner.

Dette medlem mener det er behov for å styrke grunnstøtten til enkelte av miljøorganisasjonene som kommer dårlig ut i Regjeringens budsjettforslag, og foreslår som en følge av dette 2,5 mill. kroner til økt grunnstøtte for frivillige miljøorganisasjoner. Dette medlem foreslår samtidig et tilskudd til Norsk Kulturarv på 1 mill. kroner.

Dette medlem fremmer andre steder i denne innstilling flere forslag om styrket miljøprofil som ikke direkte berører bevilgninger under dette rammeområdet. Kristelig Folkeparti foreslår en ytterligere omveksling fra skatt på verdiskaping til skatt på miljø. Det foreslås at ulike miljørelaterte avgifter økes med i alt 1,8 mrd. kroner, et proveny som i all hovedsak benyttes til å senke skatter og avgifter for næringsliv og verdiskaping.

Sentrale forslag fra Kristelig Folkeparti for å styrke miljøprofilen i budsjettet utover dette er:

Satsing	Beløp (mill. kr)
Videreføre fritak for autodieselavgift for biodiesel (180 mill. kr bokført)	195
Fjerne forbrenningsavgift for å hindre eksport av avfall (90 mill. kr bokført)	100
Miljøbilpremie 30 000 kr for nullutslippsbiler og ladbare hybridbiler (65 mill. kr bokført)	75
Andre skattelettelser nullutslippsbiler (8 mill. kr bokført)	10
Økte jernbaneinvesteringer	150
Satsing på trygge skoleveier (gang og sykkelveier)	150
Tilskudd til energisparing i husholdninger	60
Økt overføring til Energifondet for finansiering av ENØK-tiltak	75

Dette medlem foreslår en netto ramme på 4 109,547 mill. kroner for rammeområde 13 (miljø),

som er 25 mill. kroner høyere enn det Regjeringen legger til grunn i sitt forslag.

3.2.13.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 4 194 547 000 under rammeområde 13, som er kr 110 000 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle deler av verden og skape likeverdige muligheter for alle. Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner. Å hegne om miljøet og naturen er avgjørende for vår eksistens. Miljøpolitikk er å ta hensyn til langsiktige effekter på miljøet, selv om forurensning og overutnytting av ressurser kan gi kortsiktige fordeler. Dette medlem ønsker en framtidsrettet miljøpolitikk. Dette medlem vil at Norge skal være et foregangsland og bidra til å finne løsninger også andre land kan benytte. Globalt står vi overfor tre hovedutfordringer i miljøpolitikken: Utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Dette medlem vil påpeke at Norge har et nasjonalt ansvar for disse miljøutfordringene. I tillegg gjenstår det mye regionalt og lokalt miljøarbeid i forhold til lokal luft- og vannkvalitet, ressurs- og avfallshåndtering, sikring av viktige naturområder og tilgang til natur.

Dette medlem vil peke på at det har vært en vesentlig ubalanse i Regjeringens oppfølging av St.meld. nr. 8 (2005–2006) om helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, jf. Innst. S. nr. 225 (2005–2006). Det har blitt satset kraftig på oljeleting gjennom seismiske undersøkelser i sårbare havområder, mens Regjeringen ligger langt etter i kartlegging av miljøverdiene i de sårbare områdene. Dette medlem foreslår å øke satsingen på kartlegging av bunnforhold og miljøverdier i sårbare havområder med til sammen 40 mill. kroner.

Dette medlem har merket seg mange organisasjoners bekymring for manglende bevilgninger til tiltak for bevaring av villaksen. Levende lakseelver er viktige for å bevare det biologiske mangfoldet og for reiselivet og turistnæringen i distriktene. Dette medlem deler denne bekymringen, og vil understreke at Norge har et særlig ansvar for å forvalte våre unike villaksstammer. Dette medlem foreslår derfor en økning av bevilgning til særlige tiltak for villaksstammene med 10 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke betydningen av friluftslivet også som et ledd i en styrking av folkehelsen og arbeidet for en bærekraftig utvikling. Det er viktig å sikre friluftslivets utfoldelse gjennom arealer for friluftsliv, rettighet for ferdsel, aktiviteter og liknende. Dette medlem foreslår en økning av bevilgning til friluftslivstiltak med 20 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer med hensyn på høye konsentrasjoner av miljøgifter. Mye er historisk forurensning som representerer en betydelig belastning for naturmiljøet. Regjeringen har bebudet økt innsats for å rydde opp i denne forurensningen. Dette løftet følges ikke tilstrekkelig opp. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til oppryddingstiltak for forurenset grunn og sjøbunn med 20 mill. kroner.

Dette medlem vil vise til at regjeringen Bondevik II i sin periode trappet opp innsatsen i kulturminnearbeidet. Dette medlem savner en offensiv oppfølging av dette arbeidet fra Regjeringen. Dette medlem vil blant annet vise til at Regjeringen har åpnet opp for at midlene fra kulturminnefondet skal gå til flere oppgaver – uten å øke fondets størrelse samtidig. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke overføringene til kulturminnefondet med 200 mill. kroner fra 2009.

Dette medlem har merket seg at Regjeringen i sitt budsjettforslag har redusert satsingen på nytt skogvern. Dette er beklagelig, og er et skritt i gal retning. Det finnes store verneverdier som bør beskyttes, og det haster med å trappe opp innsatsen innenfor dette området. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 20 mill. kroner til nytt skogvern.

Dette medlem viser videre til en rekke andre satsinger på miljø- og klimatiltak i Venstres alternative budsjett på alle rammeområder – totalt 1 782,7 mill. kroner for 2010 – utover Regjeringens forslag, samt en økning i kapitaloverføringen til grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering på 5 mrd. kroner:

Miljø- og klimatiltak	
Forskning klima/miljø	95,0
Miljøovervåking	20,0
Villaks	10,0
Friluftstiltak og -aktiviteter	40,0

Miljø- og klimatiltak	
Oppryddingstiltak, SFT	20,0
Miljøkartlegging, forvaltningsplanen	20,0
Lavenergi-programmet	10,0
Skogvern	20,0
Klimatek (investeringsselskap)	145,0
Miljø- og klima: Pilotanlegg mv	100,0
Jernbane	932,7
Belønningsordning kollektivtransport	320,0
Belønningsordning, sykkel	50,0
<i>Kulturminnefondet</i>	<i>200,0</i>
<i>Fondet for fornybar energi</i>	<i>5 000,0</i>
<i>Mindre salg/sletting av klimakvoter</i>	
<i>Avvikle ordningen med gratis utslippskvoter av CO₂</i>	
Sum miljø, klima etc. (eksl. fondsavsetning)	1782,7

I sum bidrar Venstres satsing på klima- og miljøtiltak med en grønn skatte- og avgiftsreform som bidrar til et samlet skatteskifte på omlag 4 mrd. kroner, 1 782,7 mill. kroner i bevilgninger for 2010 og fondsavsetninger på totalt 5,2 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Dette medlem vil også vise til at Venstre foreslår å øke kapitaloverføringen til forskningsfondet med totalt 73 mrd. kroner i en strategisk satsning på kunnskaps- og lavutslippssamfunnet. Denne satsingen vil være avgjørende for å nå målsetningene i klimapolitikken.

Samlet foreslår dette medlem videre følgende konkrete endringer under rammeområde 13, Miljø:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
1410.21	Miljøovervåking	20,0	20,0
1427.21	Villaks (gyro mv.)	10,0	10,0
1427.31	Friluftstiltak	20,0	20,0
1427.35	Skogvern	20,0	20,0
1441.39	Oppryddingstiltak, SFT	20,0	20,0
1465.21	Miljøkartlegging, forvaltningsplan	20,0	20,0
Sum endringer ramme 13: Miljø		110,0	110,0

3.2.13.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 13

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	4 084 547 000	4 084 547 000	3 836 547 000	3 917 547 000	4 109 547 000	4 194 547 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	-248 000 000	-167 000 000	25 000 000	110 000 000

3.2.14 *Rammeområde 14 (Konstitusjonelle institusjoner), under kontroll- og konstitusjonskomiteen*

3.2.14.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)		
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen	151 540
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	23 243
41	Stortinget	927 500
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	5 800
43	Stortingets ombudsman for forvaltningen	47 300
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	8 100
51	Riksrevisjonen	446 700
Sum utgifter rammeområde 14		1 610 183
Inntekter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)		
3041	Stortinget	8 500
3051	Riksrevisjonen	3 000
Sum inntekter rammeområde 14		11 500
Sum netto rammeområde 14		1 598 683

3.2.14.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.14.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.14.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 14 settes til 1 568 683 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 30 000 000 kroner.

Regjeringen foreslår å øke tilskuddet til partigruppene på Stortinget. En analyse av tilskuddet for årene 2005 og til og med 2009 tilsier at dagens nivå

gir partigruppene en forholdsvis romslig økonomi, og gruppene har til dels store summer på bok som er oppspart fra tidligere år. Stortinget finansierer gruppene romslig, samtidig som reglene for hva tilskuddene kan benyttes til er vesentlig innsnevret. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere tilskuddet til partigruppene med 30 mill. kroner.

3.2.14.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 14 settes til 1 568 683 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 30 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser i denne anledning til sine merknader i pkt. 2.1.2 om Høyres alternative budsjett.

3.2.14.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter Regjeringens forslag til nettoramme for rammeområde 14 (konstitusjonelle institusjoner).

3.2.14.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre støtter Regjeringens framlegg om å bevilge kr 1 598 683 000 under rammeområde 14 Konstitusjonelle institusjoner.

3.2.14.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 14

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	1 598 683 000	1 598 683 000	1 568 683 000	1 568 683 000	1 598 683 000	1 598 683 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	-30 000 000	-30 000 000	0	0

3.2.15 Rammeområde 15 (Helse), under helse- og omsorgskomiteen

3.2.15.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)		
700	Helse- og omsorgsdepartementet	152 666
702	Beredskap	74 190
703	Internasjonalt samarbeid	78 185
710	Nasjonalt folkehelseinstitutt	1 194 477
711	Ernæring og mattrygghet	47 810
712	Bioteknologinemnda	8 117
715	Statens strålevern	111 889
716	Statens institutt for rusmiddelforskning	35 950
718	Rusmiddelforebygging	201 089
719	Annet folkehelsearbeid	140 633
720	Helsedirektoratet	833 844
721	Statens helsetilsyn	84 771
722	Norsk pasientskadeerstatning	139 286
723	Pasientskadenemnda	34 688
724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	24 513
725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	112 932
726	Statens helsepersonellnemnd	6 060
728	Klagenemnda for behandling i utlandet og Preimplantasjonsdiagnostiknemnda	3 624
729	Pasient- og brukerombud	54 062
732	Regionale helseforetak	98 833 931
733	Habilitering og rehabilitering	178 723
734	Særskilte tilskudd til psykiske helse-og rustiltak	155 949
750	Statens legemiddelverk	206 010
751	Legemiddeltiltak	69 542
761	Omsorgstjeneste	1 550 228
762	Primærhelsetjeneste	231 446

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
763	Rustiltak	642 896
764	Psykisk helse	751 576
769	Utredningsvirksomhet mv.	34 037
770	Tannhelsetjeneste	70 486
780	Forskning	250 294
781	Forsøk og utvikling mv.	99 319
782	Helseregistre	48 000
783	Personell	167 826
2711	Spesialisthelsetjeneste mv.	3 212 000
2751	Legemidler mv.	9 319 500
2752	Refusjon av egenbetaling	4 001 400
2755	Helsetjeneste i kommunene mv.	5 303 200
2790	Andre helsetiltak	217 300
Sum utgifter rammeområde 15		128 682 449
Inntekter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)		
3703	Internasjonalt samarbeid	18 855
3710	Nasjonalt folkehelseinstitutt	267 577
3715	Statens strålevern	46 377
3716	Statens institutt for rusmiddelforskning	2 180
3718	Rusmiddelforebygging	1 504
3720	Helsedirektoratet	2 407
3722	Norsk pasientskadeerstatning	10 667
3723	Pasientskadenemnda	500
3724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	18 497
3725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	124
3732	Regionale helseforetak	990 000
3750	Statens legemiddelverk	133 240
3751	Legemiddeltiltak	176
Sum inntekter rammeområde 15		1 492 104
Sum netto rammeområde 15		127 190 345

3.2.15.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.15.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.15.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 15 settes

til 130 900 845 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringen på 3 710 500 000 kroner.

Disse medlemmer ser med sterk bekymring på utviklingen knyttet til sykehusenes økonomi, økende ventelister og ventetider. Disse medlemmer ønsker å skape et helhetlig helsevesen, og det er viktig at de forskjellige institusjonene og helsenivåene samarbeider for å sikre at pasienter får den hjelpe de trenger, der de trenger den. Disse medlemmer vil derfor satse helhetlig innenfor ordinære spesialisthelsetjenester, men også innenfor rehabilitering, psykiatri, rusomsorg og habilitering. Det er uholdbart at om lag 250 000 mennesker står i helsekø i et av verdens rikeste land.

Disse medlemmer ønsker derfor å gjennomføre omfattende tiltak for å styrke og bedre helsesektoren i sitt alternative budsjett for 2010. Disse medlemmer foreslår å øke sykehusenes budsjett for 2010 med 2 mrd. kroner utover Regjeringens forslag, samt sørge for en betydelig satsning på å redusere helsekøene gjennom kjøp av tjenester hos private og ideelle tilbydere. I tillegg foreslår disse medlemmer å likestille private og offentlige tjenestetilbydere, noe som medfører at den totale kapasiteten i helsevesenet vil bli benyttet. Dette vil føre til kortere ventelister og ventetider.

For å sikre økt pasientbehandling og effektivitet økes også den innsatsbaserte finansieringen (ISF) fra 40 til 60 pst.

Disse medlemmer ser, i likhet med Regjeringen, behovet for effektivisering knyttet til spesialisthelsetjenesten, og mener det er svært mye ugjørt i denne forbindelse. Disse medlemmer ønsker derfor å legge ned de regionale helseforetakene, og opprette et statlig sykehusdirektorat. Dette vil føre til store effektiviseringsgevinster, samtidig som de geografiske forskjellene knyttet til grad og kvalitet av behandling den enkelte mottar, blir fjernet. Videre må helsevesenet organiseres slik at medisinsk personell (leger, sykepleiere, etc.) benyttes til pasientrelatert arbeid i større grad. Disse medlemmer er av den oppfatning at leger og sykepleiere skal behandle pasienter fremfor å utføre administrativt arbeid. Disse medlemmer mener derfor det må ansettes merkantilt ansatte til å utføre en god del av det administrative arbeidet som i dag utføres av helsepersonell. Disse medlemmer ønsker videre å slette deler av sykehusenes gjeld, for å bedre likviditeten og det økonomiske fundamentet til foretakene.

Disse medlemmer viser til etterslepet som eksisterer i sykehussektoren, og mener utdatert medisinsk-teknisk utstyr og foreldet bygningsmasse er en medvirkende årsak til manglende ressursutnyttelse. Det avsettes derfor 1 mrd. kroner til investeringsformål i medisinsk-teknisk utstyr for 2010. Dette vil medføre økt effektivitet og bedre behandling. Disse medlemmer mener denne enorme satsningen vil føre til svært positive langtidsvirkninger for årene 2011–2013, da flere pasienter vil bli behandlet, ventetidene reduseres og ventelistene kortes ned.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen kun legger opp til en videreføring av kjøp av private/ideelle rehabiliteringsplasser i 2010, noe som ikke er tilfredsstillende all den tid hver sjette rehabiliteringsplass er forsvunnet under den sittende regjering.

Disse medlemmer ønsker å øremerke 300 mill. kroner til rehabiliteringsformål, slik at kapasiteten hos både offentlige, private og ideelle institusjoner kan benyttes og behovet for disse tjenestene dek-

kes. Rehabilitering er svært samfunnsøkonomisk lønnsomt, samtidig som livskvaliteten for den det gjelder øker betydelig. Rehabilitering er et høyt prioritert område for disse medlemmer, og det er derfor en storstilt satsning på dette området i budsjettet for 2010.

Disse medlemmer er svært misfornøyd med investeringstilskuddet knyttet til bygging av sykehjem. Disse medlemmer vil øke tilskuddet for bygging av sykehjem betydelig, slik at kommunene får økonomisk insentiv til å bygge sykehjemsplasser, og ikke bare omsorgsboliger, slik vi har sett en tendens til de senere årene.

Regjeringens løfter om å redusere egenandeler i helsevesenet er ikke gjennomført, snarere tvert imot. Regjeringen foreslår en rekke egenandelsøkninger i 2010, noe disse medlemmer går imot.

Disse medlemmer er av den oppfatning at den medisinske forskningen i Norge ikke holder et tilfredsstillende nivå. Det vil derfor foreslås en betydelig styrkning av forskningen, herunder presiseres det at diabetes-, demens, kreft-, ADHD- og stamcelleforskning er prioriterte områder.

Disse medlemmer mener psykiatritilbudet i Norge fortsatt har en lang vei å gå for å kunne bli tilfredsstillende. Disse medlemmer gikk imot fjerningen av øremerkede midler fra 1. januar 2009. Disse medlemmer vil styrke satsningen på psykiatri med 150 mill. kroner for budsjettåret 2010, slik at målene i opptrappingsplanen for psykiatri kan bli nådd.

Disse medlemmer mener det er uverdigg at rusomsorgen ikke får det løftet som er nødvendig i Regjeringens budsjettforslag for 2010. Det er behov for en betydelig satsning, både hva gjelder forebygging, institusjonskapasitet, tilrettelagte boliger, ettervern og oppfølging. Disse medlemmer vil derfor øke innsatsen med om lag 400 mill. kroner for budsjettåret 2010, som et ledd i en betydelig opptrapping med siktemål å få på plass en helhetlig rusomsorg med enkeltindividet i fokus.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for syketransporten og rehabiliteringstjenesten fra helseforetakene til folketrygden."

"Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for TNF-hemmere og medisiner til MS-syke fra helseforetakene til folketrygden."

"Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å innføre PSA-screening som en obligatorisk ordning for risikogrupper."

"Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2010 fremme forslag om en tannhelsereform med utgangspunkt i etablering av en takordning for utgifter relatert til sykdom i munnhulen."

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 fremme forslag om nedleggelse av de regionale helseforetakene."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at helseforetakene går igjennom sin virksomhet med tanke på effektivisering og konkurranseutsetting av tjenester som ligger utenfor kjernevirksomheten for å frigjøre midler til pasientbehandling. Dette kan for eksempel være renhold, vaskeri, vaktmestertjenester etc."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at den totale kapasitet som eksisterer hos private opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner, blir benyttet."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at den totale kapasitet som eksisterer hos private rusinstitusjoner, blir benyttet."

"Stortinget ber Regjeringen, i løpet av vårsesjonen 2010, legge frem en sak knyttet til finansiering av vedlikeholdsetterslepet av medisinsk utstyr og bygningsmasse ved norske sykehus."

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2011 sørge for at ansvaret for forvaltning av helserefusjoner tillegges Arbeids- og velferdsetaten."

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2011 sørge for at forvaltningen av "Raskere tilbake"-ordningen overføres til Arbeids- og velferdsetaten."

"Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre ordningen med forhåndsgodkjent refusjon for samtlige legemidler knyttet til KOLS-pasienter."

3.2.15.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 15 settes til 127 330 345 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 140 000 000 kroner.

Disse medlemmer mener at den offentlige helsetjenesten må sikre at pasientene får nødvendig helsehjelp av god kvalitet når de har behov for det.

Satsing på rehabilitering og rusbehandling

Disse medlemmer viser til at helsetjenesten setter inn store ressurser på å redde liv, og kan redde stadig flere etter eksempelvis hjerteinfarkt, slag og ulykker. Men når blålysene er slått av, opplever mange pasienter at de ikke får et nødvendig opptreningsopplegg. Dette betyr tapte muligheter for mange mennesker, som dermed blir avhengige av omsorgstjenester og trygd. En undersøkelse utført av SINTEF viser at tilbudet om habilitering og rehabilitering svikter i mange ledd.

Disse medlemmer mener at den neste helsepolitiske hovedsatsingen må være innenfor habilitering og rehabilitering. Et bedre opptreningstilbud vil sikre at flere mennesker får mulighet til å mestre hverdagen og delta i arbeids- og samfunnsliv. Denne satsingen er en investering i mer frihet og bedre livskvalitet for mange mennesker. Samtidig er dette god samfunnsøkonomi fordi det gir flere mennesker mulighet for å delta i arbeidslivet og reduserer behovet for omsorgstjenester. Disse medlemmer vil øremerke 585 mill. kroner av bevilgningen til økt aktivitet i helseforetakene til bedre tilbud om habilitering og rehabilitering. Innenfor satsingen på rehabilitering vil Høyre særlig styrke tilbudet til funksjonshemmede barn og deres familier, for å sikre bedre støtte til opptrening og mestring i hverdagen.

Ventetiden for rusbehandling har økt betydelig siden 2006, og 4 300 rusavhengige venter på behandling. Samtidig er mange private rusbehandlingsplasser avvirket under regjeringen Stoltenberg, uten at tilbudet er styrket tilsvarende i offentlig regi. Innenfor satsingen på rehabilitering vil disse medlemmer øremerke 150 mill. kroner utover Regjeringens forslag til å sikre raskere og bedre behandling for rusavhengige, samt bedre oppfølging av barn som er pårørende til rusavhengige og psykisk syke. Disse medlemmer foreslår også å styrke lavterskeltilbudet om tannbehandling til rusavhengige og andre med 5 mill. kroner.

Bedre helsetilbud der folk bor

Disse medlemmer mener at pasienter i Norge opplever et byråkratisk og fragmentert helsetilbud. Norge er i verdenstoppen når det gjelder bevilgninger til helsetjenesten, men vi har bare midelmådige resultater i forhold til ressursinnsatsen. Dette skyldes svakheter i organiseringen av tilbudet, blant annet at det gis for dårlig helsehjelp i kommunene. Disse medlemmer støtter derfor forslaget i Samhandlingsreformen om å styrke helsetilbudet der folk bor, men krever at kommunene må rustes opp med kompetanse og ressurser for å håndtere de nye oppgavene.

Disse medlemmer vil flytte mer på leger og mindre på pasienter. Vi må styrke helsetilbudet der

pasientene bor, slik at unødvendige sykehusinnleggelser kan unngås. Lokalsykehusene må videreutvikles slik at de kan gi bedre tilbud til store pasientgrupper, eksempelvis syke eldre, pasienter som trenger rehabilitering, lindrende behandling og kronisk syke. Det må etableres flere tilbud i samarbeid mellom helseforetak og kommuner for å gi pasientene et mer helhetlig tilbud. Helseforetakenes virksomhet må omstilles i retning av mer desentralisert og oppsøkende virksomhet for å understøtte den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Dette vil sikre at pasientene får bedre helsehjelp der de bor, og redusere belastningen med lang reisevei, hyppige reinnleggelser og opphold i sykehuskorridorene. Samtidig vil dette føre til bedre ressursbruk i helsesektoren. Regjeringen har foreslått 885 mill. kroner til økt aktivitet i helseforetakene. Disse medlemmer vil øremerke 300 mill. kroner av denne bevilgningen til samhandlingstiltak mellom kommuner og sykehus, satsing på telemedisin samt utvikling av desentraliserte helsetilbud for å gi pasientene bedre helsehjelp der de bor.

Kutte i helsekøene

Til tross for en formidabel vekst i bevilgningene til helse har helsekøen økt med ca. 62 000 pasienter under regjeringen Stoltenberg II. Dette skyldes særlig de rød-grønnes ideologiske motstand mot bruk av private aktører. Pasientene betaler en høy pris for denne politikken gjennom unødvendig ventetid for nødvendig behandling. Samtidig fører dette til økte utgifter knyttet til sykemeldinger for samfunnet og næringslivet. De rød-grønnes begrensninger i bruk av private tilbud har også ført til en klassesdelt helsetjeneste der bare de pasientene som har god økonomi kan kjøpe seg plass i private tilbud, mens de som har dårlig økonomi må stille seg bakerst i den offentlige helsekøen.

Disse medlemmer mener at det er meningsløst at pasienter venter på behandling mens behandlingsplasser står ledige. Disse medlemmer vil kutte helsekøen og sikre at pasientene får raskere helsehjelp for statens regning gjennom økt samarbeid med private aktører som har ledig kapasitet. Dette vil bidra til at pasientene får raskere helsehjelp og større valgfrihet. Det foreslås å øremerke 515,7 mill. kroner

innenfor helseforetakenes ramme til behandling av minst 25 000 flere pasienter i regi av private aktører, innenfor både psykisk helsevern og somatiske tjenester. Bevilgningen finansieres gjennom kutt i administrasjon og effektivisering av ikke-medisinske støttefunksjoner, se eget punkt.

Kvalitet i helse og omsorgstilbudet til unge og eldre

Disse medlemmer mener det er behov for å styrke kvaliteten i omsorgstjenesten for å gi brukerne et bedre tilbud. Det er først og fremst behov for å styrke kompetansen i den kommunale hele- og omsorgstjenesten. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om en kompetansepott som skal sikre økt lønn og bedre mulighet for å rekruttere utdanningsgrupper som sykepleiere og vernepleiere til offentlig sektor. Derfor foreslås i tillegg å øke bevilgningen til kvalitetstiltak i omsorgstjenesten med 150 mill. kroner utover Regjeringens forslag. Innenfor denne bevilgningen øremerkes midler til å sikre at sykehjemsleger får samme lønn som sykehusleger. Videre skal bevilgningen styrke helsestasjonenes arbeid med utsatte familier og sikre bedre omsorg ved livets slutt. I tillegg skal tilbudet i regi av Livsglede For Eldre styrkes. Det foreslås også å styrke arbeidet med kvalitet og faglig utviklingsarbeid i helseforetakene med 34,3 mill. kroner.

Effektivisering

Disse medlemmer mener at administrasjonen og organisering av støttefunksjoner i helseforetakene kan effektiviseres for å frigjøre midler til pasientbehandling. En utredning i regi av de regionale helseforetakene viser et innsparingspotensial med 1 mrd. kroner årlig gjennom bedre samordning av støttefunksjoner. Nøytral moms i helseforetakene vil stimulere til økt konkurranse og lavere pris på støttefunksjoner som renhold og matservering, som ifølge NHO kan gi innsparing på 3,2 mrd. kroner for helseforetakene. I tillegg kan RHFenes kjøp av konsulent-tjenester med 787 mill. kroner årlig reduseres. Nøkterne anslag tilsier at disse tiltakene til sammen kan frigjøre 550 mill. kroner mer til pasientbehandling i 2010.

Helse og omsorg – oppsummert:

Satsing på samhandling og desentralisert behandling	300,0 mill. kr
Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	585,0 mill. kr
Redusert ventetid gjennom kjøp av private tilbud, gir behandling til minst 25 000 flere	515,7 mill. kr
Kvalitet i helsetjenesten, etablering av kvalitetsregistre	34,3 mill. kr
Summene over er omdisponering og øremerking av midler i Regjeringens bevilgning til økt aktivitet i helseforetakene.	
Kvalitet i omsorgen	150 mill. kr
Kompetansepott for utdanningsgruppene i offentlig sektor	
ISF-refusjon for ny undersøkelse av kreft	
Tannhelse, rusavhengige	5 mill. kr

3.2.15.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det må satses på helse- og omsorgs-tiltak som både har en helsegevinst og som er fattigdomsbekjempende. I Kristelig Folkepartis alternative budsjett er det rettet særlig innsats mot lavinntektsgrupper, som sosialhjelpsmottakere og personer på kvalifiseringsprogrammer. Både fritak for egenandeler for generelle behandlings- og medisnutgifter, og fritak for egenandel for tannhelsetjenester, er viktige tiltak i denne sammenheng. Det eksisterer helseforskjeller på grunn av sosiale ulikheter. Dette bryter med prinsippet om likeverdige helsetjenester til alle. Dette medlem foreslår å legge inn 150 mill. kroner som et første skritt for å fjerne egenandelstak 1 for medikamentell behandling for lavinntektsgrupper (husholdninger med inntekter under 2 G). I 2010 vil dette kunne gi en betydelig reduksjon av egenandeler for denne gruppen. Dette dekkes inn med en økning av egenandelstak 1 med 200 kroner for andre grupper. Dette medlem foreslår 80 mill. kroner til å innføre fritak for egenandel for tannhelsetjenester for personer som er sosialhjelpsmottakere eller deltakere i kvalifiseringsprogram. Også satsing på 500 flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger utover Regjeringens forslag er viktige tiltak i denne sammenheng. Etter opptrappingsplanen for psykisk helse som ble avsluttet i 2008, er det i dag et dokumentert et behov for 2 800 tilrette-lagte boliger for psykisk syke. Mange i denne gruppen er bostedsløse, og dette svekker deres mulighet til å nyttiggjøre seg av helsetilbudet. Dette medlem ønsker å styrke det psykiske helsetilbudet for studenter med 3 mill. kroner til studentsamskipnadene i Oslo og Akershus, Agder og Stavanger. Dette medlem foreslår også videre øremerking av midler til psykisk helse både i sykehusene og i kommunene. Rusmiddelavhengige er en annen gruppe som ikke får det helsetilbudet de trenger, og som de har krav på. Dette medlem mener bruk av ledig behandlingsskapasitet i rusinstitusjoner må tas i

bruk. Dette gjelder både i spesialisthelsetjenesten og i den kommunale omsorgen, og dette medlem foreslår i alternativt budsjett 100 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem foreslår 10 mill. kroner for å styrke det rusforebyggende arbeidet i regi av frivillige organisasjoner.

Dette medlem viser videre til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foretas en styrking av eldreomsorgen, både gjennom den økte satsingen på bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger, og gjennom styrket eldreomsorgsforskning og dagtilbud for demente. Dette er tiltak for større kapasitet og bedre helse- og omsorgstjenester. Det er også behov for å styrke NOKLUS i sykehjem for å styrke kvaliteten. Dette utgjør til sammen en satsing på 32 mill. kroner.

Mange, blant annet eldre mennesker, får ikke dekket sine behov for livshjelp i livets slutfase. Kristelig Folkeparti satser derfor i sitt alternative budsjett på å styrke dette tilbudet i pleie- og omsorgstjenesten. Flere enheter for lindrende behandling på sykehusene og i kommunene der den enkelte bor, en generell kunnskapsstyrking om livshjelp og etikk i hele helse- og omsorgstjenesten og ambulante team der helsepersonell med spesiell kunnskap på lindrende behandling kommer hjem til den døende, er blant tiltakene. I tillegg til satsing på bygging av flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger, herunder hospiceplasser for døende, utgjør dette til sammen en satsing på 100 mill. kroner.

Dette medlem ser med bekymring på at aborttallene øker, og ønsker å styrke det abortforebyggende arbeidet i frivillig regi med 5 mill. kroner. Det drives viktig helseforebyggende arbeid på helsestasjoner, og dette medlem foreslår derfor 10 mill. kroner for å styrke dette lavterskelhelsetilbudet. Videre er det behov for en sterkere satsing på behandlingsreiser til utlandet, og dette medlem foreslår 10 mill. kroner til dette behandlingstilbudet utover Regjeringens forslag. Dette medlem foreslår for

øvrig å redusere apotekavansen med en halv prosent, en inntektsøkning på 30 mill. kroner.

Dette medlem vil videreføre dagens ordning med dekning av ressurskrevende tjenester i kommunene, og viser til forslag under rammeområde 18 om 300 mill. kroner til dette. De som har størst utfordringer i hverdagen, må være sikret gode offentlige tjenester. Staten må ikke legge mer av ansvaret for dette over på kommunene. Regjeringens forslag om at dette skal ha tilbakevirkende kraft for 2009, er svært uheldig.

Dette medlem foreslår at nettorammen på rammeområde 15 (helse) settes til 131 135 345 mill. kroner, noe som er 3 945 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.15.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 127 538 345 000 under rammeområde 15, som er kr 348 000 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem ønsker gode, offentlig finansierte velferdstjenester fordi frie samfunn har gode fellesskapsinstitusjoner og et sosialt sikkerhetsnett for alle. Dette medlem mener Norge har et helse-system vi kan være stolte av, men vil understreke at det kreves endringer dersom helse- og velferdssystemet skal være robust i årene framover. Dette medlem vil peke på at det innen helsesektoren vil være nødvendig å igangsette nyskapende prosjekter for å utvikle ny teknologi som bidrar til nye arbeidsformer og økt samhandling. Dette medlem viser til merknader under pkt. 3.2.16.2.5 under rammeområde 16 om forskning på arbeidskraftsbesparende teknologi til bruk i helsesektoren.

For dette medlem er det viktig å påpeke at vi alle har et ansvar for mennesker rundt oss. Det offentlige har likevel et særlig ansvar for at alle får nødvendig omsorg og helsehjelp når de trenger det. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjett har valgt å prioritere satsing på helsesøstertjeneste, rehabilitering, rusomsorg og en heving av sosialhjelpssatsene.

Dette medlem mener det er avgjørende at vi har et godt og likeverdig helsetilbud til alle som trenger det, når de trenger det. Informasjon, medbestemmelse og kvalitetssikring er nødvendig for at pasienter skal føle trygghet når helsehjelp er nødvendig. Dette medlem viser til at stadig nye legemidler, nye behandlingsmetoder og andre helseteknologiske framskritt gjør at mer helsebehandling blir teknisk mulig. Dette medlem mener en slik utvikling selvsagt er positiv, men vil samtidig peke på at dette skaper et forventningspress hos borgerne. Dette

medlem mener det blir stadig viktigere å skille mellom hvilken ressursbruk som er teoretisk mulig og hvilken ressursbruk som er riktig.

Dette medlem understreker at et sterkt offentlig helsevesen under demokratisk styring er den beste garantien for at de tilgjengelige helseressurser blir brukt til å gi et likeverdig tilbud basert på medisinsk faglig grunnlag og prioriteringer. I tillegg til et offentlig helsevesen må det være rom for private aktører. Dette medlem ønsker å medvirke til at dagens samarbeid mellom private og offentlige helsetjenesteleverandører videreutvikles, med valgfrihet for pasientene i tråd med dagens lovgivning, og der det offentlige blir gode bestillere.

Dette medlem ønsker en bedre styring av helseforetakene og en større bevilgning til pasientrettede tiltak innen helseforetakene. Stadige rapporter om høyt sykefravær innen helsesektorene tyder på at mange ansatte er utslitt av høyt press i stadige omstillingsprosesser og lever med konstante underbemanninger.

Dette medlem mener økt satsing på rehabilitering og forebyggende arbeid er viktig for å fordele ressursene bedre innenfor helsevesenet og sørge for at kronikere, rusmisbrukere og mennesker med funksjonsnedsettelse får en bedre hverdag.

Dette medlem er skuffet over Regjeringens manglende satsing på rehabilitering overfor kronikere og rusavhengige, og mener Regjeringen ikke har oppfylt sitt løfte om at rehabilitering skulle bli det nye satsingsområdet. Langt flere kronikere og syke kunne hatt en bedre hverdag og deltatt i arbeidslivet hvis innsatsen på rehabiliteringsområdet var blitt økt. Dette medlem mener det er behov for en større satsing på rehabilitering og foreslår at helseforetakene settes i stand til å kjøpe flere rehabiliteringsplasser for å hjelpe de mange som står i kø. Dette medlem foreslår på dette grunnlag å øke tiltak til rehabilitering med 200 mill. kroner.

Dette medlem vil prioritere mer til dem som trenger det mest. Dette krever omprioriteringer og bedre samhandling mellom ulike deler av helsevesenet. Sosial ulikhet i helse er et voksende problem og henger nøye sammen med fattigdom. Det er svært viktig for å bekjempe fattigdom at det satses på helsehjelp og behandling til dem som faller utenfor, også i helsevesenet. Offentlige myndigheter har et særlig ansvar for å forhindre at sosial ulikhet overføres fra en generasjon til en annen. Barn som lever under dårlig oppvekstkår og med dårlig helse, må sikres god behandling på et tidlig tidspunkt. Dette medlem er bekymret over at barn og unge står lenge i kø for å få psykiatrisk behandling. For å møte utfordringene slik de nå fremstår innenfor psykiatrien, må alle ledd i tiltakskjeden styrkes på tvers av profesjoner og omsorgsnivå. Det må opprettes flere plasser i akutt-

psykiatrien samtidig med økt satsing på psykiatrisk legevakt, samt dagsentre og hjemmebasert psykiatrisk oppfølging. Det psykiske helsearbeidet må etableres nærmest mulig der folk bor.

Forebyggende helsehjelp er svært viktig for å hindre sosial ulikhet, og dette medlem mener det offentlige har et særlig ansvar for forebyggende helse- og omsorgsarbeid. Dette medlem mener det forebyggende arbeidet i dag lider under en manglende helhetlig tenkning, svak ledelse og lav politisk status. I de fleste norske kommuner er det flere instanser som har ansvar for forebyggende helsearbeid, men mange kommuner mangler koordinerende eller overordnet styring. Dette medlem er særlig bekymret over at dette går ut over det forebyggende arbeidet rettet mot barn og unge. Dette medlem ønsker derfor å styrke forebyggingsarbeid og samhandling, herunder styrke helsesøstertjenesten. Helsesøstertjenesten er en god, forebyggende og samfunnsøkonomisk billig måte å gi helse råd og tjenester på til ungdom. Mange steder har imidlertid helsesøstertjenesten for dårlig kapasitet. Dette medlem viser til at mange unge sliter med psykiske vansker, og dette medlem mener de bør møtes på lavest mulig nivå i helsevesenet. Helsesøstertjenesten kan fange opp mange problemstillinger gjennom et tillitsforhold til barn og ungdom som vanskelig etableres i andre deler av helsevesenet. Helsesøster og helsestasjonstjenesten har videre store muligheter for å drive oppsøkende virksomhet helt fra spedbarnsstadiet og dermed god mulighet for å gi råd og sette inn hjelpetiltak på et tidlig tidspunkt før alvorlige problemer utvikler seg. Dette medlem foreslår derfor en betydelig satsing på helsesøstertjenesten til en samlet kostnad på 50 mill. kroner.

Dette medlem mener at de som er avhengige av rusmidler først og fremst trenger behandling og rehabilitering. Målet må ikke bare være rusfrihet, men også et verdig liv for dem som ikke klarer å bli rusfrie. Manglende rehabilitering av rusmisbrukere fører til at mange mennesker går til grunne, tidlig død og overdosedødsfall. Mange rusavhengige sliter med psykiske lidelser i tillegg. Det er derfor svært viktig å øke kapasiteten for tverrfaglig spesialisert behandling. I dag er det lang ventetid og mer enn 4 000 står i kø for behandling.

Dette medlem mener det må gis gode behandlingstilbud, blant annet gjennom økt bruk av legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Tverrfaglig spesialisert rusbehandling må styrkes. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til ulike tiltak for rehabilitering og rusomsorg med 50 mill. kroner. Dette medlem mener at dette er langt mer målrettet en Regjeringens byråkratiske nysatsing på såkalte kommunale rusforebyggingskoordinatorer.

Dette medlem vil peke på at overvekt/alvorlig overvekt utgjør risikofaktorer for en rekke sykdommer og plager. Dette medlem mener det er viktig å videreutvikle behandlingstilbud til alvorlig overvektige barn og voksne. Dette medlem vil peke på den helsemessige og samfunnsøkonomiske gevinsten det er å forebygge alvorlig overvekt, og støtter derfor at det avsettes midler til prosjekter som skal bidra til å utvikle gode behandlingstiltak for alvorlig overvektige barn og unge samt evaluere effekten av dem. Imidlertid er det ulike meninger knyttet til riktig behandling og i hvilken grad ernæring og hva slags type ernæring som er viktig for å redusere overvekt. En rekke kronikere og diabetikere tester ulike dietter og kostholdsomlegginger med varierende resultat. Siden mennesker er forskjellige også på dette området, er det rimelig at tilbudene også er det. Flere har vist til gode resultater med lavkarbokosthold, og varianter av dette. Foreningen kostreform ved overvekt og sukkersykdommer (Kos) har hatt gode resultater med pasienter som tidligere har slitt med type 2 diabetes.

Dette medlem fremmer på dette grunnlag følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen undersøke de resultatene foreningen KOS viser til og komme tilbake til Stortinget med en evaluering."

Dette medlem påpeker også at NAFKAM og NIFAB viser til at 50 pst. av den norske befolkning har brukt alternativ behandling i løpet av siste år, og 50 pst. av kreftpasientene bruker alternativ behandling. Det er liten kunnskap om effekt, bivirkninger og interaksjon med legemidler. Dette medlem vil sikre at alternativ behandling foregår på en så trygg måte som mulig, og at alternativ behandling som har påviselig effekt, eksempelvis akupunktur, blir fremhevet.

Dette medlem fremmer på dette grunnlag følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for å stabilisere forskningsinnsatsen for alternativ behandling på et høyere nivå enn i dag, spesielt grunnfinansieringen via Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet."

Dette medlem mener at frivillige organisasjoner er gode på å få mye aktivitet ut av ressursene de får tildelt. Dette medlem viser til midlene i "den kulturelle spaserstokken" og foreslår å redusere posten med 14 mill. kroner. Dette må sees i sammenheng med økte bevilgninger til kulturtiltak for eldre i regi av frivillige organisasjoner, nærmere omtalt under rammeområde 3 i denne innstilling.

Dette medlem viser videre til at Venstre ved flere anledninger har uttrykt bekymring og skepsis overfor Regjeringens ukritiske satsing på stadig mer omfattende nasjonale helseregistre. Det offentlige håndterer svært mye sensitiv personinformasjon i helsevesenet. Digitalisering av denne informasjonen er nødvendig, men krever strengere rutiner for å bevare personvernet. Dette medlem krever at disse rutinene kommer på plass før det planlagte delingsnettverket for pasientjournaler kommer på plass. Dette medlem foreslår derfor en reduksjon i bevilgningene til nasjonale helseregistre på 15 mill. kroner i 2010.

Dette medlem viser videre til Innst. S. nr. 227 (2008–2009) Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes regulering av markedet for kopilege-

midler. En enstemmig komité slår i innstillingen fast at det til tross for at det er iverksatt flere tiltak for å sikre lavere priser på legemidler, så viser Riksrevisjonen undersøkelse i Dokument nr. 2:7 (2008–2009) at det fortsatt er behov for tiltak som stimulerer til lavere priser. Dette medlem viser videre til at fremforhandlede rabatter på innkjøpssiden ikke kommer pasientene til gode, og at andelen av generiske legemidler i det norske markedet er lav sammenliknet med andre nordiske land. Dette medlem foreslår derfor å redusere apotekavansen med et prosentpoeng, noe som medfører en innsparing på 65 mill. kroner i 2010.

Samlet foreslår dette medlem videre følgende konkrete endringer under rammeområde 15, Helse:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
718.63	Ymse rus-tiltak (i tillegg til LAR)	50,0	50,0
718.63	Ingen etablering av kommunale rusforebyggingskoordinatorer .	-8,0	-8,0
719.21	Styrking av helsesøstertjenesten	50,0	50,0
732.70	LAR	150,0	150,0
732.70	Rehabilitering, helseforetakene	200,0	200,0
769.21	Den kulturelle spaserstokken	-14,0	-14,0
782.70	Nasjonale helseregistre, Forskningsrådet m.m.	-15,0	-15,0
2751.70	Redusert apotekavanse 1 prosentpoeng	-65,0	-65,0
	Sum endringer ramme 15: Helse	348,0	348,0

3.2.15.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 15

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	127 190 345 000	127 190 345 000	130 900 845 000	127 330 345 000	131 135 345 000	127 538 345 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	3 710 500 000	140 000 000	3 945 000 000	348 000 000

3.2.16 *Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning), under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen*

3.2.16.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2-3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)		
200	Kunnskapsdepartementet	235 741
220	Utdanningsdirektoratet	272 542
221	Foreldreutvalget for grunnopplæringen	9 613
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	101 406
223	Samisk utdanningsadministrasjon	34 355
224	Senter for IKT i utdanningen	85 057

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2-3 (2009–2010)
225	Tiltak i grunnopplæringen	1 178 266
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	1 043 566
227	Tilskudd til særskilte skoler	65 240
228	Tilskudd til private skoler mv.	2 838 432
229	Andre tiltak	21 499
230	Kompetansesentre for spesialundervisning	685 426
252	EUs program for livslang læring	215 381
253	Folkehøyskoler	641 301
254	Tilskudd til voksenopplæring	205 335
255	Tilskudd til freds- og menneskerettsentre mv.	56 806
256	Vox – Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	52 523
257	Program for basiskompetanse i arbeidslivet	79 804
258	Analyse og utviklingsarbeid	43 114
260	Universiteter og høyskoler	23 382 978
270	Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	309 281
280	Felles administrative enheter	119 700
281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler	689 767
283	Meteorologiformål	301 932
285	Norges forskningsråd	1 471 705
286	Forskningsfond	1 261 860
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	227 623
288	Internasjonale samarbeidstiltak	1 463 301
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.	173 027
920	Norges forskningsråd	1 307 000
1020	Havforskningsinstituttet	587 850
1021	Drift av forskningsfartøyene	181 900
1022	NIFES	138 200
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	496 931
1137	Forskning og innovasjon	407 831
1590	Kirkelig administrasjon	570 597
1591	Presteskapet	828 078
1592	Nidaros domkirke m.m.	51 133
2410	Statens lånekasse for utdanning	9 667 539
	Sum utgifter rammeområde 16	51 503 640
Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)		
3200	Kunnskapsdepartementet	1 751
3220	Utdanningsdirektoratet	10 020
3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	4 309
3224	Senter for IKT i utdanningen	1 000
3225	Tiltak i grunnopplæringen	141 275
3229	Andre tiltak	2 386
3230	Kompetansesentre for spesialundervisning	64 561
3256	Vox – Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	10 614
3280	Felles administrative enheter	20

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2-3 (2009–2010)
3281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler	10
3286	Forskningsfond	3 770 560
3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	21 500
3288	Internasjonale samarbeidstiltak	4 752
4020	Havforskningsinstituttet	280 700
4021	Drift av forskningsfartøyene	55 730
4022	NIFES	81 586
4590	Kirkelig administrasjon	37 868
4591	Presteskapet	19 383
4592	Nidaros domkirke m.m.	18 027
5310	Statens lånekasse for utdanning	145 478
5610	Renter av lån til Nofima AS	1 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning	3 788 500
Sum inntekter rammeområde 16		8 461 030
Sum netto rammeområde 16		43 042 610

3.2.16.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.16.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til merknad under kapittel 3.2.9.2.1, og foreslår å redusere overføringen til CCS-forskning under kap. 285 Norges forskningsråd, post 52 med 10 mill. kroner. Flertallet legger til grunn at reduksjonen i bevilgningen ikke går på bekostning av opptrapping knyttet til klimaforliket.

Videre foreslår flertallet at kap. 1023 Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU, post 50 Tilskudd til Norges Forskningsråd reduseres med 3 mill. kroner. Samlet foreslår flertallet at rammeområde 16 settes til 43 029 610 000 kroner, som er 13 000 000 kroner lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.16.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 16 settes til 43 767 413 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringen på 724 803 000 kroner.

Disse medlemmer mener Norge bør ha som mål at landets utdanningssystem skal ligge i verdens-toppnen når det gjelder kvalitet og læringsresultater, og innsatsen må gjenspeile at fremtidige arbeidsplasser i stor grad vil være kunnskapsintensive. Norge er blant de land i verden som bruker mest penger til utdanningssektoren, men resultatet plasserer oss ikke

like tydelig blant verdens ledende nasjoner. Kunnskaps- og kapitalintensive næringer vil være nøkkelen til å videreføre Norges velstand etter oljealderen, og det er nødvendig med både struktur- og systemendringer for å heve nivået på læringsresultatene innenfor utdanningssystemet, samt øke innsatsen innenfor forskningen.

I budsjettforslaget fra Regjeringen satses det for lite på utdanning og forskning i forhold til de uttalte målsettingene. Disse medlemmer mener de største manglene er etter- og videreutdanning for undervisningspersonell, manglende styrking av den tilpassede opplæringen, manglende satsing på forskning og høyere utdanning, samt at man trenger et krafttak mot mobbing og uro/bråk i norsk undervisning.

Disse medlemmers hovedprioriteringer er satsing på høyere utdanning og forskning, bedre kvalitet i grunnopplæringen, tilpasset undervisning, leirskoleopphold for alle elever og styrking av tilbudet til elever med spesielle behov.

Disse medlemmers hovedbekymring innenfor skolepolitikken, er at man har sviktet i forhold til den tilpassede opplæringen. Disse medlemmer vil derfor forsterke undervisningspersonalets kompetanse i forhold til å bli dyktigere klasseledere, samt til å bli bedre i stand til å praksisrette de teoretiske fagene. Etter- og videreutdanning av undervisningspersonalet i disse tingene, er derfor en viktig prioritering for Fremskrittspartiet. I tillegg vil disse medlemmer gjøre et krafttak mot frafall i videregående opplæring, ved å redusere teoriandelen på yrkesfag, praksisrette de teoretiske fagene bedre, samt å styrke rådgivningstjenesten.

Disse medlemmer mener også at de senere års lave bevilgninger til universitets- og høyskolesektoren har vært med å svekke både forskningen, veiledningen og undervisningen på norske utdanningsinstitusjoner. Disse medlemmer foreslår derfor å øke bevilgningene til universiteter og høyskoler med 150 mill. kroner, samt å bruke 200 mill. kroner på utstyrsinnkjøp og vedlikehold i sektoren.

Disse medlemmer mener også det er viktig at vi satser på forskning for å fremme økt verdiskapning i Norge, og foreslår derfor å øke overføringen til Forskningsfondet med 10 mrd. kroner og bevilgningene til forskningsaktivitet i fondets regi i 2010 med 70 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Disse medlemmer er også bekymret for en ytterligere fragmentering av forskningspolitikken og foreslår å overføre midlene i de regionale forskningsfondene til det nasjonale forskningsfondet.

Regjeringens forslag på kirkeområdet innebærer mindre kirkelig aktivitet i lokalsamfunnene, og svekker det kirkelige demokratiet og reduserer den lokale handlefriheten. Disse medlemmer foreslår derfor å øke posten til kirkelig virksomhet i kommunene med 30 mill. kroner, samt øke overføringen til presteskapet med 30 mill. kroner utover Regjeringens forslag, for slik å sørge for at man kan ansette flere prestes og redusere det formidable presset som er på prestene i dag.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprette en ordning med kjøp av nødvendig utstyr til forskningsinnsats ved universitet og høyskoler for å gjennomføre en nødvendig oppgradering i løpet av en periode på fem år og med finansiering over et eget utenlandsbudsjett."

"Stortinget ber Regjeringen om å innføre et finansieringssystem i grunnskole, videregående opplæring og fagskoler basert på at staten betaler skolepenger direkte til den skolen som eleven selv velger. Det legges til grunn en økonomisk likebehandling av offentlige og private skoler. Stykkprisen skal innrettes etter størrelse på skolen og differensieres etter elevenes individuelle behov for tilpasset opplæring."

"Stortinget ber Regjeringen fremme sak om oppjustering til 100 pst. tilskudd til friskolenes drift og med opptrappingsplan for dette knyttet til den årlige budsjettbehandling."

"Stortinget ber Regjeringen utrede hvilke konsekvenser de to store reformene som er gjennomført for å bedre arbeidssituasjonen for prestene, har gitt i de ulike kirkesokna, herunder også hvorvidt prestene

har tid til å ivareta sitt diakonale arbeid overfor mennesker i vanskelige livssituasjoner."

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en stortingsmelding for hvordan en kan sørge for at ordningen med elevombud blir landsomfattende, samt at den får en nasjonal koordinering av ordningen."

"Stortinget ber Regjeringen, i forbindelse med den planlagte gjennomgangen av studiefinansieringen, om å vurdere å knytte utviklingen av den totale studiefinansieringen til utviklingen av grunnbeløpet i folketrygden, og komme tilbake til Stortinget med sin vurdering av dette i løpet av 2010."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding for hvordan intensjonen bak § 9 i Oppføringsloven følges opp, og for hvordan en ønsker en fremtidig satsing på forebygging av mobbing i grunnutdanningen."

3.2.16.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 16 settes til 44 018 110 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 975 500 000 kroner.

Disse medlemmer mener at Norge må satse på kunnskap, utdanning og forskning for å sikre fremtidig verdiskapning og trygge morgendagens velferd nå. Regjeringen har i siste 4-årsperiode unnlatt å bruke det historiske økonomiske handlingsrommet til å investere for fremtiden. Disse medlemmer viser til at Høyre i alle sine alternative budsjetter har satset mer enn Regjeringen på dette viktige feltet. Heller ikke i budsjettet for 2010 ser vi en sterk nok satsing fra Regjeringen på områdene utdanning og forskning, og målet om at staten skal bruke 1 pst. av BNP til forskning nåes heller ikke i budsjettet for 2010. Regjeringen viser heller ingen vilje til å stimulere næringslivet til å øke sin forskning, og målet om 2 pst. av BNP her synes helt utenfor rekkevidde.

Disse medlemmer mener at dette er alvorlig, og det viser at Regjeringen heller ikke følger opp egne løfter om satsing på forskning som motkonjunkturpolitikk. Flere av tiltakene i tiltakspakken i 2009 videreføres ikke. Antall nye studieplasser øker heller ikke fra 2009 og er ikke fullfinansierte. Dette reduserer handlingsrommet og gir trangere budsjetter for universiteter og høyskoler. Det er i tillegg grunn til å frykte at veksten i antall nye studenter vil bli mye større enn Regjeringen venter.

Disse medlemmer viser til Høyres klare prioritering av utdanning og forskning i de alternative budsjettene. En sterk økning av kapitalen i

Forskningsfondet med 10 mrd. kroner øremerket vitenskapelig utstyr, økte basisbevilgninger til universitets- og høyskolesektoren, styrking av frie midler, flere forskerstillinger og særskilte kvalitetsutviklingstiltak bidrar til å ruste forskningen i Norge for fremtiden. Høyre foreslår også styrking av tiltak og insentiver som bidrar til at næringslivet kan investere mer i forskning. Disse medlemmer henviser for øvrig til omtale av Skattefunn og ulønnet forskningsinnsats under rammeområde 9 (Næring) i denne innstillingen.

Disse medlemmer viser til at Stipendiatorordningen for de små og verneverdige håndverksfagene har fungert som prøveordning lenge, og at erfaringene med stipendene er at de er svært vellykkede.

Disse medlemmer viser også til de forpliktelser Norge har påtatt seg gjennom UNESCO-konvensjonen om den immaterielle kulturarven, og mener dette tilsier en styrking av området på generelt grunnlag. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til Høyres merknader i partiets budsjettforslag for ramme 3, Kultur. Disse medlemmer vil med dette følge opp tidligere års prioritering av håndverksstipendiene gjennom nå å foreslå dette som en permanent ordning, i første omgang basert på to nye stipendier hvert år, hver i et tre års løp, dvs. slik at det til enhver tid er seks stipendiater i arbeid. Disse medlemmer legger i tråd med dette inn 3,5 mill. kroner i ekstra bevilgning til Norsk handverksutvikling, NHU, for 2010.

Forskning og universitets- og høyskolesektoren – oppsummert:

Opprette fond for vitenskapelig utstyr	10 mrd. kr
Økt basisbevilgning for universiteter og høyskoler	250 mill. kr
Utstyr, nytt campus ved Universitetet i Agder	25 mill. kr
NAROM, Nasjonalt senter for romrelatert opplæring	1 mill. kr
Økt satsing på internasjonalisering og SFI (Sentre for forskningsdrevet innovasjon)	20 mill. kr
Program for kommersialisering	15 mill. kr
Økte frie midler til Forskningsrådet	30 mill. kr
Norges Forskningsråd, stipendiater	75 mill. kr
Yngre fremragende forskere	10 mill. kr
Program basiskompetanse i arbeidslivet	40 mill. kr
Støtte freshman-år i USA eller første år av bachelorgrad i ikke-vestlig land	5 mill. kr
Nord-Troms studiesenter	3 mill. kr
Ingeniørstudier i undervannsteknologi, Høyskolen i Bergen	5 mill. kr
Stipendiatorordning for håndverkere	3,5 mill. kr

En bedre skole

Norge har en god skole. Men resultatene står ikke i forhold til pengebruken. En bedre skole fremover handler først og fremst om å styrke de viktigste innsatsfaktorene: lærernes kompetanse, en bedre skoleledelse og systematisk oppfølging av kunnskap om skolens resultater.

Disse medlemmer viser til at en av fem elever går ut av grunnskolen uten å beherske norskfaget godt nok til å kunne ta høyere utdanning, og så mye som en av tre elever slutter eller fullfører uten å bestå videregående opplæring. Skolen skal ikke reprodusere sosiale skiller, men sette elevene i stand til å lære mer uavhengig av deres bakgrunn. For å lykkes med dette er det svært avgjørende at skolen får mulighet å prioritere det viktigste først.

Disse medlemmer viser til at Høyre fortsetter satsingen på ekstra skoletimer i 2010, hvor det foreslås 1 ekstra time i matematikk i barneskolen. I tillegg styrker Høyre Vitensentrene for å bidra til at

matematikklærere skal ha et bedre ressurscenter til å styrke elevens interesse for faget.

Disse medlemmer mener læreren er den aller viktigste innsatsfaktoren i skolen. Faglig sterke og motiverte lærere med høye ambisjoner på vegne av alle elevene er nøkkelen til godt læringsutbytte. Regjeringen følger ikke opp sine løfter om å satse på etter- og videreutdanning for lærerne. Disse medlemmer viser til at Høyre dobler bevilgningen til etter- og videreutdanning av lærere, i forhold til Regjeringens forslag. Videre vil disse medlemmer bidra til at flere av de eldre realfagslærerne, som ofte representerer store faglige ressurser, skal stå lengre i arbeid ved å sette i verk ulike seniortiltak.

Frafallet i den videregående skolen er en stor utfordring som det må settes inn sterkere tiltak mot. Ungdomstrinnet er for mange elever den kritiske fasen hvor svake prestasjoner ofte fører til at de senere faller fra på videregående, fagene er vanskeligere og mange vil oppleve ikke å kunne få hjelp hjemme. Derfor vil disse medlemmer prioritere

leksehjelp i ungdomstrinnet. Ungdomstrinnet har fått for lite oppmerksomhet i skolepolitikken de senere årene. I løpet av disse tre årene i skoleløpet kan mye

gjøres for å hindre drop-out og avsluttet utdanningsløp.

Grunnutdanningen – oppsummert:

Én ny time på barnetrinnet

Leksehjelp for ungdomsskolen, 8 timer leksehjelp flyttes til ungdomsskolen	13 mill. kr
Science Center Østfold (kvalitetsheving, grunnutdanning) m.fl.	10 mill. kr
Nasjonalt forskningssenter Høgskolen i Hedmark (kvalitetsheving, grunnutdanning)	4 mill. kr
Lærerløft, etter- og videreutdanning for lærere	400 mill. kr
Seniortiltak for realfaglærere	50 mill. kr
Voksenopplæring i lese- og skriveferdigheter	25 mill. kr

3.2.16.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil styrke barns livskvalitet og oppvekstvilkår ved å satse på familiene, barnehage, skole og barnevern. Familien må styrkes som barnets grunnleggende og viktigste fellesskap. Skolen skal sammen med hjemmet danne og utdanne elevene og utruste dem for livet. Dette medlem mener at en av de beste investeringene vi kan gjøre er å investere i kunnskap. Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon. Dette medlem mener vi nå må ut av hvilekjæret Regjeringen har innført i utdanningspolitikken. Vi har forutsetningene, men da må det satses både på skole, høyere utdanning og forskning.

Dette medlem viser til at Regjeringen vil øke timetallet på småskoletrinnet med 1 uketimer og 8 timers gratis SFO i tillegg til timetallsøkningene som ble innført i forrige periode. Dette medlem ser leksehjelp som et viktig frivillig tiltak, men ser samtidig at lekser kan være et viktig bindeledd mellom foreldre, barn og skole. Dette medlem vil derfor prioritere 64 mill. kroner på ulike tiltak knyttet til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi. Dette medlem mener Regjeringen prioriterer helt feil når de store midlene i grunnutdanningen brukes til å øke timetallet og gi gratis SFO-timer. Dette medlem mener det er viktigere å sikre at allerede eksisterende timer gir bedre læring og på å øke antall lærere i skolen. Dette medlem vil derfor bruke 330 mill. kroner til å øke lærertettheten i skolen med 2 pst. Videre foreslår dette medlem å bevilge 20 mill. kroner til forsøk med mentorordning for nyutdannede lærere.

Dette medlem mener at manglende mestring og motivasjon får ekstra store utslag på ungdomsskoletrinnet. Derfor foreslår dette medlem å bevilge 50 mill. kroner til kvalitetsutvikling i ungdomsskolen. Dette medlem har videre merket seg at Regjeringen foreslår å prøve ut et nytt arbeidslivsfag i ungdomsskolen. Dette medlem viser til at svak-

heten ved dette faget er at det ikke skal være for alle og løser dermed ikke mangelen på praktiske fag i skolen, dessuten vil elevene binde seg til å fortsette med yrkesfag i videregående. Dette medlem mener derfor at dette faget ikke er svaret på utfordringen med en teoritung ungdomsskole, og vil i stedet bruke 15 mill. kroner på utprøving av praktiskrettet teori i ungdomsskolen.

Dette medlem mener at antall elever som ikke fullfører videregående skole er bekymringsfullt. Samfunnet har sviktet i å gi alle unge en mulighet til utdanning og arbeid. Det foregår mye gode lokale tiltak på skolene for å snu denne utviklingen. Derfor foreslår dette medlem å opprette en tiltakspost på 25 mill. kroner hvor det kan søkes støtte til gode lokale tiltak for å gi unge mennesker mulighet til å fullføre skoleløpet.

Dette medlem mener et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læremiljø. Dette medlem mener det i denne omgang er viktigere å bedre samarbeidet mellom hjem og skole enn mellom SFO og skole, og vil derfor omprioritere 6 mill. kroner til dette formålet. Dette medlem har videre merket seg at FUGs mandat er endret til også å omfatte hjem/skole-samarbeid i videregående opplæring. Dette medlem mener dette gir behov for økt kompetanse og flere administrative stillinger i utvalget. I tillegg til ny IKT-struktur er det også behov for å høyne honoraret til utvalgsleder. Derfor foreslår dette medlem å øke bevilgningen til FUG med 3 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det ikke gis særskilt tilskudd for friskolers kapitalkostnader. Dette fører til at friskolers rammevilkår særlig i pressområder står tilbake for tilsvarende vilkår for offentlige skoler. Dette medlem foreslår derfor å opprette et kapitaltilskudd på 20 mill. kroner. Dette medlem viser til at de store friskolene kommer dårlig ut i tilskuddsystemet. For enkelte av skolen vil dette få store konsekvenser og gi kutt i neste års budsjett.

Dette medlem foreslår derfor en ekstrabevilgning til de store friskolene som St. Paul, St. Sunniva, Kristelig Gymnasium, Danielsen og Steinerskolen i Oslo på 5 mill. kroner. Dette medlem viser videre til at de to skoleskipene M/S Gann og M/S Sjøkurs driver et viktig arbeid med utdanning av sjøfolk. Dette medlem viser til at den økonomiske situasjonen er dramatisk for begge skipene. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 10 mill. kroner.

Dette medlem mener folkehøgskolene er en viktig del av vårt utdanningssystem. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet på nye områder og lærer studentene mye om menneskelige relasjoner. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til folkehøgskolene med 4 mill. kroner for å opprette en ny folkehøgskole i Kristiansand.

Dette medlem mener vi må satse på kunnskap, på utdanning og på forskning. Dette medlem mener det er meget bekymringsfullt at dagens regjering i løpet av sine fem budsjetter systematisk har nedprioritert universitets- og høyskolesektoren. For sektoren er det spesielt provoserende at dette har skjedd i en tid hvor det har vært en eventyrlig vekst i norsk økonomi, noe som har medført at Regjeringen har hatt et historisk stort økonomisk handlingsrom. Dette medlem viser til at universitets- og høyskolesektoren fortsatt sliter med lave basisbevilgninger etter Regjeringens hvileskjær. Dette medlem foreslår derfor å øke basisbevilgningen med 175 mill. kroner. Videre vise dette medlem til at Regjeringen ikke oppretter flere stipendiatstillinger. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 27,5 mill. kroner for å opprette 100 nye stipendiatstillinger.

Dette medlem mener det er urimelig at studentene mottar støtte kun frem til mai, all den tid eksamen i stor grad er i juni. Dette gir mange en vanskelig økonomisk situasjon i denne perioden. Dette medlem foreslår derfor å innføre 11 måneders studiestøtte fra høsten 2010. Dette medlem viser videre til at nedgangen i tilskuddet til studentbarnehager over Kunnskapsdepartementets budsjett i de senere år vil kunne medføre at det blir vanskeligere for studenter med barn å studere. Dette medlem er bekymret for hvilke konsekvenser dette kan ha for ulike grupper av studenter, og prinsippet om lik mulighet til utdanning. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til studentbarnehager med 10 mill. kroner.

Dette medlem foreslår å øke forskningsfondet med 25 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Dette medlem viser til at Universitetet i Agder og Universitet i Stavanger har endret status fra regionale høyskoler til universitet. Dette medlem viser videre til at de som statlige høyskoler har hatt andre rammevilkår enn de etablerte universitetene og viten-

skapelige høyskolene, spesielt når det gjelder forskningsfinansiering. Dette medlem foreslår derfor å øke forskningsbevilgningen til Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger med til sammen 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til Regjeringens kutt på private høyskoler. Dette medlem vil peke på viktigheten av tilbudet som gis av private høyskoler i Norge og at kuttet i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005–2006) har satt flere institusjoner i en vanskelig situasjon. Dette medlem viser videre til at 3 høyskoler som i 2005 gikk over fra å være friskoler til å bli høyskoler, får lavere tilskudd enn om de hadde forblitt friskoler. Dette medlem foreslår å bevilge 6,7 mill. kroner for å rette opp kuttene.

Dette medlem mener kirkepolitikken skal støtte opp under kirkens eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Dette medlem viser til at det er lokalmenighetene som representerer kirken i lokalsamfunnene. Det er nå stor prestemangel i flere deler av landet og den lave statlige bevilgningen har ført til en kritisk situasjon i mange bispedømmer. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 30 mill. kroner for å sikre at prestedtjenesten lokalt ikke blir svekket.

Dette medlem viser til at Stortinget har fastsatt at Trosopplæringsreformen skal være et 5-årig prosjekt løpende fra 1. januar 2004 og i fem år, og at reformen så skulle trappes opp de neste fem årene. Dette medlem viser til at det gjenstår 80 mill. kroner, i tillegg kommer prisjusteringen. Dette medlem mener at reformen allerede ligger etter den opptrappingsplanen som tidligere er vedtatt av Stortinget. Dette medlem vil derfor foreslå å øke bevilgningen med 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til at fellestrådene får store utfordringer knyttet til det vedtatte stat/kirkeforliket. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 4 mill. kroner til lokal omstilling i forbindelse med stat/kirkeforliket og til styrking av gravferdsforvaltningens kompetanse i møte med nye religioner.

Dette medlem viser til at mange kirker lider under år uten oppussing. Dette medlem vil advare mot å bruke kirkens egne midler, som Opplysningsvesenets fond, for å rette opp i manglende offentlig prioritering av kirkebygg. Dette medlem mener at det er behov for en sterkere satsning og vil øke rammen for låneordning til kirker med 0,5 mrd. kroner i 2010.

Dette medlem viser til at Stiftelsen Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep er et nasjonalt og økumenisk ressurs- og kompetansesenter for kirkelige miljøer, og et møte- og samtalested for kvinner og menn med overgrepserfaring. Dette

medlem viser til at senteret nå er i en vanskelig økonomisk situasjon og foreslår derfor å øke bevilgningen til ressurscenteret med 2 mill. kroner.

Dette medlem foreslår at nettorammen på rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning) settes til 43 447,410 mill. kroner, noe som er 404,8 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.16.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge kr 44 586 610 000 under rammeområde 16, som er kr 1 544 000 000 mer enn det som følger av Regjeringens forslag

Dette medlem vil påpeke at kunnskap er det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, velferd, demokrati og dannelse. For dette medlem er det et mål at Norge skal være en førsteklases kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Forskning og høyere utdanning

Dette medlem vil særlig understreke betydningen av at man prioriterer forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Forskning og høyere utdanning er sektorovergripende og av stor samfunnsmessig betydning, og må prioriteres deretter. For dette medlem er det å satse på forskning og høyere utdanning å investere i framtida – på vei inn i kunnskaps- og lavutslippssamfunnet – ikke minst i økonomiske nedgangstider slik vi har vært, og til dels fortsatt er, inne i.

Økonomiske oppgangstider i forkant av finanskrisen muliggjorde en forsterket satsing på kunnskap og FoU. Dette medlem konstaterer at så ikke skjedde. Dette medlem viser til at regjeringspartiene – som både i opposisjon, valgkamper og gjennom Soria Moria-erklæringer har erklært at de vil satse på kunnskap – så langt har presentert fire budsjetter som samlet sett i liten grad følger opp ambisjonsnivået som etter dette medlems mening er nødvendig og som sektoren etterspør.

Dette medlem merker seg at den ansvarlige statsråden for forskning og høyere utdanning er svært opptatt av å skille mellom bevilgningene til forskning og bevilgningene til høyere utdanning. Dette medlem mener det er både naturlig og ikke minst nødvendig å se disse bevilgningene under ett. Forskningsbevilgninger kan ikke sees løsrevet fra institusjonene og næringslivet hvor en stor del av forskningen faktisk foregår.

Etter dette medlems syn har den rød-grønne regjeringen stått for en svært defensiv og lite framtidrettet politikk, og konsekvensen av dette kan blant annet bli mindre verdiskaping, færre nye arbeidsplasser og en lavere evne til å finansiere fremtidig velferd.

Dette medlem registrerer at det i forbindelse med presentasjonen av forslaget til statsbudsjett for inneværende år (2009) ble forsøkt skapt et inntrykk av at det såkalte "hvileskjæret" knyttet til reduksjon i basisbevilgninger til universiteter og høyskoler ble reversert. Dette var i beste fall bare en del av sannheten. I etterkant av budsjettframleggelsen fremkom det informasjon om at universitetene og høyskolene stod foran kraftige budsjettkutt på grunn av økte lønns- og pensjonsutgifter som Regjeringen ikke hadde tatt høyde for – eller informert Stortinget tilfredsstillende om – i sitt forslag til statsbudsjett for 2009.

Universitets- og høyskolerådet (UHR) beregnet på daværende tidspunkt de økte lønns- og pensjonskostnadene til å være om lag 600 mill. kroner. Ifølge Kunnskapsdepartementets egne tall, jf. bl.a. Dokument nr. 15:157 (2008–2009), var summen om lag 440 mill. kroner. Uansett var dette kostnader Regjeringen ikke hadde tatt hensyn til i sitt budsjettforslag, og den omtalte reverseringen av hvileskjæret innebar i realiteten at universiteter og høyskoler ble påført ytterligere ett til to nye hvileskjær. En bevilgning på 80 mill. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 – som attpåtil ikke videreføres i budsjettforslaget for 2010 – kan ikke rette opp dette. Forslaget om en bevilgning på 50 mill. kroner i 2010 for å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i sektoren er nødvendig, men må etter dette medlems mening betegnes som svært moderat gitt utfordringene sektoren står overfor.

Dette medlem mener det er svært viktig å øke studiekapasiteten ved universiteter og høyskoler, og merker seg at Regjeringen følger opp tidligere signaler om å bevilge midler til flere studieplasser i budsjettforslaget for 2010. Dette medlem har også merket seg SSB-fremskrivingene i St. meld. nr. 44 (2008–2009) Utdanningslinja om at studenttallet vil øke dramatisk i årene som kommer. Det er snakk om helt opp mot 100 000 flere studenter frem mot 2020. Dette tydeliggjør behovet for både en langsiktig plan for hvordan studentbølgen skal håndteres, og ikke minst solide basisbevilgninger til institusjonene som skal motta studentene.

Dette medlem har merket seg at sektoren har reagert nærmest unisont på det fremlagte forslaget til statsbudsjett for neste år. UHR ser for eksempel "ingen prioritering av forskning og høyere utdanning" i budsjettforslaget, og mener at handlingsrommet for universiteter og høyskoler vil svekkes ytterli-

gere gitt at forslaget går gjennom uendret. Forskerforbundet ber på samme bakgrunn institusjonene vurdere om det er forsvarlig å ta imot de nye studieplassene som ligger i budsjettet. Når det gjelder institusjonene, påpeker for eksempel Universitet i Bergen at de ikke har sett "et like stramt budsjett siden hvile-skjæret i 2007". Universitetet i Oslo skriver at "når vi opplever en reell reduksjon av bevilgningene til undervisning og forskning som allerede er i gang, vil dette på lengre sikt true Norges status som kunnskapsnasjon." Studentorganisasjonene refererer på sin side til budsjettforslaget som "smuler til forskning og høyere utdanning". Dette medlem tar slike reaksjoner på alvor.

En nærmest vedvarende svak basisbevilgning til universiteter og høyskoler kan ikke sees på som noe annet enn et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad, og vil høyst sannsynlig medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp Kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud. Når studenttallet i tillegg stiger, og øvrige utgifter ikke kompenseres tilstrekkelig, sier det seg selv at institusjonene fort vil komme i en varig skvis i forhold til pålagte oppgaver og finansieringen av disse.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 350 mill. kroner som en direkte styrking av basisbevilgningene i universitets- og høyskolesektoren, noe som er i tråd med behovet i sektoren gitt tidligere års bevilgningsprofil i budsjettsammenheng, og vil følge dette ytterligere opp i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Det er, i år som tidligere år, videre et faktum at en betydelig andel av "veksten" for forskningsområdet knyttes til kontingentinnbetaling til EUs rammeprogram. Dette medlem merker seg for øvrig øvrige "vekstområder" på forskningsområdet dreier seg om oppfølging av klimaforliket, avkastning fra ulike fondskonstruksjoner (regionale forskningsfond og "fondet i Forskningsfondet" vedr. vitenskapelig utstyr) og romforskning. Dette medlem mener disse bevilgningene er nødvendige, men vil understreke at de i stor grad er en konsekvens av inngåtte forpliktelser nasjonalt og internasjonalt – dvs. at det finnes få nye og "selvstendige" satsinger fra de rødgrønnes side i budsjettforslaget for neste år.

Dette medlem vil påpeke at forskningsfondet – hvis opprinnelige intensjon ved opprettelsen i 1999 var å kunne skape strategisk handlingsrom i norsk forskning og etter hvert også har bidratt til å finansiere kvalitetsreformen – de senere år synes å gradvis reduseres til et regulært driftsfond som skal finansiere allerede eksisterende poster. NIFU STEP uttrykker det slik i rapport 41/2009:

"Forskningsfondets rolle i den samlede finansieringen fortsetter å svekkes. Samtidig som veksten har gått ned, og fondsavkastningens andel av den samlede forskningsfinansieringen synker, har også øremerkingen av avkastningen tiltatt."

Dette medlem vil advare sterkt mot denne utviklingen.

Dette medlem mener videre at den foreslåtte økningen i forskningsfondet ikke kan karakteriseres som offensiv nok. Dette medlem foreslår i stedet, i tråd med Venstres løfte i valgkampen, å styrke fondsbeholdningen med 73 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Fondet vil etter dette utgjøre 150 mrd. kroner, og økningen på 73 mrd. kroner vil – gitt en rentesats på 3,5 pst. – medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 2,55 mrd. kroner i 2011 utover Regjeringens forslag. Dette medlem vil understreke at et solid forskningsfond er den beste garantien for stabilitet og forutsigbarhet i de offentlige forskningsbevilgningene, forutsatt at Regjeringen benytter fondsavkastningen i tråd med det som er intensjonen bak fondet. Hensikten må være å skape rom for strategiske satsinger på vei inn i kunnskaps- og lavutslippssamfunnet.

Dette medlem vil understreke at institusjonene sliter med et stort etterslep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr, utskiftings-takten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping, i tillegg til avkastning fra "fondet i Forskningsfondet" øremerket vitenskapelig utstyr. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å styrke utstyrssatsingen over Norges forskningsråds budsjett med ytterligere 75 mill. kroner.

Videre foreslår dette medlem å styrke Norges forskningsråd med ytterligere 40 mill. kroner tiltenkt frie midler, herunder individuell prosjektstøtte, og 75 mill. kroner foreslås til en forsterket forskningssatsing på fornybare energiformer og klimatiltak utover det som følger av Klimaforliket.

Dette medlem merker seg videre at det i Regjeringens forslag ikke er satt av midler til noen nye rekrutteringsstillinger i 2010, noe dette medlem mener er oppsiktsvekkende. Rett nok ble det opprettet rekrutteringsstillinger ved salderingen av 2009-budsjettet (180) og i tiltakspakken fra i januar (80), men det finnes altså ingen nye stillinger. Dette medlem vil understreke at behovet for forskerutdannet personale ved institusjonene er stort og vil øke betydelig i årene som kommer. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 138 mill. kroner til opprettelse av ca. 500 nye stipendiatstillinger fra høsten 2010.

Etter dette medlems mening er det også viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger,

slik at doktorgradsstipendiater etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 27,5 mill. kroner til opprettelse av 100 nye postdoktorstillinger f.o.m. høsten 2010.

I økonomiske nedgangstider er det særlig viktig å satse på næringsrettet forskning med henblikk på fremtidig verdiskaping og innovasjon. Dette medlem mener nærings-ph.d.-ordningen – som skal bidra til å øke kunnskapsintensiteten i næringslivet og skape et tettere samspill mellom academia og nærings- og samfunnsnivå – må styrkes utover Regjeringens forslag. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 6,9 mill. kroner, som tilsvarer det offentlige andel av 50 nye nærings-ph.d. fra høsten 2010.

Dette medlem vil videre foreslå å bevilge 40 mill. kroner på å gjenopprette ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn som Regjeringen fjernet i 2006. I tillegg ønsker dette medlem å øke beløpsgrensene i Skattefunn-ordningen, jf. omtale under rammeområde 22.

Dette medlem vil også styrke den næringsrettede forskningen gjennom Forskningsrådets programmer med 150 mill. kroner, herunder 50 mill. kroner øremerket Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA). BIA er Forskningsrådets største program og en av norsk næringslivs viktigste samarbeidspartnere. 50 pst. av FoU-investeringene i Norge gjøres av bedrifter som har BIA som eneste finansieringskilde. BIA finansierer FoU-prosjekter som tar utgangspunkt i bedriftenes egne strategier og utfordringer. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010 innebærer at det ikke vil bli utlyst midler til nye prosjekter høsten 2009. Over 160 støtteverdige prosjekter står i kø for å realiseres, og det er avgjørende at man fra statlig hold legger til rette for økt FoU-aktivitet i næringslivet.

Dette medlem mener det er et betydelig potensial for FoU knyttet til arbeidskraftsbesparende teknologi til bruk i offentlig sektor, og særlig i helse-sektoren. Dette vil øke effektiviteten i sektoren og dermed bedre både behandlingsskapitet og ikke minst frigjøre tilstrekkelig antall hender som det er og vil bli behov for i tiden som kommer. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn at Forskningsrådet igangsetter et program for forskning på arbeidskraftsbesparende teknologi i helsesektoren, med en ramme på 50 mill. kroner.

Dette medlem viser i denne sammenheng også til forslag om styrking av satsingen på miljøteknologi (100 mill. kroner) utover Klimaforliket og FoU-kontrakter (50 mill. kroner) under rammeområde 9.

Innenfor kunstfeltet er det et spesielt behov for å bygge opp forskerkompetanse. Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid er en parallell til forskerutdanningene organisert som doktorgradsprogrammer. Programmet skal sikre kunstnerisk utviklingsarbeid på høyeste nivå og skal føre fram til kompetanse som førsteamanuensis. For å styrke dette arbeidet foreslår dette medlem å bevilge 3 mill. kroner til dette formål.

Studenter

Dette medlem merker seg at Regjeringen, til tross for lovnader i valgkampen, kun foreslår å justere satsene for utdanningsstøtte opp 1,6 pst. for studieåret 2010–2011. Dette står i grell kontrast til lovnadene fra samtlige rød-grønne partier i valgkampen om å innføre 11 måneders studiestøtte for studenter. Dette punktet, som både Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har programfestet, er heller ikke en del av Soria Moria II. Det er etter dette medlems mening en gåte hvordan regjeringspartiene har forhandlet bort et punkt i regjeringserklæringen som de samme partiene har programfestet.

Dette medlem ønsker å innføre 11 måneders studiestøtte for studenter, og viser til svar fra departementet på spørsmål nr. 140 fra Venstres fraksjon i finanskomiteen om at dette ikke vil ha noen budsjettmessig effekt i 2010.

Dette medlem mener videre at studiestøtten for 2010–2011 må indeksreguleres med utgangspunkt i støttenivået i 2005, og foreslår å bevilge 49,3 mill. kroner til dette formål. Dersom basisstøtten prisjusteres for studieåret 2005–2006 og alle påfølgende år, vil dette innebære en økning av basisstøtten i 2010 med om lag 1 600 kroner i året i forhold til nivået i foreslått budsjett.

Dette medlem vil videre påpeke viktigheten av internasjonalisering av høyere utdanning, og minne om Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter. Dette medlem merker seg at Regjeringen fortsatt ikke har funnet økonomisk rom for å gjeninnføre utdanningsstøtte til første års utdanning på lavere grad (bachelornivå) i land i Asia, Latin-Amerika og Afrika i tråd med merknaden fra en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité, jf. blant annet Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005–2006). Dette medlem mener det er viktig at norske utenlandsstudenter blir oppmuntret og har en reell mulighet til å studere i land i Asia, Sør-Amerika og Afrika. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 0,9 mill. kroner til gjeninnføring av utdanningsstøtte til første års utdanning i de berørte landene.

Dette medlem vil også påpeke at norske studenter siden 1985 har måttet ta studier i USA uten studiestøtte til det såkalte "freshman-året". Dette har

vært en medvirkende faktor til at antallet norske studenter i USA har vært synkende i så godt som samtlige år etter 1985. Etter dette medlems mening er det svært viktig å øke antallet norske studenter i USA, og samtidig sikre at det å ta en bachelor-grad ved et amerikansk lærested ikke bare er forbeholdt dem med god personlig økonomi. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 9,2 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til freshman-året i USA.

Grunnopplæringen

I tråd med satsingen på forskning og høyere utdanning vil dette medlem samtidig påpeke betydningen av en vedvarende og sterk satsing på grunnopplæringen. Skolen er en av våre viktigste oppdragende og "dannende" samfunnsinstitusjoner, som skal formidle kunnskap, allmenndannelse, verdier og kulturarv.

Dette medlem mener det er av avgjørende betydning at vi har kompetente og motiverte lærere i grunn- og videregående skole. I vårt moderne samfunn er det et stadig økende behov for kontinuerlig å oppdatere seg i forhold til sitt eget fagfelt, og lærere som yrkesgruppe er intet unntak. Dette medlem vil derfor påpeke at det er nødvendig for lærere i grunn- og videregående skole å ha mulighet til systematisk å både fornye og komplettere sin fag- og yrkeskompetanse. Dette medlem vil i denne sammenheng også påpeke at man i Sverige har lansert "Läraryftet", en omfattende kompetansehevingsreform der videreutdanning er det bærende element. Dette medlem viser til tidligere forslag fra Venstre i Dokument nr. 8:81 (2005–2006) om å innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole, samt Dokument nr. 8:47 (2007–2008) om et lærerløft for lærere i grunn- og videregående skole.

Dette medlem merker seg at Regjeringen i noen grad har etterkommet Venstres ønske om å få på plass en systematisk ordning for videreutdanning av lærere, men at dimensjonene i ordningen er langt under det Venstre har tatt til orde for. Dette medlem viser til at Regjeringens bevilgning knyttet til et "varig system for vidareutdanning for lærarar" i stor grad tilsvarer bevilgningen som lå inne i Kunnskapsløftet. Det har således ikke vært snakk om noen ny satsing i bevilgningssammenheng. Dette medlem viser videre til at videreutdanningsordningen som Regjeringen har gått inn for skal, ferdig utbygd, omfatte ca. 2 500 lærere årlig – dvs. at enkelte lærere i noen fag får videreutdanning. Dersom alle lærere i norsk skole skal få videreutdanning i en eller annen form, vil det altså ta et sted mellom 30 og 40 år.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 350 mill. kroner utover Regjeringens forslag til kompetanseheving av lærere, noe som ut fra Regjeringens opplegg potensielt vil kunne gi 70 pst.

flere lærere muligheten til kompetansehevende videreutdanning uten reduksjon i lønn. Dette medlem vil understreke at Venstre har som ambisjon at alle lærere på alle trinn skal få mulighet til kompetansehevende videreutdanning ved jevne mellomrom – uten reduksjon i lønn, dvs. at stat og lokal skoleeier skal stå for alle kostnader – og at en slik ordning gradvis skal innføres.

Etter dette medlems mening er mangelen på lærere en av de største utfordringene norsk skole står overfor i årene som kommer. Norge vil mangle om lag 1 000 lærere pr. år i forhold til behovet de nærmeste årene – og enda flere dersom man fortsetter å utvide timetallet i grunnskolen.

Dette medlem savner en vilje fra Regjeringens side til å ta dette spørsmålet tilstrekkelig på alvor. Dette medlem viser til at det i budsjettet for inneværende år var satt av til sammen 50 mill. kroner til ulike rekrutteringstiltak. Dette medlem mener at en slik satsing er for liten, gitt de store utfordringene man står overfor.

Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006–2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Ovennevnte representantforslag henviser til at gjennomsnittsalderen er svært høy både i videregående skole og i grunnskolen. I løpet av en tiårsperiode vil man derfor trolig måtte erstatte et ikke ubetydelig antall lærere. Parallelt med dette øker antallet elever. I representantforslaget påpekes det at minimum fire elementer må vektlegges i utarbeidelsen av en nasjonal rekrutteringsplan for lærere. For det første må planen inneholde strategier for å gjøre læreryrket mer attraktivt og dermed få flere til å velge å bli lærere. For det andre må det utvikles strategier for å rekruttere lærere fra andre relevante yrker, for eksempel gjennom å etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend. For det tredje må man styrke og sikre systematisk kompetanseheving hos lærere. For det fjerde må man igangsette målrettede seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse lengst mulig i skolen.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 75 mill. kroner til utarbeidelse og oppstart av forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Hovedfokuset skal legges på å etablere stipendordninger for å tiltrekke potensielle lærere fra andre yrker, samt ulike seniortiltak for å beholde lærerne som allerede er i skolen lengst mulig i yrket.

Ved siden av den kommende lærermangelen er frafall den største utfordringen norsk skole står overfor. Dette medlem viser i denne forbindelse til Representantforslag 4 S (2009–2010) om forsterket

innsats mot frafall i skolen. I tråd med representantforslaget foreslår dette medlem flere konkrete tiltak i statsbudsjettet for kommende år som vil bidra til en forsterket innsats mot frafall.

Dette medlem viser til at det er et behov for flere spesialpedagoger i norsk skole, og at det synes hensiktsmessig at spesialpedagogene arbeider så tett på elevene og skolene som mulig. Det fordrer større spesialpedagogtetthet. Dette medlem viser i denne forbindelse til forslaget under rammeområde 18 om å bevilge 50 mill. kroner til flere spesialpedagoger i kommunene f.o.m. høsten 2010, noe som vil kunne finansiere ca. 200 flere spesialpedagoger gitt en kostnad på 750 000 kroner pr. spesialpedagog.

Mange ulike instanser rundt om i kommunene skal ta seg av det forebyggende arbeidet knyttet til barn og unge med problemer, uten noe koordinerende eller overordnet styring. Dette medlem ønsker derfor å styrke forebyggingsarbeid og samhandling på en rekke områder for å forhindre fattigdom og gi alle så like levekår som mulig. For å gjøre samarbeidet bedre ønsker dette medlem å prøve ut prosjekter med koordinering av barnevern, helsetjeneste og skole rundt den enkelte elev for dermed å redusere frafall i skolen. Dette medlem vil i første omgang bevilge 25 mill. kroner til disse tiltakene.

En del elever i norsk skole har lese- og skrivevaner. I en stadig mer teoribasert skole kan dette føre til manglende kompetanse og dermed vanskeligheter med å komme inn på arbeidsmarkedet. For å motvirke dette foreslår dette medlem å igangsette en prøveordning med prosjektstøtte for ytterligere å hjelpe elever med lese- og skrivevaner. Ordningen skal administreres av Utdanningsdirektoratet, alle skoler kan søke om støtte til mindre prosjekter. Innsatsen skal sees i sammenheng med forslaget om bedre samhandling mellom barnevern, helsetjeneste og skole. Dette medlem foreslår å bevilge 25 mill. kroner til prøveordningen.

Dette medlem mener også at det er nødvendig å styrke kvaliteten og kompetansen i rådgivningstjenesten, og viser i denne forbindelse blant annet til den brede omtalen av skolerådgivning i Innst. S. nr. 164 (2006–2007), jf. St.meld. nr. 16 (2006–2007). På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke rådgivningstjenesten med 25 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at leksehjelp er et viktig tiltak som gir bedre tilrettelegging av opplæringen for den enkelte elev. Dette medlem viser til at Venstre i budsjettbehandlingene i foregående periode gjennomgående har foreslått høyere bevilgninger enn Regjeringen til leksehjelpstiltak. Dette medlem har merket seg Regjeringens forslag om å lovfeste gratis leksehjelp for elever på 1.–4. trinn i SFO og forslaget om å bevilge om lag 178 mill. kroner til ordningen i statsbudsjettet for 2010. Dette

medlem ser Regjeringens forslag som en ytterligere utvidelse av skoledagen, i tråd med de rødgrønne partienes ønske om heldagsskole, og går mot dette forslaget. Dette medlem vil i stedet foreslå å bevilge 75 mill. kroner til leksehjelpstiltak i regi av skoleeiere og frivillige organisasjoner.

I tråd med ovenstående vil heller ikke dette medlem prioritere forsøk i regi av Utdanningsdirektoratet for å utvikle og prøve ut modeller for bedre sammenheng mellom skole og skolefritidsordning, og foreslår å redusere bevilgningene over kap. 226 post 21 med 6 mill. kroner.

Dette medlem er opptatt av å bevare gamle håndverksfag, og viser i denne forbindelse til omtalen i budsjettproposisjon for Kunnskapsdepartementet for 2008 hvor bl.a. følgende ble påpekt:

"Fleire gamle handtverksfag er i ferd med å forsvinne. Dette kan føre til at viktig kompetanse går tapt. Faga er viktig å halde på, både i seg sjølve og som ein del av den norske kulturarven. Bruken av midlane skal innrettast slik at kunnskapen blir formidla til relevante aktørar innanfor fag- og yrkesopplæringa."

På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke satsingen på tradisjonelle håndverksfag med 5 mill. kroner i 2010.

Dette medlem viser til at flere av de store private skolene er i en vanskelig økonomisk situasjon, og at finansieringsmodellen disfavoriserer privatskoler med høye elevtall. Dette gjelder bl.a. Steinerskolen i Oslo, St. Sunniva, KG og Danielsen videregående skole. Dette medlem foreslår å bevilge 5 mill. kroner for å sikre tilfredsstillende driftsrammer for disse skolene.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den eksisterende ordningen ikke er god nok, og i praksis er blitt en byråkratisk utlånsordning som er ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem går derfor imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler, og foreslår heller å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes til 600 kroner pr. måned, og er et mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem ønsker heller ikke å prioritere utvidet timetall i grunnskolen neste år, all den tid vi står overfor store utfordringer knyttet til lærermangel og kompetanseheving blant lærere. I statsbudsjettet for 2008 ble det innført fem ekstra uketimer, og i statsbudsjettet for 2009 er det innført to uketimer ekstra øremerket fysisk aktivitet. I budsjettforslaget for 2010 er det lagt inn en uketime ekstra, noe dette medlem ønsker å omprioritere til bruk i en målrettet satsing på rekruttering av lærere, jf. ovenfor.

Dette medlem går videre imot Regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. bl.a. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006–2007), og vil avvikle dagens ordning f.o.m. høsten 2010. Dette medlem mener at det ut fra dagens budsjettssituasjon vil være mye mer målrettet og hensiktsmessig å foreta en omlegging av mva.-systemet ved å innføre innfører full mva. på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer, og samtidig innfører lav mva.-sats for frukt og grønt, jf. omtale under rammeområde 22. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep.

Med hensyn til å øke barn og unges fysiske aktivitet foreslår dette medlem i stedet å bevilge 20 mill. kroner utover Regjeringens forslag til ulike friluftstiltak i regi av frivillige organisasjoner, jf. forslag under rammeområde 3.

Kirke

Dette medlem viser til det brede forliket om stat-kirke i Stortinget våren 2008, og legger til grunn at Regjeringen følger opp forpliktelsene som ligger i dette forliket i inneværende stortingsperiode.

Dette medlem viser til at det har blitt vanskeligere å få fylt ledige prestestillinger på grunn av økt prestemangel. Dette medlem mener Den norske kirke vil få vanskeligheter med å utfylle sin funksjon som folkekirke dersom kirken mangler de prester som skal til for å ta seg av menighetene, og foreslår å bevilge 10 mill. kroner til prestetjenesten.

Samlet foreslår dette medlem videre følgende konkrete endringer under rammeområde 16, Kirke, utdanning og forskning:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
225.51	Samarbeidstiltak skole/barnevern (ny post)	25,0	25,0
225.78	Rådgivning (ny post)	25,0	25,0
226.21	Pilotprosjekt barn og ungdom med skrivevansker	25,0	25,0
226.21	Håndverksfag	5,0	5,0
226.21	Forsøksordninger med leksehjelp i regi av Utdanningsdirektoratet	-6,0	-6,0
226.22	Kompetanseår/lærerløft (ny post)	350,0	350,0
226.22	Rekrutteringstiltak (stipend, seniortiltak)	75,0	75,0
226.76	Leksehjelp	75,0	75,0
228.70	Kompensasjon, privatskoler	5,0	5,0
228.70	Reversering av timetallsutvidelsen i grunnskolen og gratis leksehjelp (SFO)	-4,8	-4,8
228.73		-0,3	-0,3
260.50	Basis-kompensasjon universitet og høyskoler. Samlet 350 mill. kroner.	320,0	320,0
260.70		30,0	30,0
260.50	500 nye stipendiat-stillinger.	138,0	413,0
260.50	100 nye Post-doc-stillinger	27,5	82,6
260.50	Kunststipendiater	3,0	3,0
285.52	50 nye Nærings-phd	6,9	20,7
285.52	Norges Forskningsråd, gen. styrking	40,0	40,0
285.52	Utstyrsetterslep	75,0	75,0
285.52	Forskning klima/fornybar energi	75,0	75,0
1591.01	Flere prestestillinger	10,0	10,0
920.50	Næringsrettet forskning, bl.a. BiA	150,0	150,0
928.71	Tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats, SkatteFUNN (ny post)	40,0	40,0
2410.50	Studiestøtte, 11 mnd	0,0	519,1
2410.72		0,0	35,0
2410.50	Full indeksregulering av studiestøtte fra 2005	48,1	48,1
2410.72		1,2	1,2

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
2410.70	Endre dagens ordninger med ikke-behovsprøvd utstyrsstipend, med et behovsprøvd stipend på 600 kroner pr. mnd.	183,5	183,5
2410.70	Endre dagens ordninger med ikke-behovsprøvd utstyrsstipend, med et behovsprøvd stipend på 600 kroner pr. mnd.	-187,0	-187,0
2410.71	Freshman-år + første års utdanning i ikke-vestlige land	10,1	10,1
5617.80	Full indeksregulering av studiestøtte fra 2005 (økte inntekter) ..	-1,2	-1,2
Sum endringer ramme 16: Kirke, utdanning og forskning ...		1544,0	2442,0

3.2.16.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 16

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	43 042 610 000	43 029 610 000	43 767 413 000	44 018 110 000	43 447 410 000	44 586 610 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		-13 000 000	724 803 000	975 500 000	404 800 000	1 544 000 000

3.2.17 *Rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon), under transport- og kommunikasjonskomiteen*

3.2.17.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)		
456	Direktoratet for nødkommunikasjon	388 903
1062	Kystverket	2 748 330
1070	Samfunnet Jan Mayen	49 200
1300	Samferdselsdepartementet	176 000
1301	Forskning og utvikling mv.	262 800
1310	Flytransport	629 200
1311	Tilskudd til regionale flyplasser	87 800
1313	Luftfartstilsynet	168 300
1314	Statens havarikommisjon for transport	56 300
1320	Statens vegvesen	14 066 200
1330	Særskilte transporttiltak	747 100
1350	Jernbaneverket	8 380 300
1351	Persontransport med tog	1 748 600
1354	Statens jernbanetilsyn	47 200
1370	Posttjenester	497 000
1380	Post- og teletilsynet	213 700
1560	Direktoratet for forvaltning og IKT	263 652
1561	IKT-politikk	27 238
1562	Internasjonalt IKT-samarbeid og utviklingsprogram	20 821
Sum utgifter rammeområde 17		30 578 644

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Inntekter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)		
3456	Direktoratet for nødkommunikasjon	28 246
4062	Kystverket	9 453
4070	Samfunnet Jan Mayen	4 588
4300	Samferdselsdepartementet	2 000
4313	Luftfartstilsynet	119 500
4320	Statens vegvesen	460 100
4350	Jernbaneverket	597 100
4380	Post- og teletilsynet	178 400
4560	Direktoratet for forvaltning og IKT	12 364
5575	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdepartementet	705 016
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS	214 200
5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS	38 000
Sum inntekter rammeområde 17		2 368 967
Sum netto rammeområde 17		28 209 677

3.2.17.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.17.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.17.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 17 settes til 32 223 596 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringen på 4 013 919 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at i motsetning til Regjeringen følger Fremskrittspartiet opp sitt eget forslag til Nasjonal Transportplan 2010–2019/2034 i vårt alternative statsbudsjett for 2010, slik at Norge innen 25 år kan ha gjennomført en total modernisering av vei- og jernbanenettet.

Veinettet er vår viktigste infrastruktur, og effektive, sikre og miljøvennlige veier er helt avgjørende for næringslivets konkurranseevne og innbyggernes behov og krav til mobilitet. Forsker Knut Boge ved Handelshøyskolen BI slo i 2006 fast at en veginvestering på 100 mrd. kroner kan spare samfunnet for 62 mrd. kroner årlig. I Øst-Europa og store deler av verden bygges det nå infrastruktur i rekordfart – nettopp fordi det er en klar sammenheng mellom transport, kjøpekraft og levestandard. Fremskrittspartiet vil modernisere Norges transportnett på 25 år – og ikke bruke 50–70 år slik som Regjeringen. Disse med-

lemmer vil dessuten modernisere basert på statlig finansiering – dvs. ingen bompenger.

Forskning viser at dårlige veier medvirker til 72 pst. av dødsulykkene på svenske veier, og tallene for Norge er sannsynligvis mye høyere. 256 mennesker døde i trafikken i Norge i 2008. 184 liv kunne kanskje blitt spart med bedre veier, for selv små feilvurderinger kan få dødelig utfall på en dårlig, svingete vei uten midtdeler og sikkerhetssoner.

Stortinget behandlet før sommeren Fremskrittspartiets forslag til Nasjonal Transportplan, der disse medlemmer blant annet gikk inn for 2300 km ny trygg motorvei i Norge med midtdeler og sikkerhetssoner. De andre partiene stemte imot, og var ikke engang villige til å oppfylle samferdselsminister Trygve Brattelis motorveiplan fra 1962 om 785 km motorvei i Sør-Norge innen 1980. De fleste av strekningene i 1962-planen har fortsatt ikke motorvei. Disse medlemmer mener at Norge har råd til infrastruktur i verdensklasse. For 2010 foreslår disse medlemmer å sette av 20,9 mrd. kroner ekstra til riksveiinvesteringer, og 6 mrd. kroner ekstra til fylkesveier, jf. avsnitt om finansieringsordninger.

Det er i gjennomsnitt ca. 2 000 rashendelser pr. år, og det er i dag anslått hele 1 756 rasfarlige strekninger som omfatter hele 765 km vei. Regjeringen lovet i sitt forslag til Nasjonal Transportplan 2010–2019 å bruke 1 mrd. kroner på rassikring i året, men ligger allerede 177 mill. kroner på etterskudd. Disse medlemmer foreslår å bevilge 977 mill. kroner mer enn Regjeringen gjennom en investeringsramme for rentekompensasjon, i tillegg til 200 mill. kroner som ordinær bevilgningsøkning.

Disse medlemmer satser på jernbanen der denne har sin styrke; godstransport over lange distanser og persontransport i tettbefolkede områder.

Disse medlemmer prioriterer derfor dobbeltspor Oslo–Halden, Oslo–Skien og Oslo–Lillehammer samt kryssingsspor for lange godstog, og setter av en ekstra investeringsramme på 6,85 mrd. kroner for 2010 for å oppfylle våre ambisjoner på området.

Disse medlemmer mener konkurranse også om persontransporten, i likhet med godstransporten, vil gi bedre kvalitet til lavere pris for brukerne og det offentlige. Evaluering av konkurranseutsettingen av Gjøvikbanen og Flytoget dokumenterte gevinster for det offentlige og for passasjerene. Ved å gjøre konkurranse til en hovedregel i all kollektivtransport, ønsker disse medlemmer å realisere slike gevinster for alle strekninger.

Disse medlemmers bevilgninger til samferdselsinfrastruktur gir rom for en omfattende utvikling av knutepunkter som effektiviserer både den enkelte transportform og samspillet mellom disse. Dette bidrar til bedre tilrettelegging for sjøtransport, reduserte omlastinger og en reell reduksjon av andelen gods som kjøres på veinettet.

Flyrutene i Norge er det eneste landsdekkende kollektivtilbudet, og av avgjørende betydning for mobilitet i befolkningen. Disse medlemmer mener derfor at det er viktig å opprettholde et landsdekkende nett av lufthavner og flyruter, tilpasset de alternative transportformene som bane og vei i de enkelte områder. Disse medlemmer mener at luftfarten gjennom hele virksomhetskjeden må baseres på konkurranse for å gi passasjerene det beste tilbudet til lavest mulig pris. I disse medlemmers alternative statsbudsjett for 2010 fremmer disse medlemmer flere konkrete forslag som bidrar til mer markedsorientert og konkurransedyktig lufttransport.

Grunnstøtingen av skipet Full City utenfor Langesund i Telemark den 31. juli 2009 viser at oljevernberedskapen langs norskekysten er for dårlig, til tross for at disse medlemmer advarte mot dette senest i statsbudsjettet for 2009. Disse medlemmer foreslår å øke satsingen på oljevernberedskap med 50 mill. kroner i tillegg til forslag om en rentekompensasjonsordning for kystformål på 300 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at staten skal sikre likeverdige posttjenester over hele landet, og ombringing av post 6 dager i uken. Posten Norge bør ellers få frihet til å bestemme selv hvilke tjenester de ønsker å tilby sine kunder. Norge har et velfungerende marked for banktjenester, og disse medlemmer vil derfor fjerne konsesjonskravet om at Posten må tilby banktjenester. Dette fører til at et subsidiebehov på 132 mill. kroner faller bort.

Disse medlemmer mener at bredbånd er infrastruktur på linje med motorveier og jernbane, og at det er naturlig å bruke samme type rentekompensasjonsordning til bredbånd som vi bruker på veier og jernbane. Disse medlemmer mener i motsetning til Regjeringen at 640/128 kbit/s ikke lenger kan betraktes som bredbånd. Disse medlemmer foreslår i første omgang av en investeringsramme på 750 mill. kroner for 2010, samt en bevilgning på 50 mill. kroner.

Store deler av satsningen finansieres gjennom avkastning av infrastrukturfond til rentekompensasjon. I tillegg foreslår disse medlemmer å øke rammen for direkte utgiftsmessige bevilgninger med 5 mrd. kroner for 2010, hvorav 1 mrd. kroner over utenlandsbudsjettet.

Disse medlemmer ønsker å endre budsjettføringen slik at bygging av infrastruktur behandles som investering og ikke som årlig utgift, men i vårt alternative statsbudsjett for 2010 må vi forholde oss til dagens budsjettssystem. Dette gjøres ved å la vei-, bane- og kyststatene prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av statlige lån, der rentene kompenseres av deler av inntektene fra et statlig infrastrukturfond på 300 mrd. kroner. Disse medlemmer foreslår å starte en gradvis oppbygging av et slikt fond slik at fondet gir avkastning fra budsjettåret 2011. Med adgang til lånefinansiering av større, sammenhengende prosjekter, kan slike fremskyndes kraftig og realiseres vesentlig raskere – uavhengig av de årlige statsbudsjettene. Tabellene nedenfor illustrer fondets utvikling og kostnadene knyttet til fremskrevet rentekompensasjon for vei, jernbane, storby-satsing, kystformål og bredbånd:

Tabell 1. Fremskrittspartiets infrastrukturfond

År	2011	2012	2013	2014	2015	Videre årlig:
Årlig avsetning (mrd. kr)	60 mrd.	60 mrd.	60 mrd.	60 mrd.	60 mrd.	0
Akkumulert fond (mrd. kr)	60 mrd.	120 mrd.	180 mrd.	240 mrd.	300 mrd.	300 mrd.
Årlig avkastning (mill. kr)	3,0 mrd.	6,0 mrd.	9,0 mrd.	12,0 mrd.	15,0 mrd.	15,0 mrd.

Tabell 2. Fremskrittspartiets rentekompensasjonsordning (mill. kroner)

	budsj 2010	budsj 2011	budsj 2012	budsj 2013	budsj 2014	budsj 2015
Årlig avkastning infrastruktur-fond	0, mrd.	3, mrd.	6, mrd.	9, mrd.	12, mrd.	15, mrd.
Investeringsramme som innføres hvert år	54,15 mrd.	55,1 mrd.	55,1 mrd.	55,1 mrd.	55,1 mrd.	55,1 mrd.
Investeringsramme brukt tidligere år	0, mrd.	54,15 mrd.	109,26 mrd.	164,36 mrd.	219,47 mrd.	274,57 mrd.
Rentekompensasjons-bevilgning	0,76 mrd.	2,29 mrd.	3,83 mrd.	5,37 mrd.	6,92 mrd.	8,46 mrd.
Til andre samferdselsformål		0,71 mrd.	2,17 mrd.	3,63 mrd.	5,08 mrd.	6,54 mrd.

Tabell 3. Fremskrittspartiets totale satsing på viktige områder

	FrP satsing 2010	Hvorav bevilgning (eks. rentekompensasjon)
Vei	49,31 mrd.	3,06 mrd.
Kollektiv (inkl. riksveiferges)	8,25 mrd.	1,40 mrd.
Kystformål	,33 mrd.	0,03 mrd.
Bredbånd	,80 mrd.	0,05 mrd.

Disse medlemmer mener bilistene betaler mer enn nok til staten i bilrelaterte avgifter. At staten på toppen av dette krever inn bompenger på norske veier, blir å ta betalt for den samme tjenesten flere ganger. Disse medlemmer ønsker derfor å fjerne bompenger på norske veier ved å nedbetale lånene bompengene finansierer. Disse medlemmer vil foreslå dette allerede i 2009-budsjettet gjennom den såkalte nysalderingen som Stortinget behandler i desember 2009, slik at veiprojektene bommene skal finansiere kan være gjeldfrie og dermed fjernes fra 1. januar 2010.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak."

"Stortinget ber Regjeringen opprette et infrastrukturfond pålydende 300 mrd. kroner. Fondet bygges opp over inntil 5 år, og avkastningen øremerkes realinvesteringer i vei-, jernbane- og kollektivnettet samt bredbånd/IKT-infrastrukturen med forutsigbar og varig finansiering av infrastruktur-investeringene som overordnet mål."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om organisering av Vegdirektoratet som et statlig veiselskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyg-

gingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid."

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om organisering av Jernbaneverket som et statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid."

"Stortinget ber Regjeringen organisere Kystverket som statlig selskap eller statsaksjeselskap, og legge fram en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid."

"Stortinget ber Regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter, og bruke statlig reguleringsmyndighet for å sikre nødvendig planavklaring og full statlig prosjektfinansiering av forsøkene."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelsen av et Statens transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdselssektoren, der dagens transporttilsyn inngår."

"Stortinget ber Regjeringen:

1. Skille ut tidligere Statskonsult som et eget selskap og selge dette.
2. Legge frem sak om organisering av Direktoratet for forvaltning og IKT som et statlig selskap eller

statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid."

3.2.17.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 17 settes til 28 908 677 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringens forslag på 699 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at store avstander og spredt bosetting gjør oss avhengige av gode transportløsninger. En effektiv infrastruktur er avgjørende for at bedrifter i Distrikts-Norge skal være konkurransedyktige og for å sikre god fremkommelighet i byregionene. Disse behovene gjør det nødvendig å tilrettelegge for rask, effektiv og sikker transport av personer og gods.

Disse medlemmer mener problemene og manglene innenfor samferdselssektoren over mange år har blitt så alvorlige og omfattende at betydelig nytenkning og nye løsninger er nødvendig.

Bedre veistandard

Veibygging er både god distriktspolitikk og god næringspolitikk. Bedre veier er også avgjørende for å komme videre mot visjonen om null drepte og alvorlig skadde i trafikken. Dette krever også en sterkere satsing på midtrekkverk enn det Regjeringen legger opp til i sitt forslag til statsbudsjett for 2010.

Disse medlemmer mener at den statlige andelen av veiinvesteringene må økes. Høyre ønsker å følge opp vedtatt NTP og vil derfor øke bevilningene til veiinvesteringer med hele 1 mrd. kroner i forhold til det som følger av Regjeringens forslag. Vi følger dermed også opp stortingsvalgprogrammet om sterk satsing på veibygging.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å etablere et vedlikeholdsfond til samferdselsformål for å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av vei- og jernbanenettet. Dette fondet skal være på 50 mrd. kroner, og avkastningen skal komme i tillegg til ordinære bevilgninger.

Disse medlemmer er opptatt av å finne nye løsninger som kan gi raskere og mer rasjonell utbygging, drift og vedlikehold av anlegg innenfor samferdselssektoren. Vi ser at Regjeringens varslede modell for bygging av infrastruktur, "prosjektfinansiering", er skrinlagt. Vi mener dette gjør det enda viktigere å jobbe videre med bygging av vei gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS). Høyre ønsker at det skal legges opp til å iverksettes 3-5 OPS-prosjekter årlig. Erfaringene fra de første OPS-prosjektene

som er fullført er så gode, bl.a. med halvert byggetid og bedre kostnadskontroll, at modellen bør videreføres på egnede strekninger innenfor vei- og jernbaneutbygginger. For 2010 ønsker Høyre å igangsette følgende strekninger som OPS-prosjekter: E18 Akershus – Svenskegrensen, Rv 7 Sokna – Ørgenvika, og E39 sør for Bergen (Rådal-Svegatjønn).

Bedre kollektivløsninger

Disse medlemmer mener at gode kollektivløsninger er viktig både for miljøet og for et smidig transportsystem. Disse medlemmer viser til den svært vellykkede satsingen fra regjeringen Bondevik II med den såkalte belønningsordningen. Det er nødvendig med en sterkere satsing på kollektivtrafikk i de store byene, for å redusere bilbruk og øke kollektivandelen. Derfor ønsker disse medlemmer en økning i bevilgningen til belønningsordningen i byene med 100 mill. kroner i 2010. For å bidra til gode insentiver for reduksjon i biltrafikk, ønsker Høyre også at statsbudsjettet på sikt sikrer 3 mrd. kroner over 10 år til investering i separate kollektivtraseer og bybaner.

Moderne krav til kvalitet, service og tilbud krever at statens organisering av sine ansvarsområder innen kollektivsystemet er så hensiktsmessig og effektivt som mulig. Høyre vil ta i bruk prosjektfinansiering og OPS på bygging av nye dobbeltspor – og utvikle InterCity-triangelet. Disse medlemmer ønsker å modernisere Jernbaneverket til det beste for togbrukerne. Disse medlemmer viser til at Høyre vil omdanne Jernbaneverket til to statlige aksjeselskaper: Ett selskap etableres med ansvar for å administrere utvikling og drift av jernbanens eierdommer og infrastruktur. Eierskapet til stasjoner og kjøreveger overføres til dette selskapet. Et annet selskap etableres, og skal utføre utbygging og vedlikehold av infrastruktur for baner i konkurranseutsatt virksomhet.

Disse medlemmer ønsker å avvikle togmonopolet for å sikre at togbrukerne får det best mulige jernbanetilbudet. For eksempel har økt konkurranse innen persontransport på Gjøvikbanen vært en stor suksess. Konkurranseutsetting gir ofte et tilbud med bedre kvalitet og økning i antall avganger. Bruk av anbud med kontraktsvilkår og sanksjoner kan også vise seg å være et mer effektivt verktøy for å sikre den offentlige tjenestekvalitet med hensyn til f.eks. universell utforming, fremfor lovfesting av rettigheter. Sikkerhet skal fortsatt være et statlig ansvar og ha prioritet nummer én. Disse medlemmer foreslår konkurranseutsetting av persontransport på jernbane på flere strekninger som i dag drives av NSB. Eventuelt innsparte midler som følge av konkurranseutsetting, bør brukes til å styrke jernbanen.

Trygg transport til sjøs og i luften

For transport over lengre avstander og til mer spesialiserte oppgaver er luftfarten og skipsfarten viktige og nødvendige for nasjonen. Disse medlemmer vil bidra til at disse næringene får gode vilkår, slik at de reisende og all last skal kunne transporteres på en sikker og effektiv måte også i fremtiden.

Disse medlemmer vil ha en sterkere satsing på oljevernberedskap langs kysten og bevilger 20 mill. kroner ekstra til dette. Kystnaturen er sårbar, og omfattende forurensning kan få langvarige økologiske, trivselsmessige og økonomiske konsekvenser. Det forekommer årlig en rekke sjøfartsulykker langs norskekysten. Høyre anerkjenner den meget samfunnsnyttige rollen som Redningsselskapet har ved å bidra til økt sikkerhet for alle som ferdes på sjøen. For å sikre drift av Redningsselskapets alle 26 skøyter, vil Høyre øke bevilgningene til Redningsselska-

pet med 20 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Post og telekommunikasjon

Disse medlemmer mener at gode og pålitelige post- og telekommunikasjonstjenester er av stor betydning for alle. Post i butikk har gjennom lokalisering og åpningstider gjort kjernetilbudet til Posten mer tilgjengelig for folk flest. Konkurransen mellom bedrifter innenfor tele- og datatjenester har gitt kundene stadig bedre og rimeligere tjenester. I Norge har vi, relativt sett, solid faglig kompetanse innen IKT-næringen, både generelt og innenfor spesialiserte sektorer. Disse medlemmer ønsker å bidra til at denne sektoren består og videreutvikles, både ved å gi bedrifter lavere skatter og avgifter, og ved å stimulere til mer og bedre forskning.

Transport og kommunikasjon – oppsummert:

Vei, investeringer	1 mrd. kr
Kollektiv, belønningsordningen	100 mill. kr
Mer til oljevernberedskap langs kysten	20 mill. kr
50 pst. ungdomsrabatt på NSB og øvrig kollektivtrafikk	35 mill. kr
Infrastrukturfond på 50 mrd. kr	
Åpne for flere OPS-prosjekter på vei	

3.2.17.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at samferdsel er et viktig satsingsområde for Kristelig Folkeparti, der følgende hovedmål ligger til grunn: Framkommelighet, tilgjengelighet, trafikksikkerhet og miljøhensyn.

Dette medlem viser til at framkommelighet er et grunnleggende behov i distriktene og i byområdene, for næringslivet og for enkeltpersoner i hverdagen, inkludert funksjonshemmede, og at satsing på infrastruktur er investering i framtidig livskvalitet, utvikling og verdiskaping. Dette medlem mener samferdselssektoren lider under manglende ressurser og uforutsigbare rammevilkår, med dårlige veier og sviktende kollektivtilbud som resultat.

Dette medlem mener det trengs større forutsigbarhet for prosjekter som går over tid. Avbrudd i utbygginger som følge av omprioriteringer på de årlige statsbudsjettene er lite effektivt og irriterende for folk som rammes. Dette medlem vil innføre et finansieringssystem hvor planlagte og påbegynte prosjekter i større grad kan gjennomføres i sammenheng. Dette medlem mener det må legges til rette for nye finansieringsmuligheter og alternative organiseringsformer, slik at investeringstakten både på vei og bane kan økes. Dette medlem registrerer at

Regjeringen ikke prioriterer tiltak for å unngå klattvise utbygginger og uforutsigbar finansiering. Dette medlem mener Regjeringens motstand mot offentlig/privat samarbeid og andre typer prosjektfinsiering er lite fremtidsrettet. Videre mener dette medlem at Jernbaneverket, Statens Vegvesen og Kystverket må få større handlefrihet til å løse sine oppgaver, og at disse etatene derfor bør omgjøres til statsforetak. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti har fremmet forslag vedrørende fristilling av transportetatene en rekke ganger, blant annet ved Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett for 2008.

Dette medlem vil sikre at transportsystemet ivaretar hensynet til barn og unge i langt større grad enn i dag. Dette medlem mener barnas behov må veie tungt når fremtidens transportløsninger utformes. Dette medlem viser til forslag fra Kristelig Folkeparti, fremsatt under Stortingets behandling av Nasjonal transportplan 2010–2019, om en egen "Barnas Transportplan". Dette medlem mener vi i langt større grad må se trafikktutfordringene med barnas øyne. En egen "Barnas Transportplan" vil være et viktig verktøy for å definere særlige utfordringer hva angår trafikksituasjonen for barn og unge. Dette medlem mener det trengs en bred gjennomgang av utfordringene, og konkrete forslag til tiltak som kan

gjøre hverdagen tryggere og sikrere for barn og unge som ferdes i trafikken. Dette medlem mener alle barn og unge skal ha rett til trygg skolevei. Plikten til å gå på skole må følges av en rett til å komme trygt til og fra. Barn og unge skal kunne ferdes trygt til og fra skole og fritidsaktiviteter. Dette medlem viser til at slik situasjonen er i dag, ferdes barn, syklist, rullestolbrukere og barnevogner mange steder i samme kjørefelt som tungtrafikk, biler og traktorer, noe som etter dette medlems mening er helt uakseptabelt. Dette medlem mener det må satses langt mer på utbygging av trygge skoleveier, gang og sykkelveier. Det trengs mer planleggingsressurser og mer penger til investeringer. Dette medlem viser til at antall ulykker som involverer mange trafikanter øker. Utbedring og bygging av gang- og sykkelveier langs skoleveiene er viktig for barnas sikkerhet, og kommer også den øvrige befolkningen til gode.

Dette medlem viser til at bedre tilrettelegging for syklist gir store samfunnsgevinster i form av bedre trafikkavvikling, mindre energibruk, mindre luftforurensning, positive helsegevinster og mindre støy. Ifølge Transportøkonomisk Institutt vil investeringer i sammenhengende nett for sykkel kunne gi en netto nytte på over tre ganger kostnadene (TØI-rapport 567/2002).

Dette medlem peker på at kommuner og fylkeskommuner har et betydelig ansvar for å legge til rette for trafiksikre løsninger for gående og syklende, og dette medlem mener derfor det må opprettes en statlig støtteordning som belønner kommuner som satses på bygging av gang- og sykkelvei, og foreslår at det bevilges 150 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprette en statlig belønningsordning for gang- og sykkelvei, etter modell fra den statlige belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene. Ordningen skal ha som formål å påvirke transportplanleggingen i kommuner og fylkeskommuner, og fungere som et incentiv for bedre tilrettelegging for gående og syklende."

Dette medlem vil understreke at transportsystemet skal være for alle og mener arbeidet med å styrke funksjonshemmedes tilgang til alle transportformer må intensiveres. Personer med nedsatt funksjonsevne må i størst mulig grad kunne betjenes av det vanlige transportnettet. Dette medlem mener tilgjengelighet bør være et av hovedmålene for samferdselssektoren.

Dette medlem er opptatt av å ha en velfungerende TT-ordning. Dessverre er det altfor mange som i dag opplever denne ordningen som utilstrekkelig,

noe blant annet medlemsundersøkelsen til Norges Blindforbund viser.

Dette medlem mener klimatrusselen må tas på alvor og peker på at transport utgjør en av de største utfordringene for bærekraftig utvikling i verden i dag. Miljøbelastningene fra transportsektoren bidrar til store samfunnskostnader, og sektorens energiforbruk er stort og økende. Dette medlem mener jernbanen er nøkkelen i et bærekraftig transportsystem og foreslår å øke bevilgningen til jernbaneformål med 150 mill. kroner. Dette medlem vil prioritere persontransport i tett befolkede områder og videre at det må bygges flere kryssningsspor for å legge til rette for mer gods over på bane. Dette medlem peker på at viktige jernbanesatsinger som Ringerikstunnelen og sammenkopling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen nå må realiseres. Det er videre særlig grunn til å trekke frem behovet for rassikring på jernbanen gjennom Drangsdalen. Dette medlem viser til at det i snart 20 år har vært arbeidet for ny jernbanetunnel i Drangsdalen i Lund kommune. Dette er en svært rasutsatt strekning på Sørlandsbanen hvor togtrafikken nå må gå med sterkt nedsatt fart. Forholdene hemmer transporten av folk og gods, og rasfaren utgjør en stor sikkerhetsrisiko. Dette medlem peker på at en linjeomlegging i tunnel vil øke tryggheten og redusere reisetiden. Dette medlem mener Regjeringen må vurdere mulighetene for å fremskynde arbeidet med ny jernbanetunnel i Drangsdalen.

Dette medlem mener et godt utbygd veinett er selve livsnerven i transportsystemet. I distriktene er veitransport ofte eneste alternativ, og bedre veiløsninger er helt sentralt for å sikre framkommelighet, sikkerhet og miljø i mer befolkningstette strøk, all den tid kollektivtransport mange steder ikke er et reelt alternativ til bil. Dette medlem mener derfor det må satses på flere, bedre, og sikrere veier. Dette medlem foreslår å øke bevilgningen til vedlikehold og investering i veinettet med 150 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem foreslår at nettorammen til rammeområde 17 (transport og kommunikasjon) settes til 28 659,677 mill. kroner, som er 450 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.17.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 29 150 337 000 kroner under rammeområde 17, som er 940 700 000 kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem vil peke på at samferdselssektoren må ta sin del av ansvaret for å redusere de nasjonale klimagassutslippene. Venstres hovedprio-

ritet i samferdselspolitikken er derfor å intensivere utbyggingen av en konkurransedyktig infrastruktur for miljøvennlig og ressurs sparende gods- og persontrafikk. Dette er sammen med å sikre et sikkert transportsystem for alle en av de viktigste nasjonale oppgavene i de kommende årene.

Dette medlem synes det er positivt at arbeidet med å utrede høyhastighetstog i Norge skal videreføres, men vil peke på at det haster å få en konkret plan for hvordan satsingen skal innrettes og finansieres. Dette medlem viser til at en rekke aktører peker på at en satsing på høyhastighetstog kan starte allerede i dag, gjennom en offensiv oppgradering og fornyelse av det eksisterende jernbanenettet. Dette medlem vil særlig peke på betydningen av å få realisert InterCity-trianglet med dobbeltspor og prosjekter som bidrar til vesentlig redusert reisetid på de lengre strekningene som Oslo-Bergen/Trondheim/Kristiansand. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke bevilgningene til jernbanen med totalt 932,7 mill. kroner hvorav 100 mill. kroner avsettes til økt innsats til drift og vedlikehold i Oslo-området.

Dette medlem vil gi toget en ny renessanse gjennom en offensiv satsing på utbygging av en mer moderne jernbane. Dette medlems nasjonale transportplan realiserer en rekke prosjekter som vil styrke togtrafikkens konkurranseevne gjennom redusert reisetid og økt frekvens.

Dette medlem har som mål at vi innen 2020 skal komme ned på følgende reisetider med tog i Norge:

Bergen/Trondheim – Oslo	4 timer
Kristiansand–Oslo	3 timer
Oslo–Lillehammer/Skien/Halden	80 min.

Dette medlem vil vise til at Venstre ønsker å prioritere mange viktige prosjekter for å nå disse målene, slik som:

- Ringerikstunnelen på Bergensbanen
- Dobbeltspor Hamar–Lillehammer
- Grenlandsbanen for sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen
- Dobbeltspor Oslo–Ski – realiseres raskere
- Eidangerforbindelsen – forseres
- Dobbeltspor Sandbukta–Moss–Kleberget – forseres
- Tiltak for redusert reisetid Vestfoldbanen, som for eksempel dobbeltspor sør for Drammen, kurveutretting, krysningsspor mv.

Innenfor jernbanens investeringsbudsjett legger dette medlem opp til å øke satsingen på planleggingsarbeidet med nytt dobbeltspor Oslo-Ski med 50

mill. kroner og stille disse midlene til rådighet for de berørte kommunene.

Dette medlem viser til at Regjeringen legger opp til å ferdigstille planleggingen av nye Ulriken tunnel i 2009, og at prosjektet er en forlengelse av Dobbeltspor Bergen Stasjon–Fløen. Dette medlem vil peke på betydningen av disse prosjektene og vil på denne bakgrunn øke satsingen på planlegging for en sammenhengende utbygging, og vil på denne bakgrunn sette av 50 mill. kroner til dette arbeidet.

Dette medlem viser til St. meld. nr. 16 (2008–2009), jf. Innst. S. nr. 300 (2008–2009), hvor det fremgår at flertallet har nedprioritert oppstart av Ringeriksbanen mot slutten av tiårsperioden. Banen vil avlaste vegnettet inn mot hovedstadsområdet og være et viktig bidrag til trafikksikkerhet og miljø. Ringeriksbanen er også Bergensbanens viktigste enkeltprosjekt som alene vil gi ca. 1 time reduksjon i reisetiden mellom Oslo og alle reisemål fra Hønefoss og vestover. Ringeriksbanen vil også sammen med andre mindre tiltak sørge for å redusere reisetiden mellom Oslo sentrum og Bergen sentrum vesentlig. Dette medlem vil realisere prosjektet innenfor en 10-årsperiode, og legger opp til forsert planlegging. På denne bakgrunn tilføres prosjektet 150 mill. kroner.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av bygging av nytt dobbeltspor Hamar–Lillehammer og vil på denne bakgrunn stille 150 mill. kroner til disposisjon for planlegging av dette prosjektet.

Dette medlem vil peke på at Regjeringen ikke holder trykket oppe i arbeidet med nytt dobbeltspor Sandbukta–Moss–Kleberget. Dette er et viktig prosjekt på Østfoldbanen. Dette medlem vil blant annet vise til at flertallet i forbindelse med Budsjettinnst. S. I (2007–2008) økte Jernbaneverkets budsjetttramme med 10 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner ble fordelt til prosjektet Sandbukta–Moss–Såstad. Dette medlem kan ikke se at Regjeringen i forlengelse av dette har holdt trykket høyt nok oppe på prosjektet og vil på denne bakgrunn stille 50 mill. kroner til disposisjon til planlegging og ev. forberedende anleggsarbeider.

Dette medlem viser til at Regjeringen legger opp til å komme med en sak til Stortinget om ev. bygging av ny dobbeltsporet forbindelse Farriseidet–Porsgrunn. Dette medlem vil peke på at banen er ferdig planlagt og at den skal være byggeklar. Dette medlem vil peke på at vurderingen av dobbeltspor er viktig, men at det samtidig haster å komme i gang med prosjektet på strekningen.

Dette medlem vil peke på at det er behov for økt kapasitet gjennom blant annet flere krysningsspor og stasjonstiltak. Dette medlem vil øke satsingen på kapasitetsøkende tiltak og vil blant annet vise til planene om krysningsspor Sarpsborg–Inge-

dal, Vålåsjo på Dovrebanen, Lillestrøm og Ygre på Bergensbanen. Dette medlem vil bevilge 130 mill. kroner i økt satsing på kapasitetsøkende tiltak.

Dette medlem vil vise til at det er avgjørende for den langsiktige satsingen på jernbanen at det kommer på plass en bevilgning til planlegging av økt kapasitet gjennom Oslo, som for eksempel en ny Oslostunnel. Medlemmer av Regjeringen har gitt uttrykk for at det er vanskelig å komme utenom et slikt prosjekt. Dette medlem legger opp til å igangsette et større arbeid med planlegging av ny kapasitet gjennom Oslo S og bevilger 50 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem har registrert at Jernbaneverket planlegger å legge ned en rekke stasjoner som følge av sikkerhetskrav. Dette medlem vil peke på betydningen av gode stasjonsområder. Stasjonen er kundens første møte med jernbanen. Dette medlem legger opp til å bevilge 100 mill. kroner til tiltak på stasjoner og kundeinformasjon og 102,7 mill. kroner til sikkerhetstiltak og fjerning av planoverganger.

Dette medlem vil peke på at Riksrevisjonen i sin rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2008 gir Samferdselsdepartementet kraftig kritikk for ikke å ha tatt tak i problemene med innstillinger og forsinkelser i togtrafikken. Riksrevisjonen gir Regjeringen blant annet kritikk for å ikke å ha inntatt en mer aktiv rolle i dette arbeidet. Dette medlem vil peke på at dette er alvorlige forhold, særlig i lys av at representanter fra Regjeringen og regjeringspartiene ved en rekke anledninger har lovet at det skal ryddes opp i problemene i togtrafikken. Dette medlem vil bevilge 100 mill. kroner til å intensivere satsingen på å redusere antallet innstillinger og forsinkelser i togtrafikken.

Dette medlem er bekymret for Regjeringens arbeid med øvrig kollektivtrafikk. Regjeringen begynte forrige periode med å kutte i bevilgningene over belønningsordningen. Deretter ble bevilgningene økt som en følge av den brede enigheten om klimaforliket. I oppfølgingen vannet Regjeringen belønningsordningen ut gjennom å inkludere overgang til sykkel og gange. Dette medlem ønsker økt overføring til sykling og gange velkommen, men vi stimulerer til dette gjennom en egen ordning. Dette medlem vil peke på at det er nødvendig å trappe opp innsatsen innen kollektivtrafikken, og det er viktig at staten tar mer ansvar på dette området. Dette medlem foreslår derfor å doble overføringen over belønningsordningen med 320 mill. kroner. Dette gir rom for at flere byer kan omfattes av ordningen og at midlene også kan brukes i arbeidet med bybaner, noe dette medlem legger opp til. Dette medlem vil blant annet vise til at regjeringen Bondevik II inntok en aktiv rolle i forhold til å få på plass

en bybanesatsing i Bergen. Det finnes videre en rekke gode prosjekter som bør få et statlig bidrag, slik som bybanen på Nord-Jæren, Kolsåsbanen, ny Fornebubane og bane til Ahus sykehus.

Dette medlem vil også peke på behovet for at det utvikles og legges til rette for en mer miljøvennlig vegtrafikk. Det er særlig viktig å ta i bruk ny og miljøvennlig teknologi og miljøvennlige drivstoff. Regjeringen Bondevik II trappet regelmessig opp bevilgningene til forskning, utvikling og demonstrasjon innen hydrogen og biodrivstoff. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til formålet med 20 mill. kroner utover Regjeringens forslag.

Dette medlem mener det er viktig å opprettholde en høy vegstandard med hensyn til trafikkikkerhet og fremkommelighet i byområdene og distriktene. Dette medlem har ingen tro på at det er mulig å bygge seg ut av trafikkproblemene i byområdene, men det er nødvendig å intensivere arbeidet med gang- og sykkelveger og rassikring. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner til en belønningsordning for kommunene til å satse på gang- og sykkelveger og økt innsats innen rassikring.

Dette medlem viser til at det ikke foreligger godkjent reguleringsplan for deler av E6 Dal–Minnesund, og vil av hensyn til rasjonell framdrift redusere det statlige bidraget til prosjektet med 20 mill. kroner. Dette medlem er opptatt av å få prosjektet realisert, og vil komme tilbake til dette når planleggingsarbeidet er ferdigstilt.

Dette medlem viser til at arbeidet med ekstern kvalitetssikring av E16 over Filefjell ikke er ferdigstilt. Dette medlem vil avvente videre fremdrift med prosjektet inntil den endelige gjennomgangen foreligger, som et ledd i å legge til rette for god budsjettstyring og rasjonell framdrift. Dette medlem reduserer på denne bakgrunn bevilgningen til dette formålet med til sammen 132 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Regjeringens forslag om en kompensasjonsordning til distriktene for å utjevne forskjellene i drivstoffprisene ikke er avklart i henhold til EØS-avtalens statsstøtteregulering. Dette medlem viser videre til at det tidligere har eksistert en slik ordning, men at denne ble avskaffet da det ikke var mulig å spore noen ønsket effekt av ordningen. Dette medlem vil på denne bakgrunn gå mot at det bevilges 20 mill. kroner til en ordning som ikke blir annet enn symbolpolitikk.

Dette medlem viser til at flertallet bestående av regjeringspartiene la til grunn en videreføring av ordningen med statlige innkjøp i forbindelse med Stortingets behandling av St.meld. nr. 12 (2007–2008) Om verksemda til Posten Norge AS. Dette medlem er ikke uenig i at det i en viss utstrekning kan være aktuelt å bevilge midler til kjøp av enkelte

ulønnsomme posttjenester, men mener at Posten selv må finansiere en større del av dette over sitt eget budsjett, gitt den enerett Posten fortsatt har på en del lønnsomme områder. Dette medlem foreslår derfor å redusere bevilgningene med 200 mill. kroner, hvilket også er i tråd med det dette medlem foreslo i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Dette medlem støttet ikke innlemmingen av Statskonsult i det nye Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), men var av den oppfatning at arbeidsoppgavene som Statskonsult utførte like gjerne kunne vært konkurranseutsatt og utført av andre enn et statlig organ. Dette medlem mener fortsatt at dette burde vært gjort og foreslår å skille ut og selge det gamle Statskonsult. En slik operasjon mener dette

medlem vil kunne innbringe om lag 40 mill. kroner i 2010.

Dette medlem registrerer at Regjeringen mener det endelig er tatt skritt framover i arbeidet med eID og at det er tid for å starte implementering i et visst omfang i statlige etater. Dette er et arbeid dette medlem støtter, men det er lite trolig at det vil kunne brukes så mye som 60 mill. kroner til dette i 2010. Dette medlem foreslår derfor å redusere bevilgningene med 20 mill. kroner, men er åpen for å justere dette i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett dersom det skulle vise seg at Regjeringens anslag tegner til å bli korrekte.

Samlet foreslår dette medlem videre følgende konkrete endringer under rammeområde 17, Transport og kommunikasjon:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
1301.50	Forskning, hydrogen og biodrivstoff	20,0	20,0
1320.30	E6 Dal-Minnesund	-20,0	-20,0
1320.31	Rassikring	50,0	50,0
1320.36	E16 Filefjell	-132,0	-132,0
1330.60	Belønningsordning, kollektivtransport	320,0	320,0
1330.61	Belønningsordning, sykkel (ny post)	50,0	50,0
1330.75	Fraktujamningsordning for drivstoff	-20,0	-20,0
1350.23	Jernbane. Drift og vedlikehold	100,0	100,0
1350.30	Jernbane: Sikkerhet	100,0	100,0
	Jernbane: Stasjoner/knutepunkt	102,7	102,7
	Jernbane: Kapasitetsøkende tiltak	130,0	130,0
	Jernbane: Dobbeltspor Sandbukta-Moss	50,0	50,0
	Jernbane: Dobbeltspor Hamar-Lillehammer	150,0	150,0
	Jernbane: Ulriken tunell	50,0	50,0
	Jernbane: Ringeriksbanen	150,0	150,0
	Jernbane: Økt kapasitet gjennom Oslo	50,0	50,0
1350.31	Dobbeltspor Oslo-Ski	50,0	50,0
1370.70	Kjøp av "ulønnsomme" posttjenester	-200,0	-200,0
1560.01	Utskilling og salg av gamle Statskonsult fra Direktoratet for forvaltning og IKT	-40,0	-40,0
1560.23	Elektronisk ID	-20,0	-20,0
	Sum endringer ramme 17: Transport og kommunikasjon	940,7	940,7

3.2.17.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 17

(kroner)

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	28 209 677 000	28 209 677 000	32 223 596 000	28 908 677 000	28 659 677 000	29 150 377 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	4 013 919 000	699 000 000	450 000 000	940 700 000

3.2.18 Rammeområde 18 (Rammetilskudd mv. til kommunesektoren), under finanskomiteen

3.2.18.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 18 (i hele tusen kroner)		
571	Rammetilskudd til kommuner	55 317 173
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner	26 360 667
575	Ressurskrevende tjenester	4 350 000
Sum utgifter rammeområde 18		86 027 840
Sum inntekter rammeområde 18		0
Sum netto rammeområde 18		86 027 840

3.2.18.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.18.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.18.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 18 settes til 90 004 040 000 kroner, som er en økning i forhold til Regjeringen på 3 976 200 000 kroner.

Disse medlemmer mener dagens modell for finansieringen av kommunesektoren er lite hensiktsmessig. Modellen sikrer verken likeverdige tilbud, tilstrekkelig omfang og kvalitet på tjenestene eller nødvendig økonomisk forutsigbarhet. Disse medlemmer ønsker at staten skal ta over det finansielle ansvaret for grunnleggende velferdstilbud som skole, eldre og pleie og har gjentatte ganger foreslått dette i Stortinget, men må ta utgangspunkt i dagens finansieringssystem i budsjettbehandlingen, selv om dette er systemer vi ønsker å endre.

Det er langt fra Soria Moria til den hverdagen mange folkevalgte, og ikke minst innbyggerne, i Kommune-Norge opplever. Skolebarn og eldre blir i dag utsatt for uverdige prioriteringer, og i mange kommunestyre må lokalpolitikere prioritere mellom eldre og barn. Ofte ender begge opp som tapere. Et betydelig antall kommuner leverte negativt driftsresultat i 2008, og stadig flere kommuner står i fare for å havne på ROBEK-listen.

Til tross for at Regjeringen har fulgt opp sine rammer fra kommuneproposisjonen, er det liten tvil om at kommunesektoren står foran en svært krevende situasjon. Økte kostnader og flere oppgaver spiser i

stor grad opp den foreslåtte økningen fra Regjeringen og gir lite igjen til de grunnleggende velferdstjenestene som har et stort behov for styrking.

Disse medlemmer har i de siste fire årene foreslått en styrking av kommunenes økonomi med over 10 mrd. kroner mer enn Regjeringen. For 2010 ønsker disse medlemmer å gi kommunesektoren styrket økonomisk handlingsrom, og legger inn en økning på om lag 4,2 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. I dette ligger blant annet et øremerket tilskudd til eldreomsorgen med 1,5 mrd. kroner, 115 mill. kroner til fagskolene, men også 2,0 mrd. kroner i økt innbyggertilskudd til kommunene.

Disse medlemmers økte rammer kommer på toppen av disse medlemmers alternative tiltakspakke fra i vinter, hvor det ble foreslått omfattende tiltak overfor kommunesektoren, med blant annet 3 mrd. kroner til å redusere det enorme vedlikeholdsetterslepet.

I budsjettforslaget for 2010 følger disse medlemmer opp sine løfter innenfor samferdselssektoren, og har lagt til grunn en økt ramme til fylkeskommunene på til sammen 7 mrd. kroner mer enn Regjeringen gjennom økt ramme for rentekompensasjonsordningen.

Disse medlemmer ønsker at kommunene skal få bestemme hvor mye innbyggerne skal betale i kommunal inntektsskatt etter at staten har dekket kostnader knyttet til grunnleggende velferdstjenester, og viser til forslag fremmet i Dokument nr. 8:123 (2002–2003). Fritt kommunalt skattøre innebærer blant annet at ulike kommuner vil kunne fylle ulike nisjer, og innbyggerne får langt større påvirkningsmulighet når det gjelder skattenivå enn i dag. Disse medlemmer mener innbyggernes interesse for lokalpolitikken med fritt skattøre vil kunne øke markant, og rekrutteringsgrunnlaget til aktiv lokalpolitisk deltagelse vil bli vesentlig styrket. Disse medlemmer ser også på fritt kommunalt skattøre som et ledd i få større konkurranse mellom kommunene om arbeidskraft, næringsvirksomhet og investeringer.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i forrige periode avvirket den kommunale selskapskatten. Disse medlemmer mener at kommunal selskapskatt er en viktig forutsetning for at det skal lønne seg for kommunene å legge til rette for næringsutvikling. Når denne skatten nå skal overføres til Staten, vil kommunene ikke lenger ha noe igjen økonomisk for å legge til rette for nye arbeidsplasser. Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette arbeide for at deler av selskapskatten igjen tilfaller kommunene.

Disse medlemmer har gjennom en årrekke satt fokus på behovet for fornyelse og avbyråkratisering av Norge. Disse medlemmer fremmer derfor en rekke forslag om økt konkurranseutsetting, utfordringsrett, reduksjon av rapporteringskrav og skjemavelde. Offentlig sektor handler tjenester og varer for om lag 300 mrd. kroner hvert år, og disse medlemmer mener det ligger et stort potensial for innsparinger gjennom å ta i bruk flere elektroniske verktøy og med det eksponere det offentliges forespørsler for flere mulige leverandører. Til tross for at det har vært en utvikling på dette området de siste årene, mener disse medlemmer utviklingen bør gå raskere. Disse medlemmer foreslår derfor at det skal stilles krav til kommunesektoren om å ta i bruk konkurransegjennomføringsverktøyet (KGV) i løpet av 2011, gjennom at deler av innbyggertilskuddet vurderes holdt tilbake dersom det ikke følges opp.

Disse medlemmer vil i denne forbindelse også vise til disse medlemmers merknader og forslag fremmet under pkt. 3.2.6.

3.2.18.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 18 settes til 85 650 840 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 377 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at kommuneopplegget for 2010 baserer seg på regjeringen Stoltenberg II sitt inntektssystem for kommunesektoren, innført i 2009. Da inntektssystemet ble behandlet, tok disse medlemmer flere initiativ for at det skulle sikres bred politisk enighet om inntektssystemet for kommunesektoren for å sikre et mer forutsigbart, enkelt og retteferdig inntektssystem. Regjeringen valgte imidlertid å vedta et system som kun fikk helhetlig støtte fra regjeringspartiene.

Ettersom systemet avviker betydelig fra Høyres alternativ, er det svært komplisert å fremme vårt alternative system på alle områder. Disse medlemmer vil derfor vise til hovedtrekkene i vårt alternative inntektssystem og begrense forslaget til å

foreslå å opprettholde ordningen med å tilbakeføre deler av selskapskatten til kommunene.

Disse medlemmer viser til at for Høyre er det viktig at kommunene får beholde deler av selskapskatten lokalt. Det skaper et viktig grunnlag for kommunene å føre en positiv og fremtidsrettet næringspolitikk. Dette standpunktet ble støttet av både Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Kommunenes Sentralforbund (KS) i høringen i forbindelse med nytt inntektssystem. Disse medlemmer vil derfor at 4,25 pst av selskapskatten tilbakeføres til kommunene.

Regjeringen Stoltenberg II har forlatt målet om at kommunene skal finansieres med 50 pst. av egne skatteinntekter. Disse medlemmer mener at målet fortsatt bør være 50 pst og at det kommunale skattøre burde ha vært satt høyere som følge av dette. Ettersom grunnlaget gjennom inntektssystemet nå er endret, vil forslag om høyere skattøre ha andre fordelingsmessige virkninger enn under det tidligere systemet.

Regjeringens opplegg for kommunesektoren i 2010 er et nøkternt og stramt opplegg som vil kreve omstilling og kutt fra kommunenes side. Den økonomiske balansen som Regjeringen i sin første regjeringserklæring varslet at kommunene skulle oppnå, er lengre unna enn noen gang. Om kommunene skal kunne forbedre velferdstilbudet innenfor denne rammen må de effektivisere driften og fokusere på å få mer kvalitet i tjenestene innenfor de samme økonomiske rammene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II overtok en kommunesektor i 2005 med utgifter under kontroll, voksende inntekter og som satte av mer enn 3 pst. til fremtidige investeringer og utrygge tider. Nå opplever kommunesektoren (utenom Oslo) for første gang et negativt driftsresultat som betyr behov for kutt og omstilling. Disse medlemmer mener Regjeringen ikke gjør nok for å bistå kommunene i den vanskelige situasjonen eller for å dempe den forventningskrisen den har skapt. Tvert om mener disse medlemmer at Regjeringen fortsetter å gi inntrykk av at handlingsrommet i kommunene er større enn det som er realiteten.

Det er behov for en kommunereform som sikrer lokalsamfunnene mer frihet og større ansvar. Disse medlemmer vil derfor gjennomføre en omfattende oppgave- og kommunereform som skaper bedre tjenester og større og mer robuste kommuner. Nedleggelse av fylkeskommunen, en reduksjon i antallet fylkesmannsembeter samt å begrense fylkesmannens mulighet til å overprøve kommunale vedtak til legalitetskontroll og klager på saksbehandling vil være en del av denne reformen.

3.2.18.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at dette medlem har vært uenig i innlemmingen av det tidligere øremerkede tilskuddet til opptrappingsplanen for psykisk helse i de frie inntektene, og foreslår at dette reverseres.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre ordningen med øremerkede tilskudd til gjennomføring av opptrappingsplanen for psykisk helse."

Dette medlem vil også gjeninnføre de øremerkede tilskuddene til lokale samlivskurs.

Samlet sett vil kommunenes inntekter ikke påvirkes av disse omposteringene.

Dette medlem går videre imot forslaget fra Regjeringen om 2 timer gratis SFO pr. uke i 1.–4. klassetrinn, samt forslaget om økning av timetallet med 1 uketimer. Dette medlem vil videre reversere tidligere vedtak om timetallsøkning på 5 ekstra timer i småskoletrinnet.

De ressurser som dette vil frigjøre i skolen, vil dette medlem benytte til å øke lærertettheten, samt til utviklingstiltak i skolen, jf. merknad under rammeområde 16.

Dette medlem viser til omtalen av Kristelig Folkepartis omprioritering mellom økt timetall og lærertetthet i skolen under rammeområde 16.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i sin styringsdialog med kommunene legge til rette for at de midler som i 2010 er tenkt benyttet til 5 flere uketimer innført høsten 2008, 1 ekstra uketimer og 8 timers gratis SFO som innføres høsten 2010, kan omprioriteres med henholdsvis 330 mill. kroner til økt lærertetthet med 2 pst. og 64 mill. kroner til tiltak til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi."

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis handlingsplan mot fattigdom, hvor økte sosialhjelp-sats er et av flere viktige tiltak. Dette medlem har lagt inn i kommunerammen i sitt budsjettforslag midler til å kunne øke sosialhjelpsatsene med 5 pst.

Dette medlem foreslår at nettorammen for rammeområde 18 settes til 82 343,740 mill. kroner, som er 3 684,1 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.18.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 86 101 740 000 kroner under rammeområde

18, som er 73 900 000 kroner mer enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem foreslår en omprioritering fra økt timetall og gratis leksehjelp i grunnskolen til en gjennomført satsing på bedre og flere lærere. Dette medlem er ikke nødvendigvis prinsipielt imot å utvide timetallet eller det som framstår som en noe uklar leksehjelpsordning i grunnskolen, men mener det blir en helt feil prioritering når vi mangler kvalifiserte lærere. Etter dette medlems mening er mangelen på lærere den største utfordringen norsk skole står overfor i årene som kommer. Dette medlem savner en vilje fra Regjeringens side til å ta dette spørsmålet tilstrekkelig på alvor.

Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006–2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Ovennevnte representantforslag henviser til at halvparten av lærerne i videregående skole er over 50 år, mens det i grunnskolen er 37 pst. i samme aldersgruppe. Samtidig vises det til at gjennomsnittsalderen for ansatte i den videregående skolen er 49 år. I løpet av en tiårsperiode vil man derfor trolig måtte erstatte et ikke ubetydelig antall lærere i den videregående skolen. Tilsvarende gjelder også for grunnskolen. Parallelt med dette øker antallet elever. Dette medlem foreslår derfor å bruke 425 mill. kroner til å styrke videreutdanning og rekruttering av lærere, og om lag 150 mill. kroner på øvrige tiltak i grunn- og videregående skole, heller enn å bruke de samme pengene på å utvide timetallet i grunnskolen. Det vises til nærmere omtale av disse forslagene under rammeområde 16.

Ved siden av den kommende lærermangelen er frafall den største utfordringen norsk skole står overfor. Dette medlem viser i denne forbindelse til Representantforslag 4 S (2009–2010) om forsterket innsats mot frafall i skolen. I tråd med representantforslaget foreslår dette medlem flere konkrete tiltak i statsbudsjettet for kommende år som vil bidra til en forsterket innsats mot frafall.

Dette medlem viser til at det er et behov for flere spesialpedagoger i norsk skole, og at det synes hensiktsmessig at spesialpedagogene arbeider så tett på elevene og skolene som mulig. Det fordrer større spesialpedagogtetthet. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner over kommunerammen til flere spesialpedagoger i kommunene f.o.m. høsten 2010, noe som vil kunne finansiere ca. 200 flere spesialpedagoger gitt en kostnad på 750 000 kroner pr. spesialpedagog.

Med hensyn til å øke barn og unges fysiske aktivitet foreslår dette medlem i stedet å bevilge til sammen 40 mill. kroner til ulike friluftstiltak – bl.a. i

regi av frivillige organisasjoner – utover Regjeringens forslag, jf. forslag under rammeområdet 3 og 13.

Dette medlem går videre imot Regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. bl.a. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006–2007), og vil avvikle dagens ordning f.o.m. høsten 2010. Dette medlem mener at det vil være mer målrettet og hensiktsmessig å foreta en omlegging av mva-systemet ved å innføre full merverdiavgift på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer, og samtidig innføre null mva-sats for frukt og grønt, jf. omtale under rammeområde 22. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep. Dette medlem viser videre til at mange kommuner heller ikke ønsker den lovpålagte ordningen om frukt og grønt i skolen.

Dette medlem viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å overføre oppgaver fra Barne-, ungdoms- og familieetatens regionskontorer til den kommunale barnevernstjenesten (Representantforslag 16 S (2009–2010)). I forslaget vises det til en Fafo-rapport (rapport 2009:41) hvor det kommer fram at det kommunale og statlige barnevernet har store samarbeidsproblemer, og at Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) er i ferd med å bli en byråkratisk, ressurskrevende organisasjon som ikke på langt nær bidrar godt nok til at de mest sårbare barna får hjelpen de bør og har krav på. Dette medlem er bekymret over at barnevernet i dag ikke klarer å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Dette medlem mener kommunene må få et helhetlig ansvar for barnevernet og er av den oppfatning at nedleggelse og overføring av Bufetats oppgaver regionalt er noe som nå må vurderes. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å kutte 100 mill. kroner i det statlige, regionale barnevernet og omfordele midlene til det kommunale barnevernet og i tillegg styrke posten med ytterligere 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Venstres liberale ideologi tar utgangspunkt i det enkelte mennesket. Alle skal ha frihet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet – men like selvsagt er det at de som virkelig trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det. Frie samfunn har gode fellesskapsinstitusjoner og et sosialt sikkerhetsnett for alle. Dette medlem ønsker derfor en stat som bekjemper sosial urettferdighet. Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal

være rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. For vi starter ikke med blanke ark og like muligheter når vi kommer til verden, og ingen velger sin barndom.

Det er i dag store forskjeller fra kommune til kommune når det gjelder satsene for sosialhjelp og hvorvidt kontantstøtte og barnetrygd regnes inn i inntektsgrunnlaget. Paradokset er at forskning viser at lave sosialhjelpsats gir flere langtidsbrukere, mens høye sosialhjelpsats får folk videre i livet.

Dette medlem vil derfor innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold (ekskl. boutgifter) som prisjusteres hvert år. Denne normen må minimum tilsvare Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) sin forskningsbaserte standard for et nøkternt livsopphold. Kontantstøtte og barnetrygd og barns eventuelle inntekter skal holdes utenfor denne minstenormen.

Dette medlem er også åpen for å se på om kriteriene for sosialhjelpssatsene er i tråd med de faktiske behov barn og unge opplever for å kunne bli inkludert i sosiale fellesskap på lik linje med andre. Dette medlem foreslår derfor en økt bevilgning på 600 mill. kroner for å innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp med virkning fra 1. juli 2010.

Dette medlem mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har vært uheldig av flere grunner, men særlig fordi dette grepet faktisk har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer nå betalingen ut ifra foreldrenes inntekt. Dette medlem viser til at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 150 mill. kroner til inntektsgradert foreldrebetaling i barnehager.

Dette medlem viser til at Regjeringen foreslår å ikke videreføre oppgavedifferensiering av arbeidsmarkedstiltak i bydelene St. Hanshaugen og Gamle Oslo. Dette medlem mener at denne forsøksordningen har gitt positive resultater og ønsker å videreføre prosjektet, tilsvarende 450 arbeidsmarkedstiltaksplasser også i 2010.

Dette medlem mener det er viktig at kommunene får beholde deler av selskapsskatten lokalt. Det vil motivere kommunene til å føre en positiv og fremtidsrettet næringspolitikk, og med flere små og store bedrifter vil kommunene få høyere skattinntekter som kan brukes til lokal velferd. Den rød-grønne regjeringen har fratatt kommunene denne muligheten til å påvirke egne skatteinntekter og velferd. Disse

medlemmer vil omgjøre dette vedtaket slik at kommunene får beholde en andel av selskapsskatten. Dette standpunktet ble støttet av både Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Kommunenes Sentralforbund (KS) i høringen i forbindelse med nytt inntektssystem. Dette medlem foreslår derfor at 4,25 pst. av selskapsskatten tilbakeføres til kommunene. Dette er beregnet til å utgjøre 9 800 mill. kroner.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den eksisterende ordningen ikke er god nok, og i praksis er blitt en byråkratisk utlånsordning som er ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem går derfor imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler, og foreslår heller å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes til 600 kroner pr. måned, og er et mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem viser videre til at Regjeringen foreslår å videreføre tiltaket fra St.prp. nr. 37 (2008–2009) om økt lærlingetilskudd. Dette medlem er positiv til tiltak som gjør at bedrifter stimuleres til å ansette flere lærlinger, men mener at et varig fritak av arbeidsgiveravgift for lærlinger slik dette medlem foreslår i denne innstilling og i Innst. 4 L (2009–2010) er et langt mer treffsikkert virkemiddel enn en midlertidig økning av lærlingetilskuddet. Dette medlem viser også til at et arbeidsgiveravgiftsfritak vil ha en positiv provenyeffekt for bedriftene på 330 mill. kroner, mens en styrking av lærlingetilskuddet til sammenligning har en ramme på 190 mill. kroner.

Samlet foreslår dette medlem videre følgende konkrete endringer under rammeområde 18, Rammetilskudd mv. til kommunesektoren:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
571.60	Avvikling av gratis frukt og grønt i ungdomsskolen	-98,0	-98,0
571.60	Reversering av timetallsutvidelsen i grunnskolen og gratis leksehjelp (SFO)	-236,0	-236,0
571.60	Flere spesialpedagoger	50,0	50,0
571.60	Fast (statlig) minstenorm i sosialhjelpssatsene basert på SIFOs minimumsnivå	600,0	1200,0
571.60	Kommunalt barnevern	120,0	120,0
571.60	Gradert foreldrebetaling, barnehager	150,0	150,0
571.60	Videreføring av oppgavedifferensiering på arbeidsmarkedstiltak Bydel St.Hanshaugen og Gamle Oslo (tilsvarende 450 plasser)	50,9	50,9
571.60	Reduksjon, rammetilskudd til kommunene som følge av gjeninnføring av kommunal selskapsskatt	-9800,0	-9800,0
571.69	Gjeninnføring av kommunal selskapsskatt, 4,25 pst. (nygammel post)	9800,0	9800,0
572.60	Avvikle dagens ordninger med gratis læremidler i videregående skole.	- 373,0	-373,0
572.60	Ekstra tilskudd til lærlinger	-190,0	-190,0
Sum endringer ramme 18: rammetilskudd mv til kommunesektoren		73,9	673,9

3.2.18.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 18

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	86 027 840 000	86 027 840 000	90 004 040 000	85 650 840 000	82 343 740 000	86 101 740 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	3 976 200 000	-377 000 000	-3 684 100 000	73 900 000

3.2.19 Rammeområde 19 (Tilfeldige utgifter og inntekter), under finanskomiteen

3.2.19.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2009–2010)
Utgifter rammeområde 19 (i hele tusen kroner)		
2309	Tilfeldige utgifter	11 531 755
	Sum utgifter rammeområde 19	11 531 755
Inntekter rammeområde 19 (i hele tusen kroner)		
5309	Tilfeldige inntekter	50 000
	Sum inntekter rammeområde 19	50 000
	Sum netto rammeområde 19	11 481 755

3.2.19.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.19.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.19.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 19 settes til 11 481 755 000 kroner, som er det samme som Regjeringen.

3.2.19.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 19 settes til 11 032 255 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 449 500 000 kroner.

Disse medlemmer mener at innsparingspotensialet i statlig forvaltning er betydelig. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Bondevik II i sitt siste budsjettopplegg foreslo å innføre en ordning med nøytral moms i statsforvaltningen.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår flere tiltak og reformer som kan lede til innsparinger for det offentlige. Det kan særlig nevnes effektivisering i helseforetakene, nøytral moms i staten og modernisert bygg- og eiendomsforvaltning. Disse medlemmer foreslår å budsjettere innsparingene her under Tilfeldige utgifter.

3.2.19.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Bondevik II i sitt siste budsjettopplegg foreslo en ordning med nøytral moms i staten, med potensielt klare effektiviseringsgevinster for statlig forvaltning. Dette medlem mener at en slik ordning bør innføres, og mener at det er sannsynlig at den i innføringsåret kan gi en innsparing på minst 250 mill. kroner. Dette medlem mener også at det bør være et innsparingspotensial i driftsutgifter til departementene i tillegg til de spesifiserte reduksjonene som dette medlem har foreslått under ulike kapitler og poster andre steder i budsjettet. Dette medlem legger forsiktig til grunn et potensial på 100 mill. kroner i en slik innsparingsfullmakt.

Dette medlem foreslår derfor at nettorammen under rammeområde 19 (tilfeldige utgifter og inntekter) settes til 11 131,755 mill. kroner, som er 350 mill. kroner lavere enn Regjeringens forslag.

3.2.19.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 10 531 755 000 kroner under rammeområde 19, som er 950 000 000 kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem foreslår å avvikle eksportsubsidiene for osteproduksjon beregnet til 200 mill. kroner gjennom omsetningsavgiften, nærmere omtalt under rammeområde 11 foran. Dette medlem viser i tillegg til at det i de siste budsjettene har vært en sterk økning i driftsutgiftene i den offentlige forvaltningen, så også i forslaget for 2010. Effekten av å ikke prisjustere driftsutgiftene på statsbudsjettet, med unntak av lønnsposter, er anslagsvis 2 mrd. kroner. På denne bakgrunn foreslår dette medlem en generell innsparingsfullmakt i statsbudsjettets driftsutgifter på 200 mill. kroner.

Dette medlem mener videre at innsparingspotensialet i statlig forvaltning er betydelig, og viser til at regjeringen Bondevik II i sitt siste budsjettopplegg foreslo å innføre en ordning med nøytral moms i statsforvaltningen.

Dette medlem viser også til ulike rapporter som bl.a. viser at Helse Sør-Øst kan spare 720 mill. kroner, dersom private bedrifter får lov til å konkurrere om ikke-medisinske tjenester som renhold, snømåking og matlaging ved de tre største sykehusene i Oslo, og at Ahus mener at det er et innsparingspotensial i antall liggedøgn på 25 mill. kroner årlig bare de ansatte blir flinkere til å vaske hendene. En forutsetning for at en slik konkurranse om ikke-medisinske tjenester skal finne sted, er at det innføres en ordning med momsnøytrale innkjøp i staten.

Dette medlem legger derfor opp til et samlet innsparingspotensial på 400 mill. kroner ved å innføre en ordning med momsnøytrale innkjøp i staten og bedre samordning mellom helseregionene. En slik innsparing foreslås teknisk plassert under kap. 2309 Tilfeldige utgifter.

Dette medlem viser til særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2009–2010) Oversikt over statens eien-

dommer, hvor det framgår over 320 sider hvilke eiendommer staten eier. En rekke av disse eiendommene kan det åpenbart stilles spørsmålsteget om hensiktsmessigheten av eierskapet til. I svar på spm. 169 fra Venstre skriver også departementet at:

"Fornyings- og administrasjonsdepartementet holder på med en kartlegging av eiendommer som Statsbygg forvalter, men som ikke naturlig hører inn under Statsbyggs ansvarsområde. Det vil da vurderes om det er eiendommer som kan overføres til annen statlig eller offentlig forvalter eller selges i det åpne marked."

Dette medlem mener det må være både hensiktsmessig og fornuftig å selge flere av disse eiendommene i det åpne marked og legger til grunn at et slikt salg kan innbringe minst 150 mill. kroner i 2010. Teknisk foreslår dette medlem at en slik merinntekt budsjettets under kap. 5309.29 Tilfeldige inntekter.

Samlet foreslår dette medlem videre følgende konkrete endringer under rammeområde 19, Tilfeldige utgifter og inntekter:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
2309.01	Samordning mellom helseregioner, innsparing sengeposter ved bedre hygiene etc.	-150,0	-150,0
2309.01	Innføre ordning med momsnøytrale innkjøp i staten	-250,0	-250,0
2309.01	Ostehøvelkutt i departementene	-200,0	-200,0
2309.01	Avvikle ordningen med eksportstøtte til osteproduksjon	-200,0	-200,0
5309.29	Salg av statlig eiendom (økte inntekter)	-150,0	-150,0
Sum endringer ramme 19: Tilfeldige utgifter og inntekter ...		-950,0	-950,0

3.2.19.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 19

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	11 481 755 000	11 481 755 000	11 481 755 000	11 032 255 000	11 131 755 000	10 531 755 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	0	-449 500 000	-350 000 000	-950 000 000

3.2.20 Rammeområde 20 (Garanti-instituttet for eksportkreditt), under finanskomiteen

3.2.20.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 20 (i hele tusen kroner)		
2460	Garanti-instituttet for eksportkreditt	10 000
	Sum utgifter rammeområde 20	10 000
Inntekter rammeområde 20 (i hele tusen kroner)		
5460	Garanti-instituttet for eksportkreditt	390 800
5614	Renter fra Garanti-instituttet for eksportkreditt	2 800
	Sum inntekter rammeområde 20	393 600
	Sum netto rammeområde 20	-383 600

3.2.20.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.20.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.20.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 20 settes til -383 600 000 kroner, som er det samme som Regjeringen.

3.2.20.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.20.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.20.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 20 settes til -393 600 000 kroner, som er en reduksjon på 10 000 000 kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at nærmere 10 000 av landets industriansatte markerte sin misnøye mot den rød-grønne regjeringens manglende innfrielse av sine egne valgløfter i Soria Moria om langsiktig kraft til norsk industri, gjennom en politisk streik onsdag 3. juni i år. Bakgrunnen for streiken var at Regjeringen i sin Soria Moria-erklæring i 2005 lovte å "utrede og innføre et nytt industrikraftmarked". I 2006 gjentok og forsterket Regjeringen løftet. Det er etter dette medlems syn rimelig langt fra et nytt industrikraftmarked til forslaget om å innføre et symbolsk støttebeløp forvaltet av Innovasjon Norge, basert på en ordning Frankrike har hatt i mange år og som Regjeringen kunne ha innført for lenge siden og en garantiordning administrert av GIEK.

Dette medlem er ikke nødvendigvis imot at GIEK skal forvalte en slik garantiordning, men mener for det første at en slik administrasjon bør kunne finansieres innenfor de bevilgninger GIEK allerede får over statsbudsjettet. Derne st er det svært lite som tyder på at det kommer til å være behov for å administrere noe som helst i løpet av 2010 da ordningen først skal gjennom en langdryg godkjennelsesprosedyre hos ESA. Dette medlem er imidlertid åpen for å komme tilbake til dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett dersom det skulle vise seg at Regjeringens anslag tegner til å bli korrekte.

3.2.20.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 20

	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	(kroner) Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-383 600 000	-383 600 000	-383 600 000	-383 600 000	-383 600 000	-393 600 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3		0	0	0	0	-10 000 000

3.2.21 *Rammeområde 21 (Finansadministrasjon mv.), under finanskomiteen*

3.2.21.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Utgifter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)		
1600	Finansdepartementet	336 700
1602	Kredittilsynet	286 900
1605	Senter for statlig økonomistyring	324 900
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	16 600
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 363 200
1618	Skatteetaten	4 654 600
1620	Statistisk sentralbyrå	679 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	15 345 000
1634	Statens innkrevingsentral	253 200
1637	EU-opplysning	4 600
1638	Kjøp av klimakvoter	1 238 100
1645	Statens finansfond	30 000
1650	Statsgjeld, renter mv.	20 445 500
Sum utgifter rammeområde 21		44 978 300
Inntekter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)		
4600	Finansdepartementet	12 300
4605	Senter for statlig økonomistyring	35 700
4610	Toll- og avgiftsetaten	255 600
4618	Skatteetaten	105 000
4620	Statistisk sentralbyrå	193 500
4634	Statens innkrevingsentral	1 697 500
4638	Salg av klimakvoter	825 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift	704 105
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	71 729
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	10 338 200
Sum inntekter rammeområde 21		14 238 634
Sum netto rammeområde 21		30 739 666

3.2.21.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.21.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.21.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 21 settes til 29 484 484 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringen på 1 255 182 000 kroner.

Disse medlemmer foreslår å redusere driftsutgiftene til finansadministrasjon, og mener det er rom for å hente ut effektiviseringsgevinster. I mange tilfeller er systemene konstruert tungvint og irrasjonelt, noe som koster både næringslivet og det offentlige store beløp, uten at det skapes verdier i samfunnet.

Disse medlemmer foreslår å avvikle arveavgiften, noe som vil medføre redusert behov for administrasjon innen dette området. Likeledes vil avvikling av avgiften for sluttbehandling av avfall redusere byråkratiet. Disse medlemmer foreslår også tollreduksjoner som vil redusere arbeidsmengden i Toll- og avgiftsetaten.

Disse medlemmer foreslår også som et ledd i å avvikle Senter for statlig økonomistyring (SSØ), langt lavere bevilgninger til denne virksomheten. Disse medlemmer mener statlige virksomheter heller kan anskaffe økonomistyringssystemer fra det private næringsliv fremfor at dette skal gå igjennom SSØ.

Disse medlemmer mener det skal svært gode grunner til at utgiftene til offentlig administrasjon skal øke utover lønns- og kostnadsutviklingen. Disse medlemmer registrerer videre at Regjeringen over år begrunner sine kostnadsøkninger ut ifra behovet for mer effektive datasystemer. Slike påståtte effektiviseringsgevinster har imidlertid ikke blitt synliggjort de påfølgende budsjettårene.

Disse medlemmer viser for øvrig til representantforslag Dokument 15 S (2009–2010) om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet som er til behandling i Stortinget, som også vil lette arbeidsbyrden hos blant annet skattemyndighetene.

3.2.21.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 21 settes til 30 786 666 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til Regjeringens forslag på 47 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett gjennomgående har redusert veksten i utgifter til offentlig administrasjon. Disse medlemmer understreker at Høyre også i år foreslår å styrke Kredittilsynet, for å bedre tilsyn og kontroll med kreditt- og finansinstitusjonene i markedet.

Disse medlemmer foreslår også å redusere det foreslåtte salget av klimakvoter til EU. Salg av klimakvoter bidrar til økte klimagassutslipp i Europa. Høyre foreslår derfor i sitt alternativ å redusere salget av slike kvoter.

3.2.21.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil styrke arbeidet mot svart økonomi, og ser på Skatteetaten, Økokrim og Tolletaten som viktige redskaper for å bekjempe skatteunndragelser. Dette medlem ønsker å styrke Skatteetaten med 30 mill. kroner og Tolletaten med 10 mill. kroner for å intensivere arbeidet mot svart økonomi.

Dette medlem viser også til de stadig mer komplekse og geografisk omfattende investeringer som gjøres i Statens pensjonsfond – Utland (SPU), og den stadig økende oppmerksomheten om de etiske sider ved investeringsvirksomheten. Dette medlem mener at det høye ambisjonsnivået om SPU som en sosialt ansvarlig investor, må gjenspeiles ved at kompetansen om etikk styrkes i Finansdepartementets oppfølgingsapparat for de etiske retningslinjene, og foreslår en økt bevilgning på 2 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem foreslår derfor at nettorammen under rammeområde 21 (finansadministrasjon) settes til 30 781,666 mill. kroner, som er 42 mill. kroner høyere enn Regjeringens forslag.

3.2.21.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 30 570 266 000 kroner under rammeområde 21, som er 169 400 000 kroner mindre enn det som følger av Regjeringens forslag.

Dette medlem mener handel med utslippskvoter kan være et bidrag til å innfri Norges klimapliktelser. Dette medlem vil imidlertid påpeke at behovet for kjøp av CO₂-kvoter vil avgjøres av i

hvor stor grad det gjennomføres nasjonale klimatil- tak. Dette medlem mener at de fleksible meka- nismene kun skal være et supplement til nasjonale til- tak og at minst halvparten av utslippsreduksjonene som forpliktelsen nå innebærer, skal tas nasjonalt.

Dette medlem viser videre til at Venstre i for- bindelse med behandling av statsbudsjettet for 2007, 2008 og 2009, har vært kritisk til Regjeringens svært friske budsjettering når det gjelder kjøp av kvoter. Det har så langt kun vært kjøpt kvoter for en liten brøkdel av det som har vært avsatt i budsjettene. Regnskapet for 2008 viser for eksempel at det ble kjøpt kvoter for 4,7 mill. kroner mens det ble budsjet- tert med 505 mill. kroner.

Dette medlem mener at Regjeringen fortset- ter en trend med en altfor ambisiøs budsjettering når det foreslås å sette av 1 220 mill. kroner til dette i 2010. Basert på tidligere erfaringer og det faktum at flere av de prosjekter Regjeringen vurderer foreløpig ikke er godkjent av FN under rammene av klimakon- vensjonen, foreslår dette medlem at posten redu- seres med 505 mill. kroner, tilsvarende den budsjet- terte bevilgningen for 2009.

Dette medlem viser videre til at Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i budsjettet for 2010 legge frem en vurdering av effekten ved helt eller delvis å slette klimakvoter fremfor å selge disse i markedet sammenliknet med å øremerke gevinsten ved kvotesalg til andre utslippsreducerende tiltak, og legge frem forslag om enten redusert kvotesalg eller øremerking av salgsgvinster til klimatiltak."

Dette medlem konstaterer at dette ikke er gjort.

Dette medlem har merket seg at Regjeringen har budsjettert med salg av klimakvoter over Finans- departementets budsjett for 825 mill. kroner. Dette medlem viser til at mengden kvoter som det er bud- sjettert med salg av i mengde er en betydelig del av Norges årlige klimagassutslipp.

Dette medlem har merket seg at miljøeffek- ten av et slikt kvotesalg ikke er drøftet i proposisjo- nen.

Dette medlem viser til at det totale utslipp av klimagasser for de sektorer og land som er omfattet av kvotesystemet bestemmes av det totale antall til- gjengelige kvoter. Miljøeffekten av kvotesalg er at

de globale utslippene av CO₂ øker med samme mengde som selges. Når en stat selger en utslipps- kvote i markedet, vil kjøperen (f.eks. et kraftverk på kontinentet) bruke kvoten til å dekke sin egen for- pliktelse til å levere inn kvoter tilsvarende egne utslipp. Kjøperen gjør dette fordi kjøp av kvoten er billigere enn å redusere eget utslipp (dette er hele poenget med kvotesystemet). Det sentrale her er at staten som selger ikke må redusere sine egne utslipp for å frigjøre en kvote for salg – slik som bedrifter må gjøre for å kunne selge kvoter i markedet.

Dette medlem viser til at det norske salget av klimakvoter derfor vil ha som direkte konsekvens at utslippene av klimagasser fra de sektorer i EØS- området som er omfattet av kvotesystemet vil øke med tilsvarende mengde tonn CO₂-ekvivalenter i for- hold til om Regjeringen hadde valgt å slette kvotene frem for å selge dem.

Dette medlem viser til at Norge skiller seg fra resten av Europa ved at vi har en relativt sett betyde- lig høyere andel kvoter som enten kan selges eller slettes fordi offshorenæringen er tatt med i beregnin- gen av Norges kvotemengde, men får ikke tildelt gra- tiskvoter. Det norske salget tilsvarer altså utslippene fra offshoresektoren, mens enkelte andre land selger mengder som tilsvarer under 10 pst. av samlede nasjonale utslipp.

Dette medlem er ikke prinsipiell motstander av handel med utslippskvoter, men mener at Regje- ringen har lagt opp til et nivå på salg og kjøp som ikke er spesielt miljø- og klimavennlig. Dette medlem vil understreke at Regjeringen gjennom å slette kvoter fremfor å selge dem i markedet kunne ha bidratt til en betydelig nedgang i Europas klimagass- utslipp til en relativt lav pris.

Dette medlem foreslår derfor at halvparten av de planlagt solgte kvotene i 2010 i stedet slettes, og at inntektsanslaget settes ned tilsvarende 412,5 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å avvikle arveavgif- ten, nærmere omtalt i Innst. 3 S og Innst. 4 L (2009– 2010). Ifølge departementet er kostnadene ved admi- nistrering av arveavgiften i 2010 beregnet til å utgjøre 76,9 mill. kroner. En avvikling av arveavgif- ten vil således medføre et tilsvarende mindrebehov for ressurser hos skatteetaten.

Samlet foreslår dette medlem videre føl- gende konkrete endringer under rammeområde 21, Finansadministrasjon mv.:

Post.kap.	Tekst	Bokført	Påløpt
1618.01	Mindrebehov hos Skatteetaten som følge av avvikling av arveavgiften	-76,9	-76,9
1638.21	Mindre kjøp av klimakvoter	-505,0	-505,0
4638.01	Mindre salg/sletting av klimakvoter	412,5	412,5
Sum endringer ramme 21: Finansadministrasjon		-169,4	-169,4

3.2.21.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 21

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	30 739 666 000	30 739 666 000	29 484 484 000	30 786 666 000	30 781 666 000	30 570 266 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3			0 -1 255 182 000	47 000 000	42 000 000	-169 400 000

3.2.22 *Rammeområde 22 (Skatter, avgifter og toll), under finanskomiteen*

3.2.22.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Inntekter rammeområde 22 (i hele tusen kroner)		
5501	Skatter på formue og inntekt	173 450 000
5506	Avgift av arv og gaver	1 400 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	121 300 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen	2 500 000
5511	Tollinntekter	2 120 000
5521	Merverdiavgift	189 600 000
5526	Avgift på alkohol	11 927 000
5531	Avgift på tobakkvarer	8 218 000
5536	Avgift på motorvogner mv.	43 235 000
5537	Avgifter på båter mv.	146 000
5541	Avgift på elektrisk kraft	7 382 000
5542	Avgift på mineralolje mv.	1 415 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	4 916 000
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	252 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	2 000
5548	Miljøavgift på klimagasser	240 000
5549	Avgift på utslipp av NO _x	72 000
5550	Miljøavgift på plantevernmidler	65 000
5551	Produksjonsavgift på mineraler	1 200
5555	Avgift på sjokolade- og sukkervarer	1 196 000
5556	Produktavgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 739 000
5557	Avgift på sukker	209 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje	1 427 000
5565	Dokumentavgift	4 500 000
5568	Sektoravgifter under Kultur- og kirke departementet	18 404
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet	174 828
5578	Sektoravgifter under Miljøvern departementet	98 000
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	286 900
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet	6 500
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	197 600
5700	Folketrygdens inntekter	221 300 000
Sum utgifter rammeområde 22		0
Sum inntekter rammeområde 22		799 394 432
Sum netto rammeområde 22		-799 394 432

3.2.22.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.22.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.22.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 22 settes til -782 007 432 000 kroner, som er en reduksjon i inntekter fra skatter, avgifter og toll forhold til Regjeringen på 17 387 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til Innst. 3 S (2009–2010) og Innst. 4 L (2009–2010) for en nærmere gjennomgang av Fremskrittspartiets prioriteringer innen rammeområde 22 (Skatter, avgifter og toll).

3.2.22.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 22 settes til -795 512 132 000 kroner, som er en reduksjon i inntekter fra skatter, avgifter og toll forhold til Regjeringens forslag på 3 882 300 000 kroner.

Disse medlemmer viser til Høyres merknader til Rammeområde 22 Skatter, avgifter og toll under kapittel 4 i Innst. 3 S (2009–2010).

3.2.22.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative skatte- og avgiftsopplegg, som er presentert i Innst. 3 S (2009–2010). Her framgår det at dette medlem foreslår bokførte skatte- og avgiftslettelser, primært overfor næringslivet, på 2 274,3 mill. kroner, og bokførte skatte- og avgiftsskjerpelser, primært gjennom økte "grønne skatter", på 2 755,0 mill. kroner. I tillegg anslås økte skatteinntekter på 148 mill. kroner som følge av skattestimulanser mot tidlig avgang fra arbeidslivet, samt tiltakspakken mot svart økonomi. Den samlede påløpte skattelettelsen er på 1 334,6 mill. kroner.

Dette medlem foreslår at nettorammen under rammeområde 22 (Skatter, avgifter og toll) settes til 800 023,132 mill. kroner, som er en økning i inntek-

ter fra skatter, avgifter og toll på 628,7 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

3.2.22.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at rammeområde 22 settes til -798 951 932 000 kroner, noe som er en reduksjon i inntekter fra skatter, avgifter og toll på 442 500 000 kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Dette medlem er skuffet over at Regjeringen heller ikke denne gang har benyttet anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning, men heller fortsetter med en symbolpolitikk om å "ta de rike". Det er i det store og hele vanskelig å se Regjeringens mål med skattepolitikken, annet enn å nistire på 2004-nivået.

Konsekvensen av Regjeringens skattepolitikk er at statlig og utenlandsk eierskap i norsk næringsliv blir kraftig favorisert, heller enn det spredte, private norske eierskap Venstre ønsker. Spesielt i en tid med fortsatt konsekvenser av den internasjonale finanskrise og utsikter til økning i konkurser og arbeidsledighet, burde politikken vært lagt om i en retning som belønnet dem som ville investere i ny næringsvirksomhet og nye arbeidsplasser, spesielt innenfor områder som klima- og miljøteknologi og ved å stimulere til mer miljøvennlig omstilling i det øvrige norske næringslivet.

Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring, og at Regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret og finanskrisen, tilsier en langt mer offensiv omlegging enn Regjeringens forsiktige endring av enkelte avgifter.

Dette medlem vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig adferd, og mindre skatt på arbeid, og foreslår i Venstres alternative budsjett en slik omlegging fra rød til grønn skatt på om lag 4 mrd. kroner. Dette medlem foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 4 mrd. kroner slik at Venstre i sitt alternativ foreslår endringer i Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg innenfor en ramme på knappe 7 mrd. kroner, med en netto skatte- og avgiftslette på 442,5 mill. kroner.

Bl.a. foreslås det både å justere innslagspunktet i toppskatten og økning i minstefradrag – både i pro-sentsats og maksimalbeløp. Det foreslås økt fribeløp, økt bunnfradrag i formuesskatten, gjeninnføring av 15 pst. aksjerabatt, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivingssatser for næringslivet, styrking av Skattefunn-ordningen og rett til bunnfradrag for selvsten-

dig næringsdrivende. Det foreslås videre at arveavgiften avskaffes, at det innføres et eget skattestimuli (KapitalFUNN) for langsiktig investering i ny næringsvirksomhet. På den annen side foreslås det en rekke økninger i avgifter som stimulerer til en mer helse- og miljøvennlig adferd, i tillegg til at enkelte særgoder knyttet til spesielle grupper av arbeidstakere fjernes.

Dette medlem foreslår videre en del endringer for å redusere antallet AFP-pensjonister og for å få flere til å stå lenger i arbeid i tråd med hovedintensjonene i pensjonsforliket. Venstre foreslår i sitt alternative budsjett derfor et eget skattefradrag på kr 5 000 for arbeidstakere mellom 62–67 år, kombinert med økt trygdeavgift for AFP-pensjonister. Samlet mener dette medlem at disse tiltakene (en kombinasjon mellom gulrot og pisk) vil gi 1 000 færre AFP-pensjonister årlig. I tillegg legger dette medlem til grunn at Venstres opplegg samlet sett vil medføre at 3 000 flere går fra dagpenger til lønnet arbeid og at dette vil ha en positiv effekt på så vel inntekts- som utgiftssiden i budsjettet. Dette medlem understreker at dette er et svært nøkternt anslag. Dette medlem viser til nærmere samlet omtale av Venstres forslag om tiltak for å få flere i arbeid under rammeområde 7 i denne innstilling.

Dette medlem vil stimulere til et sunnere kosthold/livsstil gjennom en omlegging av mva-sys-

temet kombinert med høyere tobakksavgifter. Konkret foreslår dette medlem at det ikke blir moms på frukt og grønt (0 pst.), mens det blir full mva-sats (25 pst.) på brus og sterkt sukkerholdig drikke, samt at den generelle matmomsen økes med ett prosentpoeng. I tillegg følger dette medlem opp en rekke forslag fra kulturmomsutvalget, bl.a. ved å foreslå at plikten til momsregistrering for allmenntilgjengelige og velledige organisasjoner heves til kr 500 000 og at "små og verneverdige fag" innlemmes i ordningen.

Dette medlem er svært opptatt av å legge forholdene best mulig til rette for selvstendig næringsdrivende og enkeltpersonforetak – ikke minst slik at flere skal ta et slikt yrkesvalg. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative statsbudsjett en rekke forbedringer for selvstendig næringsdrivende, bl.a. redusert trygdeavgift, en egen KapitalFUNN-ordning og å øke maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonforetak til 6 pst. I tillegg foreslår dette medlem bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende (nærmere omtalt under rammeområde 7 i denne innstilling) og gjeninnføring av en egen tilskuddsordning for ulønnet forskningsinnsats (nærmere omtalt under rammeområde 16).

Dette medlem viser for øvrig til Innst. 3 S og Innst. 4 L (2009–2010) for en detaljert beskrivelse av dette medlems forslag til endringer i skatte- og avgiftsopplegget.

3.2.22.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 22

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-799 394 432 000	-799 394 432 000	-782 007 432 000	-795 512 132 000	-800 023 132 000	-798 951 932 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3			0 17 387 000 000	3 882 300 000	-628 700 000	442 500 000

3.2.23 Rammeområde 23 (Utbytte), under finanskomiteen

3.2.23.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
Inntekter rammeområde 23 (i hele tusen kroner)		
5611	Aksjer i NSB AS	145 000
5616	Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS	267 200
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge	403 000
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as	3 300
5631	Aksjer i AS Vinmonopolet	39 502
5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet	750
5652	Innskuddskapital i Statskog SF	5 000

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2009-2010)
5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning	4 613 700
5680	Innskuddskapital i Statnett SF	180 000
5685	Aksjer i StatoilHydro ASA	15 489 000
Sum utgifter rammeområde 23		0
Sum inntekter rammeområde 23		21 146 452
Sum netto rammeområde 23		-21 146 452

3.2.23.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.23.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens forslag.

3.2.23.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 23 settes til -20 830 452 000 kroner, som er en reduksjon i utbytteinntekter i forhold til Regjeringen på 316 000 000 kroner.

Disse medlemmer mener statseide selskaper ikke må bli gjenstand for så store utbytter at det går ut over investeringsevnen. Disse medlemmer foreslår derfor en reduksjon i Regjeringens foreslåtte utbytte fra Statkraft.

3.2.23.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 23 settes til -21 713 452 000 kroner, som er en økning i utbytteinntekter i forhold til Regjeringens forslag på 567 000 000 kroner.

Disse medlemmer foreslår å ta ut utbytte fra selskapene NSB (75 pst.), Entra AS (75 pst.), Statkraft SF (95 pst.), hvilket innebærer en forsiktig økning.

3.2.23.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at utbyttet fra NSB og Entra settes til 75 pst., og at utbyttet fra Statkraft økes fra 85 pst. til 87,5 pst.

Dette medlem foreslår derfor at nettorammen for rammeområde 23 (Utbytte mv.) settes til 21 383,452 mill. kroner, som er 237 mill. kroner høyere utbytteinntekter enn Regjeringens forslag.

3.2.23.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at rammeområde 23 settes til -21 660 652 000 kroner, noe som er en økning av utbytteinntektene på 514 200 000 kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Dette medlem legger til grunn at det er mulig å ta ut et noe større utbytte fra selskapene Entra Eien- dom, Statkraft og Flytoget enn det Regjeringen legger opp til. Samlet foreslår dette medlem derfor økt utbytte på til sammen 514,2 mill. kroner.

Dette medlem viser til nærmere omtale i Innst. 3 S (2009–2010).

3.2.23.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 23

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-21 146 452 000	-21 146 452 000	-20 830 452 000	-21 713 452 000	-21 383 452 000	-21 660 652 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1-3	0		316 000 000	-567 000 000	-237 000 000	-514 200 000

3.3 Oversikt over forslagene til rammevedtak

Oversikt over forslagene til netto rammebeløp for rammeområdene 1–23 (i 1 000 kroner)

Komité	Nr		Prop. 1 S med Tillegg 1-3	A, SV, Sp	FrP	H	KrF	V
Kommunal- og forvaltningskomiteen	1	Statsforvaltning	12 620 853	12 610 853 (-10 000)	8 271 853 (-4 349 000)	11 798 853 (-822 000)	12 423 353 (-197 500)	12 262 253 (-358 600)
Familie- og kulturkomiteen	2	Familie og forbruker	63 708 540	63 708 540 (0)	63 547 742 (-160 798)	63 008 540 (-700 000)	63 978 140 (+269 600)	63 472 340 (-236 200)
	3	Kultur	6 605 845	6 605 845 (0)	5 539 016 (-1 066 829)	6 538 845 (-67 000)	6 655 845 (+50 000)	6 769 945 (+164 100)
Utenriks- og forsvarkomiteen	4	Utenriks	33 837 607	33 837 607 (0)	24 884 914 (-8 952 693)	32 495 107 (-1 342 500)	34 140 607 (+303 000)	33 837 607 (0)
Justiskomiteen	5	Justis	18 363 381	18 363 381 (0)	19 054 381 (+691 000)	18 521 881 (+158 500)	18 389 381 (+26 000)	18 323 381 (-40 000)
Kommunal- og forvaltningskomiteen	6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 816 649	15 816 649 (0)	10 556 104 (-5 260 545)	14 609 649 (-1 207 000)	15 825 749 (+9 100)	15 842 449 (+25 800)
Arbeids- og sosialkomiteen	7	Arbeid og sosial	293 149 986	293 149 986 (0)	284 986 286 (-8 163 700)	292 648 986 (-501 000)	293 082 086 (-67 900)	291 975 086 (-1 174 900)
Utenriks- og forsvarkomiteen	8	Forsvar	33 705 944	33 705 944 (0)	34 655 944 (+950 000)	34 206 444 (+500 500)	33 705 944 (0)	33 704 380 (-1 564)
Næringskomiteen	9	Næring	5 250 840	5 283 840 (+33 000)	5 206 290 (-44 550)	4 867 840 (-383 000)	4 709 840 (-541 000)	4 163 040 (-1 087 800)
	10	Fiskeri	226 677	226 677 (0)	499 096 (+272 419)	221 677 (-5 000)	226 677 (0)	226 677 (0)
	11	Landbruk	14 301 876	14 301 876 (0)	8 136 780 (-6 165 096)	12 155 876 (-2 146 000)	14 301 876 (0)	14 180 176 (-121 700)
Energi- og miljøkomiteen	12	Olje og energi	-75 647 837	-75 657 837 (-10 000)	-76 412 237 (-764 400)	-75 561 837 (+86 000)	-75 512 837 (+135 000)	-75 637 837 (+10 000)
	13	Miljø	4 084 547	4 084 547 (0)	3 836 547 (-248 000)	3 917 547 (-167 000)	4 109 547 (+25 000)	4 194 547 (+110 000)
Kontroll- og konstitusjonskomiteen	14	Konstitusjonelle institusjoner	1 598 683	1 598 683 (0)	1 568 683 (-30 000)	1 568 683 (-30 000)	1 598 683 (0)	1 598 683 (0)
Helse- og omsorgskomiteen	15	Helse	127 190 345	127 190 345 (0)	130 900 845 (+3 710 500)	127 330 345 (+140 000)	131 135 345 (+3 945 000)	127 538 345 (+348 000)
Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	16	Kirke, utdanning og forskning	43 042 610	43 029 610 (-13 000)	43 767 413 (+724 803)	44 018 111 (+975 501)	43 447 410 (+404 800)	44 586 610 (+1 544 000)
Transport- og kommunikasjonskomiteen	17	Transport og kommunikasjon	28 209 677	28 209 677 (0)	32 223 596 (+4 013 919)	28 908 677 (+699 000)	28 659 677 (+450 000)	29 150 377 (+940 700)
Finanskomiteen	18	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	86 027 840	86 027 840 (0)	90 004 040 (+3 976 200)	85 650 840 (-377 000)	82 343 740 (-3 684 100)	86 101 740 (+73 900)
	19	Tilfeldige utgifter og inntekter	11 481 755	11 481 755 (0)	11 481 755 (0)	11 032 255 (-449 500)	11 131 755 (-350 000)	10 531 755 (-950 000)
	20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-383 600	-383 600 (0)	-383 600 (0)	-383 600 (0)	-383 600 (0)	-393 600 (-10 000)
	21	Finansadministrasjon mv.	30 739 666	30 739 666 (0)	29 484 484 (-1 255 182)	30 786 666 (+47 000)	30 781 666 (+42 000)	30 570 266 (-169 400)
	22	Skatter, avgifter og toll	-799 394 432	-799 394 432 (0)	-782 007 432 (+17 387 000)	-795 512 132 (+3 882 300)	-800 023 132 (-628 700)	-798 951 932 (+442 500)
	23	Utbytte mv.	-21 146 452	-21 146 452 (0)	-20 830 452 (+316 000)	-21 713 452 (-567 000)	-21 383 452 (-237 000)	-21 660 652 (-514 200)
		Sum før låne-transaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond – Utland	-66 609 000	-66 609 000 (0)	-71 027 952 (-4 418 952)	-68 884 199 (-2 275 199)	-66 655 700 (-46 700)	-67 614 364 (-1 005 364)

4. Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

4.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok

I sammenheng med budsjettet for 2010 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 43 046 mill. kroner, mot 42 804 mill. kroner i 2009.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 29 069 mill. kroner, mot 27 981 mill. kroner i 2009. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 27 615 mill. kroner, mot 26 735 mill. kroner i 2009. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 13 977 mill. kroner, mot 14 823 mill. kroner i 2009. Det vises til tabell 6.1 i Gul bok for en detaljert oversikt over bestillings- og tilsagnsfullmakter. Utover fullmaktene i tabell 6.1 i Gul bok, eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhavåret 2011 etter de samme satser som for høsthalvåret 2010.

For 2010 bes det om fullmakt til å gi nye statlige garantier innenfor enkelte ordninger under Utenriksdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet. Det vises til avsnitt 6.2 i Gul bok for nærmere detaljer.

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2008 i St.meld. nr. 3 (2008–2009) Statsrekneskapen for 2008, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995–96), jf. Innst. S. nr. 218 (1995–96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2010. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at det var stor oppslutning blant landets lokalpolitikere rundt samarbeidsprosjektet "Fremtidens kommunestruktur" mellom regjeringen Bondevik II og KS. Et flertall av deltakerne mente at det var behov for endringer i kommunestrukturen, og mange kommuner var inne i positive prosesser for å finne frem til gode lokale løsninger. Dette arbeidet

har stoppet opp etter regjeringsskiftet. Kommuner som mener dagens struktur er et problem for å løse de oppgavene de har overfor sine innbyggere, opplever at det ikke er noen drahjelp fra sentrale myndigheter for å sette denne problemstillingen på dagsorden. Tvert imot har Regjeringen fjernet de stimuleringsmidlene som tidligere kunne brukes for å få til positive og frivillige prosesser. For igjen å få satt fokus på de utfordringene dagens kommunestruktur gir og stimulere kommuner til frivillig sammenslåing, vil disse medlemmer foreslå å avsette 250 mill. kroner på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett i tilsagnsfullmakt til dette formålet. Pengene skal kunne gis til kommuner som frivillig slår seg sammen. De skal brukes til infrastrukturtiltak som kan oppveie eventuelle negative konsekvenser av sammenslåing. Det kan for eksempel være veier og broer som fører til at kommunene knyttes bedre sammen, bredbåndsutbygging eller etablering av servicekontorer som sikrer nærhet til de viktige kommunale tjenestene. Disse medlemmer viser til forslag fremmet under rammeområde 18 i Innst. 3 S (2009–2010).

5. Gjennomføringen av inneværende års budsjett

5.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok

Anslag på regnskap til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2009 utgjør 1 413,3 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens pensjonsfond – Utland. Dette er 42,7 mrd. kroner høyere enn det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Hovedårsaken til utgiftsøkningen er lånetransaksjoner på til sammen vel 140 mrd. kroner knyttet til ulike tiltak i forbindelse med urolighetene i finansmarkedet det siste året, herunder 50 mrd. kroner til Statens obligasjonsfond, 50 mrd. kroner til Statens finansfond og 30 mrd. kroner i lån til Eksportfinans ASA. I motsatt retning trekker lavere anslag på overføringer til Statens pensjonsfond – Utland med om lag 130 mrd. kroner, jf. nærmere omtale i pkt. 7.1.4 i Gul bok.

Utenom utgifter til petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføring til Statens pensjonsfond – Utland, anslås utgiftene 28,6 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Dette skyldes i stor grad utgiftsøkninger i forbindelse med St.prp. nr. 37 (2008–2009) Om endringer i statsbudsjettet 2009 med tiltak for arbeid på om lag 20,4 mrd. kroner. Merutgiftene som ble vedtatt i forbindelse med tiltakspakken var i hovedsak knyttet til kommunesektoren, samferdselssektoren, ulike miljøtiltak, tiltak for kompetanse og arbeidsliv og offentlige byggepro-

sjekter. I tilknytning til tiltakspakken ble anslaget for dagpenger satt opp med om lag 2,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2009. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett økte utgiftene med ytterligere om lag 8,7 mrd. kroner, hvorav økt anslag for dagpenger og renteutgifter utgjorde til sammen 3,9 mrd. kroner. Merutgifter som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 var i hovedsak knyttet til anslagsendringer i folketrygden og økt rammetilskudd til kommunene. I tillegg ble det vedtatt en rekke tileggsbevilgninger på enkelte utvalgte områder for å forsterke tiltakspakken fra januar. Dette gjaldt bl.a. flere studieplasser i 2009, styrking av arbeidsmarkedstiltak og diverse offentlige byggeprosjekter.

I anslag på regnskap for 2009 er det innarbeidet justeringer i anslagene for dagpenger og renteutgifter som til sammen innebærer at utgiftene settes ned med vel 0,6 mrd. kroner. Utover dette er det i anslag på regnskap for 2009 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som fremmes i 2. halvår og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av øvrige utgifter. Dette inkluderer bl.a. ny informasjon om utgiftsutviklingen under regelstyrte ordninger og tilleggsbevilgninger som er fremmet om bl.a. økte utgifter for dekke ekstraordinære utgifter som følge av ny influensa A (H1N1) og forslag som vil bli fremmet om bl.a. økte driftsutgifter i politiet til å følge opp avtalen om endringer i lønns- og arbeidstidsbestemmelsene i politiet som ble innført 9. juli 2009.

I saldert budsjett ble det bevilget 13,1 mrd. kroner under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen ble redusert med 2,5 mrd. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 som følge av lavere forventet lønnsvekst enn lagt til grunn i saldert budsjett. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppgjøret i staten og trygdeoppjøret mv. dekkes ved reduksjon av kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Lønnsoppgjøret i staten og trygdeoppjøret mv. er gjennomført, og de bevilgningsmessige konsekvensene av disse oppgjørene er i anslag på regnskap fordelt på en rekke kapitler og poster. Dette bidrar til å forklare at nivået på driftsutgiftene er redusert i forhold til saldert budsjett, ettersom kapittel 2309 i sin helhet er bevilget som driftsutgifter, mens merutgiftene knyttet til trygdeoppgjøret isolert sett øker overføringene på statsbudsjettet.

I nysalderingsproposisjonen senere i høst vil det bli fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen på kapittel 2309.

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2009 anslås nå til 1 204,9 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer fra Statens pensjonsfond – Utland. Dette er en nedgang på 95,6 mrd. kroner i forhold til det budsjettet for 2009 som Stor-

tinget vedtok i fjor høst. Reduksjonen skyldes i stor grad at anslagene for inntekter fra petroleumsvirksomheten er satt ned med 131 mrd. kroner i forhold til anslaget i saldert budsjett 2009. I tillegg settes anslagene for skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge ned med om lag 28,6 mrd. kroner. I motsatt retning trekker økte overføringer fra Statens pensjonsfond – Utland til statsbudsjettet som følge av at det oljekorrigerede budsjettunderskuddet nå anslås 69,4 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Inntekter utenom petroleumsinntekter, lånetransaksjoner og overføring fra Statens pensjonsfond – Utland anslås nå å bli 40,8 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett.

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt ned med 28,6 mrd. kroner. De reviderte tallene for 2009 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etterspørsel og lønns- og prisvekst. Inntektene fra merverdiavgiften er redusert med om lag 21 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er satt ned med 7 mrd. kroner. I tillegg er anslaget for direkte skatter og folketrygdavgifter redusert med til sammen 0,6 mrd. kroner.

Siden Stortinget vedtok budsjettet for 2009 i fjor høst, er utbyttebetalingene utenom fra StatoilHydro ASA redusert med 6,5 mrd. kroner, mens inntektene fra salg av klimakvoter er redusert med 1,3 mrd. kroner i 2009. Videre er anslaget for renteinntektene satt ned med 4,2 mrd. kroner siden saldert budsjett 2009.

Tilbakebetalinger på lån mv. forventes nå å bli 63,9 mrd. kroner, som er 6,8 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett 2009.

Folketrygdens inntekter og utgifter medregnes i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2009 samtykket Stortinget i at det anslåtte finansieringsbehovet på 59,8 mrd. kroner ble dekket.

Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år og oppdatert anslag for dagpenger, innebærer at utgiftene under folketrygden øker med 12,2 mrd. kroner. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 1,0 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 71,0 mrd. kroner. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet forslag til vedtak om folketrygdens finansieringsbehov i 2009 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket petroleumsvirksomhetens utgifter danner netto konstantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Inntekts- og

utgiftselementene som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) og overføringer til Statens petroleumforsikringsfond.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 25,8 mrd. kroner i 2009. Dette er 0,9 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Både lavere utgifter til investeringer og lavere utbetalinger til Statens petroleumforsikringsfond bidrar til de reduserte utgiftene.

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, avskrivninger og renter, og anslås til 104,2 mrd. kroner i 2009. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 149,6 mrd. kroner, noe som innebærer at anslaget er redusert med 45,5 mrd. kroner. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂- og NO_x-avgift, samt aksjeutbytte fra StatoilHydro ASA. Staten har i 2009 mottatt utbytte på om lag 15,5 mrd. kroner fra StatoilHydro. Dette er 1,5 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten i 2009 anslås til 170,9 mrd. kroner, medregnet CO₂- og NO_x-avgift. Anslaget er 84,1 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. De reduserte petroleumsinntektene skyldes i hovedsak at oljeprisen nå anslås til 375 kroner pr. fat, mens bevilgningene i saldert budsjett 2009 var basert på en oljeprisforutsetning på 500 kroner pr. fat.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 264,7 mrd. kroner i 2009. Dette er 130,1 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett 2009.

Staten har kjøpt aksjer i StatoilHydro ASA i markedet fordelt på til sammen 99 enkeltdager fra 2. juni 2008. Staten oppnådde 5. mars 2009 en eierandel på 67 pst. i StatoilHydro ASA og var med dette ferdig med aksjekjøpet. Staten har i alt kjøpt 143,4 mill. aksjer i selskapet til en samlet pris av om lag 19,3 mrd. kroner, tilsvarende om lag 134,5 kroner pr. aksje. Av det totale aksjekjøpet ble 18,4 millioner aksjer kjøpt i 2009 for til sammen 2 162 mill. kroner. I tillegg er det i 2009 bevilget 25 mill. kroner til lån til Norpipe Oil AS. Til sammen utgjør dermed lånetransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten 2 187 mill. kroner i anslag på regnskap 2009. Utgiftene til kjøp av aksjer i StatoilHydro inngår i netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten, og er ikke en del av kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten.

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond – Utland og Statens pensjonsfond – Norge. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleums-

virksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond – Utland. Nettoinntektene fra petroleumsvirksomheten i 2009 anslås som nevnt over å bli 264,7 mrd. kroner.

Samlet overføring fra Statens pensjonsfond – Utland til statsbudsjettet er i saldert budsjett fastsatt til 48,7 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet for 2009 anslås nå til 118,1 mrd. kroner, eller 69,4 mrd. kroner høyere enn bevilget beløp. Det er i anslag på regnskap for 2009 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som vil bli fremmet i 2. halvår og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av øvrige utgifter.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2009. Det vil i nysalderingsproposisjonen bli fremmet oppdaterte anslag for, og eventuelt forslag om, endret overføring fra Statens pensjonsfond – Utland til statskassen i 2009.

Kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland anslås nå til 2 597 mrd. kroner ved utløpet av 2009, mens kapitalen i Statens pensjonsfond – Norge anslås til 100,6 mrd. kroner. Samlet anslås dermed kapitalen i Statens pensjonsfond til 2 698 mrd. kroner ved utløpet av 2009.

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens pensjonsfond – Utland. Statsbudsjettets finansieringsbehov vil derfor være knyttet til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån utenom overføringer til Statens pensjonsfond Utland. I saldert budsjett 2009 ble brutto finansieringsbehov anslått til 70,1 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til 206,2 mrd. kroner. Endringen fra saldert budsjett skyldes i hovedsak økte lånetransaksjoner på til sammen 130 mill. kroner knyttet til opprettelsen av Statens obligasjonsfond, Statens finansfond og lån til Eksportfinans ASA i første halvår. Det er usikkert hvor store de faktiske utbetalingene fra disse ordningene vil bli i 2009.

I Gul bok avsnitt 7.2 er det redegjort for statsregnskapet for 1. halvår 2009. Videre er det i proposisjonen kapittel 8 redegjort for utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside i perioden 2001–2009.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

6. Økonomistyring i staten mv.

I Gul bok kapittel 9 er det gitt en redegjørelse om Finansdepartementets tiltak for å fremme resultatorientert styring, effektiv ressursutnyttelse og god økonomistyring i staten. Det vises til proposisjonen for nærmere detaljer. I avsnitt 6.1 nedenfor er det gitt en

nærmere redegjørelse for arbeidet med regnskapsområdet i statsforvaltningen.

6.1 Utvikling av regnskapsområdet i statsforvaltningen

6.1.1 *Sammendrag av Prop. 1 S (2009–2010)* *Gul bok*

Statlige virksomheter skal følge kontantprinsippet ved avleggelse av regnskapsrapport til statsregnskapet. Statlige virksomheter kan imidlertid i samråd med sitt overordnede departement velge å bruke andre føringsprinsipper i virksomhetsregnskapet i tillegg til kontantprinsippet, jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 3.2.3. Finansdepartementet har ikke fastsatt felles standarder for virksomhetsregnskaper etter andre føringsprinsipper.

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) gjennomførte i 2008 på oppdrag fra departementet en kartlegging av kontoplaner og føringsprinsipper i statlige virksomheter, jf. SSØ rapport 5/2008. Kartleggingen viser at dagens situasjon på regnskapsområdet i staten er fragmentert både mht. kontoplaner og føringsprinsipper. Analyse- og styringsdata om kostnader og eiendeler i virksomhetsregnskapene i statlige virksomheter er derfor basert på ulike kontoplaner og forskjellige kombinasjoner av føringsprinsipper, noe som gir begrensede muligheter for å presentere utgiftsstrukturen for staten samlet sett og for enkeltdepartementer.

For nærmere detaljer om SSØs kartlegging vises det til proposisjonen pkt. 9.2.1. Internasjonal utvikling og erfaringer på området er omtalt i proposisjonen pkt. 9.2.2.

Våren 2004 ble det etablert et prosjekt ledet av Finansdepartementet, hvor 10 pilotvirksomheter fører sine interne virksomhetsregnskaper basert på periodiseringsprinsippet. Sentrale deltakere og bidragsytere i prosjektet har vært de syv departementene med etatsstyringsansvar for pilotene, de ti pilotene selv (fra 2008 deltar 11 piloter i prosjektet), og SSØ. Prosjektarbeidet har vært ledet av SSØ fra høsten 2006. Utprøvningsprosjektet ble avsluttet sommeren 2009.

Følgende virksomheter har deltatt som piloter i utprøvingen: Fiskeridirektoratet, Forsvarsbygg, Husbanken, Jernbaneverket, Justervesenet, Kystverket, Nasjonalt folkehelseinstitutt, Norges geologiske undersøkelser (NGU), Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI), Universitetet i Stavanger og Universitetet i Bergen.

Finansdepartementet orienterte i Gul bok 2007 om erfaringene så langt. Pilotene og departementene som har deltatt i prosjektet, hadde i hovedsak positive erfaringer med bruk av periodisert regnskapsinformasjon. De vurderte imidlertid at prosjektperioden hadde vært for kort til at det kunne trekkes endelige

konklusjoner med hensyn til om det var styringsmessige gevinster av et periodisert virksomhetsregnskap, og hvilke disse eventuelt var. Utprøvingen ble derfor forlenget med sikte på endelig evaluering i 2009.

Finansdepartementet har lagt følgende forutsetninger til grunn for forsøket:

- Utprøving av periodiseringsprinsippet i regnskapene på virksomhetsnivå skal ikke medføre noen endringer i virksomhetenes økonomiske fullmakter.
- Kontantprinsippet, ettårsprinsippet, fullstendighetsprinsippet og bruttoprinsippet beholdes i statsbudsjettet uten endringer. Stortingets bevilgninger vedtas fortsatt etter kontantprinsippet.
- Virksomhetene skal fortsatt rapportere regnskap etter kontantprinsippet til statsregnskapet.
- Forsøkene med periodiserte virksomhetsregnskaper skjer som et supplement til kontantregnskapene.

Utprøvningsarbeidet med periodiserte virksomhetsregnskap har dermed vært basert på at Stortingets bevilgninger fortsatt skal vedtas etter kontantprinsippet, og at statlige virksomheter fortsatt skal rapportere regnskap etter kontantprinsippet til statsregnskapet. De statlige regnskapsstandardene (SRS) som har blitt utviklet og prøvd ut, gjelder kun for virksomhetsregnskapet. Det åpnes dermed ikke for å endre rammene for den politiske styringen av statlige virksomheter. Det er heller ikke lagt opp til øvrige endringer i fullmaktene til statlige virksomheter. Finanskomiteen tok Regjeringens vurderinger i Gul bok 2007 til orientering, jf. Budsjett-innst. S. nr. 1 (2006–2007), avsnitt 6.2.

Formålet med utprøvingen har vært å legge til rette for et bedre og supplerende informasjonsgrunnlag for styringen i statlige virksomheter med særlig vekt på å fremskaffe tilleggsinformasjon om kostnader og inntekter ved aktiviteten i statlige virksomheter, og om virksomhetenes eiendeler. Regnskapsinformasjonen basert på periodiseringsprinsippet er mer omfattende enn kontantregnskapet, og kan gi økt innsyn i ressursbruken i statlige virksomheter.

For nærmere detaljer om utprøvingen av periodiseringsprinsippet for virksomhetsregnskap vises det til proposisjonen pkt. 9.2.3.

Det videre arbeidet med å utvikle regnskapsfunksjonen i statsforvaltningen er beskrevet i proposisjonen pkt. 9.2.4 og 9.2.5.

Finansdepartementet understreker at det er regnskapsføringen på virksomhetsnivået som har vært vurdert i utprøvningsperioden. Statsregnskapet føres etter kontantprinsippet. Erfaringene etter fire års utprøving viser at de periodiserte virksomhetsregnskapene har vært nyttige for pilotvirksomhetenes

interne styring. Den supplerende, periodiserte regnskapsinformasjonen har vært nyttig også for departementenes etatsstyring av pilotvirksomhetene, men i noe mindre grad enn for virksomhetene. Pilotenes ressursbruk knyttet til etablering og bruk av periodiserte virksomhetsregnskap har vært begrenset utover det regnskapsføringen etter kontantprinsippet krever. Basert på disse erfaringene og høringsinstansenes uttalelser, legger Finansdepartementet opp til å gjennomføre følgende tiltak:

- Standard kontoplan for statlige virksomheter innføres som en frivillig ordning fra 1. januar 2011, med sikte på obligatorisk innføring i 2014 etter en nærmere vurdering av erfaringer.
- Den tekniske tilretteleggingen av en standard kontoplan og behov og muligheter for å aggregere regnskapsinformasjon for staten samlet utredes nærmere i 2010. Særskilte tilpasninger for store statlige virksomheter med spesielle behov eller større tilskuddsordninger med spesielle behov utredes samtidig, herunder kostnader og tidspunkt for innføring.
- Det tillates at statlige virksomheter, i samråd med overordnet departement, fører periodiserte virksomhetsregnskaper i tillegg til kontantregnskapet. De statlige regnskapsstandardene (SRS) fastsettes som anbefalte, men ikke obligatoriske regnskapsstandarder fra 1. januar 2010.
- Finansdepartementet vil understreke at dette ikke er ledd i en styringsreform og at dette ikke legger til rette for eller er et steg på veien mot privatisering og nedbygging av offentlig sektor. Regjeringen har tidligere klart avvist budsjetteringsprinsipper i staten etter modell for hva man finner i privat sektor, med blant annet utvidede disponerings- og finansieringsfullmakter for statlige virksomheter. Denne politikken ligger fast.

6.1.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

7. Flerårige budsjettkonsekvenser 2011–2013

7.1 Budsjettframskriving for perioden 2011–2013

7.1.1 *Sammendrag av Prop. 1 S (2009–2010)* *Gul bok*

Budsjettframskrivingene for perioden 2011–2013 skal vise de samlede budsjettmessige konsekvensene som følger av politiske vedtak, og avgrenses til å gjelde antatte, framtidige budsjettkonsekvenser av Regjeringens budsjettforslag for 2010. Bud-

sjettframskrivingene omfatter ikke anslåtte bevilgningskonsekvenser av politiske ambisjoner om framtidig satsing og oppfyllelse av ulike målsettinger og varslede tiltak. I avsnitt 10.5 i proposisjonen, jf. avsnitt 7.2 i denne innstillingen, er det gitt en nærmere omtale av større planer og satsingsambisjoner som ikke inngår i Regjeringens budsjettframskriving.

En av målsettingene med å vise de framtidige budsjettkonsekvensene av Regjeringens budsjettopplegg, er å legge til rette for en hensiktsmessig og realistisk prioritering i tråd med de politiske målsettingene og de økonomiske utsiktene. Hensikten er ikke å binde opp den framtidige handlefriheten i budsjettpolitikken ytterligere. Framskrivningene skal gi et nøkternt og realistisk bilde av de framtidige konsekvensene av Regjeringens forslag til statsbudsjett for neste år.

Sammenstilt med forventet utvikling i avkastningen av utenlandsdelen av Statens pensjonsfond, vil de flerårige framskrivingene gi et utgangspunkt for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene. Framskrivningene gir dermed et bilde av det budsjettpolitiske handlingsrommet som eventuelle nye satsinger og videre opptrapping av igangsatte planer må innpasses innenfor. Med omfattende målsettinger og planer vil det kunne framkomme et vesentlig behov for omprioriteringer på budsjettets utgiftsside.

Budsjettframskrivingene skal være helhetlige ved at utgifts- og inntektsutviklingen i perioden 2011–2013 skal vurderes for alle poster i statsbudsjettet. Det legges til grunn følgende hovedprinsipper for budsjettframskrivingene:

- Utgifter til regelstyrte ordninger skal framskrives med de utgiftskonsekvenser som følger av regelverket. Det tas hensyn til bl.a. den demografiske utviklingen og virkningen av eventuelle regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjettåret.
- Utgifter til store, enkeltstående investeringer framskrives i takt med forutsatt framdriftsplan. På områder der flere enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen på uendret reelt nivå eller i tråd med tidligere vedtak. I denne sammenheng anses alle byggeprosjekter under Statsbygg som enkeltstående investeringer.
- Det korrigeres for éngangsutgifter og éngangsinntekter i budsjettforslaget for kommende år. Tiltak på utgifts- eller inntektssiden som forutsettes satt i verk et stykke ut i kommende budsjettår, framskrives med helårsvirkning.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak på uendret reelt nivå.

Tabell 10.1 i proposisjonen oppsummerer framskrivningene av statsbudsjettets utgifter i perioden 2011–2013, eksklusive dagpenger, petroleumsvirksomheten, renter og lånetransaksjoner. Tabellen viser at de flerårige effektene av forslaget til statsbudsjett for 2010 vil innebære en vesentlig vekst i utgiftene i perioden.

Det anslås en vekst i utgiftene på om lag 9,4 mrd. kroner fra 2010 til 2011, og ytterligere 4,6 mrd. kroner i 2012 og 7,2 mrd. kroner i 2013. Det er i all hovedsak den forventede veksten i folketrygdens utgifter som bidrar til den samlede utgiftsveksten i perioden 2011–2013. Utgiftsveksten i folketrygden som følge av videreføring av gjeldende regelverk mv., anslås til 26,1 mrd. kroner over treårsperioden, og utgiftene vokser om lag like mye hvert år.

Øvrige utgifter anslås samlet sett å øke med vel 0,6 mrd. kroner fra 2010 til 2011. Fra 2011 til 2012 reduseres de øvrige utgiftene med 4,2 mrd. kroner, mens de går ytterligere ned med 1,4 mrd. kroner fra 2012 til 2013. Den sterke reduksjonen i utgifter utenom folketrygden fra 2011 til 2012 skyldes bl.a. utfasing av utbetalinger til EØS-finansieringsordningene 2004–2009, uten at det er lagt til grunn utgifter som vil følge av en ny avtale om Norges finansieringsbidrag for perioden 2009–2014. Videre vil utgiftene til igangsatte prosjekter for CO₂-håndtering reduseres som følge av ferdigstilling, og det er ikke innarbeidet utgifter til nye prosjekter for CO₂-håndtering. I tillegg er framskrivningene mer usikre desto lengre framover i tid de føres, bl.a. fordi flere uforutsette hendelser da kan bidra til at tallene blir endret. Metoden for framskrivningene innebærer også at midlertidige tiltak som fases ut (f.eks. bygg), ikke erstattes med nye utgifter. Dette bidrar dermed isolert sett til lavere utgifter utover i perioden for framskrivningene.

På inntektssiden er det langt færre tiltak som har budsjettmessige konsekvenser i årene framover. Totalt anslås det en inntektsreduksjon på knapt 0,5 mrd. kroner under departementene fra 2010 til 2011. Det er særlig reduserte utbyttebetalinger og engangsinntekter i 2010 knyttet til oppdrettskonsesjoner som bidrar til denne inntektsreduksjonen. For 2012 og 2013 anslås det en viss ytterligere reduksjon i inntektene, som i hovedsak er knyttet til tilbakeføringer fra GIEK. Inntekter fra skatter og avgifter er ikke medregnet. I den finanspolitiske tiltakspakken fikk næringslivet adgang til å tilbakeføre selskapsunderskudd i 2008 og 2009 mot beskattet overskudd de to foregående årene. I tillegg ble det innført en midlertidig ordning med økte startavskrivninger på maskiner i 2009. Utfasingen av disse tiltakene vil gi økte bokførte skatter i 2011, anslått til 5–6 mrd. kroner.

Samlet viser tallene dermed økte utgifter og reduserte inntekter på departementenes budsjetter på til

sammen 9,8 mrd. kroner fra 2010 til 2011. Ytterligere budsjettsvekkelse i 2012 og 2013 utgjør henholdsvis om lag 4,8 og 7,3 mrd. kroner i forhold til året før.

Med uendret skatte- og avgiftssystem øker skatte- og avgiftsinntektene over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene. For de nærmeste årene anslås den underliggende veksten i skattegrunnlagene å styrke budsjettet med om lag 8 mrd. kroner pr. år. Det er da tatt hensyn til at økte reallønninger bidrar til at prisveksten for statsbudsjettets utgifter er sterkere enn prisveksten for skattegrunnlagene.

Ifølge retningslinjene for budsjettpolitikken skal bruken av oljeinntekter over tid følge utviklingen i forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland. Den ekstraordinære opptrappingen av bruken av oljeinntekter i forbindelse med finanskrisen og det internasjonale tilbakeslaget har brakt bruken av oljeinntekter opp på et høyt nivå. Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet i 2010 anslås nå til 148,5 mrd. kroner, som er nesten 45 mrd. kroner over 4-prosentbanen. Med uendret strukturelt, oljekorrigeret underskudd etter 2010, målt i 2010-priser, er det først i 2018 at forventet realavkastning av fondet vil overstige bruken av petroleumsinntekter.

Det er betydelig usikkerhet knyttet til utviklingen i Statens pensjonsfond – Utland. Denne usikkerheten er tydelig illustrert av de endringene vi har observert i fondet det siste året. Statens oljeinntekter, som avsettes i fondet, har blitt lavere enn ventet som følge av lavere oljepriser. I tillegg har uttaket fra fondet for å dekke det oljekorrigerede underskuddet på statsbudsjettet økt kraftig, dels fordi konjunkturtilbakeslaget har gitt lavere skatteinntekter, og dels som følge av aktive stimuleringstiltak for å dempe virkningen av finanskrisen på norsk økonomi. Den faktiske avkastningen i fondet har svingt med utviklingen i internasjonale finansmarkeder. Det knytter seg også usikkerhet til anslaget for det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet. Siden bruken av oljeinntekter i utgangspunktet ligger godt over 4-prosentbanen, vil det neppe være rom for noen vesentlig økning i bruken av oljeinntekter de nærmeste årene framover.

Framskrivningene legger til grunn uendret aktivitet i offentlig tjenesteproduksjon, herunder sysselsetting. Nye bevilgninger knyttet til økt aktivitet som følge av endringer i befolkningssammensetningen, opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger er ikke regnet med i framskrivningene, jf. omtale i avsnitt 10.5 i proposisjonen og avsnitt 7.2 i denne innstillingen. Ved vurderingen av handlingsrommet i årene framover må det også tas hensyn til at usikkerheten i anslagene øker jo lengre fram i tid en kommer.

Det vises til proposisjonen avsnitt 10.4 for nærmere omtale av flerårige budsjettkonsekvenser for følgende saker på utgiftssiden:

- Utgiftsveksten i folketrygden
- EØS-finansieringsordningene 2004–2009
- Barnehager
- Universitetene og høyskolene
- Fondet for forskning og nyskaping og regionale forskningsfond
- Statens Lånekasse for utdanning
- Nødnett – første byggetrinn
- Halden fengsel
- Økt opptak ved Politihøgskolen
- Ressurskrevende tjenester
- Flere timer i grunnopplæringen
- Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser
- Bostøtte
- Nav-reformen og IKT-pensjonsprosjektet
- Innvandring og integrering
- Investeringer i de regionale helseforetakene
- Pandemivaksine
- Altinn II
- Internasjonal romvirksomhet
- Internasjonaliseringstiltak (108-ordningen)
- Ubåtvraket ved Fedje og skipsvraket "Murmansk"
- Oljevernutstyr
- Vegutbygging i Bjørvika
- Tilskudd til Avinors regionale flyplasser
- Statens Pensjonskasse
- Tilpasning til pensjonsreformen i SPK (PERFORM)
- Byggeprosjekter
- Klimavotekjøp
- Renteutgifter i forbindelse med økte fondsavsetninger
- Skatteetaten
- Norske styrker i utlandet
- CO₂-håndtering
- Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering.

På inntektssiden er følgende saker omtalt:

- Utbytte fra Statkraft
- Fondsavsetninger
- Kommunalbanken
- Utbytte fra Avinor AS
- Oppdrettskonsesjoner
- Tilbakeføringer til GIEK.

7.1.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet gjennom flere år har etterlyst mer forutsigbarhet i budsjettpolitikken. En måte å oppnå dette på er å i større grad innarbeide flerårige budsjettkonsekvenser for

bevilgningsvedtak som fattes. En slik form for langtidsbudsjettering vil kunne bedre ta høyde for langsiktige konsekvenser av enkeltvedtak, og deres innvirkning på andre områder i økonomien over tid.

Erfaring tilsier at større enkeltinvesteringer pådrar seg store drifts- og oppgraderingskostnader gjennom investeringens levetid, samtidig som investeringen kan få konsekvenser for andre deler av virksomheten. Et eksempel på dette er de store anskaffelsene til Forsvaret, hvor det er anslått at anskaffelseskostnaden kun utgjør 1/3 av kostnaden, mens levetidskostnadene utgjør de resterende 2/3. Dette kommer klart til uttrykk gjennom Forsvarets investering i nye MTBer, hvor det i dag stilles spørsmål ved hvorvidt Forsvaret har tilstrekkelige økonomiske og personellmessige ressurser til å drifte båtene. Et annet eksempel vil være eventuell anskaffelse av nye kampfly, hvor bestykning, drift, vedlikehold og oppgraderinger vil utgjøre et langt høyere beløp enn den initielle investeringskostnaden.

Disse medlemmer ser også for seg at langtidsbudsjettering kan være anvendelig innenfor bevilgninger til helsesektoren, hvor raskere pasientbehandling vil få folk raskere tilbake i produktivt arbeid. Videre vil langtidsbudsjettering eksempelvis kunne innarbeide positive økonomiske ringvirkninger av redusert mottak av asylsøkere. Dette fordi en slik politikk vil kreve mindre bevilgninger til integreringstiltak og sosiale velferdsutgifter.

Også innenfor skattepolitikken er det ønskelig i større grad å utnytte de dynamiske effekter som lettelser i inntekts- og bedriftsbeskatning gir. Dette gjelder ikke minst mht tilbud av arbeidskraft, og det faktum at folk flest i større grad blir i stand til å prioritere og betale for sin egen velferd.

Erfaringer fra Storbritannia viser at langtidsbudsjettering i større grad ansvarliggjør politikerne for de vedtakene som fattes. Dette skjer ved at Regjeringen legger prognosene for den årlige økonomiske veksten til grunn for sine budsjetter. Ut ifra disse tallene fordeles de økte økonomiske inntektene på forbruk og investeringer. Dette setter klare begrensninger for statens utgiftsvekst, samtidig som det ikke tilates å lånefinansiere til drift. Et slikt system vil sette tæring etter næring, og samtidig inspirere til økt økonomisk vekst. Disse medlemmer mener at Norge bør ta lærdom av de erfaringene som gjøres i Storbritannia.

7.2 **Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivingene**

7.2.1 *Sammendrag fra Prop. 1 S (2009–2010) Gul bok*

I framskrivingene omtalt i avsnitt 7.1 i denne innstillingen tas det kun med framtidige konsekvenser av vedtak som er innarbeidet i Regjeringens budsjett-

forslag for 2010. Politiske målsettinger som er kommet til uttrykk i for eksempel intensjonserklæringer, stortingsmeldinger, flertallsmerknader i Stortinget mv., er derfor ikke tatt med i tallmaterialet. Enkelte av disse målsettingene er forholdsvis konkrete når det gjelder framtidige bevilgningsbehov. Av slike utgiftssatsinger kan nevnes Kulturløftet, Omsorgsplan 2015, CO₂-håndtering på Kårstø og Mongstad, klimameldingen, Nasjonal transportplan 2010–2019, Forsvarets langtidsplan og tiltak for barnehager.

Videre er det i avsnitt 7.1 lagt til grunn at kommunesektorens inntekter og overføringene til helseforetakene videreføres reelt uendret fra 2010. I perioden 2005–2009 har den gjennomsnittlige årlige inntektsveksten til kommunene vært på om lag 3,1 pst., mens det har vært en reell aktivitetsvekst i helseforetakene for aktivitet omfattet av ordningen med innsatsstyrt finansiering på knapt 1 1/2 pst. pr. år, jf. årsrapport fra Beregningsutvalget for spesialisthelsetjenesten 2009. En reell, årlig inntektsvekst på 1 pst. for kommunene og helseforetakene vil medføre økte utgifter på om lag 4 mrd. kroner pr. år.

Regjeringen vil videreføre maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehager nominelt uendret inntil prisen er redusert til 1 750 kroner (2005-kroner). Tidspunkt for måloppnåelse og nivået på årlige bevilgninger vil blant annet avhenge av prisstigningen. Det er bare budsjettkonsekvenser som følger av den nominelle videreføringen fra 2009 til 2010 som inngår i budsjettframskrivningene.

Vedtatte endringer i § 14 i barnehageloven, jf. Innst. O. nr. 103 (2008–2009), innebærer at godkjente ikke-kommunale barnehager skal behandles likeverdig med kommunale barnehager når det gjelder offentlig tilskudd. Regjeringen tar sikte på å oppnå likeverdig behandling i løpet av en periode på 5 år fra og med budsjettet for 2010. Det er bare opptrappingen i budsjettet for 2010 som inngår i budsjettframskrivningene.

Regjeringen har lagt fram Omsorgsplan 2015 med en egen kompetanse- og rekrutteringsplan, avtale med KS om kvalitetsutvikling i kommunene og satsing på omsorgsforskning. I 2008 ble det opprettet et nytt investeringstilskudd for sykehjemsplasser og omsorgsboliger med heldøgns helse- og omsorgstjeneste. I 2008 og 2009 er det bevilget midler til å kunne gi tilsagn om investeringstilskudd til 3 500 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Regjeringen foreslår at det i 2010 skal kunne gis tilsagn til 2 500 sykehjemsplasser og omsorgsboliger gjennom tilskuddsordningen. Det legges til grunn en målsetting om at det skal gis investeringstilskudd til 12 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i perioden 2008–2015.

Regjeringen arbeider i samarbeid med StatoilHydro for at det skal etableres et fullskala CO₂-fangstan-

legg i tilknytning til kraftvarmeverket på Mongstad (Mongstad Steg 2). Basert på planleggings- og forberedelsesarbeidet som er utført til nå, legges det til grunn at det skal arbeides videre med sikte på å realisere et aminbasert CO₂-fangstanlegg på en av kraftvarmeverkets to gassturbiner så raskt som mulig. Parallelt med dette arbeidet skal det etter planene foretas en vurdering av om det vil være mulig å gjennomføre såkalt røykgassirkulering på turbinene i kraftvarmeverket. Regjeringen foreslår en bevilgning på 760 mill. kroner til planleggings- og forberedelsesarbeid med Mongstad Steg 2 i 2010. Det er knyttet stor usikkerhet til statens framtidige utgifter til CO₂-fangstanlegg på Mongstad. Erfaringene fra CO₂-håndteringsprosjekter hittil tilsier at kostnadene ved bygging av et slikt anlegg vil bli store.

I vedtatt langtidsplan for Forsvaret for perioden 2009–2012, jf. St.prp. nr. 48 (2007–2008) er det lagt til grunn at forsvarsbevilgningene i perioden skal økes med 800 mill. kroner sammenlignet med budsjettet for 2008. 400 mill. kroner av denne økningen ble gjennomført i statsbudsjettet for 2009. Regjeringen foreslår en økning på ytterligere 100 mill. kroner i budsjettforslaget for 2010. Regjeringen vil komme tilbake til den videre oppfylning av langtidsplanens bevilgningsforutsetninger i budsjettforslagene for de etterfølgende år.

Partene i klimaforliket er enige om at Norge er beredt til å trappe opp innsatsen for tiltak mot avskoging i utviklingsland til om lag 3 mrd. kroner årlig. I forslaget til statsbudsjett er det lagt opp til å øke bevilgningene til klima- og skogsatsingen fra 1,5 mrd. kroner i 2009 til drøyt 2,1 mrd. kroner i 2010. Den videre opptrappingen av bevilgningene til klima- og skogsatsingen i årene framover vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen.

Regjeringen har som mål at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014. En jevn opptrapping av Kulturløftet fram til 2014 tilsier isolert sett at bevilgningene til kulturformål årlig økes med om lag 240 mill. kroner. Anslaget er basert på at statsbudsjettets utgifter videreføres reelt uendret fra 2010.

Det foreslås nå en generell og rammestyrt ordning for merverdiavgiftskompensasjon for frivillig sektor som skal inngå i beregningen av Kulturløftet. Ordningen trer i kraft 1. januar 2010 og skal trappes opp med 1 mrd. kroner fram til 2014.

I St.meld. nr. 16 (2008–2009) Nasjonal transportplan 2010–2019 (NTP) framgår økonomiske rammer for Statens vegvesen, Jernbaneverket og Kystverket for perioden 2010–2019. I 2010 foreslår Regjeringen bevilgninger til NTP-formål på til sammen 22,5 mrd. kroner. Gjennomsnittsbevilgninger i perioden 2010–2013 i tråd med rammene som ble varslet i NTP,

innebærer bevilgninger til NTP-formål som i gjennomsnitt er om lag 3,6 mrd. kroner høyere i årene 2011–2013 enn i budsjettforslaget for 2010.

I tillegg er det på en rekke andre områder varslet økt innsats uten nærmere angivelse av bevilgningsmessige konsekvenser.

Oppfølging av disse satsingene i tråd med målsettingene vil kreve betydelige bevilgningsøkninger. Tallene som er presentert i kapittel 10 i proposisjonen, sammenholdt med at oljepengebruken i 2010 er kommet opp på et høyt nivå, viser at handlingsrommet i budsjettpolitikken er svært begrenset. Det vises til omtalen av handlingsrommet i budsjettpolitikken på mellomlang sikt i Meld. St. 1 (2009–2010) Nasjonalbudsjettet 2010 pkt. 3.1.5. Hensynet til langsiktig bærekraft i statsfinansene trekker i retning av at bruken av oljeinntekter bør bringes tilbake til 4-prosentbanen etter hvert som veksten i økonomien tar seg opp igjen. Det innebærer at det vil bli svært krevende å følge opp de politiske målsettingene om økt innsats på ulike områder i perioden 2011–2013.

7.2.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

8. Andre forslag og merknader framsatt under komitébehandlingen

8.1 Likebehandling av statspensjonister

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Høyesterett 23. mai 2006 avsa endelig dom (til fordel for staten) i saken om statspensjoner hvor en rekke tidligere høytstående embetsmenn anla sak mot staten. Bakgrunnen

for søksmålet var at Stortinget våren 2000 gjorde et vedtak om en endring i lov om Statens Pensjonskasse som har ført til at en statspensjonist som gikk av 30. april 2000, får 51 pst. pensjon av sluttinntekten, mens en som gikk av dagen etter med samme inntekt og innbetaling, får de lovbestemte 66 pst. Disse medlemmer viser videre til at denne saken har vært behandlet av flere ulike rettsinstanser, hvor bl.a. Oslo tingrett 25. oktober 2005 ga saksøkerne medhold begrunnet ut fra at forskjellsbehandlingen av de to gruppene (før eller etter 1. mai 2000) bygde på en lovt teknisk feil.

Disse medlemmer påpeker at antallet personer dette dreier seg om nå er anslagsvis under halvparten av de opprinnelige 5 700 pensjonister, og at tallet vil være raskt synkende på grunn av relativt høy alder på den gjestående pensjonistgruppe.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige endringer i lov om Statens Pensjonskasse, slik at statspensjonister som gikk av med pensjon før 1. mai 2000, blir likebehandlet med øvrige statspensjonister med virkning fra 1. januar 2010."

8.2 Etablering av fond

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at på enkelte områder er forutsigbarhet og langsiktig planlegging spesielt viktig. Slik forutsigbarhet og stabilitet sikres best ved etablering av øremerkede fond. Avkastningen av fondene skal finansiere prosjekter. Følgende forslag til opprettelse eller økning av fond foreslås i Framskrittspartiets alternative budsjett for 2010:

Plassering av oljepengene i fond (poster uten resultatvirkning)

Fondet for forskning og nyskaping	5 000
Forskningsfondet, egenkapital	10 000
Fond for omlegging av energibruk og energiproduksjon	10 000
Avvikling av regionale forskningsfond og tilbakebetaling av fondskapital	-6 000
Avvikle Samefolkets fond og Romanifolkets fond	-168
Sum	18 832

Forskningsfondene

Regjeringen illustrerer med årets budsjett ettertrykkelig at man har gått bort fra målet om at 3 pst. av BNP skal gå til forskning innen år 2010. Årets budsjett gjør det også usannsynlig å nå målet om 100 mrd. kroner i Forskningsfondet innen utgangen av denne stortingsperioden. Samtidig bidrar man i årets budsjett til en unødvendig fragmentering av norsk

forskningspolitikk ved å opprette regionale forskningsfond.

Begge disse forhold er uheldige i en internasjonal brytningstid i overgangen til en post-industriell kunnskapsøkonomi. Disse medlemmer mener at et slagkraftig forskningsråd med klare nasjonale oppdrag og strategier og midler til nasjonale grunnforskningsprogrammer, er nødvendig for å løse morgendagens utfordringer. I en tid med turbulens i mange

markeder vil konkurransen om nye kunnskapskrevende arbeidsplasser øke.

Ved etablering av ny virksomhet er det grunn til å tro at internasjonale konserner vurderer hvilke muligheter en har for å få økonomisk uttelling for forskningsvirksomhet i virksomheten. Derfor foreslår disse medlemmer å overføre midlene fra de regionale forskningsfondene til forskningsfondet og foreslår i tillegg en ytterligere økning på 4 mrd. kroner ekstra til forskningsfondet. Dette i tillegg til en økning på 5 mrd. kroner til fondet for forskning og nyskaping. Totalt 15 mrd. kroner utover Regjeringens forslag, noe som blant annet vil sannsynliggjøre at en opptrapping mot 100 mrd. kroner i forskningsfondet inneværende periode.

Fond for energi- og petroleumsforskning

Disse medlemmer ser på petroleumsvirksomheten som en fremtidsrettet næring med fortsatt potensial for vekst og utvikling. Mye tyder på at olje- og gasssektoren blir en av Norges viktigste næringer i flere tiår fremover, og vil være av stor betydning for en videre utvikling av vårt velferdssamfunn, sysselsetting og verdiskaping. Petroleumsforkomstene krever stadig mer bruk av teknologi for å utvinnes lønnsomt og forsvarlig. Funnene er generelt mindre, lengre til havs og dypere under havbunnen. Fornuftig utnyttelse av ressurser på norsk sokkel forutsetter videre satsing på teknologiutvikling.

Disse medlemmer foreslår at det avsettes et forskningsfond på 10 mrd. kroner, der avkastningen av dette skal finansiere relevante og fornuftige forskningsprosjekter. Det er særlig viktig at det skapes en stabil organisasjonsform for et slikt fond, der avkastningen skal gå til målrettet forskning bl.a. for å bedre utnyttelsesgraden av oljefelt, bedre teknologien for oljeleting og annen energiforskning. Opprettelsen av et slikt fond fører til at staten tar sitt nødvendige ansvar for forskningen, og at dette i stor grad vil være utgifter til bedring av fremtidig inntektsvervelse for staten.

Forskningsfond for fornybar energi

Disse medlemmer mener det er viktig å satse på fornybar energiproduksjon. Norge bør i større grad utnytte det lønnsomme energipotensialet innen vann, vind og bio, samt drive FoU for å gjøre mer umodne teknologier mer lønnsomme og effektive. Disse medlemmer mener det er viktig å ha langsiktige og forutsigbare rammebetingelser som stimulerer til å utløse/fremskynde investeringer i fornybar energi. Det er viktig at bransjen ikke setter prosjekter på vent inntil ordningen med teknologinøytrale grønne sertifikater er på plass. Fornybarfondet bør derfor styrkes for å kunne utløse flere investeringer. Disse medlemmer foreslår på den bakgrunn å øke fondskapitalen med 5 mrd. kroner. Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen dreier Enovas forvaltning av kapitalen til å gi støtte som er i tråd med de teknologinøytrale prinsipper som skal legges til grunn i ordningen med grønne sertifikater.

8.3 Utenlandsbudsjett

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at oljeformuen kan brukes til fornuftige investeringer, bl.a. i infrastruktur, satsning på helse og eldreomsorg, og en fremtidsrettet styrking av kompetanse, forskning og utdanning. Dette vil øke effektiviteten i samfunnet.

De fleste anskaffelser fra utlandet vil ikke ha vesentlig effekt på norsk økonomi, og det vil ikke være riktig å hevde at eksempelvis kjøp av sykehusutstyr skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dette vil heller ikke gjelde for bekjempelse av sykdommer på internasjonal basis. Det vil derfor være riktig å skille ut slike anskaffelser og utgifter på et eget utenlandsbudsjett, og ikke regne disse utgiftene med når man ser på hva norsk innlandsøkonomi kan tåle av innfasing av oljepenger.

Disse medlemmer viser til at forutsetningen for postene på Fremskrittspartiets utenlandsbudsjett er at de ikke skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dersom noe annet skulle vise seg å være tilfellet, vil vi søke å innrette investeringen på en annen måte, eller foreta en alternativ anskaffelse fra utlandet.

Disse medlemmer fremmer forslag om følgende utenlandsbudsjett for 2010:

Utenlandsbudsjettet – utgifter til investeringer og tiltak utenfor Norge	Mill. kr
HELSE: Sykehusutstyr	1000
FORSVAR: Nyanskaffelser, utstyr	500
KUNNSKAP: Utstyr til universiteter og høyskoler	100
NÆRING: Markedsføring av Norge, bl.a som vinterdestinasjon	175
JUSTIS: Investeringsbudsjett politiet	100
SAMFERDSEL: Riksveinvesteringer utført av utenlandske entreprenører	1 000
Sum	2 875

8.4 Likelønn

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Likelønnskommisjonen under ledelse av Anne Enger i februar 2008 la frem NOU 2008:6 Kjønn og lønn. Disse medlemmer viser til at en sentral del av Likelønnskommisjonens mandat var å analysere årsakene til lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. I sammendraget i NOU 2008:6 trekkes det følgende hovedkonklusjon:

"Analyser av betydningen av utdanning og stillingsnivå, viser at det er størst lønnsgap innen grupper med høyere utdanning og i ledende stillinger. Generelt er lønnsgapet mellom kvinner og menn større innen høylønnsgrupper, enn blant ufaglærte og lavlønnsgrupper.

Analysene viser at den viktigste grunnen til lønnsgapet mellom kvinner og menn er at kvinner og menn arbeider innen hver sine sektorer, bedrifter, yrker og stillinger. Kvinner dominerer innenfor offentlig sektor og særlig innenfor undervisning og helse. Menn arbeider i større grad innenfor privat sektor og tekniske yrker. Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn er større i privat sektor enn i offentlig sektor. Samtidig ser vi at lønnsnivået, særlig for utdanningsgrupper, er høyere i privat sektor enn i offentlig sektor. De mange kvinnene med høy utdanning i staten, helseforetakene, skoleverket og kommunene, har derfor lavere lønnsnivå enn grupper med samme utdanningsnivå i privat sektor.

Hovedkonklusjonen er at arbeidsmarkedet er kjønnsdelt og at lønnsgapet følger denne delingen. Det gjør blant annet at problemet likelønn blir et spørsmål om lønnsnivået i kvinneyrker, for både kvinner og menn."

Utvalget har ikke samlet seg om en anbefaling, men er langt på veg enige i analysen. Colbjørnsen som utgjør mindretallet i utvalget slår også fast at:

"Praktiseringen av frontfagsmodellen på 1980 og 90-tallet har også ført til at særlig kvinner med høyere utdanning i offentlige virksomheter har hatt en svak lønnsutvikling sammenliknet med mange andre yrker."

Disse medlemmer slutter seg til denne analysen og dermed at en hovedutfordring er et kjønnsdelt arbeidsmarked der utdanningsgruppene i offentlig sektor har blitt hengende etter i lønnsutviklingen.

Disse medlemmer mener at det er dette som gjør arbeidet med oppfølgingen av Likelønnskommisjonens arbeid til et klart politisk ansvar som ikke bare kan overlates til partene i arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at Likelønnskommisjonen dokumenterer at likelønnsutfordringen er særlig uttalt for de kvinne-dominerte utdanningsgruppene i offentlig sektor. Lønnsgapet er på 20,5 pst. for denne gruppen, og det er økende. Disse medlemmer viser til at utdanningsgruppene i offentlig sektor er de yrker der det vil være et stort

behov for rekruttering i årene fremover. Beregninger fra Utdanningsforbundet viser at vi mangler 5 700 lærere i skolen i dag, og Kunnskapsdepartementet har selv beregnet at vi trenger i overkant av 7 000 nye lærere fram mot 2020, hvis alle faktorer holdes konstant (ingen timetallsutvidelse).

Helsedirektoratet mener det er behov for å utdanne 4 500 helsefagarbeidere hvert år de neste årene. Om ikke nedgangen i søkermassen snus, kan situasjonen bli enda mer dramatisk enn tidligere fryktet. Det mest pessimistiske scenario gir 40 000 årsverk i manko i 2030, viser nye beregninger fra SSB. For sykepleiere isolert vil tallet være 7 700 innen 2020, men da er det ikke tatt hensyn til den kvalitetsforbedringen vi legger til grunn i kommunehelsetjenesten.

Disse medlemmer mener at utdanning skal lønne seg. Hovedutfordringen i helsevesenet og skolen er å styrke kompetansen. Kompetanse er kvalitet. Pasienter med behov for omsorg og barna i barnehagene og skolen har krav på kompetente sykepleiere, kompetente førskolelærere og kompetente lærere.

Disse medlemmer mener at rekruttering til sykepleierutdannelsen og lærerutdannelsen er en av hovedutfordringene i årene fremover. Det må være en målsetting at de mest motiverte og dedikerte ungdommene skal søke til disse utdannelsene. Da må de kunne forvente en lønn på nivå med dem som tar like lange utdannelse. Norge har relativt sett det laveste lønnsnivå av alle OECD-landene når det gjelder utdanningsgruppene i offentlig sektor.

Mangelen på sykepleiere, lærere og førskolelærere er den største trusselen mot tilgangen på velferdstjenestene og kvaliteten på tilbudet de neste tiårene.

Disse medlemmer mener derfor at det må etableres en kompetansepott i oppgjørene i offentlig sektor i årene fremover som fører til et lønnsloft for utdanningsgruppene. Denne potten må være utenfor de ordinære rammene for lønnsoppgjøret. Disse medlemmer mener at en slik strategi innebærer at det er nødvendig med et samarbeid mellom staten og kommunesektoren, slik at kommunesektorens andel av dette blir kompensert av staten.

Disse medlemmer mener at skal en over tid hindre at lønnsoppgjørene igjen fører til nye skillelinjer mellom utdanningsgruppene i offentlig og privat sektor, vil det være fornuftig om partene i arbeidslivet også legger opp til større andel av tilleggene i de lokale oppgjørene.

Disse medlemmer mener at disse nødvendige tiltakene for å løfte utdanningsgruppene i offentlig sektor ikke kan overlates til partene alene, og at Regjeringen må ta et politisk ansvar for å sikre kvaliteten på offentlige tjenester.

Disse medlemmer viser til at hvis man fortsetter å prioritere lavlønnsyrkene med den definisjonen som tradisjonelt har vært gitt av disse, det vil si 90 pst. av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn pr. i dag (kr 319 000), vil dette ikke gi noe lønnsloft til sykepleiere, førskolelærere, lærere og de andre utdanningsgruppene i offentlig sektor. Som Like lønnskommisjonen slår fast er det i disse gruppene at lønnsforskjellene er størst.

Disse medlemmer viser til at problemet med likelønnsatsningen de siste 20–30 årene er at det har vært satt likhetstegn mellom likelønn og lavlønn. Rikslønnsnemnda fastslo allerede i 1998 at lavlønnsoppgjør ikke er egnet til å utjevne verdsettingsdiskrimineringen som de kvinnedominerte utdanningsgruppene rammes av. Dette er på ny fastsatt av Like lønnskommisjonen. Disse medlemmer viser til at det også er dokumentert at offentlig sektor er lønnsledende i forhold til privat sektor for ufaglærte arbeidstakere med lav utdanning og arbeidstakere med kort yrkeserfaring. ("Er kommunesektoren og/eller staten lønnsledende?" Frischsentret og PriceWaterhouse Coopers 2008.)

Disse medlemmer mener at utdanningsgruppene må prioriteres foran lavinntektsgruppen i oppgjørene i offentlig sektor.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen sak for Stortinget om videre oppfølging av Like lønnskommisjonens anbefalinger med etablering av en kompetansepott for å heve lønnen for utdanningsgruppene i offentlig sektor."

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 5

A

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning.....	8 271 853 000
2	Familie og forbruker.....	63 547 742 000
3	Kultur.....	5 539 016 000
4	Utenriks.....	24 884 913 500
5	Justis.....	19 054 381 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig.....	10 556 104 000
7	Arbeid og sosial.....	284 986 286 000
8	Forsvar.....	34 655 944 000
9	Næring.....	5 206 290 000

9. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen legge frem en melding for Stortinget innen juni 2010 med en komplett gjennomgang av systemet for drivstoffavgifter, samt forslag til rammebetingelser som anses å være nødvendige for å sikre innfasing av 2. generasjons biodiesel i Norge.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige endringer i lov om Statens Pensjonskasse, slik at statspensjonister som gikk av med pensjon før 1. mai 2000, blir likebehandlet med øvrige statspensjonister med virkning fra 1. januar 2010.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om et investeringsprogram for investeringer i bærekraftig utvikling i fattige land, med en målsetting om samlet investeringsramme på minimum 10 mrd. kroner.

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen sak for Stortinget om videre oppfølging av Like lønnskommisjonens anbefalinger med etablering av en kompetansepott for å heve lønnen for utdanningsgruppene i offentlig sektor.

Nr.	Betegnelse	Kroner
10	Fiskeri	499 096 000
11	Landbruk.....	8 136 780 000
12	Olje og energi	-76 412 237 000
13	Miljø	3 836 547 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 568 683 000
15	Helse	130 900 845 000
16	Kirke, utdanning og forskning.....	43 767 413 000
17	Transport og kommunikasjon	32 223 596 000
18	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	90 004 040 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter.....	11 481 755 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt.....	-383 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	29 484 484 000
22	Skatter, avgifter og toll	-782 007 432 000
23	Utbytte mv.	-20 830 452 000
Sum før låntransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland		-71 027 952 500

B

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak, senest i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2010, om å øke kommunenes plikt til likebehandling av private og kommunale barnehager fra 88 pst. til 90 pst. med virkning senest 1. august 2010.

C

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om at far på selvstendig grunnlag opparbeider seg rett til pappapermisjon.

D

Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen sak om innføring av nullsats på moms for frivillige lag og organisasjoner. Midlene på kap. 315 post 70 fjernes med en tilsvarende reduksjon i inntektskapitlet kap. 5521 Merverdiavgift post 20, slik at frivillighet innlemmes i merverdiavgiftssystemet med nullsats på utgående fakturering og 25 pst. fradrag for inngående fakturaer.

E

Stortinget ber Regjeringen innføre avgiftsfritak for engangsavgift på nye tjenestekjøretøy for politiet fra og med 1. januar 2010.

F

Stortinget ber Regjeringen igangsette prosjekt med leie av soningsplasser i gjerningspersonens opprinnelsesland, eller i andre land med ledig soningskapasitet.

G

Stortinget ber Regjeringen utarbeide et behovsstyrt finansieringssystem for kommunesektoren for alle grunnleggende velferdstjenester.

H

Stortinget ber Regjeringen la private utbyggere omfattes av Husbankens tilskudd til sykehjemsbygging, for å øke omfanget og bredden i omsorgstilbudet.

I

Stortinget ber Regjeringen om å øke særtillegget for minstepensjonister (lav sats) fra 74 pst. av G til 85 pst. av G.

J

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 fremlegge en opptrappingsplan for å øke særtillegget (lav sats) opp til 2 G innen 3 år.

K

Stortinget ber Regjeringen opprette en ny bataljon på linje med Telemarksbataljonen for å avlaste våre soldater i skarp utenlandstjeneste, og for å styrke vår tilstedeværelse på norsk territorium.

L

Stortinget ber Regjeringen gjenopprette Olavsvern som base for Sjøforsvaret.

M

Stortinget ber Regjeringen opprette Jåttå som komplementerende kommandostruktur til støtte for FOH.

N

Stortinget ber Regjeringen åpne for økt import av økologisk mat gjennom lavere tollsatser for disse varene.

O

Stortinget ber Regjeringen, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2010, fremme forslag om å øke vrakpanten for eldre biler til 22 000 kroner.

P

Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2010 fremme forslag om en tannhelsereform med utgangspunkt i etablering av en takordning for utgifter relatert til sykdom i munnhulen.

Q

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010 fremme forslag om nedleggelse av de regionale helseforetakene.

R

Stortinget ber Regjeringen, i løpet av vårsesjonen 2010, legge frem en sak knyttet til finansiering av vedlikeholdsetterslepet av medisinsk utstyr og bygningsmasse ved norske sykehus.

S

Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre ordningen med forhåndsgodkjent refusjon for samtlige legemidler knyttet til KOLS-pasienter.

T

Stortinget ber Regjeringen opprette en ordning med kjøp av nødvendig utstyr til forskningsinnsats ved universitet og høyskoler for å gjennomføre en nødvendig oppgradering i løpet av en periode på fem år og med finansiering over et eget utenlandsbudsjett.

U

Stortinget ber Regjeringen fremme sak om oppjustering til 100 pst. tilskudd til friskolenes drift og med opptrappingsplan for dette knyttet til den årlige budsjettbehandlingen.

V

Stortinget ber Regjeringen opprette et infrastrukturfond pålydende 300 mrd. kroner. Fondet bygges

opp over inntil 5 år, og avkastningen øremerkes realinvesteringer i vei-, jernbane- og kollektivnettet samt bredbånd/IKT-infrastrukturen med forutsigbar og varig finansiering av infrastruktur-investeringene som overordnet mål.

W

Stortinget ber Regjeringen:

1. Skille ut tidligere Statskonsult som et eget selskap og selge dette.
2. Legge frem sak om organisering av Direktoratet for forvaltning og IKT som et statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen utforme nye forskrifter om likeverdig behandling av private og kommunale barnehager, hvor det fastslås at kommunene skal følge enhetskostnadsprinsippet.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen følge opp Stortingets vedtak om en statlig overtagelse av ansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere opp til 18 år.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om vurdering av sammenslåing av en eller flere av virksomhetene og kapitlene innen forbrukerområdet, herunder kap. 860 Forbrukerrådet, kap. 862 Miljømerking, kap. 865 Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid og kap. 866 Statens institutt for forbruksforskning.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om en endring av lover og regelverk slik at det blir opptil det enkelte par hvordan de vil fordele fødselspermisjonen mellom seg.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen i neste års statsbudsjett fremme forslag om vanlige forretningsmessige innkrevingsrutiner for NRK-lisensen.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen utrede ulike aspekter rundt etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i utviklingsland og komme tilbake til saken i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2010.

Forslag 12

Stortinget ber Riksrevisjonen om å utføre en forvaltningsrevisjon av den samlede norske bistandsporteføljen.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen legge frem en oversikt over pågående prosjekter finansiert gjennom Norges bidrag til Nordisk Ministerråd.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen utrede sikkerhetsnivået ved norske domstoler, samt utrede nødvendig utbedringsbehov.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag som tillater private å forestå fengselsdrift. Slike private fengsel skal gjelde korte dommer inntil 90 dager der det ikke foreligger ekstraordinære forhold.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding om å sikre et bedre samarbeid og en klarere ansvarsfordeling mellom strafferettspleien og psykiatri, barnevern, samt utdanningssektoren i løpet av 2010.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for økt kompetanse i kommunal sektor for å bekjempe korrupsjon og økonomisk kriminalitet.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for et nytt lokale for spesialenhetene og alternativ plassering av et moderne og fremtidsrettet treningssenter for politioperative disipliner i Oslo.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen utvikle all form for soningsrabatter for innsatte i norske fengsler.

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 fremlegge en beskrivelse og vurdering av kommunale omsorgstiltak ved prøveløslatelse av psykisk utviklingshemmede som er idømt særreaksjoner eller varetektssurrogat.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen foreta en politistudie etter modell fra Forsvaret.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen øremerke midler til utdanning/ansettelse av flere narkotikahunder med fører i fengslene.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning der deler av kommunenes innbyggertilskudd knyttes opp mot krav om å ta i bruk e-handelsverktøyet KGV i løpet av 2011.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av Nav for å kartlegge hvilke deler av virksomheten som kan vurderes overført til private firmaer, eller som kan drives som egne virksomheter for eksempel med gjennomføring, veiledning og oppfølging av tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av Arbeids- og Petroleumstilsynene med tanke på sammenslåing og effektivisering.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir iverksatt en gjennomgang i forhold til alle uførepensjonister med lavere uføregrad enn 100 pst. for å kunne vurdere tiltak som kan bidra til å utvikle og utnytte restarbeidsevnen.

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen om å iverksette en brukerundersøkelse overfor alle brukere av Nav for å kartlegge situasjonen og finne grunnlag for endringer og tilpasninger i systemet.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen foreta en undersøkelse av forholdene for barn som anses å leve i fattigdom med tanke på å kartlegge fellestrekk som kan motarbeides eller bli gjenstand for særskilt innsats for å bedre forholdene.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med fjerning av grensen for friinntekt for personer som mottar uføreytelser og innføre en avkorting mot all inntekt med en gitt prosent av inntekt som overstiger grunnbeløpet ned til 20 pst. uføregrad da all trygdeytelse bortfaller.

Forslag 30

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten av etablering av ett eller flere strukturfond etter en fond-i-fond-løsning som forvaltes profesjonelt og som kan bidra når norske bedrifter har behov for økt kapitalstyrke.

Forslag 31

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten av å overføre forvaltningen av det statlige eierskapet til en fondsbasert løsning for å sikre en profesjonell forvaltning av statens eierskap.

Forslag 32

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å fjerne revisjonsplikten for aksjeselskaper med under 10 mill. kroner i omsetning.

Forslag 33

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av fiskeri- og havbruksnæringens rammevilkår med sikte på å tilpasse disse bedre til en virkelighet med åpen internasjonal konkurranse og svingninger i eksportmulighetene.

Forslag 34

Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak om langsiktige rammebetingelser for alternative drivstoff.

Forslag 35

Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for syketransporten og rehabiliteringstjenesten fra helseforetakene til folketrygden.

Forslag 36

Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for TNF-hemmere og medisiner til MS-syke fra helseforetakene til folketrygden.

Forslag 37

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å innføre PSA-screening som en obligatorisk ordning for risikogrupper.

Forslag 38

Stortinget ber Regjeringen sørge for at helseforetakene går igjennom sin virksomhet med tanke på effektivisering og konkurranseutsetting av tjenester som ligger utenfor kjernevirksomheten for å frigjøre midler til pasientbehandling. Dette kan for eksempel være renhold, vaskeri, vaktmestertjenester etc.

Forslag 39

Stortinget ber Regjeringen sørge for at den totale kapasitet som eksisterer hos private opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner, blir benyttet.

Forslag 40

Stortinget ber Regjeringen sørge for at den totale kapasitet som eksisterer hos private rusinstitusjoner blir benyttet.

Forslag 41

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2011 sørge for at ansvaret for forvaltning av helserefusjoner tillegges Arbeids- og velferdsetaten.

Forslag 42

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2011 sørge for at forvaltningen av "Raskere tilbake"-ordningen overføres til Arbeids- og velferdsetaten.

Forslag 43

Stortinget ber Regjeringen om å innføre et finansieringssystem i grunnskole, videregående opplæring og fagskoler basert på at staten betaler skolepenger direkte til den skolen som eleven selv velger. Det legges til grunn en økonomisk likebehandling av offentlige og private skoler. Stykkprisen skal innrettes etter størrelse på skolen og differensieres etter elevenes individuelle behov for tilpasset opplæring.

Forslag 44

Stortinget ber Regjeringen utrede hvilke konsekvenser de to store reformene som er gjennomført for å bedre arbeidssituasjonen for prestene, har gitt i de ulike kirkesokna, herunder også hvorvidt prestene har tid til å ivareta sitt diakonale arbeid overfor mennesker i vanskelige livssituasjoner.

Forslag 45

Stortinget ber Regjeringen fremlegge en stortingsmelding for hvordan en kan sørge for at ordningen med elevombud blir landsomfattende, samt at den får en nasjonal koordinering av ordningen.

Forslag 46

Stortinget ber Regjeringen, i forbindelse med den planlagte gjennomgangen av studiefinansieringen, om å vurdere å knytte utviklingen av den totale studiefinansieringen til utviklingen av grunnbeløpet i folketrygden, og komme tilbake til Stortinget med sin vurdering av dette i løpet av 2010.

Forslag 47

Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding for hvordan intensjonen bak § 9 i opplæringsloven følges opp, og for hvordan en ønsker en fremtidig satsing på forebygging av mobbing i grunntidningen.

Forslag 48

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak.

Forslag 49

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om organisering av Vegdirektoratet som et statlig veiselskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag 50

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om organisering av Jernbaneverket som et statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag 51

Stortinget ber Regjeringen organisere Kystverket som statlig selskap eller statsaksjeselskap, og legge fram en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag fra Høyre:*Forslag 57**Forslag 52*

Stortinget ber Regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter, og bruke statlig reguleringsmyndighet for å sikre nødvendig planavklaring og full statlig prosjektfinansiering av forsøkene.

Forslag 53

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelsen av et Statens transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdselssektoren, der dagens transporttilsyn inngår.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:*Forslag 54*

Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til et samarbeid med næringslivets organisasjoner om en kartlegging av hvilke faktorer som oppleves som mest til hinder for å ansette flere unge i arbeidslivet, og hvilke politiske tiltak som mest effektivt vil kunne bidra til å fjerne disse hindrene.

Forslag fra Høyre og Venstre:*Forslag 55*

Stortinget ber Regjeringen legge til grunn for fremtidige budsjettforslag at de økte bevilgningene handlingsregelen årlig tilfører statsbudsjettet, skal brukes til å øke vekstevnen i norsk økonomi gjennom satsing på forskning og utdanning, vei og annen infrastruktur, miljøinvesteringer og vekstfremmende skattelettelser.

Forslag 56

Stortinget ber Regjeringen fra Nasjonalbudsjettet for 2011 etablere et særlig rapporteringssystem i de årlige budsjettokumentene for hvordan veksten i oljepengene disponeres.

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning.....	11 798 853 000
2	Familie og forbruker.....	63 008 540 000
3	Kultur.....	6 538 845 000
4	Utenriks.....	32 495 107 000
5	Justis.....	18 521 881 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig.....	14 609 649 000
7	Arbeid og sosial.....	292 648 986 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
8	Forsvar	34 206 444 000
9	Næring	4 867 840 000
10	Fiskeri	221 677 000
11	Landbruk	12 155 876 000
12	Olje og energi	-75 561 837 000
13	Miljø	3 917 547 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 568 683 000
15	Helse	127 330 345 000
16	Kirke, utdanning og forskning	44 018 110 000
17	Transport og kommunikasjon	28 908 677 000
18	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	85 650 840 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	11 032 255 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-383 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	30 786 666 000
22	Skatter, avgifter og toll	-795 512 132 000
23	Utbytte mv.	-21 713 452 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-68 884 200 000

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 58

A Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	12 423 353 000
2	Familie og forbruker	63 978 140 000
3	Kultur	6 655 845 000
4	Utenriks	34 140 607 000
5	Justis	18 389 381 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 825 749 000
7	Arbeid og sosial	293 082 086 000
8	Forsvar	33 705 944 000
9	Næring	4 709 840 000
10	Fiskeri	226 677 000
11	Landbruk	14 301 876 000
12	Olje og energi	-75 512 837 000
13	Miljø	4 109 547 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 598 683 000
15	Helse	131 135 345 000
16	Kirke, utdanning og forskning	43 447 410 000
17	Transport og kommunikasjon	28 659 677 000
18	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	82 343 740 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	11 131 755 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-383 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	30 781 666 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
22	Skatter, avgifter og toll	-800 023 132 000
23	Utbytte mv.	-21 383 452 000
	Sum for lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-66 655 700 000

B

Stortinget ber Regjeringen opprette en statlig belønningsordning for gang- og sykkelvei, etter modell fra den statlige belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene. Ordningen skal ha som formål å påvirke transportplanleggingen i kommuner og fylkeskommuner, og fungere som et incentiv for bedre tilrettelegging for gående og syklende.

Forslag 59

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at landbruksnæringen skal få mulighet til å søke om midler til nyinvesteringer fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers.

Forslag fra Venstre:*Forslag 62**Forslag 60*

Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre ordningen med øremerkede tilskudd til gjennomføring av opptrappingsplanen for psykisk helse.

Forslag 61

Stortinget ber Regjeringen i sin styringsdialog med kommunene legge til rette for at de midler som i 2010 er tenkt benyttet til 5 flere uketimer innført høsten 2008, 1 ekstra uketimer og 8 timers gratis SFO som innføres høsten 2010, kan omprioriteres med henholdsvis 330 mill. kroner til økt lærertetthet med 2 pst. og 64 mill. kroner til tiltak til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi.

A

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning.....	12 262 253 000
2	Familie og forbruker.....	63 472 340 000
3	Kultur.....	6 769 945 000
4	Utenriks	33 837 607 000
5	Justis	18 323 381 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig.....	15 842 449 000
7	Arbeid og sosial.....	291 975 086 000
8	Forsvar.....	33 704 380 000
9	Næring.....	4 163 040 000
10	Fiskeri.....	226 677 000
11	Landbruk.....	14 180 176 000
12	Olje og energi	-75 637 837 000
13	Miljø	4 194 547 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 598 683 000
15	Helse.....	127 538 345 000
16	Kirke, utdanning og forskning.....	44 586 610 000
17	Transport og kommunikasjon.....	29 150 377 000
18	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	86 101 740 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter.....	10 531 755 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt.....	-393 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	30 570 266 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
22	Skatter, avgifter og toll	-798 951 932 000
23	Utbytte mv.	-21 660 652 000
	Sum for lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland	-67 614 364 000

B

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i Revidert nasjonalbudsjett 2010 med en sak som sikrer at Norge tar et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet ved at kvoten overføringsflyktninger økes med 500.

C

Stortinget ber Regjeringen endre minstekrav til arbeidstidsreduksjon i dagpengeforskriftens § 6-6 for å beholde dagpengerettighetene, fra 40 pst. til 20 pst.

D

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for å stabilisere forsknings-

innsatsen for alternativ behandling på et høyere nivå enn i dag, spesielt grunnfinansieringen via Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet.

Forslag 63

Stortinget ber Regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedrifter der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver, kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert.

Forslag 64

Stortinget ber Regjeringen undersøke de resultatene foreningen KOS viser til og komme tilbake til Stortinget med en evaluering.

10. Komiteens tilråding

Komiteen viser til Meld. St. 1 (2009–2010), Prop. 1 S (2009–2010), Prop. 1 S Tillegg 1–3 (2009–2010) og til merknadene over, og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Rammevedtak

For Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2010 fastsettes følgende bevilgningsrammer i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 22. oktober 2009, supplert med vedtak 3. november, 5. november og 10. november 2009:

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning.....	12 610 853 000
2	Familie og forbruker.....	63 708 540 000
3	Kultur.....	6 605 845 000
4	Utenriks	33 837 607 000
5	Justis	18 363 381 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig.....	15 816 649 000
7	Arbeid og sosial.....	293 149 986 000
8	Forsvar	33 705 944 000
9	Næring.....	5 283 840 000
10	Fiskeri.....	226 677 000
11	Landbruk.....	14 301 876 000
12	Olje og energi	-75 657 837 000
13	Miljø	4 084 547 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 598 683 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
15	Helse	127 190 345 000
16	Kirke, utdanning og forskning.....	43 029 610 000
17	Transport og kommunikasjon.....	28 209 677 000
18	Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	86 027 840 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter.....	11 481 755 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt.....	-383 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	30 739 666 000
22	Skatter, avgifter og toll	-799 394 432 000
23	Utbytte mv.	-21 146 452 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond - Utland		-66 609 000 000

II

Meld. St. 1 (2009–2010) Nasjonalbudsjettet 2010 – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 20. november 2009

Torgeir Micaelsen

leder og ordfører

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/finansministeren til Stortinget, datert 3. november 2009****Nasjonalbudsjettet 2010. Trykkfeil**

Det opplyses om følgende trykkfeil i Meld. St. 1 (2009-2010) Nasjonalbudsjettet 2010.

Kap. 2, side 30:

I andre avsnitt i andre spalte står det:

"Anslagene for norsk økonomi er oppsummert i tabell 2.3."

Det skal stå:

"Anslagene for norsk økonomi er oppsummert i tabell 2.2."

Kap. 2, side 42:

I siste setning i avsnitt 2.5 står det:

"I USA og euroområdet er ledigheten nå henholdsvis 9,8 og **9,5** pst. av arbeidsstyrken, og den anslås å øke til 10 pst. i USA og 11 3/4 pst. i euroområdet i 2010."

Det skal stå:

"I USA og euroområdet er ledigheten nå henholdsvis 9,8 og **9,6** pst. av arbeidsstyrken, og den anslås å øke til 10 pst. i USA og 11 3/4 pst. i euroområdet i 2010."

Kap. 2, side 44:

I overskriften til figur 2.21C står det:

"Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. **Mrd. 2009-kroner**"

Det skal stå:

"Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. **Mrd. 2010-kroner**"

Kap. 3, side 100:

I figur 3.18 er tallene for Storbritannia og Japan feil. Feilen er korrigert i tallene bak figurene på Finansdepartementets internettside www.statsbudsjettet.no.

Kap. 4, side 118:

I tabell 4.6 skal følgende fotnoter inn:

- Fotnote 1 til overskriften i tabellen: "Totaltallene samsvarer med definisjonene i nasjonalregnskapet, men inndelingen i skattearter avviker noe."
- Fotnote 2 til kolonneteksten "Trygde- og pensjonspremier, andre stats- og trygderegnskaper": "Blant annet Statens pensjonskasse"
- Fotnote 3 til kolonneteksten "Andre skatter og avgifter": "Herunder en del inntekstposter som grupperes som skatteinntekter i nasjonalregnskapet, men som ikke føres som skatteinntekt i statsbudsjettet."

Kap. 5, side 137:

I andre setning i avsnitt 5.2.3 står det:

"Markedsverdien til Statens pensjonsfond – Norge var 98,9 mrd. kroner per 30. juni **2008**, som er 11,2 mrd. kroner høyere enn verdien ved inngangen til året."

Det skal stå:

"Markedsverdien til Statens pensjonsfond – Norge var 98,9 mrd. kroner per 30. juni **2009**, som er 11,2 mrd. kroner høyere enn verdien ved inngangen til året."

Kap. 7, side 188:

I underteksten til figur 7.8 står det:

"Status for tilstandsgraden for fredete bygninger i privat eie pr. mai **2008**. Antall bygninger"

Det skal stå:

"Status for tilstandsgraden for fredete bygninger i privat eie pr. mai **2009**. Antall bygninger"

241 491

Trykk: A/S O. Fredr. Arnesen - 2009

www.stortinget.no